

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

nr. _____ din _____ 2024

privind modificarea unor acte normative
(promovarea cogenerării și sistemelor de alimentare centralizate cu energie termică)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 14-17, art. 49*), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În cuprinsul legii, cuvintele „gestionar al fondului locativ”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „administrator al asociației/gestionar al condominiului”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. La articolul 2:

1) Noțiunea „*alimentare cu energie termică*”, după cuvintele „distribuirii energiei termice către consumatori” se completează cu cuvintele „, destinată încălzirii și/sau preparării apei calde menajere, și/sau răcirii”.

2) Noțiunea „*gestionar al fondului locativ*” se exclude

3. Articolul 3 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

”(6) Apa caldă menajeră este obținută în rezultatul încălzirii apei potabile furnizate de către operatorul sistemului public de alimentare cu apă în conformitate cu prevederile Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Titularii de licență privind activitatea de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, fiind responsabili de calitatea serviciului prestat/produsului furnizat în conformitate cu prevederile Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și titularii de licență privind producerea, distribuția, sau furnizarea energiei termice, fiind responsabili de calitatea serviciului prestat/produsului furnizat în conformitate cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.”

4. Articolul 15 la alineatul (1) lit. g) va avea următorul cuprins:

„g) *examinarea reclamațiilor consumatorilor/locatarilor în privința administratorului asociației/gestionarului condominiului și intermediarilor la decontări privind serviciile intermediare, medierea conflictelor dintre operator și consumator.*”

5. **Articolul 21** la alineatul (2) în propoziția a doua după cuvintele: „de alimentare cu apă și de canalizare,” se completează cu cuvintele: „de alimentare cu energie termică, de alimentare cu apă caldă menajeră”.

Art. II. Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35, art. 116*) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. **Articolul 14**, alineatul (2) se completează cu litera p²) cu următorul cuprins:
”p²) aprobă, în condițiile legii, la propunerea primarului, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale;”

2. **Articolul 29**, alineatul (1) se completează cu literele s¹) și s²) cu următorul cuprins:

”s¹) propune, în condițiile legii, spre aprobare consiliului local/municipal, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale, identificate de către unitățile termoelectrice, în urma elaborării studiilor de fezabilitate, și a avizării pozitive a acestora de către instituția publică de suport. Studiile de fezabilitate iau în considerare documentele de dezvoltarea regională și locală, precum și a Planurilor locale integrate privind energia și clima, cu condiția că acestea sunt aprobate de către autoritățile administrației publice locale.

s²) în coordonare cu operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, de gaze naturale, operatorii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, distribuitorul de energie termică, participă la elaborarea și aprobarea proiectelor rețelelor de distribuție a energiei electrice, gaze naturale, apă și canalizare, rețelelor termice conform documentației de urbanism, după aprobarea zonelor unitare de către consiliul local/municipal.”

Art. III. Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415*), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În tot textul legii:

1) cuvintele „Agenția pentru Eficiență Energetică” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „instituția publică de suport”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2) cuvintele „organul central de specialitate al administrației publice în sectorul termoelectric” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei” la forma gramaticală corespunzătoare.

3) cuvintele „sistem centralizat de alimentare cu energie termică” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „sistem de alimentare centralizată cu energie termică”, la forma gramaticală corespunzătoare.

4) În cuprinsul legii, cuvintele „administrator al fondului locativ”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „administrator al asociației/gestionar al condominiului”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. Articolul 3 alineatul (9) va avea următorul cuprins: „9) *protecția drepturilor consumatorilor de energie termică*”.

3. **La Articolul 5:**

1) noțiunea „*apă caldă menajeră*” după cuvântul „*igienico-sanitare*” se completează cu cuvintele: „*obținută în urma încălzirii apei potabile utilizând energie termică*”;

2) noțiunea „consumator” va avea următorul cuprins:

„*consumator* – orice persoană fizică sau juridică care beneficiază de energie termică în baza de contract sau efectiv de energie termică pentru necesitățile casnice sau în alte scopuri”;

3) după noțiunea „consumator” se completează cu următoarele noțiuni:

„*consumator casnic* – orice persoană fizică care utilizează energie termică pentru necesități casnice nelegate de activitatea de întreprinzător sau cea profesională, iar destinația unității în condominiu/bunului imobil este locativă;

consumator noncasnic – orice persoană fizică sau juridică care utilizează energie termică în alte scopuri decât pentru necesitățile casnice, iar destinația unității în condominiu/bunului imobil este alta decât locativă;

consumator de servicii intermediare – proprietarul unității și posesorul adult pe durata cât posedă în fapt unitatea și cărora furnizorul de energie termică furnizează serviciul intermediat;”

4) după noțiunea „distribuție” se completează cu următoarea noțiune:

„*distribuitor de energie termică* - unitate termoenergetică ce desfășoară activitatea de distribuție a energiei termice în condițiile prezentei legi;”

5) noțiunea „*eficiență globală*” va avea următorul cuprins:

„*eficiență globală* – raportul dintre suma energiei electrice produse și a energiei termice produse, raportată la cantitatea de energie a combustibilului folosit pentru producerea energiei electrice și termice în procesul de cogenerare;”

6) noțiunea „*energie termică*”, după textul „*sistemului care primește energie*” se completează cu textul: „*destinată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și/sau răcire*”.

7) după noțiunea „*energie termică utilă*” se completează cu următoarea noțiune:

„*externalizare a unui serviciu sau a unei lucrări* – transmitere de către titularul de licență în favoarea unei părți terțe a unui serviciu sau a unei lucrări pe care trebuie să le îndeplinească în conformitate cu prezenta lege și potrivit condițiilor de licențiere prevăzute de prezenta lege, fără a include cesiunea licenței către o parte terță;”

8) după noțiunea „*furnizor*” se completează cu următoarea noțiune:

„*incinerarea deșeurilor în scopuri energetice* reprezintă procesul de ardere a deșeurilor, în instalații specializate, pentru producerea de energie termică și/sau alte forme de energie produse în cogenerare.”

9) noțiunea „*punct de delimitare*” va avea următorul cuprins „*punct de delimitare* - loc în care instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului se delimitează după proprietate de instalațiile distribuitorului sau stabilit prin acordul între părți în cazul realizării de către distribuitor a reconstrucției sistemului colectiv de alimentare cu energie termică precum și locul în care se delimitează, în funcție de proprietate, instalațiile unităților termoenergetice”;

10) după noțiunea „*punct de delimitare*” se completează cu următoarele noțiuni: *punct de măsurare* - locul în care este instalat echipamentul de măsurare, în care cantitatea de energie termică se măsoară în scopuri comerciale;

punct de racordare - locul în care se racordează/branșează, după caz, centrala termică sau instalația de utilizare a energiei termice la instalațiile aflate în proprietatea sau în administrarea distribuitorului;

11) după noțiunea „*raportul dintre energia electrică și energia termică*” se completează cu următoarele noțiuni:

„*racord/branșament termic* – instalația de conexiune dintre o rețea de distribuție și instalația de utilizare a energiei termice a consumatorului;

serviciu intermediat al furnizării energiei termice – serviciu de alimentare cu energie termică, de care se folosesc ori se pot folosi proprietarii unităților și posesorii acestora, dar care, în funcție de situația concretă a condominiului, din motive tehnice sau legale, se intermediază de către condominiu în temeiul contractului încheiat dintre administratorul asociației/gestionarul condominiului (intermediar de servicii) și furnizorul, și nu pot fi contractate individual de către proprietarii ori posesorii unităților ori facturate individual acestora;

repartizarea consumurilor/costurilor – totalitatea acțiunilor și activităților desfășurate, în baza datelor contoarelor și celor prezentate de către administratorul asociației/gestionarul condominiului, în scopul repartizării pe fiecare unitate din condominiu a consumurilor de energie termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru prepararea apei calde menajere dintr-un bloc conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energiei termică;

rețea termică - ansamblu de conducte, instalații de pompare, puncte termice centrale, puncte termice individuale situate în aval de punctul de delimitare cu centrala termică, centrala electrică cu termoficare, care servesc la distribuția energiei termice până la instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului”;

12) noțiunea „*sistem centralizat de alimentare cu energie termică*” după textul „*sub formă de aburi sau de apă fierbinte*” se completează cu textul: „*de către mai multe clădiri sau locații*”.

13) după noțiunea „*sistem colectiv de alimentare cu energie termică*” se completează cu următoarele noțiuni:

„*sistem paușal* - mod de stabilire a consumului de energie termică prin calcul, în funcție de capacitatea termică și de numărul orelor de utilizare pe tipuri de instalații termice, factorul de cerere, metodă aplicată în termenele și în condițiile prevăzute de lege;”

stocarea energiei termice - reprezintă procesul de colectare, conservare și eliberare ulterioară a căldurii într-un mediu solid, lichid sau gazos pe termen scurt, mediu sau lung, pentru a fi utilizată ulterior pentru încălzire, răcire, generare de energie sau procese industriale, în vederea gestionării și optimizării utilizării energiei termice în sistemele de alimentare centralizate cu energie termică.”

14) după noțiunea „*valoare de referință a eficienței pentru producerea separată*” se completează cu următoarele noțiuni:

„*zonă de protecție a rețelelor termice* - zonă adiacentă rețelelor termice extinsă și în spațiu, cu condiții deosebite de utilizare, stabilită de-a lungul traseului rețelelor termice și în jurul altor obiecte auxiliare ale rețelelor termice, în limitele căreia se introduc

interdicții sau restricții privind accesul persoanelor, exploatarea fondului funciar, efectuarea lucrărilor, regimul construcțiilor și plantarea spațiilor verzi, pentru a se asigura condițiile normale de exploatare, de reparație și de reconstrucție, pentru a se exclude posibilitatea de deteriorare a rețelelor termice, precum și pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, bunurilor și a mediului.

zonă unitară de alimentare cu energie termică - areal geografic aparținând unei unități administrativ-teritoriale, în interiorul căruia se poate promova o singură soluție tehnică de alimentare cu energie termică, stabilită în conformitate cu art. 6¹.”.

4. La Articolul 6:

1) La alin. (2) lit. c) după cuvintele „procurarea prioritară a energiei termice” se completează cu cuvintele „și electrice”;

2) Se completează cu articolele 6¹ și 6² cu următorul cuprins:

”Articolul 6¹. Zone unitare de alimentare cu energie termică

(1) În unitățile administrativ-teritoriale unde există sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, care este un sistem eficient în sensul art. 15¹ din prezenta lege, întregul areal geografic se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică.

(2) Dacă în termen de 6 luni de la înaintarea spre aprobare autorităților administrației publice locale a studiilor de fezabilitate elaborate în condițiile articolului 10 alineat (3) din prezenta lege, nu vor fi aprobate zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale de către consiliile locale/municipale, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică întreg teritoriul administrativ.

(3) Mecanismul de instituire a zonelor unitare de alimentare cu energie termică reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.

Articolul 6². Conectarea și reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică

(1) Clădirile autorităților și instituțiilor publice, din zonele unitare de alimentare cu energie termică, se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, în baza planurilor de dezvoltare ale unităților termoelectrice, elaborate în conformitate cu articolul 36 din prezenta lege, și asigură în mod obligatoriu consumul de energie termică din sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, care este un sistem eficient în sensul art. 15¹ din prezenta lege.

Investițiile unităților termoelectrice în reconectarea clădirilor autorităților și instituțiilor publice din zonele unitare de alimentare cu energie termică se includ în planurile de investiții ale unităților termoelectrice și se aprobă de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, (denumită în continuare Agenție), în scop de promovare a alimentării centralizate cu energie termică.

(2) În zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat, clădirile/bunurile imobile nou construite, precum și cele supuse renovărilor majore, în conformitate cu prevederile Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică existent, cu excepția cazurilor când racordarea nu este posibilă/fezabilă din punct de vedere tehnic și economic pentru distribuitorul de energie termică.

(3) La evaluarea posibilității tehnice de racordare a unui potențial consumator la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, distribuitorul de energie termică ține cont inclusiv de planul de dezvoltare a rețelelor termice, iar la necesitate planifică și include investițiile în conformitate cu prevederile Metodologiei tarifare în planul de investiții pentru anul următor, sau anul curent, după caz, care sunt aprobate de către Agenție.

(4) Conectare/reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.

5. La Articolul 7:

1) Cuvântul „Competențele” se substituie cu cuvântul „Competența”

2) la alineatul (1):

lit. c) cuvântul „stabilește” se substituie cu textul „elaborează și aprobă”;

lit. d) după cuvintele „pe plan” se completează cu cuvintele: „național și”;

se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:

”f¹) elaborează și aprobă actul normativ cu privire la modul de repartizare a consumului de energie termică în cadrul sistemului colectiv de alimentare cu energie termică”.

3) la alineatul (2) cuvintele „alimentării cu energie termică” se substituie cu cuvintele „implementării acesteia”;

6. Articolul 8 Alineatul (1) devine alineat unic, alineatul (1) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) elaborează și promovează politica și strategiile statului în sectorul termoelectric și monitorizează implementarea acestora;”. Alineatul (2) se abrogă.”

7. La Articolul 9:

1) la alineatul (1) cuvintele „(denumită în continuare Agenție)”, se exclud.

2) la alineatul (2):

litera a) cuvântul „metodologiile” se substituie cu cuvântul „metodologia”, textul „inclusiv pentru apă caldă menajeră” se exclude;

litera b) textul „precum și pentru apa caldă menajeră” se exclude

se completează cu lit. b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) aprobă, în condițiile prezentei legi, planurile anuale de investiții ale titularilor de licență, planurile de dezvoltare, monitorizează realizarea acestora și prezintă în raportul său anual informații privind realizarea acestora ”.

se completează cu lit. b²) cu următorul cuprins:

„b²) elaborează și aprobă Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric și Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric;”

litera g) va avea următorul cuprins:

„g) stabilește prin metodologia aprobată, criteriile de determinare a costurilor minime necesare și justificate la calculul și aprobarea prețurilor și tarifelor pentru activitățile reglementate, precum și supraveghează respectarea acestora;

litera k) cuvintele „în conformitate cu standardele naționale de contabilitate, cu cerințele privind rapoartele contabile”, se substituie cu cuvintele „în conformitate cu standardele de contabilitate, cu cerințele privind raportarea financiară”.

litera n) cuvintele „și tarifele” se exclud;

la litera o) textul „în limita competențelor, petițiile” se substituie cu textul „în conformitate cu prezenta lege și cu respectarea prevederilor Codului administrativ, reclamațiile”

la litera m) după textul „precum și calitatea serviciilor prestate de către aceștia” se completează cu textul „, inclusiv aprobă graficul de temperatură pentru regimurile de lucru ale sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică”

se completează cu literele p) - r) cu următorul cuprins:

„p) elaborează și aprobă Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind tarifele reglementate;

q) aplică sancțiuni financiare asupra unităților termoelectrice în modul și în condițiile stabilite prin prezenta Lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică;

r) examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 90 de zile de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi termoelectrice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.”

3) Se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În domeniul protecției consumatorilor, Agenția:

a) promovează protecția drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor, în special prin monitorizarea prestării de către titularii de licențe a serviciilor de calitate, prin susținerea și asigurarea tratamentului echitabil și nediscriminatoriu în raport cu consumatorii, prin prevenirea măsurilor anticoncurențiale, precum și prin asigurarea accesului la datele de consum, în condițiile stabilite în prezenta lege;

b) elaborează și aprobă regulamente, norme, ghiduri, monitorizează respectarea acestora, adoptă hotărâri și emite decizii menite să asigure protecția drepturilor și a intereselor legitime ale consumatorilor în conformitate cu prevederile prezentei legi;

c) monitorizează respectarea de către titularii de licențe a drepturilor consumatorilor stabilite în prezenta lege și în Regulamentul privind furnizarea energiei termice;

d) colaborează cu organizațiile care promovează interesele consumatorilor;

e) examinează și soluționează problemele expuse în reclamațiile consumatorilor în conformitate cu prezenta lege și cu respectarea prevederilor Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 și a Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;

f) prezintă, la solicitare, organizațiilor care promovează interesele consumatorilor, precum și consumatorilor, informația necesară referitoare la activitatea titularilor de licențe, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată;

g) examinează și soluționează, în procedură extrajudiciară, neînțelegerile survenite între consumatori și furnizori, inclusiv în legătură cu racordarea la rețelele de energie termică, precum și neînțelegerile referitoare la încheierea contractelor de furnizare a energiei termice;”

4) la alineatul (3), cuvintele „Anual, până în data de 31 martie” se substituie cu

cuvintele „Anual, până la 30 iunie”;

5) la alineatul (4) lit. e) va avea următorul cuprins:

„e) să verifice respectarea de către titularul de licență a principiului de eficiență maximă cu cheltuieli minime în ceea ce privește producerea, distribuția și furnizarea energiei termice la tarife reglementate”;

6) alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Bugetul Agenției și mărimea plăților regulatorii se stabilesc în corespundere cu prevederile Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică.”.

8. Se completează cu articolul 9¹ cu următorul cuprins:

„**Articol 9¹** Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției

(1) Transparența activității Agenției o asigură Consiliul de administrație, care, în acest scop, face publice ședințele sale și anunță părțile interesate despre organizarea ședințelor în modul și în termenele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(2) Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectele actelor normative de reglementare, proiectele Hotărârilor inclusiv cererile titularilor de licență privind cheltuielile de bază, prețurile și tarifele reglementate.

(3) Cererile titularilor de licențe privind cheltuielile de bază, prețurile și tarifele reglementate, se publică pe pagina web oficială a Agenției în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererilor respective. Agenția oferă publicului 15 zile lucrătoare de la publicarea cererilor menționate și a materialelor aferente pentru prezentarea recomandărilor cu privire la acestea. În termenele stabilite prin Legea nr. 239/2008 cu privire la transparența în procesul decizional, Agenția publică pe pagina sa web oficială rezultatele examinării cererilor titularilor de licență și propunerile sale privind nivelul cheltuielilor de bază, al prețurilor și tarifelor reglementate.

(4) Consiliul de administrație al Agenției este obligat să examineze cererile privind cheltuielile de bază, prețurile și tarifele reglementate în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.

(5) În cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților pieței gazelor naturale, inclusiv în cazul unor modificări semnificative ale prețului de achiziție a gazelor naturale, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional prevăzute de Codul administrativ. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de 10 zile lucrătoare de la adoptare/emitere, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției.

9. **Articolul 10** se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Unitățile termoelectrice identifică în urma elaborării studiilor de fezabilitate, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale. Studiile de fezabilitate iau în considerare analiza potențialului național în conformitate cu art. 12 din prezenta lege precum și documentele de dezvoltarea

regională și locală, precum și Planurile locale integrate privind energia și clima, cu condiția că acestea sunt aprobate de către autoritățile administrației publice locale. Aceste propuneri sunt înaintate de către unitatea termoelectrică spre aprobare autorităților administrației publice locale cu condiția avizării pozitive a acestora de către instituția publică de suport.

10. La Articolul 11:

1) la litera a) cuvintele „asigură sprijinirea” se substituie cu cuvintele „acordă asistență”;

2) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) avizează, în condițiile legii, studiul cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică, în cadrul unității administrativ-teritoriale.”.

11. La Articolul 12, la alineatul (1) după cuvintele „din punct de vedere energetic” se completează cu cuvintele „în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică”.

12. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 13.** Măsuri de sprijin

(1) Cu respectarea prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat, în scopul promovării cogenerării de înaltă eficiență și a utilizării energiei din surse regenerabile, Guvernul poate institui măsuri de sprijin a producătorilor de energie electrică și termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență și a producătorilor de energie electrică și termică din surse regenerabile de energie.

(2) Orice măsură de sprijin oferită producătorilor de energie termică în regim de cogenerare trebuie să fie condiționată de producerea energiei electrice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de utilizarea în mod eficient a energiei termice reziduale, astfel încât să fie posibilă realizarea economiilor de energie primară.

(3) Măsurile de sprijin acordate pentru producerea energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, pentru producerea energiei termice ce urmează a fi livrată în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, precum și pentru dezvoltarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică se aplică cu respectarea prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat.”.

13. La articolul 15, la alineatul (1) cuvintele „Legea nr. 124-XVIII din 23 decembrie 2009” se substituie cu cuvintele „Legea nr. 107/2016”

14. Se completează cu articolele 15¹-15³ cu următorul cuprins:

„**Articolul 15¹** Integrarea surselor de energie regenerabilă în sistemele de alimentare centralizate cu energie termică

(1) Ținând cont de necesitatea utilizării eficiente a capacităților de producere a energiei electrice și termice, Guvernul promovează producerea și achiziționarea de către unitățile termoelectrice a energiei termice produse din surse regenerabile de energie, incinerarea și/sau co-incinerarea deșeurilor în scopuri energetice, în sensul Legii nr. 209/2016 privind deșeurile, în limita posibilităților economice, ținând cont de raportul cost-beneficiu.

(2) În scopul asigurării unui consum mai eficient de energie primară și al măririi ponderii energiei din surse regenerabile la nivelul energiei termice care intră în rețea, un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire cu puterea termică nominală totală a lor egală cu sau mai mare de 20 MW, îndeplinesc următoarele criterii:

a) până la 31 decembrie 2029, un sistem care utilizează cel puțin 50 % energie din surse regenerabile sau 50% energie termică reziduală sau 75% energie termică produsă în regim de cogenerare sau 50% dintr-o combinație de energie de tipul celor sus menționate;

b) de la 1 ianuarie 2030, un sistem care utilizează cel puțin 50% energie din surse regenerabile sau 50% energie termică reziduală sau 50% energie din surse regenerabile și energie termică reziduală sau 75% energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență sau cel puțin o combinație a acestor tipuri de energie termică, și integrarea tehnologiei de stocare a energiei termice sau incinerarea și/sau coincinerarea deșeurilor în scopuri energetice;

(3) În procesul elaborării planurilor de măsuri pentru îmbunătățirea performanțelor în vederea întrunirii criteriilor înaintate față de un sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, unitățile termoelectrice efectuează o proprie analiză privind identificarea soluțiilor optime pentru atingerea obiectivelor stabilite la art. 15¹ alin. (2) din prezenta lege, cu includerea investițiilor necesare în planurile de dezvoltare.

(4) Consumatorii și/sau asociațiile de proprietari în condominiu conectați la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică au dreptul să producă și să utilizeze energie termică din surse regenerabile, conform art. 70 alin. (1) lit. c) din Legea nr.187/2022 cu privire la condominiu, iar unitatea termoelectrică este obligată să asigure integrarea sursei în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică prin emiterea avizului de racordare.

(5) Energia termică utilizată conform alin. (6) din prezentul articol se ia în considerare la calcularea ponderii energiei din surse regenerabile pentru stabilirea dacă sistemul de alimentare centralizată cu energie termică corespunde criteriilor unui sistem eficient conform alin. (2) din articolul 15¹.

(6) Agenția ține evidența listei titularilor de licență care dețin sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, care corespund criteriilor unui sistem eficient și a titularilor de licență care produc energie termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență, cu actualizarea anuală până la 31 martie și publicarea acesteia pe pagina sa web oficială.

Articolul 15² Stocarea energiei termice

(1) Unitățile termoelectrice includ în Planul de dezvoltare integrarea stocării energiei termice în sistemul de alimentare cu energie termică, după ce demonstrează Agenției eficiența economică a acestei măsuri, în baza analizei cost-beneficiu realizate în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric aprobat de Agenție și stabilit la art. 9 alin. (2), lit. b²), prin care se asigură evaluarea economică a tuturor costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață, pentru sistemul energetic și pentru consumatori.

- (2) Unitățile termoelectrice care efectuează stocarea energiei termice trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
- a) să dețină instalații de stocare a energiei termice care să respecte normele tehnice în construcții;
  - b) să dețină proceduri de operare a instalațiilor de stocare a energiei termice care să asigure siguranța și eficiența acestora;
  - c) să dețină un sistem de monitorizare a instalațiilor de stocare a energiei termice care să permită verificarea în timp real a parametrilor de funcționare.
- (3) Investițiile pentru activitatea de stocare a energiei termice, inclusiv la consumatori, se acceptă de Agenție la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate cu condiția includerii acestora în planul de dezvoltare.

Articolul 15³ Utilizarea energiei termice rezultate din incinerarea și/sau coincinerarea deșeurilor

- (1) Unitățile termoelectrice includ în planul de dezvoltare, integrarea în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, a incinerării și/sau coincinerării deșeurilor în scopuri energetice, după ce demonstrează Agenției eficiența economică a acestei măsuri, în baza analizei cost-beneficiu realizate în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric aprobat de Agenție și stabilit la art. 9 alin. (2), lit. b²), prin care se asigură evaluarea economică a tuturor costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață, pentru sistemul energetic și pentru consumatori.
- (2) Investițiile aferente activității de incinerare și/sau coincinerarea deșeurilor se iau în considerare de Agenție la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate cu condiția includerii acestora în planul de dezvoltare.
- (3) Unitățile termoelectrice care efectuează incinerarea și/sau coincinerarea deșeurilor trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
- a) să dețină instalații de incinerare și/sau coincinerare care să respecte normele tehnice în construcții;
  - b) să dețină proceduri de operare a instalațiilor de incinerare și/sau coincinerare care să asigure siguranța și eficiența acestora, inclusiv gestionarea corespunzătoare a deșeurilor și emisiilor rezultate;
  - c) să dețină un sistem de monitorizare a instalațiilor de incinerare și/sau coincinerare care să permită verificarea în timp real a parametrilor de funcționare, inclusiv emisiile de substanțe poluante în atmosferă;
  - d) să respecte normele de protecție a mediului și să implementeze măsuri pentru reducerea impactului asupra sănătății publice și a mediului înconjurător;
  - e) să coopereze cu autoritățile competente și să furnizeze rapoarte periodice privind performanța instalațiilor.
- (4) Incinerarea și/sau coincinerarea deșeurilor se permite doar în cadrul unităților autorizate pentru acest scop de către Agenția de Mediu, conform prevederilor art. 25 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile.

15. **Articolul 17** va avea următorul cuprins:

„(1) Instituția publică de suport, cu asistența Biroului Național de Statistică, utilizând Metodologia de determinare a eficienței procesului de cogenerare prezentat în anexa nr. 1 și Principiile generale pentru calculul energiei electrice produse prin cogenerare prezentat în anexa nr. 2, generalizează și prezintă, anual, organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, informațiile statistice cu privire la cogenerare în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.”.

16. **La articolul 20:**

1) la alineatul (1) după textul „persoanelor juridice” se completează cu textul „înregistrate ca societăți comerciale în modul stabilit de Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali ”;

2) la alineatul (2):

după cuvântul „persoanele”, se completează cu textul „care solicită eliberarea licențelor pentru activitățile”;

textul „alin. (1)” se substituie cu textul „art. 19, alin. (1), literele a) și b)”;

3) se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Persoanele care solicită eliberarea licențelor pentru activitatea prevăzută la art. 19, alin. (1), litera c) trebuie să întrunească următoarele condiții:

a) prezintă situațiile financiare pentru anul precedent sau extrasul din contul bancar, în cazul inițierii afacerii;

b) prezintă documente ce confirmă că dispune de personal calificat pentru activitatea pentru care solicită licență.”;

17. **La Articolul 21:**

1) la alineatul (1):

litera b), textul „o lună” se substituie cu textul „15 zile”;

litera e), va avea următorul cuprins:

”e) să perceapă penalități pentru întârzierea la plata energiei termice facturate în mărimea și în modul stabilit prin contract în urma negocierilor. Quantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. La solicitarea consumatorilor, furnizorii vor renegocia quantumul penalității stabilite în contractele încheiate cu consumatorii, cu respectarea plafonului maxim stabilit.”

2) se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins:

„f) să încheie contracte de performanță energetică cu prestatorii de servicii energetice în conformitate cu Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.”;

g) să perceapă plata pentru cheltuielile de reconectare a instalațiilor de utilizare a energiei termice suportate în cazul deconectării acestora pentru neachitarea în termen a facturilor emise.”;

3) la alineatul (2):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) să respecte principiul eficienței maxime cu cheltuieli minime conform criteriilor aprobate de către Agenție, și să prezinte informația cu privire la cheltuielile pe care le-au suportat;

4) litera f), după cuvintele „conform facturii la energia termică” se completează cu cuvintele „precum și a cheltuielilor de reconectare la rețelele sale”.

5) litera i), cuvintele „privind eficiența producerii, privind pierderile de energie termică în rețea,” se exclud;

6) se completează cu litera i¹⁾ cu următorul cuprins:

„i¹⁾ în facturile pentru consumatori, să reflecte informația referitor la cantitatea de energie termică utilizată pentru încălzirea spațiilor și/sau prepararea apei calde menajere sau în alte scopuri;

7) litera j) după textul „termenele-limită stabilite” se completează cu textul „prin actele normative emise de Agenție”;

8) litera o) va avea următorul cuprins:

„o) să prezinte instituției publice de suport, anual, până în data de 30 martie, informații privind performanța energetică a unității termoelectrice proprii conform formularului aprobat;

9) litera p), cuvintele „nr. 1525-XIII din 19 februarie 1998” se substituie cu cuvintele „Legea nr. 174/2017”.

10) Se completează cu literele q)-r)cu următorul cuprins:

„q) anual, până la 30 aprilie, titularii de licență prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de dezvoltare și a planului de investiții pentru anul precedent. Agenția examinează raportoarele prezentate și aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile realizate cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectrice.”

„r) să întocmească și să publice pe pagina sa web oficială până la data de 30 mai al fiecărui an, un raport pentru anul precedent, cu privire la problemele existente în unitățile termoelectrice, precum și măsurile întreprinse sau preconizate a fi realizate în vederea soluționării acestora.”

11) Se completează cu un alineat nou cu următorul cuprins:

„(4) Examinarea neînțelegerilor de către unitățile termoelectrice

(a) Unitățile termoelectrice examinează reclamațiile consumatorilor în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea reclamației. Termenul de examinare a reclamației poate fi prelungit cu cel mult 30 de zile lucrătoare, fapt despre care este informat consumatorul.

(b) Reclamațiile consumatorilor parvenite în legătură cu contractarea, deconectarea, reconectarea, facturarea, calitatea serviciului prestat, întreruperea livrării energiei termice, se examinează și se soluționează de către furnizor. Dacă furnizorul încalcă obligațiile stabilite în prezenta lege și în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, acesta este obligat să plătească consumatorilor finali compensații în mărimea și în termenele stabilite în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.

(c) Consumatorii sunt în drept să solicite recuperarea prejudiciilor materiale și morale cauzate de furnizor în conformitate cu prevederile Codului civil și ale Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

(d) Unitățile termoelectrice sunt obligate să depună toată diligența pentru a soluționa pe cale extrajudiciară eventualele neînțelegeri ce pot apărea în raport cu consumatorii, precum și să pună în aplicare un mecanism eficient și nediscriminatoriu de rambursare a cheltuielilor sau de achitare a compensațiilor consumatorilor în cazul nerespectării de către unitățile termoelectrice a obligațiilor ce le revin.

(e) Unitățile termoelectrice sunt obligate să dispună de centre de deservire a consumatorilor, care să funcționeze conform programului de lucru de cel puțin 5 zile pe săptămână a câte 8 ore pe zi. Personalul responsabil de examinarea reclamațiilor consumatorilor trebuie să dispună de dreptul real de a lua decizii, în numele întreprinderii termoelectrice, pentru a soluționa problemele abordate, iar întâlnirile cu reprezentanții întreprinderilor termoelectrice urmează să fie stabilite inclusiv prin telefon sau prin poșta electronică. Unitățile termoelectrice sunt obligate să țină evidența reclamațiilor parvenite și, la solicitare, să prezinte Agenției informații cu privire la data depunerii reclamației, numele persoanei care a depus reclamația, esența problemei abordate în reclamație, acțiunile întreprinse pentru soluționarea problemelor abordate în reclamație, decizia unităților termoelectrice.

(f) Unitățile termoelectrice sunt obligate să utilizeze mijloacele electronice de comunicație în măsura în care acestea sunt disponibile, funcționale și adecvate circumstanțelor, în raport cu potențialii consumatori, în procesul de comunicare, de soluționare a petițiilor. Unitățile termoelectrice nu pot refuza sau ignora examinarea cererilor, reclamațiilor și sesizărilor din motiv că au fost depuse în formă electronică, dacă acestea întrunesc cerințele prevăzute de legislația ce reglementează documentele electronice.”

18. Se completează cu un nou Articol 21¹ cu următorul cuprins:

”**Articolul 21¹.** Externalizarea serviciilor sau lucrărilor de către titularii de licențe

(1) Se interzice titularului de licență să transmită altor persoane fizice sau juridice drepturile și obligațiile aferente activității, pentru a cărei desfășurare i s-a acordat licență.

(2) Prin derogare de la alin. (1), titularul de licență este în drept să externalizeze un serviciu sau o lucrare, pe care trebuie să le îndeplinească, cu condiția aprobării hotărârii de către Consiliul de administrare al Agenției în termen de până la 15 zile în caz de urgență și 30 zile în regim obișnuit, cu demonstrarea faptului că externalizarea serviciului, a lucrării respective, va conduce la reducerea costurilor și la eficientizarea activității aferente serviciului, lucrării externalizate, fără a fi afectată calitatea sa.

(3) Externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări, nu are ca efect transmiterea responsabilității titularului de licență pentru respectarea obligațiilor ce îi revin conform prezentei legi, actelor normative și licenței deținute și nu lipsește Agenția de dreptul de a aplica titularului de licență respectiv sancțiunile stabilite în prezenta lege, în cazul în care constată încălcarea obligațiilor acestuia.

(4) Dacă Agenția constată că externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări de către titularul de licență nu a avut ca efect reducerea costurilor și că nu a fost eficientizată activitatea aferentă serviciului sau lucrării externalizate, cheltuielile suplimentare suportate de titularul de licență în legătură cu externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări, nu se iau în considerare de Agenție la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate.

(5) Dacă, urmare a externalizării unui serviciu sau a unei lucrări de către titularul de licență, Agenția constată faptul înrăutățirii calității serviciului sau a lucrării respective, titularul de licență este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru remedierea situației create, în termenele stabilite de Agenție. În cazul în care titularul de licență nu întreprinde astfel de măsuri în termenele stabilite, Agenția este în drept să solicite rezoluțiunea contractului cu prestatorul serviciului sau al lucrării externalizate în termen de cel mult 3 luni și să preia prestarea serviciului respectiv sau efectuarea lucrării respective. Cheltuielile suplimentare suportate de titularul de licență urmare a rezoluțiunii contractului conform prezentului alineat nu se iau în considerare de Agenție la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate.

(6) Se interzice externalizarea unui serviciu sau a unei lucrări de către un titular de licență, cu scopul de a se eschiva de la controlul Agenției. La solicitarea Agenției, titularul de licență este obligat să prezinte informația și documentele aferente serviciului sau lucrării externalizate, inclusiv documentele ce țin de activitatea prestatorului serviciului sau al lucrării externalizate. În cazul în care titularul de licență refuză prezentarea informației sau a documentelor aferente serviciului sau lucrării externalizate ori prezintă cu întârziere informația sau documentele solicitate, ori în cazul prezentării incomplete de către titularul de licență a informației solicitate, Agenția este în drept să inițieze control asupra activităților licențiate cu aprobarea deciziilor corespunzătoare conform competențelor”.

19. **Articolul 25** va avea următorul cuprins: „Articolul 25. Suspendarea licenței

„(1) Licența poate fi suspendată prin hotărâre judecătorească, emisă în conformitate cu legea, la cererea Agenției, cu excepția suspendării licenței conform temeiurilor prevăzute la alin. (3) lit. a)-c), care se efectuează direct de către Agenție.

(2) Agenția poate iniția procedura de suspendare doar după identificarea de către autoritatea administrației publice în domeniul energiei a unității termoelectrice care va asigura continuitatea furnizării energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat.

(3) Drept temeiuri pentru suspendarea licenței servesc:

a) cererea titularului de licență privind suspendarea licenței;

b) titularul de licență nu și-a îndeplinit obligațiile, fapt ce a condus la întreruperi în producerea, distribuția sau furnizarea energiei termice către consumatori pe o perioadă mai mare decât cea stabilită în reglementările tehnice pentru înlăturarea cauzelor întreruperii, fiind pusă în pericol securitatea națională, ordinea publică sau viața și sănătatea oamenilor;

c) incapacitatea provizorie a titularului de licență de a desfășura activitatea licențiată conform prezentei legi;

d) nerespectarea de către titularul de licență a termenului de depunere a cererii de eliberare a duplicatului licenței pierdute sau deteriorate, prevăzut în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

e) nerespectarea de către titularul de licență a prescripției privind lichidarea, în termenele stabilite de Agenție, a încălcărilor condițiilor de desfășurare a activității licențiate;

f) neefectuarea plății regulatorii în termenele stabilite de prezenta lege.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. d)-f), hotărârea privind suspendarea licenței se aprobă de Agenție în termen de 3 zile lucrătoare de la data la care a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească și se aduce la cunoștință titularului de licență în termen de 3 zile lucrătoare de la data aprobării.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. b) și c), licența poate fi suspendată nemijlocit de către Agenție, în termen de 5 zile de la data notificării de către autoritatea administrației publice în domeniul energiei privind unitatea termoenergetică care va asigura continuitatea furnizării energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat. În termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării de către Agenție a hotărârii privind suspendarea licenței, aceasta este obligată să se adreseze instanței de judecată pentru validarea hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței se aplică până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.

(6) În hotărârea Agenției privind suspendarea licenței se indică termenul concret de suspendare, care nu poate depăși 6 luni.

(7) Termenul de valabilitate a licenței nu se prelungește pe durata de suspendare a acesteia.

20. La Articolul 27 se modifică după cum urmează:

alin. (3) se expune în redacție nouă cu următorul conținut:

„(3) În cazurile prevăzute la alin. (2) lit. b) licența poate fi retrasă nemijlocit de către Agenție, în termen de 5 zile de la data notificării de către organul central de specialitate în domeniul energiei, privind unitatea termoenergetică care va asigura continuitatea furnizării energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat. În termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării de către Agenție a hotărârii privind suspendarea licenței, aceasta este obligată să se adreseze instanței de judecată pentru validarea hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind retragerea licenței se aplică până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.”.

21. Denumirea capitolului VI va avea următorul cuprins:

„Capitolul VI. Folosirea terenurilor și drepturile asupra proprietății unui terț

1) Articolul 28 va avea următorul cuprins

Articolul 28. Principii generale

(1) Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, se transmit în folosință unităților termoenergetice cu titlu gratuit.

(2) Dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenului pe durata de exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. Dreptul de folosință constituit în temeiul prezentului articol se exercită și este opozabil terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile.

(3) Asupra terenurilor și a altor bunuri proprietate privată sau comună, unitățile termoenergetice, în condițiile prezentei legi, pe durata lucrărilor de construcție,

exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare, inclusiv de rețehnologizare, a rețelelor termice, sistemelor colective de alimentare cu energie termică și instalațiilor termoenergetice, beneficiază de următoarele drepturi:

a) dreptul de folosință asupra terenului și părților comune din condominii pentru executarea lucrărilor necesare construcției, reabilitării sau modernizării rețelelor termice, instalațiilor termoenergetice și sistemelor colective de alimentare cu energie termică;

b) dreptul de folosință asupra terenului și părților comune din condominii pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor termice, instalațiilor termoenergetice și sistemelor colective de alimentare cu energie termică prin efectuarea reviziilor, a reparațiilor și a altor intervenții necesare pentru exploatarea și întreținerea rețelelor termice;

c) servitutea de trecere subterană sau aeriană a terenului pentru construcția rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice și/sau pentru executarea lucrărilor la locul de amplasare a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice în timpul intervenției în scopul reabilitării și al modernizării sau pentru desfășurarea lucrărilor de reparație, de revizie sau a altor lucrări de exploatare și de întreținere, pentru înlăturarea consecințelor avariilor, precum și pentru accesul la locul lor de amplasare a rețelelor și instalațiilor termoenergetice;

d) dreptul de a cere restrângerea sau sistarea unor activități care ar pune în pericol viața și sănătatea persoanelor, bunurile sau anumite activități;

e) dreptul de acces la terenul unde se află rețelele termice și instalațiile termoenergetice.

(4) Drepturile de folosință și servitute prevăzute la alin. (3) se constituie în temeiul utilității publice, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarului terenurilor sau a bunurilor imobile respective, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități, cu excepțiile stabilite la art. 28¹ alin. (2) și la art. 28² alin. (3). Conținutul drepturilor de folosință și de servitute și durata pe care se constituie acestea sunt prevăzute la art. 28¹ și 28². Drepturile respective se exercită și sunt opozabile terților fără a fi necesară înscrierea acestora în Registrul bunurilor imobile.

(5) Unitățile termoenergetice sunt obligate să notifice în scris proprietarul terenurilor sau al altor bunuri care pot fi afectate în urma lucrărilor la rețelele termice, cu excepția cazurilor de avarii, situație în care proprietarul este înștiințat în termenul cel mai scurt posibil.

(6) La încetarea exercitării drepturilor prevăzute la alin. (3), unitățile termoenergetice sunt obligate să asigure degajarea terenului și repunerea lui în starea inițială.

(7) Unitățile termoenergetice sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile prevăzute la alin. (3) și să achite proprietarului de teren sau de alte bunuri proprietate privată despăgubirea cuvenită pentru pagubele produse la efectuarea lucrărilor menționate, inclusiv în cazul înlăturării consecințelor avariilor, în condițiile art. 28³.

22. Se completează cu articolele 28¹ – 28³ cu următorul cuprins:

Articolul 28¹. Dreptul de folosință asupra proprietății unui terț

(1) Dreptul de folosință asupra terenului sau altor bunuri pentru executarea lucrărilor necesare de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor termice și instalațiilor

termoenergetice se constituie în conformitate cu art. 28 alin. (4) și se întinde pe durata executării lucrărilor. La exercitarea dreptului menționat, unitățile termoenergetice, cu acordul prealabil al proprietarului/propietarilor bunului imobil, sunt în drept:

- a) să depoziteze materiale, echipamente, utilaje și instalații necesare pentru executarea lucrărilor;
- b) să desființeze culturi sau plantații, sau alte amenajări existente ori numai să le restrângă în măsura strict necesară pentru executarea lucrărilor în condițiile legii;
- c) să extragă materiale, în condițiile legii;
- d) să instaleze utilaje și să lucreze cu acestea;
- e) să sisteze ori să restrângă activitățile proprietarului în măsura strict necesară executării lucrărilor menționate.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 28 alin. (4) în cazul în care lucrările de construcție a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice implică obținerea unei autorizații de construire (în legătură cu construcția de noi rețele termice sau porțiuni de rețele termice, instalațiilor termoenergetice, în legătură cu efectuarea lucrărilor de construcții capitale, etc.) dreptul de folosință asupra bunului imobil pentru executarea lucrărilor de construcție se constituie cu acordul prealabil al proprietarul bunului imobil respectiv.

(3) Dreptul de folosință, prevăzut la alin. (1), încetează la expirarea termenului stabilit pentru executarea lucrărilor sau înaintea acestui termen – la data finisării anticipate a lucrărilor sau la data sistării acestora. Oricare dintre aceste situații trebuie notificată fără întârziere proprietarului.

(4) Dreptul de folosință asupra terenului pentru exploatarea și întreținerea rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, prin efectuarea reviziilor, a reparațiilor și a altor intervenții necesare, în scopul asigurării funcționării lor normale, se constituie în conformitate cu art. 28 alin. (4) și se întinde pe toată durata existenței și, respectiv, a exploatării rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, iar exercitarea lui se face ori de câte ori este nevoie pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice. Pentru perioada executării lucrărilor, unitățile termoenergetice sunt în drept:

- a) să depoziteze materiale, echipamente, utilaje și instalații pentru întreținere, revizie, reparație și pentru alte intervenții necesare asigurării funcționării normale a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice;
- b) să instaleze utilaje și să lucreze cu acestea;
- c) să afecteze culturi, plantații sau alte amenajări existente și să restrângă activitățile proprietarului în măsura și pe durata strict necesare executării lucrărilor de întreținere, revizie, reparație sau a altor intervenții pentru asigurarea funcționării normale a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice.

Articolul 28². Servitutea de trecere subterană sau aeriană a terenului unui terț.

(1) Servitutea de trecere subterană sau aeriană a terenului cuprinde dreptul la construcția rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, precum și dreptul de acces la rețelele termice și instalațiile termoenergetice pentru alte revizii, reparații, alte intervenții sau pentru desfășurarea altor lucrări de exploatare și de întreținere, pentru înlăturarea consecințelor avariilor, precum și pentru efectuarea reabilitării sau a modernizării rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice.

(2) Dreptul de servitute se constituie în conformitate cu art. 28 alin. (4) și se întinde pe toată durata de construcție și/sau de exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice.

(3) Prin derogare de la prevederile art. 28 alin. (4), în cazul în care lucrările de construcție a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice implică obținerea unei autorizații de construire sau a unui act permisiv echivalent (în legătură cu construcția de noi rețele termice sau porțiuni de rețele termice, instalațiile termoenergetice în legătură cu efectuarea lucrărilor de construcții capitale etc.), dreptul de servitute asupra terenului sau a bunului imobil pentru executarea lucrărilor de construcție se constituie cu acordul prealabil al proprietarului terenului sau a bunului imobil respectiv.”

Articolul 28³. Exercițarea drepturilor de folosință și de servitute. Recuperarea prejudiciilor cauzate.

(1) În scopul acordării de despăgubiri convenite, aferente exercitării drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la art. 28¹ și 28², unitățile termoenergetice sânt obligate să încheie contracte-cadru cu proprietarii terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate de exercitarea dreptului de folosință și de servitute.

(2) Contractul-cadru se elaborează în conformitate cu clauzele obligatorii aprobate de Guvern și stabilește drepturile și obligațiile unităților termoenergetice și ale proprietarului terenului sau al bunului imobil afectat în legătură cu exercitarea drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la art. 28¹ și 28², inclusiv modalitatea de determinare a despăgubirilor pentru pagubele produse de către unitățile termoenergetice la exercitarea drepturilor respective.

(3) Contractul-cadru se încheie la inițiativa unității termoenergetice sau la solicitarea proprietarilor terenurilor sau ai bunurilor imobile afectate. Unitățile termoenergetice informează proprietarii terenurilor și ai bunurilor imobile afectate de exercitarea drepturilor de folosință și de servitute cu privire la dreptul de a încheia contractul-cadru corespunzător și cu privire la alte drepturi care le revin în conformitate cu prezentul capitol, prin publicarea pe pagina web oficială a modelului contractului-cadru și a altor informații relevante în acest sens.

(4) Despăgubirile pentru pagubele produse de către unitățile termoenergetice la exercitarea drepturilor de folosință și de servitute prevăzute la art. 28¹ și 28² se stabilesc cu luarea în considerație a următoarelor:

- a) suprafața de teren afectată în legătură cu efectuarea lucrărilor respective;
- b) valorile pentru producțiile estimate ale culturilor și ale plantațiilor afectate, precum și pentru amenajările afectate;
- c) valoarea pe piață a bunurilor imobile afectate.

(5) Cuantumul despăgubirii datorate se stabilește în fiecare caz în parte prin acordul părților, sau în cazul în care părțile nu ajung la un acord, de instanța de judecată.

23. Articolele 29-31 vor avea următorul cuprins:

Articolul 29. Restrângerea sau sistarea unor activități și accesul la terenul unde se află rețelele termice și instalațiile termoenergetice.

(1) Pentru a evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor sau a unor activități desfășurate în zona de efectuare a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare,

întreținere și exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, unitățile termoelectrice au dreptul să solicite restrângerea sau sistarea, pe durata lucrărilor, a activităților desfășurate în vecinătate. În acest caz, persoanele afectate sunt informate în scris despre data începerii și, respectiv a finalizării lucrărilor.

(2) Unitățile termoelectrice trebuie să exercite cu bună-credință și în mod rezonabil dreptul de acces la terenul unde se află rețelele termice și instalațiile termoelectrice.

Articolul 30. Exproprierea

(1) Terenurile necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, care aparțin cu titlu de proprietate unor terți, pot fi expropriate de autoritatea competentă pentru cauză de utilitate publică, cu respectarea procedurii prevăzute în Legea nr. 488/1999 exproprierii pentru cauză de utilitate publică.

(2) Exproprierea terenului poate avea loc doar dacă unitățile termoelectrice nu au reușit să obțină dreptul de folosință sau de servitute asupra terenului și/sau dacă demonstrează că lucrările enumerate la art. 28 vor împiedica substanțial folosirea ori chiar vor face imposibilă folosirea de către proprietar a terenului său.

(3) După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează să fie dat în folosință, cu titlu gratuit, unității termoelectrice pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice.

Articolul 31. Zonele de protecție a rețelelor termice

(1) Pentru a se asigura protecția și funcționarea normală a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor și a mediului, în conformitate cu Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice, aprobat de Guvern, se stabilesc zone de protecție a rețelelor termice.

(2) În scopul protecției rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, persoanelor fizice și juridice li se interzice, fără acordul în scris al unității termoelectrice:

- a) să efectueze construcții de orice fel în zona de protecție a rețelelor termice;
- b) să amenajeze parcări auto, să instaleze construcții provizorii, să instaleze pavaje;
- c) să efectueze săpături de orice fel ori să înființeze plantații perene în zona de protecție a rețelelor termice;
- d) să depoziteze materiale pe căile de acces la rețelele termice și în zonele de protecție a rețelelor termice;
- e) să intervină în orice alt mod asupra rețelelor termice.

(3) Persoanelor fizice și juridice li se interzice:

- a) să arunce obiecte de orice fel pe rețelele termice și instalațiile termoelectrice;
- b) să deterioreze construcțiile, îngrădirile sau inscripțiile de identificare și de avertizare aferente rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice;
- c) să limiteze ori să îngreudească prin împrejurări, prin construcții ori în orice alt mod accesul la rețeaua termică și instalațiile termoelectrice.

(4) Se interzice sub sancțiunea nulității absolute, emiterea autorizațiilor de construire care permit efectuarea lucrărilor de construcție în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul în scris al unității termoelectrice.

(5) În cazul în care constată că în zona de protecție a rețelelor termice se efectuează

lucrări cu încălcarea Regulamentului privind zonele de protecție a rețelelor termice, unitățile termoenergetice se vor adresa în instanța de judecată, pentru încetarea lucrărilor, precum și vor sesiza Agenția.

(6) Persoanele fizice și/sau juridice care au încălcat una sau mai multe prevederi din alineatul (2), la prima cerere a unității termoenergetice sunt obligate să înlăture obstacolele ce creează dificultăți în acces la rețelele termice. În caz de refuz de a asigura accesul în zonele de protecție a rețelelor termice și a înlătura impedimentele create, unitatea termoenergetică este în drept de a se adresa în instanța de judecată.

24. Se completează cu articolul 31¹ cu următorul cuprins:

Articolul 31¹. Transmiterea dreptului de proprietate unității termoenergetice

(1) Persoanele fizice și/sau juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate rețele termice, instalații termoenergetice (inclusiv puncte termice), sunt în drept să le transmită unităților termoenergetice în proprietate bunurile respective, cu titlu gratuit.

(2) Persoanele juridice ce transmit rețele termice, instalații termoenergetice (inclusiv puncte termice) vor prezenta unităților termoenergetice decizia de transmitere cu titlu gratuit, adoptată de organul împuternicit, și Actul de transmitere întocmit în conformitate cu legislația în vigoare, care va include anul de dare în exploatare, schema de amplasare, caracteristica materială, informația contabilă și alte documente tehnice a mijloacelor fixe ce urmează a fi transmise.

(3) Persoanele fizice transmit dreptul de proprietate asupra rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoenergetice (inclusiv puncte termice), către unitatea termoenergetică în baza actelor juridice civile.

(4) Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a unității termoenergetice.”.

25. **Articolul 33** se completează cu alineatele (4) - (7) cu următorul cuprins:

„(4) Titularii de licență sunt obligați să țină contabilitatea pe conturi separate pentru fiecare dintre activitățile licențiate, așa cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi desfășurate de întreprinderi distincte.

(5) Titularii de licență sunt obligați să țină contabilitate pe conturi separate pentru alte activități nereglementate de prezenta lege.

(6) Titularii de licență vor preciza în politicile contabile regulile de alocare a activelor și pasivelor, a cheltuielilor și veniturilor, precum și a pierderilor, pe care le aplică la separarea contabilității pe tipuri de activitate practicate, în conformitate cu prezenta lege, cu standardele de contabilitate și actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(7) Situațiile financiare anuale trebuie să cuprindă, în note, informații despre orice tranzacție efectuată cu întreprinderile afiliate.”.

26. **La Articolul 34:**

1) la alineatul (1), cuvintele „Titularul licenței pentru producerea energiei termice” se substituie cu cuvintele „Producătorul de energie termică”;

2) se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Producătorul de energie termică elaborează un plan de dezvoltare pentru o perioadă de 5 ani în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoenergetic aprobat de Agenție stabilit la art. 9 alin. (2), lit. b²), și îl prezintă spre aprobare Agenției după consultarea prealabilă cu părțile interesate. La elaborarea planului de dezvoltare, producătorul de energie termică ține cont inclusiv de documentația de urbanism, care conține informații privind sarcinile termice.

(4) Planul de dezvoltare trebuie să conțină următoarele:

- a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia;
- b) măsurile de eficiență energetică și prognoza consumului de resurse energetice;
- c) descrierea mijloacelor și investițiilor necesare pentru a satisface cererea prognozată de energie termică și îndeplinirea criteriilor stabilite în art. 15¹-15³ din prezenta lege;
- d) descrierea investițiilor care au fost aprobate anterior și care urmează să fie efectuate în următorii 5 ani;
- e) obiectivele planificate a fi obținute în urma implementării planului de dezvoltare.”.

27. **La Articolul 35:**

1) Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Furnizorii achiziționează, în baza unui Regulament aprobat de Agenție, energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, energie termică produsă din surse regenerabile de energie, energie termică produsă din incinerarea și/sau incinerarea deșeurilor, energie termică reziduală, livrată de către producător la un cost de producție mai mic decât în structura tarifului la energia termică livrată, aprobat de Agenție, și luând în considerare cheltuielile suplimentare aferente livrării energiei termice în rețea.”;

2) Se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) La producerea și/sau procurarea energiei termice, se acordă prioritate prețului cel mai mic oferit, la tarife inferioare celor aprobate de Agenție pentru producătorii reglementați. În cazul în care se oferă același preț la energia termică, ordinea de prioritate va fi următoarea:

- a) energie termică reziduală de la instalațiile întreprinderilor industriale;
- b) instalații de producere a energiei termice în cogenerare, care utilizează surse regenerabile de energie sau incinerează și/sau coincinerează deșeurile;
- c) instalații de producere a energiei termice care utilizează surse regenerabile de energie sau incinerează și/sau coincinerează deșeurile;
- d) instalații de cogenerare de înaltă eficiență.”;

3) la alineatul (2), lit. a) se abrogă.

28. **La Articolul 36:**

1) la alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) să elaboreze un plan de dezvoltare a rețelelor termice pentru o perioadă de 5 ani în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoenergetic aprobat de Agenție stabilit la art. 9 alin. (2), lit. b²) și să prezinte spre aprobare Agenției după consultarea prealabilă cu participanții interesați. La elaborarea planului de dezvoltare a rețelelor termice, distribuitorul trebuie să țină cont inclusiv de documentația de urbanism care conține informații privind sarcinile termice.”;

2) alineatul (3) va avea următorul cuprins:

”(3) Planul de dezvoltare trebuie să conțină măsuri eficiente pentru a garanta fiabilitatea rețelelor termice, precum și:

a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia;

b) descrierea rețelelor termice, stațiilor de pompare, punctelor termice centrale, puncte termice individuale și alte obiecte, care necesită a fi reparate capital, construite, modernizate, reconstruite în următorii ani, cu reflectarea volumului total de investiții și a cantităților;

c) măsurile de eficiență energetică și prognoza consumului;

d) descrierea mijloacelor și investițiilor necesare pentru a satisface cererea prognozată de energie termică;

e) descrierea investițiilor care au fost aprobate și care urmează să fie aprobate în următorii 5 ani;

f) obiectivele planificate a fi obținute în urma implementării planului de dezvoltare.”.

3) se completează cu un alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

”(4¹) Distribuitorii realizează în funcție de posibilitățile tehnice și economice, modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate, sau care urmează a fi dotate, cu puncte termice individuale, și există acordul asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. Ponderea investițiilor în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, din planul anual de investiții, precum și modalitatea de prioritizare a eficienței energetice va fi stabilită în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoenergetic. Pentru blocurile locative unde distribuitorii au modernizat sistemele colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici, parametrii de calitate a serviciului de distribuție a energiei termice vor fi asigurați până la ieșirea din echipamentul de măsurare”

29. **La Articolul 37:**

1) la alineatul (1):

la litera c) cuvântul „furnizorului” se substituie cu cuvântul „distribuitorului”;

se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) să solicite de la distribuitor deservirea, reparația și gestionarea utilajului și a rețelelor termice, rețelelor de apă caldă menajeră, aflate în gestiunea consumatorului, contra plată, fără a se include cheltuielile respective în tarifele reglementate”

la litera d) după cuvintele „cu energie termică” se completează cu cuvintele: „sau pentru alte motive conform condițiilor contractuale.”;

se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) să instituie propriul mecanism de repartizare a consumului de energie termică aprobat în baza deciziei asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu.”;

se completează cu litera e²) cu următorul cuprins:

„e²) să realizeze modernizarea integrală a sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu aprobată în baza deciziei asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu.”

se completează cu litera e³) cu următorul cuprins:

„e³) să transmită în proprietatea distribuitorului sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, aprobată în baza deciziei asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu.”;

2) la alineatul (2) litera c) va avea următorul cuprins:

„c) să nu modifice instalațiile de utilizare a energiei termice, prevăzute în proiectul inițial, decât în baza unui alt proiect tehnic, elaborat și verificat în modul stabilit, și coordonat cu distribuitorul de energie termică, procedură obligatorie pentru consumator și în cazul modificărilor la instalațiile subconsumatorilor săi;”.

30. **La Articolul 38:**

1) Alin. (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Calitatea serviciilor de distribuție și de furnizare a energiei termice se evaluează în baza indicatorilor de calitate, stabiliți în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, care reflectă continuitatea furnizării energiei termice, parametrii de calitate ai agentului termic și calitatea relațiilor dintre distribuitori, furnizori și consumatorii de energie termică. Agenția stabilește indicatori generali, care se calculează pentru unitatea termoenergetică, și indicatori garantati, care vizează fiecare consumator în parte, precum și valorile minime ale indicatorilor de calitate, care se actualizează în funcție de situația obiectivă din sectorul termoenergetic și de cerințele consumatorilor de energie termică.”

2) Alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Pentru nerespectarea valorilor minime ale indicatorilor de calitate, Agenția este în drept să reducă tariful pentru energia termică livrată consumatorilor cu până la 10% din valoarea tarifului respectiv și/sau să stabilească compensații individuale ce urmează a fi achitate de furnizori consumatorilor, în conformitate cu Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.”

3) Se completează cu alineatele (6) și (7) cu următorul cuprins:

„(6) Distribuitorii și furnizorii sunt obligați să țină evidența tuturor cererilor, sesizărilor, solicitărilor legate de calitatea serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice și să prezinte anual Agenției, în termenele stabilite în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, rapoarte cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.

(7) Distribuitorii și furnizorii sunt obligați să înființeze serviciul telefonic 24/24 și să asigure activitatea acestuia pentru a recepționa sesizările consumatorilor cu privire la calitatea serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice, precum și cu privire la necesitatea înlăturării eventualelor defecte ale utilajului sau ale rețelelor termice.”

31. La Articolul 40:

1) alineatul (1) după cuvintele „se efectuează numai în baza” se completează cu cuvintele „ actului normativ și/sau a”;

2) La alineatul (2):

Textul „inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale” se substituie cu textul „din căminele și blocurile locative departamentale, inclusiv a unităților din condominiu aflate în proprietatea statului sau a autorităților administrației publice centrale sau locale”.

Textul „care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul și repartizează lunar cantitatea de energie termică consumată între deținătorii de apartamente sau chiriași.” se substituie cu textul „care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul. Furnizorul repartizează lunar cantitatea de energie termică consumată între proprietarii de unități sau chiriași în baza datelor prezentate de către administratorul asociației/gestionar al condominiului. În cazul în care nu există posibilitate tehnică de montare a echipamentului de măsurare pentru spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, sarcina repartizării cantității de energie termică consumată constituie obligația furnizorului care se efectuează în baza Hotărârii de Guvern nr. 281/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale”.

3) după alineatul (2) se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Furnizorul încheie contracte individuale de furnizare a energiei termice cu fiecare unitate, urmare a modernizării integrale a sistemului colectiv de alimentare cu energie termică și instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu în condițiile prezentei legi.”

4) alineatul (3):

se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) sarcina termică și modalitatea de determinare a cantității de energie termică furnizată;”;

litera e) va avea următorul cuprins: „e) informații privind tarifele în vigoare la energia termică”;

se completează cu litera m¹) cu următorul cuprins:

„m¹) modul de repartizare a diferențelor de energie termică, destinată pentru încălzirea spațiilor și/sau prepararea apei calde menajere și /sau răcire, stabilit în baza indicilor echipamentelor de măsurare comune pentru clădire și suma indicilor echipamentelor de măsurare individuale ale unităților din cadrul clădirii, având la bază principiul de repartizare integrală a cantității de energie termică înregistrată de echipamentul de măsurare comun pentru clădire.

5) alineatul (5) textul „prin lege pentru încheierea contractului” se substituie cu textul „de actele normative în domeniu”;

6) alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Cuantumul penalităților pentru întârzierea la plata energiei termice facturate este stabilită în contract, dar care nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la

creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

7) alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Drepturile și obligațiile consumatorilor se stabilesc prin prezenta lege, Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție și alte acte normative în domeniu”;

8) alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Pentru acțiunile stipulate la alin. (9), persoana fizică sau persoana juridică care a săvârșit aceste acțiuni, va achita consumul ilicit de energie termică, determinat în sistem paușal sau conform altor modalități stabilite de actele normative în vigoare. Determinarea perioadei de consum ilicit, care a avut loc prin intervenție în funcționarea echipamentului de măsurare, care a dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie termică consumată, sau prin racordarea ilegală a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, ori când eroarea echipamentului de măsurare depășește limitele admisibile, se va efectua în conformitate cu prevederile Regulamentului privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție.”.

32. **La Articolul 41**, alineatul (1) după cuvintele „unor subconsumatori” se completează cu textul „doar cu condiția coordonării cu distribuitorul și/sau furnizorul avizului de racordare”;

33. **Articolul 42** va avea următorul cuprins:

„**Articolul 42.** Întreruperea și limitarea alimentării cu energie termică

(1) Unitatea termoenergetică are dreptul, să întrerupă alimentarea cu energie termică pentru cea mai scurtă durată posibil în cazul în care:

- a) este pusă în pericol viața sau sănătatea oamenilor;
- b) apare pericolul de prejudiciere a proprietății, inclusiv a terților;
- c) trebuie să fie prevenită o avarie (o situație de avarie) sau să fie lichidate consecințele acesteia;
- d) se execută lucrări planificate de conectare sau alte operațiuni tehnice care nu pot fi executate în alt mod decât prin întreruperea alimentării cu energie termică;
- e) necesitatea este prevăzută de alte acte normative.

(2) În termenele și condițiile stabilite de Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, unitatea termoenergetică este obligată să informeze din timp consumatorul despre data și durata întreruperii și/sau limitării alimentării cu energie termică, dacă întreruperea sau limitarea nu este cauzată de o situație excepțională.

(3) Unitatea termoenergetică va repara prejudiciile pe care le-a cauzat prin întreruperea sau limitarea alimentării cu energie termică dacă aceasta s-a efectuat cu încălcarea prevederilor stabilite în prezentul articol.

(4) Unitatea termoenergetică este în drept să întrerupă sau să limiteze alimentarea cu energie termică în caz de criză de combustibil, survenită la scară națională, sau în cazul unor interese de ce țin de apărarea națională. La dispariția circumstanțelor care au condus la întreruperea sau limitarea alimentării cu energie termică, titularul de licență este obligat să reia cât mai repede prestarea serviciilor.

- (5) Unitatea termoelectrică are dreptul, fără preaviz prealabil, să limiteze sau să întrerupă imediat alimentarea cu energie termică în cazul racordării ilegale la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică/sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, precum și utilizarea neautorizată, inclusiv în cazul lipsei unui contract de furnizare a energiei termice;
- (6) Unitatea termoelectrică are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică dacă consumatorul nu achită în termenul stabilit facturile emise sau conform condițiilor contractuale.
- (7) Unitatea termoelectrică poate limita ori sista alimentarea cu energie termică dacă producerea și/sau furnizarea acesteia nu sunt rentabile din punct de vedere economic. O asemenea decizie va fi anunțată tuturor consumatorilor, în scris, cu cel puțin 6 luni înaintea zilei de 15 octombrie a anului respectiv.

34. Se completează cu Articolul 42¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 42¹. Deconectarea de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică

(1) Deconectarea individuală de la sistemului colectiv de alimentare cu energie termică (intrabloc) a unităților, în sensul Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, este interzisă.

(2) În zonele unitare de alimentare cu energie termică, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, este interzisă pentru toate tipurile de consumatori, cu excepția cazurilor când consumatorii produc și consumă energie termică, pentru acoperirea integrală a consumului propriu din surse regenerabile.

(3) În alte zone decât cele unitare, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, se permite numai în cazul când studiile de fezabilitate demonstrează rentabilitatea economică a deconectării.

(4) Studiul de fezabilitate menționat la alin. (3) se elaborează de către auditorii energetici calificați și înregistrați în Registrul electronic al auditorilor energetici deținut de instituția publică de suport.

(5) Studiul de fezabilitate se elaborează în conformitate cu un Ghid elaborat și aprobat de către instituția publică de suport, care va include următoarele elemente structurale, fără a se limita la acestea:

- a) stabilirea unei limite de sistem și, după caz, a unei limite geografice pentru intervenția planificată;
- b) aplicarea unei abordări integrate și depline la stabilirea opțiunilor privind cererea și oferta de alimentare cu energie termică;
- c) descrierea scenariului de referință – alimentarea cu energie termică în cadrul sistemului de alimentare centralizată;
- d) identificarea și descrierea scenariilor alternative de alimentare cu energie termică, în baza unui set de criterii și ipoteze de calcul prestabilite de instituția publică de suport;
- e) descrierea metodei de calcul a fezabilității economice a scenariilor de alimentare cu energie termică posibile, bazate pe venitul net actualizat;

f) inventarierea și descrierea beneficiilor și efectelor negative ale tuturor scenariilor de alimentare cu energie termică analizate;

g) descrierea procedurii și principiilor de coordonare a studiului de fezabilitate.

(6) Studiul de fezabilitate elaborat se coordonează de instituția publică de suport și se prezintă unității termoeenergetice.

(7) Persoana fizică sau persoana juridică care nu a îndeplinit condițiile stipulate în alineatele (1) – (6) este obligată de a restabili conectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică sau la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, în termen de o lună, conform prescripției eliberate de către administratorul asociației/gestionarul condominiului sau unitatea termoeenergetică, și să informeze administratorul asociației/gestionarul condominiului și/sau unitatea termoeenergetică despre executarea acesteia, cu repararea prejudiciilor cauzate.

(8) În cazul în care deconectarea de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică a instalației de utilizare a energiei termice din cadrul unei unități a fost efectuată contrar prevederilor de la alineatul (1), facturarea și plata pentru energia termică se efectuează ca și în cazul unităților conectate la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică în conformitate cu actele normative în domeniu.

(9) Reconstrucția, modernizarea și/sau modificarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică existent în condițiile prezentei legi, indiferent de tipul de proprietate, nu constituie o deconectare de la sistemul colectiv în sensul prezentului articol, consumatorii având obligația să se reconecteze imediat după punerea în funcțiune a noului sistem.”.

35. **La Articolul 43:**

1) la alineatul (1);

propoziția a treia cuvintele „celelalte categorii de consumatori”, se substituie cu cuvintele „Consumatorii noncasnici”;

2) se completează cu alineatele (1¹)și (1²) cu următorul cuprins:

”(1¹) Distribuitorii de energie termică achiziționează, instalează, exploatează, întrețin și verifică metrologic echipamentele de măsurare a consumatorilor casnici. Echipamentele de măsurare respective se instalează doar în cazul existenței posibilităților tehnice. Cheltuielile suportate în condițiile art. 36 alineat (4¹) se includ în tariful pentru energia termică.”.

(1²) Unitățile termoeenergetice achiziționează, instalează, exploatează, întrețin și verifică metrologic echipamentele de măsurare necesare în procesul tehnologic. Cheltuielile suportate se includ în prețul și tariful reglementat.”

3) la alineatul (2) cuvintele „verificate metrologic, incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova” se substituie cu cuvintele „supuse controlului metrologic legal în condițiile Legii metrologiei.”.

4) după alineatul (3) se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică modernizate în conformitate cu prevederile prezentei legi, se vor instala echipamente

de măsurare a energiei termice identice, în baza condițiilor tehnice eliberate de distribuitor cu respectarea alin. (2) al prezentului articol.”;

5) alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Unitățile termoelectrice/ consumatorii au dreptul să inițieze verificarea metrologică de expertiză a echipamentelor de măsurare dacă una dintre părți are reclamații. În cazul în care reclamația se confirmă, se fac recalculări a energiei termice livrate cu recuperarea cheltuielilor de verificare în termen de până la 6 luni de la data depunerii reclamației. În cazul în care nu se confirmă, cheltuielile de verificare le suportă reclamantul.

6) la alineatul (6) după textul „potrivit cu prevederile contractelor” se completează cu textul „ și actelor normative în domeniu”.

7) se completează cu alineatul (6¹) care va avea următorul cuprins:

„(6¹) Repartizarea consumului de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică se va efectua în baza unei Metodologii aprobate de Guvern.”.

36. La Articolul 45:

1) alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Prețurile reglementate pentru producerea energiei electrice și tariful pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, până în punctul de delimitare, se aprobă de Agenție, conform metodologiei tarifare.”;

2) se completează cu un alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Prețurile și tarifele aprobate se ajustează în modul și cazurile stabilite în metodologia aprobată de Agenție, la cererea scrisă a unităților termoelectrice respectiv sau la inițiativa Agenției. În acest scop, Agenția examinează premisele care determină revizuirea prețurilor și a tarifelor reglementate. Modificarea premiselor ce determină revizuirea prețurilor și tarifelor reglementate, nu este temei de solicitare și/sau depunere a cererilor noi de către unitățile termoelectrice a căror cerere scrisă este în proces de examinare și nu a fost definitivată prin emiterea Hotărârii Agenției în acest sens. Unitățile termoelectrice sunt obligate să prezinte Agenției informațiile și documentele solicitate în acest scop, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.”

3) alin. (2) se expune în redacție nouă cu următorul conținut:

„(2) Metodologia tarifară include:

a) componenta și modul de calculare:

- a cheltuielilor aferente procurării resurselor energetice primare;
- a cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale;
- a cheltuielilor materiale;
- a cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți;
- a cheltuielilor aferente retribuirii muncii;
- a cheltuielilor de distribuție și administrative;
- altor cheltuieli justificate și necesare pentru desfășurarea activității operaționale;

- a nivelului de rentabilitate determinat prin metoda costului mediu ponderat al capitalului și aplicat la valoarea netă a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale;
  - a componentei de corectare a venitului reglementat;
  - a Fondului de dezvoltare constituit din mijloacele financiare aferente cheltuielilor privind amortizarea investițiilor efectuate din surse proprii;
  - alocației aferente capitalului circulant utilizat în activitatea reglementată.
- b) determinarea costurilor incluse în tarif, în mod separat pentru fiecare activitate desfășurată de către titularul de licență;
- c) condițiile de utilizare a cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale (cu excepția celor aferente investițiilor efectuate din împrumuturi), a cheltuielilor materiale, a cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți și modul de includere a acestor cheltuieli în tarifele reglementate;
- d) principiile planificării, aprobării și efectuării investițiilor, modul de recuperare a acestora prin tarife reglementate și determinarea ratei de rentabilitate. La aplicarea ratei de rentabilitate nu se iau în considerare valoarea, ce a rezultat din reevaluarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, valoarea activelor achitate de consumatori, precum și valoarea activelor care au fost obținute gratuit, prin donații, granturi și/sau finanțate de către terți;
- d¹) modul de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de energie termică în rețelele termice, prin stabilirea tendinței de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiei tarifare, pentru a implementa mecanisme de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite. Consumul tehnologic și al pierderilor de energie termică efective, acceptat în scopuri tarifare, se va stabili individual pentru fiecare titular de licență și nu va depăși tendința de reducere stabilită.
- d²) În cazul în care unitatea termoelectrică pentru anul de gestiune va raporta Agenției un nivel mai scăzut al consumului tehnologic și al pierderilor de energie termică decât cel stabilit la lit. d¹ din alin. (2), costurile consumului tehnologic și pierderilor de energie termică economisite vor fi utilizate ca mecanism de stimulare a eficienței activității titularilor de licență și vor fi direcționate pentru reducerea în continuare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie termică în rețelele termice.
- e) metoda de separare a consumurilor, a cheltuielilor și a profiturilor, specificate la lit. a) la producerea de energie electrică și energie termică, luate în calcul de centralele electrice de termoficare și centralele de producere a energiei electrice și termice, inclusiv în regim de cogenerare de înaltă eficiență;
- f) modul de ajustare a prețurilor și tarifelor reglementate, inclusiv modul de actualizare a tarifelor reglementate în decursul anului;
- g) măsurile stimulative privind creșterea eficienței energetice, a siguranței în alimentarea cu energie termică, precum și a calității acesteia.”.

4) La alineatul (3) cuvintele „Metodologiile tarifare” se substituie cu cuvintele „Prevederile metodologiei tarifare”.

5) alineatele (6) – (9) vor avea următorul cuprins:

„(6) Titularii de licență, la solicitarea Agenției, sunt obligați să prezinte informațiile stabilite în prezenta lege care îi sunt necesare în activitatea de supraveghere a corectitudinii evidenței consumurilor și cheltuielilor efective reglementate, precum și a calculului prețurilor și tarifelor reglementate.

„(7) Pierderile de energie termică din rețelele termice, incluse în tariful pentru energia termică se determină în conformitate cu metodologia tarifară.

„(8) Prin efectul prezentei legi, degajările de energie termică de la elementele constructive ale sistemului de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică amplasate în interiorul clădirii, nu se consideră pierderi de energie termică și se atribuie la consumul de energie termică, care se facturează de către furnizor tuturor încăperilor din cadrul clădirii respective, indiferent de destinație, în baza Hotărârii de Guvern nr. 281/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale”.

„(9) Hotărârile Agenției cu privire la aprobarea tarifelor, prețurilor și a cheltuielilor de bază se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe paginile web oficiale ale Agenției și ale întreprinderilor termoenergetice. Agenția plasează pe pagina sa web oficială valoarea și structura prețurilor și a tarifelor reglementate aprobate.”.

37. Se completează cu Capitolul IX¹ cu următorul cuprins: „Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul termoenergetic:

„Capitolul IX¹. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul termoenergetic

Articolul 45¹. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul termoenergetic

(1) Unitățile termoenergetice poartă răspundere pentru neîndeplinirea sau pentru îndeplinirea necorespunzătoare a funcțiilor și a obligațiilor stabilite în prezenta lege, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, precum și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Dacă Agenția constată încălcarea de către titularii de licență a prevederilor prezentei legi, ale Legii cu privire la energetică, precum și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, aceasta este în drept să inițieze procedura contravențională în condițiile și în termenele stabilite în Codul contravențional.

(3) În cazurile expres prevăzute în prezenta lege, Agenția este în drept să aplice titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice sancțiuni financiare, cu respectarea procedurii stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Mijloacele bănești obținute din aplicarea sancțiunilor financiare se virează integral în bugetul de stat

Articolul 45². Sancțiuni pentru încălcarea legislației în domeniul termoenergetic

(1) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 1% la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență, pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

- a) refuzul repetat al titularului de licență de a prezenta informațiile și rapoartele solicitate de Agenție;
- b) refuzul titularului de licență de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție sau obstrucționarea Agenției în efectuarea acestora;
- c) refuzul nejustificat repetat al titularului de licență de a elibera avizul de racordare la rețeaua termică a instalațiilor de utilizare a energiei termice ale unui solicitant;
- d) refuzul nejustificat repetat al furnizorului de a încheia contractul de furnizare a energiei termice;

- e) refuzul repetat al titularului de licență de a executa hotărârile și deciziile Agenției.
- (2) Încălțările prevăzute la alin. (1) săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de 5% din cifra anuală de afaceri a titularului de licență.
- (3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență, pentru:
- a) nerespectarea obligațiilor privind realizarea separării contabile a activităților reglementate din sectorul termoelectric;
  - b) desfășurarea unei activități din sectorul termoelectric fără licență în acest sens.
- (4) Încălțările prevăzute la alin. (3) săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de la 5% la 10% din cifra anuală de afaceri a titularului de licență.”.

Art. IV. Articolul 51 alineatul (5) din Legea **cu privire la locuințe** nr. 75/2015 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 131-138, art. 249*), cu modificările ulterioare, se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Debransarea, deconectarea de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.”.

Art. V. Articolul 26⁶ alineatul (4) din Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nr. 10/2016 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 69-77 art. 117*), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

„(4) Prin derogare de la prevederile alin. (3), investitorii pot opta pentru o soluție alternativă de alimentare cu energie termică și frig a clădirii ce urmează a fi construită dacă se asigură producerea și consumul de energie termică, pentru acoperirea integrală a consumului propriu din surse regenerabile.

Art. VI. Legea **cu privire la condominiu** nr. 187/2022 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 238-244, art. 467*) se modifică după cum urmează:

La articolul 11, alineatul (2), punctul 3) **va avea următorul cuprins:**

„3) la rețelele de alimentare cu energie termică prin sistem centralizat:

- a) în cazul punctului termic individual (PTI) la balanța distribuitorului – locul în care se racordează rețelele termice interne ale consumatorului cu punctul termic individual;
- b) în cazul când punctul termic individual (PTI) și rețele termice interne de distribuție sunt la balanța distribuitorului – locul în care se racordează instalația de utilizare a energiei termice ale consumatorului la instalațiile aflate în proprietatea distribuitorului;
- c) în cazul punctului termic individual (PTI) la balanța consumatorului – locul în care se racordează punctul termic individual al consumatorului la rețelele termice ale distribuitorului;
- d) în cazul blocurilor locative cu noduri elevator – armătura de închidere (secționare) numărul 3,4;

- e) în cazul blocurilor locative cu noduri de comandă – armătura de închidere (secționare) după nodul de evidență;
- f) în cazul blocurilor locative fără subsol – peretele exterior al blocului locativ;
- g) în cazul în care rețelele termice care alimentează mai mulți consumatori sunt amplasate în subsoluri tehnice sau trec încintele consumatorilor - robinetul de pe racordul consumatorului din conducta de distribuție;
- h) în alte cazuri - conform dreptului de proprietate”.

Articolul 50, alineatul (1) cuvintele „*nu afectează funcționarea sistemului respectiv*” se substituie cu cuvintele „*este efectuată cu respectarea prevederilor Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării*”.

Art. VII. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

- (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
- (2) Instituția publică de suport, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va elabora, aproba și publica pe pagina sa oficială Ghidul prevăzut la Articolul 42¹, alin. (4).
- (3) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, unitățile termoenergetice vor asigura elaborarea și avizarea pozitivă de către instituția publică de suport a studiilor de fezabilitate cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale în care există sisteme de alimentare centralizate cu energie termică funcționale.
- (4) Unitățile termoenergetice, în termen până la 01 octombrie 2025, vor dota cu contoare de energie termică fiecare bransament termic din cadrul fiecărei clădiri racordate la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, asigurând acoperirea integrală a procesului de măsurare a energiei termice consumate.
- (5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu suportul unităților termoenergetice și a autorităților administrației publice locale, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, efectuează o inventariere a clădirilor autorităților și instituțiilor aflate în zonele unitare de alimentare cu energie termică pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv în sistem centralizat, și elaborează o foaie de parcurs cu privire la conectarea/reconectarea edificiilor respective la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică.
- (6) Agenția, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce în concordanță cu prezenta lege actele normative de reglementare și va institui lista titularilor de licență care dețin sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, ce corespund criteriilor unui sistem eficient și/sau care produc energie termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență.

(7) Pentru condominiile care nu au înființat asociații de proprietari în condominiu, atribuțiile de gestionar al condominiului în limitele prezentei legi, sunt îndeplinite de către întreprinderile municipale responsabile de gestionarea fondului locativ sau de entitățile responsabile de gestionarea fondului locativ departamental, până la data înregistrării asociației în registrul de stat al persoanelor juridice.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă Informativă
la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (promovarea cogenerării și sistemelor de alimentare centralizate cu energie termică)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative, cum ar fi Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, precum și legile conexe modificărilor efectuate, cum ar fi Legea nr. 1402/2002 serviciilor publice de gospodărie comunală, Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nr. 10/2016, Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu, a fost elaborat de către Ministerul Energiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Dezvoltarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) precum și a instalațiilor de cogenerare de înaltă eficiență reprezintă o prioritate a politicii de stat în domeniul energetic, fapt confirmat prin documentele de politici, inclusiv prin Strategia energetică a Republicii Moldova, aflată în proces de revizuire.

Din momentul aprobării Legii nr. 92/2014 relațiile în domeniul reglementat de legea dată au evoluat, respectiv au apărut un șir de situații pe care legea nu le prevede, iar subiecții care aplică legea nu au claritate asupra acțiunilor pe care urmează să le întreprindă inclusiv în vederea creșterii eficienței și sporirii durabilității SACET-urilor.

Este de menționat faptul că, după aprobarea legii sus menționate, pe parcurs au fost elaborate și aprobate un șir de alte acte legislative care au tangențe esențiale cu legea în cauză și anume: Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, inclusiv Legea nr. 113/2023 pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică – cadru legislativ care instituie reglementări diferite în comparație cu Legea nr. 92/2014 pentru o serie de întrebări comune, iar prin modificările elaborate se urmărește uniformizarea rigorilor legale față de toți subiecții sectorului energetic, în măsura în care acest lucru este oportun.

Totodată, prin acest proiect de lege se urmărește consolidarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) existente, precum și dezvoltarea acestora, în contextul politicilor promovate de eficientizare a consumului de resurse energetice.

Astfel, urmând practicile statelor Uniunii Europene, în special a celor baltice, prin prezentul proiect de lege se urmărește ca clădirile autorităților și instituțiilor publice să devină cei mai „exemplari” consumatori ai SACET-urilor prin conectarea/reconectarea la acestea, confirmând astfel, rolul exemplar al sectorului public în acest sens.

Prin urmare, un alt element important introdus prin prezentul proiect de lege, care vine să susțină dezvoltarea durabilă a SACET-urilor, este stabilirea zonelor unitare de alimentare cu energie termică pentru care autoritățile administrației publice locale vor stabili că consumatorii aflați în raza de acoperire a acestora urmează să fie conectați exclusiv la sistemele centralizate de alimentare cu energie termică.

Totodată, proiectul legii prevede conectarea la SACET-uri a clădirilor noi construite, precum și a celor supuse renovărilor majore, în cazul existenței posibilităților tehnice având în vedere fezabilitatea economică a acestora.

Într-o estimare „conservativă” pentru situația SACET din mun. Chișinău este posibilă, din punct de vedere tehnic, creșterea sarcinii cu cca. 30%. Aceasta din urmă ar oferi o reducere a costului serviciului prestat cu un minim de 15%, ceea ce justifică politicile curente de consolidare a SACET-urilor.

Un alt „pilon” al modificărilor propuse, care nu este mai puțin importantă, ține de crearea posibilității atragerii finanțării în domeniul termoeenergetic din partea terțelor părți pentru reabilitarea, modernizarea echipamentului/utilajului unității termoeenergetice prin încheierea contractelor de performanță energetică cu prestatorii de servicii energetice în conformitate cu Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.

Astfel, având în vedere cele menționate supra s-a decis elaborarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative, care urmează să stabilească ajustările necesare la cadrul normativ primar, care ar facilita promovarea dezvoltării durabile a SACET-urilor în detrimentul utilizării soluțiilor individuale de alimentare cu energie termică și apă caldă menajeră în zonele urbane (preponderent Chișinău și Bălți), care în majoritatea cazurilor, utilizând combustibilii fosili, sunt de natură să aducă efecte negative asupra mediului înconjurător, precum și prejudicii și daune materiale, morale, asupra sănătății altor consumatori sau chiar vieții acestora, în condiții de exploatare greșită.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative nu conține careva norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative, cuprinde modificări la actele normative prezentate în pct. 6 de mai jos, principalele modificări fiind operate la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, prin incorporarea în cadrul acesteia a modificărilor 1 articolele existente și/sau adăugarea de articole noi conform descrierilor de mai jos.

Obligația de procurare a energiei termice reziduale din activitățile industriale și energiei termice din surse regenerabile la prețuri mai mici decât costul energiei termice produsă incluse în tarif, precum și valorificarea oportunităților de echilibrare a sistemului electroenergetic.

Așa după cum a fost menționat și mai sus în cadrul proiectului de lege este prevăzută obligativitatea clădirile autorităților și instituțiilor de a se conecta/reconecta la SACET, astfel fiind demonstrat rolul exemplar al sectorului public în promovarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică.

Un element important introdus prin proiectul de lege ține de stabilirea zonelor unitare de alimentare cu energie termică pentru care autoritățile administrației publice locale vor stabili obligativitatea consumatorilor aflați în raza de acoperire a acestora de a se conecta exclusiv la sistemele centralizate de alimentare cu energie termică, iar deconectarea acestora în raza acestor zone urmează a fi interzisă, cu excepția cazului în care acoperirea integrală a consumului de energie termică va fi asigurată din surse regenerabile.

Totodată, este de menționat că, deconectarea individuală va fi interzisă.

Pentru consumatorii aflați înafara acestor zone unitare, în cazul solicitării deconectării de la SACET, aceștia vor trebui să prezinte un studiu de fezabilitate elaborat de către auditorii energetici, în baza unui Ghid elaborat de către instituția publică ce asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice, care va trebui să demonstreze fezabilitatea deconectării.

Totodată, proiectul legii prevede obligativitatea clădirilor noi construite precum și a celor supuse renovărilor majore de a se conecta la SACET-uri, în cazul existenței posibilităților tehnice având în vedere fezabilitatea economică a acestora, descriind inclusiv procesul de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare în zonele urbane și sub-urbane în aria de acoperire a SACET-urilor.

Un alt element important introdus în proiectul de lege, este posibilitatea unităților termoelectrice de a investi în reconstrucția sistemelor interne și dotarea cu contoare individuale a fiecărui apartament, prin acordarea dreptului de stabilire prin acordul părților a punctului de delimitare.

Costurile suportate se vor lua în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar când modernizarea se realizează în clădiri dotate/ce urmează a fi dotate cu PTI, se demonstrează eficiența energetică a proiectului și există acordul Asociației de Proprietari în Condominiu.

De asemenea este inclusă obligația de elaborarea de către unitățile termoelectrice și aprobarea de către ANRE sistematic a planurilor de dezvoltare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică în baza analizelor cost-beneficiu, care vor conține obligatoriu examinarea măsurilor de valorificare energetică a deșeurilor și a elementelor de stocare a energiei termice.

Printre alte modificări propuse putem enumera și reglementarea externalizării serviciilor sau lucrărilor de către titularii de licențe, folosirea terenurilor și drepturile asupra proprietății unui terț, oferirea dreptului de folosință asupra proprietății unui terț, exercitarea drepturilor de folosință și de servitute, inclusiv recuperarea prejudiciilor cauzate, exproprierea, zonele de protecție a rețelelor termice, transmiterea proprietății unui terț, necesitatea elaborării planurilor de dezvoltare de către producătorii și distribuitorii de energie termică, cu includerea unor repere privind structura acestor planuri, etc.

O altă modificare propusă, ține de crearea premiselor necesare în vederea atragerii finanțării în domeniul termoelectric pentru reabilitarea, modernizarea echipamentului/utilajului unității termoelectrice prin încheierea contractelor de performanță energetică cu prestatorii de servicii energetice în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.

Este de menționat faptul că proiectul de lege include clauze care oferă dreptul consumatorilor de energie termică de a solicita, contra plată, de la distribuitorul energiei termice, deservirea, reparația și gestionarea utilajului și a rețelelor termice, rețelelor de apă caldă menajeră, aflate în gestiunea consumatorului. Totodată, prin proiectul de lege se acordă dreptul unităților termoelectrice/consumatorilor să inițieze verificarea metrologică de expertiză a echipamentelor de măsurare, în cazul în care una dintre părți are reclamații, cu specificarea faptului cum se procedează în potențialele cazuri care pot apărea cu privire la corectitudinea/incorectitudinea echipamentului de măsurare, inclusiv modalitățile de recalculare a energiei termice în cazul existenței diferențelor dintre cantitatea de energie termică stabilită între indicii echipamentelor de măsurare instalate la branșamentele clădirii și suma indicilor echipamentelor de măsurare individuale de la consumatori din cadrul clădirii.

O altă modificare prevăzută prin proiectul de lege ține de completarea atribuțiilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în ceea ce privește ajustarea extraordinară a prețurilor și tarifelor, împuternicirea acesteia în vederea aplicării sancțiunii financiare asupra unităților termoelectrice în caz de încălcare a prevederilor legale, corectarea venitului reglementat la producerea energiei electrice, producerea, distribuția și furnizarea energiei termice.

Totodată, o altă modificare prevede împuternicirea titularilor de licență în vederea aplicării penalităților pentru întârzierea la plata energiei termice facturate în mărimea stabilită în contract, prin stabilirea modalităților și a limitelor de aplicare a acestora.

Prin urmare, prin aprobarea modificărilor propuse prin proiectul de lege, se va da un semnal suplimentar, asupra interesului sporit al statului față de promovarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie în special prin crearea premiselor necesare în vederea dezvoltării acestora prin prisma sporirii securității energetice a statului și cu un impact pozitiv asupra consumatorilor și a mediului înconjurător.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aprobarea proiectului nu va necesita cheltuieli financiare și alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat.

Costurile privind conectarea/reconectarea clădirilor autorităților și instituțiilor publice și altor consumatori la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică vor fi suportate de unitățile termoelectrice din Chișinău și respectiv Bălți – Termoelectrica SA și CET Nord S.A.

Eventuale costuri financiare bugetare, care urmează a fi suportate de APL unde există sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, cum ar fi Primăria mun. Chișinău și Bălți, sunt costurile aferente elaborării studiilor de fezabilitate privind dezvoltarea regională care vor sta la baza aprobării zonele unitare de alimentare cu energie termică, acestea urmând a fi fiind estimate la etapa de elaborare a caietelor de sarcini, cele mai mari costuri urmând să le suporte Primăria mun. Chișinău, în aria căreia există cel mai mare sistem de alimentare centralizat cu energie termică din țară.

În ceea ce privește impactul ce urmează să-l obținem ca rezultat al conectării/reconectării clădirilor autorităților și instituțiilor publice precum și a altor consumatori la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică, mai jos sunt prezentate argumentele care vin să susțină imperativul de conectare „necon condiționată” a clădirilor la SACET din mun. Chișinău și mun. Bălți, după cum urmează:

- **Onorarea angajamentelor Guvernului** de conectare a unei liste de clădiri publice la SACET asumate în fața Partenerilor de Dezvoltare (i.e. Componenta 1.3 a Proiectului de îmbunătățire a eficienței SACET Chișinău, finanțat de Banca Mondială și implementat în perioada 2015-2020);

- **Promovarea rolului exemplar al clădirilor publice**, și de altfel, implementarea prevederilor Legii 139/2018 cu privire la eficiența energetică (art. 14);

- **Reducerea emisiilor** de gaze cu efect de seră în valoare de **8.848,09 tone CO₂ eq.**;

- **Îmbunătățirea calității aerului** în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale de pe lângă instituțiile publice;

- **Creșterea sarcinii globale de energie termică** a CET-urilor, reducerea componentei de cheltuieli fixe din tarif și, ca rezultat, crearea premiselor pentru reducerea tarifelor la consumatorul casnic;

- **Economii de energie primară** (gaze naturale) din producerea combinată a energiei termice și electrice în valoare de **4,7 milioane m³/an** ;

- **Livrări suplimentare de energie electrică** în valoare de **27,73 milioane kWh/an** și, implicit, creșterea gradului de securitate în alimentarea cu energie electrică;

- **Livrări suplimentare de energie termică** în valoare de **66,86 mii Gcal/an**;

- **Îmbunătățirea situațiilor financiare** la furnizorii de energie termică și, implicit, majorarea impozitelor în bugetul de stat achitate de către întreprinderi, precum și a dividendelor în bugetul de stat;

- **Creșterea siguranței în edificiile** reconectate la SACET, având în vedere că cazanele/ centralele pe gaze naturale ar urma a fi conservate;

- **Restabilirea** (în cazuri specifice) **serviciului de alimentare cu apă caldă menajeră** și, totodată, reducerea costului pentru acest serviciu (în comparație cu prepararea apei calde menajere în unități electrice);

- **Utilizarea Punctelor Termice Individuale /PTI/ prezintă o serie de avantaje** (versus opțiunea de utilizare a elevatoarelor sau surselor proprii de încălzire) precum ar fi, i) flexibilitatea și eficiența înaltă la utilizării energiei termice indiferent de perioada anului și de sarcina termică necesară,

ii) excluderea fenomenului de „supraîncălzire” a clădirilor la începutul și sfârșitul sezonului de încălzire, iii) disponibilitatea ACM pe durata întregului an, iv) excluderea cheltuielilor și a eforturilor aferente, de pe urma utilizării PTI, pentru consumatorul final;

- **Siguranță sporită în alimentarea cu energie termică** a instituțiilor publice având în vedere accesul furnizorilor (cazul S.A. „Termoelectrica”) la combustibili alternativi (i.e. păcura) și/ sau includerea acestora (cazul S.A. „CET Nord”) în lista consumatorilor „protejați”.

În același timp, având în vedere prevederile Proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la implementarea unor măsuri de promovare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, prin care a fost elaborată o listă a obiectivelor publice care urmează a consuma energie termică de la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică din mun. Chișinău și mun. Bălți, prezentul proiect de lege vine cu o abordare mai largă în acest sens prin promovarea dezvoltării SACET în raza zonelor unitare de alimentare cu energie termică stabilite de către autoritățile administrației publice locale, creând premise în vederea promovării și construcției acestora la nivel național.

Astfel, reieșind din disponibilitatea datelor, informațiile prezentate mai sus cu privire la Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, economii de energie primară (gaze naturale) din producerea combinată a energiei termice și electrice, livrările suplimentare de energie termică și electrică, au fost calculate doar pentru cele peste 70 de edificii publice, care sunt parte la Proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la implementarea unor măsuri de promovare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, acestea urmând a fi mai mari în contextul altor consumatori ce urmează a fi conectați la SACET în condițiile legii.

Totodată merită de menționat faptul că de printre argumentele bază pentru reconectarea la SACET, pentru consumatorii de energie termică neconectați și care utilizează propriile centrale termice pe gaze naturale, pe lângă motive de securitate și de mediu, este unul de natură pur economică. Tabelul de mai jos justifică diferența de cost dintre ambele opțiuni de încălzire disponibile la zi.

#	Sursa de alimentare cu energie termică	Costul serviciului** MDL/ Gcal
1	S.A. „Termoelectrica”	3.267 MDL/Gcal
2	S.A. „CET-Nord”	3.561 MDL/Gcal
3	Sursa proprie de alimentare cu ET*	> 3510 MDL/ Gcal***

Notă:

* - costul respectiv este estimat având în vedere ipoteza unui tarif la gazele naturale (presiune joasă) de 16,73 MDL/ m³ (inclusiv TVA de 8%), un randament mediu anual al surselor pe gaze naturale de 80%.

** - Tarifele S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord” au fost recalculat astfel încât să includă și TVA de 20% aplicabil instituțiilor publice.

*** - calculul corect al costului unei Gcal produs de o sursă individuală de încălzire ar urmă să includă și următoarele componente obligatorii, precum ar fi *i*) amortizarea echipamentului, *ii*) costuri cu operarea și mentenanța echipamentului (salariile operatorilor, costul pieselor de rezervă, costuri de întreținere și revizie tehnică obligatorie, costuri cu reparație echipamentului, etc).

Un alt argument care ar veni să susțină promovarea SACET este că de-a lungul timpului unitățile termoenergetice au contribuit și vor continua să contribuie cu achitarea taxelor la bugetul de stat comparativ cu furnizorul de gaze naturale SA „Moldovagaz”, care nu își onorează obligațiile în acest sens.

Astfel, având în vedere cele menționate mai sus, considerăm că conectarea consumatorilor de energie termică la SACET, conform premisei descrise în proiectul de lege, este pe deplin justificată.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru asigurarea implementării corespunzătoare a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative, pe lângă modificările propuse la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării sunt necesare modificări la mai multe acte normative. În context, în textul proiectului de lege, la art. I-VI, se propun intervenții la următoarele acte normative, după cum urmează:

1. Legea nr. 1402/2002 serviciilor publice de gospodărie comunală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 14-17, art. 49), cu modificările ulterioare. Necesitatea acestor modificări derivă din necesitatea ajustării noțiunilor prezente în această lege cu cele existente în cadrul normativ aferent activității SACET-urilor inclusiv în vederea conformării acestora cu modificările operate la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, prin prezenta modificare.

2. Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35, art. 116) cu modificările și completările ulterioare – prevede completarea cu articole noi care vin să creeze premisele necesare în vederea elaborării stabilirii și aprobării zonelor unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale, astfel fiind asigurată concordanța cu modificările propuse la art. 10 la Legea nr. 92/2014, prin includerea alin (3), care prevede obligativitatea APL de a stabili și a aproba zonele unitare de alimentare cu energie termică.

3. În contextul stabilirii la art. 6¹ și 6² din proiectul de lege, a obligativității pentru conectarea/reconectarea clădirilor autorităților publice și altor consumatori la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, sunt necesare completări ale Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (Republicat Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare cu un articol nou care prevede stabilirea valorii penalităților pentru cazurile de neîndeplinire în termen să repetată a restabilirii conectării instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorilor la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică.

4. Mai mult ca atât, pentru aducerea în concordanță a prevederilor proiectului de lege cu prevederile altor documente normative la capitolul ce ține de partea ce ține de debransarea, deconectarea de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor interne din condominiu și a rețelelor și instalațiilor publice au fost propuse modificări la *Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe* (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 131-138, art. 249), cu modificările ulterioare precum și la *Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu* (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 238-244, art. 467).

5. Suplimentar au fost operate modificări la art. 26⁶ alin. (4) din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în scopul alinierii prevederilor respective cu principiile operate în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, având în vedere necesitatea de aliniere a prevederilor respective cu Directiva privind energia din surse regenerabile (RED, RED II).

6. Au fost operate modificări la Legea cu privire la condominiu nr. 187/2022 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 238-244, art. 467*), în vederea alinierii prevederilor art. 11 alin. (2) pct.

3) și art. 50 alin. (1), la prevederile proiectului de Lege privind modificarea unor acte normative (promovarea cogenerării și sistemelor de alimentare centralizate cu energie termică).

Modificările operate la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării au fost menționate în pct. 4 al prezentei Note.

Totodată, în contextul adoptării proiectului de lege, potrivit art. VII,

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Instituția publică de suport, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va elabora, aproba și publica pe pagina sa oficială Ghidul prevăzut la Articolul 42¹, alin. (4).

(3) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, unitățile termoelectrice vor asigura elaborarea și avizarea pozitivă de către instituția publică de suport a studiilor de fezabilitate cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale în care există sisteme de alimentare centralizate cu energie termică funcționale.

(4) Unitățile termoelectrice, în termen până la 01 octombrie 2025, vor dota cu contoare de energie termică fiecare branșament termic din cadrul fiecărei clădiri racordate la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, asigurând acoperirea integrală a procesului de măsurare a energiei termice consumate.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu suportul unităților termoelectrice și a autorităților administrației publice locale relevante, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, efectuează o inventariere a clădirilor autorităților și instituțiilor aflate în zonele unitare de alimentare cu energie termică pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv în sistem centralizat, și elaborează o foaie de parcurs cu privire la conectarea/reconectarea edificiilor respective la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică.

(6) Agenția, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce în concordanță cu prezenta lege actele normative de reglementare și va institui lista titularilor de licență care dețin sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, ce corespund criteriilor unui sistem eficient și/sau care produc energie termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență.

(7) Pentru condominiile care nu au înființat asociații de proprietari în condominiu, atribuțiile de gestionar al condominiului în limitele prezentei legi, sunt îndeplinite de către întreprinderile municipale responsabile de gestionarea fondului locativ sau de entitățile responsabile de gestionarea fondului locativ departamental, până la data înregistrării asociației în registrul de stat al persoanelor juridice.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de examinare și avizare în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 privind actele normative.

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost publicat și poate fi accesat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei (compartimentul „*Transparența*”, directoriul *Transparență decizională*”) și pe portalul guvernamental particip.gov.md.

În vederea asigurării unei bune comunicări cu toate părțile interesate, au fost organizate trei dezbateri publice la proiectul respectiv, în care fiecare participant a avut ocazia de a veni cu propuneri la proiectul de Lege.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de hotărâre a fost supus expertizei anticorupție, conform art. 35 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Urmare a expertizei anticorupție, au fost luate în considerare toate recomandările scoase în evidență, pentru ca finalitatea scontată a acestui proiect - consolidarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) existente, precum și dezvoltarea acestora, în contextul politicilor promovate de eficientizare a consumului de resurse energetice, să fie realizate.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de hotărâre a fost supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele examinării acesteia au fost reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Urmare a expertizei juridice, toate obiecțiile propunerile, de ordin conceptual, dar și propuneri de respectare a tehnicii legislative, au fost luate în considerare, fiind acceptate în cadrul proiectului de lege.

11. Constatările altor expertize

Proiectul a fost consultat cu Secretariatul Comunității Energetice.

Astfel, au fost acceptate propunerile conceptuale de modificare a Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, precum și de a fi interzisă deconectarea individuală de la SACET, în scopul alinierii prevederilor respective cu Directiva privind energia din surse regenerabile (RED, RED II). Suplimentar a fost acceptat extinderea termenului planului de dezvoltare de la 3 la 5 ani, ce urmează a fi elaborat de către producătorul de energie termică.

Proiectul a fost consultat cu Comisia de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Astfel, conform opiniei expertului proiectul poate fi susținut ținându-se cont de recomandările prezentate în Opinie.

Totodată, este de menționat că opinia a fost integrată în tabelul de sinteză, și au fost luate în considerare recomandările parvenite și integrate în proiectul de lege.

În data de 4 iunie proiectul a fost prezentat în cadrul grupului de lucru, iar acesta a fost susținut condiționat.

Ministru

Victor PARLICOV

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (promovarea cogenerării și sistemelor de alimentare centralizate cu energie termică)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
<p>Ministerul Mediului (Nr. 13-05/97 din 16.01.2024)</p>	<p>La art. V. pct. 14 se propune completarea art. 15³ din Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014 cu privire la utilizarea energiei termice rezultate din incinerarea și/sau coincinerarea deșeurilor, că următoarea Fază, Incinerarea și/sau coincinerarea deșeurilor se permite doar în cadrul unităților autorizate pentru acest scop de către Agenția de Mediu, conform prevederilor art. 25 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile".</p> <p>Incinerarea deșeurilor trebuie să consistă din recuperarea căldurii generate în urma combustiei, cu producerea concomitentă a energiei numai atunci când:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) deșeurile nu necesită combustibil adițional pentru incinerare după aprinderea acestora; b) capacitatea minimă de căldură degajată de deșeurii, fără adăugarea altor substanțe în procesul de coincinerare a deșeurilor, cu producerea concomitentă a energiei se egalează în medie cu 11000 kJ/kg. Această condiție nu trebuie să se aplice deșeurilor din surse regenerabile (lemn, paie etc.); c) eficiența de incinerare este de minimum 75%; d) căldura degajată se folosește pentru necesități interne sau pentru necesitățile terței părți. <p>Totodată, deșeurile municipale colectate separat, adecvate pentru reutilizare sau reciclare, în special hartia, materiale plastice, sticla, metalele, textilele și deșeurile biologice nu pot fi predate spre eliminare, cu excepția deșeurilor generate în timpul prelucrării lor, cu condiția ca puterea sa calorică în substanța uscată este mai mică de 6,5 MJ/kg, asigurându-se că eliminarea deșeurilor astfel generate va aduce cel mai bun rezultat din punct de vedere al mediului în conformitate cu ierarhia de gestionare a deșeurilor.</p>	<p>Se acceptă</p>

	Astfel, pentru implementarea reglementărilor proiectului dat se va ține cont strict de prevederile Legii nr. 209/2016 privind deșeurile și a modificărilor acesteia, care vor intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Nr. 17/239 din 17.01.2024)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Ministerului Educației și Cercetării (Nr. 07-09/18 din 02.01.2024)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Ministerul Culturii (Nr. 08/5-09/80 din 11.01.2024)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Ministerul Sănătății (Nr. 23/27 din 03.01.2024)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Ministerul Afacerilor Interne (Nr. 38/134 din 15 ianuarie 2024)	<p>1. Prin avizul nr. 38/3467 din 01 august 2023, Ministerului Afacerilor Interne, a formulat o serie de propuneri și obiecții, unele din ele nefiind acceptate de către autorul proiectului, argumente care au fost transpuse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.</p> <p>Astfel, Ministerul nu a susținut în varianta propusă de autor, propuneri ce vizează modificarea art. 3 și 6 din Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, în speța prezentării obligatorii a avizului unității termoelectrice corespunzătoare cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a imobilului (consumatorului) la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, la faza depunerii documentelor pentru obținerea certificatului de urbanism pentru proiectare. În același rând, s-a propus revizuirea normei propuse, din perspectiva neadmiterii îngrijirii drepturilor consumatorului de ași alege în mod individual sursa de racordare la energie termică centralizată sau autonomă.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>În conformitate cu avizul Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prevederile de modificare a Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, au fost excluse din prezentul proiect.</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (11) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (Monitorul Oficial</p>

	<p>Mai mult, autorul nu a argumentat concludent neacceptarea propunerii, fiind făcută referire la art. 42¹ alin (1) (probabil din proiect), articol ce se referă la interzicerea deconectării instalațiilor de utilizare a energiei termice de la sistemul colectiv (.....) în zonele unitare de alimentare cu energie electrică.</p> <p>2. Un alt aspect propus de către autor, ține de modificarea Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, prin care se redefinește noțiunea de consumator, cu următorul conținut: „consumator–orice persoană fizică sau juridică care beneficiază de energie termică în baza de contract sau efectiv de energie termică pentru necesitățile casnice sau în alte scopuri”.</p> <p>În propunerea Ministerului, a fost susținută redacția, cu condiția excluderii din această noțiune a sintagmei „sau efectiv de energie termică”, din considerentul că, consumator de energie termică, poate fi numită doar persoana fizică sau juridică care beneficiază de energie termică, în bază de contract, document care reglementează anumite drepturi și obligații între furnizor și consumator, dar și dă naștere raporturilor juridice dintre părțile contractante.</p> <p>Prin urmare, propunerea nu a fost acceptată de către autorul proiectului, iar drept temei de argumentare a fost făcută referire la prevederile Legii nr.187/2023 cu privire la condominiu, care definește noțiunea de servicii intermediare (servicii care se prestează în lipsa unui contract).</p> <p>Necesită a consemna că, actualmente, un procent foarte minim de blocuri locative sunt gestionate de către Asociațiile de coproprietari în condominiu, cealaltă majoritate fiind gestionată de către Întreprinderile Municipale de Gestionare a Fondului Locativ, diverse Departamente de gestionare a fondului locativ, și/sau alte autorități publice centrale.</p> <p>Astfel de blocuri nu cad sub incidența Legii nr. 187/2023 cu privire la condominiu, nu au un statut/regulament adoptat în ședința comună a coproprietarilor respectiv, se impune încheierea unor contracte individuale de prestare a serviciilor intermediare, inclusiv a agentului termic, între viitorul consumator și intermediar, în scopul reglementării raporturilor juridice între prestator și consumator.</p>	<p>Nr. 178-184 art. 415) „În zonele urbane, clădirile nou construite și cele supuse renovărilor majore, inclusiv conform Legii privind performanța energetică a clădirilor, se conectează la sistemul centralizat existent de alimentare cu energie termică, cu excepția cazurilor în care aceasta nu este rentabil din punct de vedere economic.”</p> <p>Astfel, această prevedere, a fost transcrisă în noul proiect de lege la art. 6² alin. (2) „În zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit ca alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat, clădirile nou construite, precum și cele supuse renovărilor majore, în conformitate cu prevederile Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică existent, cu excepția cazurilor când racordarea nu este posibilă/fezabilă din punct de vedere tehnic și economic.”</p> <p>Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 42¹ din proiectul de lege „(1) În zonele unitare de alimentare cu energie</p>
--	---	---

Totodată, folosind drept argumentare la subiect Metodologia (...) aprobată prin HG nr. 752/2003, conchidem că, nu această normă nu este justificată suficient, deoarece, actul normativ enunțat se propune a fi abrogat (proiectul de hotărâre privind aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea serviciilor comunale și necomunale, folosirea, exploatarea și administrarea locuințelor (nr. unic 1069/MIDR/2023).

În contextul celor menționate, Ministerul Afacerilor Interne, susține poziția formulată în avizul nr.38/3467 din 01 august 2023, invocând faptul că, argumentele de neacceptare a acestora sunt lipsite de justificare.

termică, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, este interzisă pentru toate tipurile de consumatori.”

Suplimentar, este de menționat că, în conformitate cu art. 4 din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, noțiunea de clădire reprezintă: „clădire – ansamblu de spații cu funcțiuni precizate, delimitat de elementele de construcție exterioare care alcătuiesc anvelopa clădirii, inclusiv instalațiile aferente, în care energia este utilizată pentru reglarea climatului interior. În sensul prezentei legi, noțiunea „clădire” desemnează clădirea în totalitate; iar noțiunea de construcție cu caracter provizoriu – construcție autorizată care, conform documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului, are termenul de utilizare planificat de cel mult doi ani. Din categoria construcțiilor cu caracter provizoriu fac parte: chioșcuri, gherete, pavilioane, cabine, corpuri și panouri de afișaj, copertine, pergole sau alte obiecte similare”

În contextul celor relatate supra, menționăm că, în textul proiectului de lege, pentru modificarea Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, este inclusă sintagma „[...] pentru care autoritatea administrației publice locale **a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat, solicitantul prezintă suplimentar avizul unității termoenergetice** corespunzătoare cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a unității din condominiu la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică [...]”.

Astfel, aceasta se referă la construcțiile care urmează a fi conectate la încălzire centralizată.

Referitor la proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea serviciilor comunale și necomunale, folosirea, exploatarea și administrarea locuințelor, într-adevăr la intrarea în vigoare a Hotărârii se abrogă:

Hotărârea Guvernului nr. 191/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a

serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 29-31, art. 263), cu modificările ulterioare, Menționăm că prevederile Hotărârii de Guvern nr. 752/2023 pentru modificarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191/2002, sunt integrate în proiectul respectiv (a se vedea secțiunea 4 - Plata pentru energia termică, precum și anexa nr. 3).

Suplimentar menționăm că la nivelul legislației UE derivate, prezintă relevanță directă dispozițiile Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, care prevede norme menite să elimine barierele

		<p>existente pe piața energiei și să depășească deficiențele pieței care împiedică eficiența în ceea ce privește aprovizionarea și utilizarea energiei.</p> <p>Mai exact, relevant obiectului de reglementare survine prevederea art. 9b (3), care statuează că „În cazul în care clădirile cu mai multe apartamente sau clădirile mixte sunt alimentate de la rețele de termoficare sau de răcire centralizată sau în cazul în care prevalează sistemele comune proprii de încălzire sau de răcire pentru astfel de clădiri, statele membre se asigură că sunt instituite norme naționale transparente și disponibile publicului privind repartizarea costurilor pentru consumul de încălzire, de răcire și de apă caldă menajeră în aceste clădiri, pentru a asigura transparența și acuratețea contabilizării consumului individual. După caz, astfel de norme includ orientări privind modalitatea de repartizare a costurilor pentru energie utilizată după cum urmează: (a) apă caldă menajeră; (b) energie termică distribuită de instalația clădirii și în scopul încălzirii spațiilor comune, în cazul în care casa scârilor și coridoarele sunt echipate cu corpuri de încălzire; (c) în scopul</p>
--	--	---

		<p>încălzirii sau răcirii apartamentelor”.</p> <p>Astfel, actul UE nu prevede expres modalitatea de repartizare a costurilor, dar <u>instituie această obligație în sarcina statelor membre, prin norme naționale</u>, oferind orientări generale în acest sens, care să aibă drept scop final, transparența și acuratețea contabilizării consumului individual și asigurarea faptului că toate costurile suportate de utilizatorii finali sunt rezonabile (a se vedea și pct. 13 din preambulul Directivei (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, prin care se introduce art. 9b).</p> <p>Cu privire la acest aspect, relevante sunt și dispozițiile din Recomandarea (UE) 2019/1660 a Comisiei din 25 septembrie 2019 privind punerea în aplicare a noilor dispoziții referitoare la contorizare și facturare din Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică, și anume, pct. 5 „Norme de repartizare a costurilor pentru energia termică [articolul 9b alineatul (3)]”, care pe lângă dispozițiile legislative menționate de Directiva UE,</p>
--	--	---

		<p>prevede că, „Trebuie subliniat faptul că normele naționale privind repartizarea costurilor nu trebuie neapărat să definească fiecare detaliu privind modul de repartizare a costurilor.</p> <p>Statele membre pot opta să definească doar un cadru care să stabilească principiile sau parametrii cheie și să acorde autorităților regionale sau locale sau chiar părților interesate din clădirile individuale o oarecare flexibilitate pentru a specifica detalii suplimentare sau a conveni cu privire la acestea”.</p> <p>Raportat la prevederile normative propuse prin prezentul proiect, prezintă importanță și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, în speță, Hotărârea în cauzele conexe C 708/17 și C 725/17 „EVN Bulgaria Toplofikatsia” EAD împotriva Nikolina Stefanova Dimitrova și „Toplofikatsia Sofia” EAD împotriva Mitko Simeonov Dimitrov cu participarea „Termokomplekt” OOD, pronunțată la data de 5 decembrie 2019 unei reglementări naționale care obligă proprietarii unui apartament dintr-o clădire aflată în proprietate comună racordat la o rețea de încălzire centralizată</p>
--	--	--

		<p>să contribuie la costurile legate de consumul de energie termică aferent părților comune și instalației interioare ale clădirii, cu toate că nu au solicitat în mod individual furnizarea energiei termice și nu o utilizează în apartamentul lor.</p> <p>Suplimentar, menționăm că în conformitate cu Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, potențialul eficienței energetice în ceea ce privește serviciile de încălzire și răcire, statele membre întocmesc o evaluare cuprinzătoare a potențialelor naționale de încălzire și răcire, elaborează strategii, politici și măsuri care ar putea să fie adoptate până în 2020 și 2030 cu scopul de a se realiza potențialul respectiv, inclusiv, după caz, propuneri pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) creșterea ponderii cogenerării în ceea ce privește sistemele de încălzire și răcire și producția de energie electrică; (ii) dezvoltarea infrastructurii de termoficare și răcire centralizată
--	--	--

		<p>eficientă pentru a se permite dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență și utilizarea serviciilor de încălzire și răcire rezultate din căldura reziduală și sursele regenerabile de energie;</p> <p>(iii) încurajarea noilor instalații termoelectrice și a instalațiilor industriale care produc căldură reziduală să fie amplasate în situri unde se recuperează cantitatea maximă de căldură reziduală disponibilă pentru a se îndeplini cererea existentă sau preconizată de încălzire și răcire;</p> <p>(iv) încurajarea noilor zone rezidențiale sau a noilor instalații industriale care consumă căldură în cadrul proceselor de producție să fie amplasate acolo unde este disponibilă căldură reziduală, astfel cum prevede evaluarea cuprinzătoare, să poată contribui la realizarea cererii de încălzire și răcire. Aceasta ar putea include propuneri care sprijină concentrarea unui număr de instalații individuale în același amplasament în vederea asigurării unei corespondențe optime între cererea și oferta de servicii de încălzire și răcire;</p> <p>(v) încurajarea instalațiilor termoelectrice, instalațiilor industriale care produc căldură reziduală, instalațiilor de</p>
--	--	--

		<p>incinerare a deșeurilor și a altor instalații de transformare a deșeurilor în energie să fie conectate la rețeaua locală de termoficare sau răcire centralizată;</p> <p>(vi) încurajarea zonelor rezidențiale și instalațiilor industriale care consumă căldură în procesele de producție să fie conectate la rețeaua locală de termoficare sau răcire centralizată;</p> <p>În contextul celor relatate supra promovarea unei cogenerări cu randament ridicat, pe baza cererii de energie termică utilă este o prioritate comunitară, având în vedere beneficiile potențiale ale cogenerării din punct de vedere al economisirii energiei primare, al evitării pierderilor în rețele și al reducerii emisiilor, în special de gaze cu efect de seră. De asemenea, folosirea eficientă a energiei produse prin cogenerare poate contribui pozitiv la securitatea aprovizionării cu energie și la poziția concurențială a Uniunii Europene și a statelor membre. De aceea, este necesar să se ia măsuri pentru a garanta că potențialul este exploatat mai bine în cadrul pieței interne de energie.</p>
--	--	---

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (Nr. DI/3/041-33 din 02.01.2023)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Ministerul Finanțelor (Nr. 07/5-09/17171 din 16.01.2024)	<p>La proiectul de lege</p> <p>La Art.V. Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr.92/2014:</p> <p>- Pct.7, modificările art.9 alin.(2) lit.k) de expus în redacția: „ lit.k) cuvintele „în conformitate cu standardele naționale de contabilitate, cu cerințele privind rapoartele contabile”, de substituit cu cuvintele „în conformitate cu standardele de contabilitate, cu cerințele privind raportarea financiară”.”</p> <p>- Pct.14, modificările la art.20 alin.(2¹), lit.a) cuvintele „raportul financiar” de substituit cu cuvintele „situațiile financiare”.</p> <p>- Pct.14, art.28³, alin.(4) de completat cu lit.d) cu următorul cuprins: „d) veniturile bugetelor locale ratate de la transmiterea în folosință cu titlu gratuit a terenurilor din proprietatea autorităților administrației publice locale.” Propunerea este înaintată în sensul evitării impactului negativ asupra bugetelor locale prin veniturile ratate aferente prevederilor privind transmiterea în folosință cu titlu gratuit a terenurilor din proprietatea APL către unitățile termoelectrice.</p> <p>- art.31¹, alin.(4), se insistă pe excluderea textului „Venitul obținut de unitatea termoelectrică în urma primirii, cu titlu gratuit, a rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoelectrice menționate se consideră venit neimpozabil, iar transmiterea proprietății se consideră livrare scutită de taxa pe valoare adăugată” întrucât, potrivit prevederilor art.3 alin.(1) și (2) din Codul fiscal nr.1163/1997, legislația fiscală se compune din Codul fiscal și alte</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, care stabilesc această prevedere (art. 76¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, art. 59¹ din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică) În caz de accident accesul la infrastructură trebuie sa fie imediat.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, menționăm că astfel de mecanism deja este pus în aplicare în conformitate cu prevederile art. 62 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la</p>

acte normative adoptate în conformitate cu aceasta, iar actele normative adoptate de către Guvern, Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal și Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor, de alte autorități de specialitate ale administrației publice centrale, precum și de către autoritățile administrației publice locale, în temeiul și pentru executarea prezentului cod, nu trebuie să contravină prevederilor lui sau să depășească limitele acestuia. Prin urmare, regulile de impunere urmează să se regăsească doar în legislația fiscală.

gazele naturale și art.48 alin. (9) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică, prin care este specificat că „*Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații electrice, linii electrice și posturi de transformare sînt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului de sistem. Operatorul sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile electrice transmise cu titlu gratuit cu condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate. Corespunderea rețelelor electrice ce urmează a fi transmise în proprietatea operatorului de sistem se atestă în baza actului de corespundere, eliberat proprietarului instalațiilor electrice, liniilor electrice sau posturilor de transformare de către organul supravegherii energetice de stat. Activele dobîndite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a operatorului de*

	<p>La Art.VIII alin.(2), cuvintele „și după elaborarea” de substituit cu cuvintele „în baza”, iar cuvintele „din partea unităților” de subsituit cu cuvintele „elaborate de unitățile”;</p>	<p><i>sistem, iar venitul obținut în urma primirii, cu titlu gratuit, a liniilor și stațiilor electrice menționate se consideră venit neimpozabil. ”</i></p> <p>Astfel cuvintele „ , iar transmiterea proprietății se consideră livrare scutită de taxa pe valoare adăugată.” au fost excluse.</p> <p>Complementar, este de menționat că, în conformitate cu prevederile art. 20 lit j) din Codul fiscal nr.1163/1997, „În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: j) veniturile de la primirea gratuită a proprietății, inclusiv a mijloacelor bănești, conform deciziei Guvernului sau a autorităților competente ale administrației publice locale;”</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Propunerea respectivă a fost expusă în format nou, după cum urmează: „În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, unitățile termoelectrice vor asigura elaborarea și avizarea pozitivă de către instituția publică de suport a studiilor de fezabilitate cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale în care există sisteme</p>
--	---	---

	<p>La Nota informativă Compartimentul 5 „Fundamentarea economico-financiară” urmează a fi completată cu date estimative a costurilor (bugetare și/sau nebugetare) ce urmează a fi suportate de APL, precum și sursa de finanțare ale acestora.</p> <p>Totodată, costul serviciului din tabel necesită a fi adus în concordanță cu decizia Consiliului de Administrație ANRE din 22.12.2023.</p> <p>La Sinteza obiecțiilor și propunerilor /recomandărilor. Cu titlu de recomandare necesită să fie aduse în concordanță argumentările la obiecțiile expuse de Ministerul Justiției (pag.15) și ANRE (pag.57) la Art. VI pct. 15 subpct.3) (referitor la art.21 alin.(3)), inclusiv și cu textul proiectului.</p>	<p><i>de alimentare centralizate cu energie termică funcționale”</i></p> <p>Se acceptă Proiectul de lege nu va necesita cheltuieli financiare și alocarea mijloacelor suplimentare din bugetul de stat și din bugetele locale. Autoritățile publice locale nu vor suporta costuri aferente elaborării studiilor de fezabilitate privind dezvoltarea regională, această activitate fiind asigurată de către unitățile termoelectrice. În acest context se consideră improprie actualizarea informațiilor în nota informativă.</p> <p>Se acceptă Tabelul a fost actualizat actualizat.</p> <p>Se acceptă parțial În conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 566/2023 cu privire la aprobarea Planului de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire 2023-2024, în tabelul nr. 9 este prevăzută măsură de prevenire „Crearea și menținerea stocurilor de combustibil alternativ pentru producerea energiei termice la centralele termice din mun. Chișinău, mun. Bălți și din alte</p>
--	--	--

		<p>localități, unde este posibil din punct de vedere tehnic”. Astfel, se consideră improprie aprobarea de către Guvern, a acestor rezerve de combustibil alternativ, respectiv art. 21 alin. 3) din Legea nr. 92/2014 rămâne în redacția actuală.</p>
<p>Ministerul Justiției (Nr. 04/2-561 din 19.01.2024)</p>	<p>Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul consolidării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) existente, precum și dezvoltării acestora, în contextul politicilor promovate de eficientizare a consumului de resurse energetice. Astfel, raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul emiterii actului normative</p> <p>La proiectul legii:</p> <p>Clauza de adoptare a actului normativ, care cuprinde categoria acestuia, se va evidenția printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală.</p> <p>La formularea amendamentelor se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvântul „sintagma” se utilizează cu referire la un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare; cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”.</p> <p>La Art. I (Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002):</p> <p>La pct. 2 sbp. 2) se va indica că, „noțiunea „gestionar al fondului locativ” se substituie cu noțiunea „gestionar al condominiului” cu următorul cuprins:”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>

	<p>La pct. 3, din dispoziția de modificare se va exclude cuvântul „un”.</p> <p>La pct. 4, redacția lit. g) urmează a fi expusă din alineat (observație valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect). Totodată, referința la elementul structural în cauză se va indica cu o singură paranteză – „litera g)”.</p> <p>La Art. III (Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008): Referitor la propunerea de completare a Codului contravențional cu art. 168¹ și alin. (20) a art. 180, atragem atenția că potrivit Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobată prin <i>Legea nr. 211/2021</i> (Anexa nr. 1 Direcția strategică II, obiectivul 2.1), „(...) pentru asigurarea stabilității cadrului normativ și evitarea promovării unor concepte contradictorii de către diferite autorități, se impune:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) centralizarea sarcinii de modificare a legislației codificate (Codul civil, Codul penal, Codul contravențional, Codul administrativ, Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală, Codul de executare), cu împuternicirea expresă a Ministerului Justiției în acest sens; 2) reducerea numărului de inițiative de modificare a legislației codificate și oferirea unui termen rezonabil pentru punerea în aplicare a noilor proceduri/instituții sau a celor revizuite în scopul adaptării cu noile tendințe atât a profesioniștilor, cât și a justițiabililor.”. <p>În acest context, se recomandă, excluderea din proiect a modificărilor propuse la Codul contravențional.</p> <p>La Art. V (<i>Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării</i>):</p> <p>La pct. 1, sbp. 1)-3) se vor formula după următorul exemplu: „cuvintele „...””, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă Propunerile de completare a contravențional vor fi introduse în proiect de lege separat.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	---

	<p>la alin. (1), în dispoziția de completare, textul „literele f)-g)” se va substitui cu textul „literele f) și g)”, or, cratima se utilizează pentru a evita enumerarea a mai mult de două elemente structurale consecutive (observație valabilă și pentru celelalte cazuri similare din text). Totodată, în redacția lit. g) este recomandată substituirea cuvintelor „pe motiv de neplată” cu cuvintele „pentru neachitare”;</p> <p>la alin. (2), în dispoziție textul „litera b) se va expune după cum urmează:” se va substitui cu textul „litera b) va avea următorul cuprins:”, urmat de redarea elementului structural, din alineat.</p> <p>La art. 21¹:</p> <p>la alin. (2) semnalăm că, este expusă eronat prevederea „Prin derogare de la principiul enunțat...”, or, derogarea, ca procedeu, reprezintă o excepție de la dispozițiile unui act normativ, care poate fi prevăzută în cuprinsul acestuia într-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. Datorită caracterului său, derogarea este, de regulă, expresă și este de strictă aplicare, neputând fi extinsă prin interpretare. În cazul reglementărilor derogatorii, se va folosi formula „prin derogare de la...”, urmată de menționarea reglementării de la care se derogă;</p> <p>la alin. (5) expresia „ca urmare a desfacerii contractului”, se va vedea prin prisma art. 1084 din <i>Codul civil</i>, potrivit căruia, tuturor tipurilor de contracte, indiferent de modul de executare ori durata în timp, se aplică <i>rezoluțiunea</i>.</p> <p>La art. 28³, alin. (3) textul „pe pagina lor web” se va substitui cu textul „pe pagina web oficială”;</p> <p>La art. 31¹ alin. (4), atragem atenția că nu este justificat faptul că, activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial Cuvintele „iar transmiterea proprietății se consideră livrare scutită de taxa pe valoare</p>
--	--	--

	<p>calcularea bazei de active reglementate a unității termoeenergetice. Totodată, nu este clar ce fel de venit va obține unitatea termoeenergetică în urma primirii, cu titlu gratuit, a rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoeenergetice menționate. Subsecvent, venitul nominalizat nu poate fi considerat venit neimpozabil, întrucât sursele de venit neimpozabile sunt enunțate în art. 20 din <i>Codul fiscal</i>. Cu referire la scutire de taxa pe valoare adăugată, considerăm această abordare inechitabilă, or, principiul echității fiscale prevăzut la art. 6 alin. (8) lit. c) din <i>Codul fiscal</i> dispune anume tratarea egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale. În acest context, scutirea de TVA doar a unor categorii de contribuabili va determina creșterea inechității fiscale, urmare a aplicării unui tratament fiscal diferit.</p> <p>La art. 43:</p> <p>în dispoziția de completare cu alin. (1¹) și (1²), numerotarea acestora se va expune între paranteze;</p> <p>în dispoziția de completare cu alin. (6¹), textul „un alineat nou (6¹) care va avea” se va substitui cu textul „alineatul (6¹) cu”.</p> <p>La art. 45 alin. (2):</p> <p>lit. a) se va expune în redacție nouă, în măsura în care cuprinsul acesteia se modifică esențial;</p> <p>textul „litera d) va avea următorul cuprins:” se va exclude, deoarece modificarea lit. d) este indicată la dispoziția de modificare precedentă;</p> <p>la lit. g), în dispoziție, cuvintele „care va avea” se vor substitui cu prepoziția „cu”;</p> <p>referitor la modificarea alin. (6)-(9), semnalăm că după dispoziția de modificare se vor enunța alineatele (6), (7), (8) și (9), dar nu (6), (7), (7¹) și (9). Totodată, la alin. (9), în prima propoziție,</p>	<p>adăugată.” au fost excluse</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	---	--

	<p>cuvintele „pe pagina web oficială a Agenției și pe paginile electronice ale întreprinderilor termoelectrice” se vor substitui cu cuvintele „pe paginile web oficiale ale Agenției și ale întreprinderilor termoelectrice”.</p> <p>În dispoziția de completare cu Capitolul IX¹ este inutil și se va exclude textul „, care va cuprinde Articolul 45¹ și Articolul 45², cu următorul cuprins:”.</p> <p>La Art. VI (Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe):</p> <p>Menționăm că, în cazul în care se modifică un singur articol sau punct dintr-un singur act normativ, anterior denumirii actului normativ se face referire expresă la articolul sau punctul modificat. Astfel, partea dispozitivă se va expune după cum urmează:</p> <p>„Art. VI. – Articolul 51 alineatul (5) din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 131-138, art. 249</i>), cu modificările ulterioare, se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:”, urmată de redarea acesteia, din alineat.</p> <p>La Art. VIII alin. (1) se va revizui trimiterea la elaborarea, aprobarea și publicarea ghidului de către instituția publică de suport, deoarece referința la „Articolul 42¹, pct. 31, alin. (4)” este greșită și nu corespunde cu numerotarea legii de modificare.</p> <p>Numerotarea elementelor structurale se va efectua conform art. 51 din <i>Legea nr. 100/2017</i>. Astfel, articolele pot fi divizate în alineate însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză, fără utilizarea diverselor semne grafice. Totodată, cuprinsul proiectului se va definitiva întru excluderea greșelilor gramaticale și de punctuație.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	---	--

<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (Nr. 15-120 din 16.01.2024)</p>	<p>Comunică lipsa de propuneri și obiecții.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Nr. 21/1-254 din 17.01.2024)</p>	<p>În această ordine de idei, insistăm pe <u>excluderea ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale</u>, domnul Andrei Spînu, din lista contrasemnatarilor proiectului, având în vedere că scopul transpus de autorul proiectului de lege (Ministerul Energiei), la pct.2 al notei informative, vizează <u>dezvoltarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică</u>.</p> <p>Astfel cum argumentează însuși autorul proiectului, elaborarea proiectului este o măsură de promovare a <u>politicilor de eficientizare a consumului de resurse energetice</u>. Or, normele pct.2 și 6 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Energiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.118/2023, indică cu claritate că, Ministerul Energiei este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate încredințate (securitate energetică; eficiență energetică; surse de energie regenerabilă; energie electrică; energie termică și promovarea cogenerării de înaltă eficiență; gaze naturale și produse petroliere; tranziție energetică). În speță, semnalăm că după reorganizarea prin dezmembrare (separare), domeniul securității și eficienței energetice a fost preluat de către Ministerul Energiei, în calitate de succesori de drepturi și obligații conexe, de la Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, minister care anterior a fost autor a mai multor proiecte de reglementare inclusiv a domeniului preluat.</p> <p>Prin urmare, ministrul contrasemnatar al unui proiect de act normativ, poate fi conducătorul autorității publice centrale, în sarcina căruia se stabilesc și repartizează obligații/chestiuni ce țin de politicile statului în domeniul de competență deținut, prin prisma obiectivului propus și al obiectului de reglementare al proiectului și nu după principiul legilor supuse modificării.</p> <p>În aceste condiții, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale urmează a contrasemna doar proiectele prin care sunt trasate obligațiile punerii în aplicare în sarcina ministerului pe</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 36 alin. (2) al Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern: „Hotărârile și ordonanțele se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii în aplicare a acestora și/sau care sunt responsabili de domeniile de activitate care intră parțial sau integral în obiectul de reglementare al actului contrasemnat”</p> <p>Subsecvent, menționăm că, în proiectul de hotărâre de guvern cu privire la modificarea unor acte normative, se modifică o serie de acte normative, domeniul de activitate fiind al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale precum:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002, 2. Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, 3. Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, 4. Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu, <p>Totodată, potrivit pct. 6 a Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea</p>

care-l conduce, raportat obiectului de reglementare al actului contrasemnat, în ordinea prevederilor art.102 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, art.36 alin.(2) al Legii nr.136/2017 cu privire la Guvern și art.50 alin.(4) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Mai mult ca atât enunțăm că, exercițiul de contrasemnare a unui proiect nu este unul formal (de aplicare a semnăturii), dar derivă efecte ulterioare, de monitorizare a executării/implementării actului Guvernului, de identificare a gradului de aplicare și executare a normelor legale, de determinarea măsurii în care obiectivele actului au fost realizate, de identificare a consecințelor neprevăzute sau negative, precum și de elaborare a recomandărilor privind modalitatea de remediere a efectelor negative.

Respectiv, mizăm pe cooperare interministerială în vederea eliminării practicii sistemice de atragere a ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale, în calitate de contrasemnatar al proiectelor inițiate/elaborate de Ministerul Energiei.

Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 690/2017, Ministerul realizează funcțiile stabilite în domeniul urbanismului, construcțiilor și locuințelor, dezvoltare regională și locală.

În contextul celor relatate supra, considerăm imperios contrasemnarea prezentului proiect și de către organul central de specialitate aferent condominiului.

Astfel, un exemplu elocvent cu privire la subiectul invocat îl reprezintă proiectul hotărârii de guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, număr unic 1069/MIDR/2023, autor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, care de asemenea urmează a contrasemna actele normative promovate de către aceștia cu alte organe centrale de specialitate al administrației publice, or asemenea abordare unilaterală înaintată de către organul central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul de activitate încredințat, - urbanism, construcții și locuințe, intră în

	<p>Pe marginea proiectului de lege evocăm următoarele:</p> <p>Cu referire la modificarea <u>Legii serviciilor publice de gospodărie comunală nr.1402/2002 (Art.I)</u>, constatăm că în Sinteza obiecțiilor și propunerilor este indicat că <i>se acceptă</i> propunerea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, privind utilizarea terminologiei prevăzute prin Legea nr.187/2022 cu privire la condominiu, însă în propunerea de modificare a art.15 din Legea nr. 1402/2002, <i>continuă să se utilizeze noțiunea de „administrator al fondului locativ”</i>. Astfel, reiterăm despre necesitatea substituirii cuvintelor „administrator al fondului locativ” cu cuvintele „administrator al asociației/gestionar al condominiului”.</p> <p>Referitor la modificarea <u>Legii nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (Art.IV)</u>, exprimăm reiterat obiecția din avizul anterior al ministerului. Acestui scop accentuăm că, la data de 28.12.2023, a fost adoptat în lectura a treia <u>Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023</u>, care în momentul intrării în vigoare, va abroga Legea nr.163/2010.</p> <p>Totodată punctăm că, propunerea de modificare a Legii nr.163/2010 vizează <i>de facto</i> solicitarea suplimentară a avizului unității termoelectrice, aspect care semnifică <u>solicitarea unor acte permissive noi</u>, deoarece conform Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, avizul este un act permisiv care urmează a fi inclus în Nomenclatorul actelor permissive.</p> <p>În final, stăruim asupra faptului că proiectul de lege înaintat denotă <u>implicații ample asupra activității de întreprinzător</u> (<i>exemplificăm cu: completările de la art.3 al Legii nr.1402/2002, care vizează titularii de licență privind activitatea de</i></p>	<p>contradicție cu prevederile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 137/2017 cu privire la Guvern, și pct. 242 din Hotărârea de Guvern nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Suplimentar, menționăm că, prin demersul nr. 07/2-691 din 19 iunie 2023 în conformitate cu prevederile pct. 11 alin. (21), lit. c) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, a fost prezentat pentru avizare/expertizare Proiectul de Hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, respectiv, au fost luate în considerare toate</p>
--	---	---

	<p>furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, precum și titularii de licență privind producerea, distribuția, sau furnizarea energiei termice; condiții suplimentare pentru persoanele care solicită eliberarea licențelor, conform completărilor de la <i>art.20 alin.(2¹) al Legii nr.92/2014</i>; acțiuni de suspendare a licenței, potrivit <i>art.25 al Legii nr.92/2014</i> și alte măsuri de sancționare a titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice, în sensul propunerilor de la <i>art.45¹ și 45² ale Legii nr.92/2014, etc.)</i> fapt care impune obligatoriu <u>expertizarea proiectului de lege de către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător</u>, măsură care urma de altfel a fi întreprinsă până la înregistrarea proiectului de către Cancelaria de Stat (cel puțin varianta inițială a analizei impactului), potrivit pct.11 subpct.2¹) lit.c) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019, iar argumentul din Sinteza că (cităm): „<i>în perioada rece a anului asigurarea cu energie termică în sectorul nerezidențial prezintă o necesitate vitală</i>” nu exonerează autorul proiectului de această obligație legală.</p>	obiecțiile/propunerile grupului de lucru.
--	---	---

<p>Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (Nr. 06-01/337 din 19.01.2024)</p>	<p>1. La Art.I Legea serviciilor publice de gospodărie comunală, la articolul 2, de exclus noțiunea „<i>gestionar al condominiului</i>”.</p> <p>Argumentare: Noțiunea de <i>gestionar al condominiului (denumit în continuare și gestionar)</i> – este prevăzută și în Legea nr.187/2022 cu privire la condominiu, care diferă de cea inserată în proiectul Legii, după cum urmează: „<i>persoană fizică sau juridică (alta decât asociația), desemnată conform prezentei legi, care se obligă să presteze serviciile de administrare a condominiului în volumul și condițiile contractului de administrare</i>”.</p> <p>Prin urmare, în vederea excluderii ambiguităților de interpretare a noțiunilor existente, menționăm că, nu este necesară dublarea noțiunilor din alte acte normative, or, prevederile Legii 100/2017 cu privire la actele normative stabilește evitarea paralelismelor legislative.</p> <p>2. La Articolul 5 din Legea nr. 92 din 29.05.2014</p> <ul style="list-style-type: none"> - noțiunea „<i>consumator casnic</i>”, propunem să fie modificată în scopul uniformizării noțiunii existente în legile sectoriale și anume în Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, și expusă în următoarea redacție: „<i>consumator casnic- orice persoană fizică care utilizează energie termică pentru necesități casnice nelegate de activitatea de întreprinzător sau cea profesională</i>”. - noțiunea „<i>consumator noncasnic</i>” propunem să fie modificată în scopul reglementării uniforme a noțiunii respective în legile sectoriale, în următoarea redacție: „<i>consumator noncasnic – orice persoană fizică sau juridică care utilizează energie termică în alte scopuri decât pentru necesitățile casnice.</i>” - noțiunea „<i>obligație de serviciu public</i>” propunem să fie exclusă. <p>Argumentare: Menționăm că, includerea noțiunii respective în proiectul de lege nu este justificată în condițiile în care în sectorul</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă cu completări</p> <p>Se acceptă cu completări</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	---

termoenergetic, în teritoriile atribuite prin licență, există monopol pe întreg lanțul livrării agentului termic (transport, distribuție, furnizare). Instituția obligației de serviciu public este oportună în cazurile în care există mai mulți titulari de licență care ar putea desfășura activități într-un anumit teritoriu, ceea ce nu este caracteristic sectorului termoenergetic din Republica Moldova. Mai mult ca atât, proiectul legea nu prevede mecanismul de impunere a obligației de serviciu public și nici o altă prevedere care ar dezvolta în continuare aplicabilitatea acesteia.

- noțiunea „*punct de delimitare*” din prezentul proiect de Lege, **urmează a fi exclusă** și de păstrat noțiunea în redacția în vigoare, expusă la art. 5 din Legea nr. 92 din 29.05.2014.

Argumentarea expusă de autorii proiectului în tabelul de sinteză cât și modificarea propusă, *apriori* nu poate fi acceptată, neavând temei juridic! În conformitate cu art. 7 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 92/2014, Guvernul stabilește direcțiile prioritare și obiectivele politicii de stat în sectorul termoenergetic, nu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, cum a specificat autorul proiectului în Tabela de sinteză. Complementar, lit. c) al aceluiași articol statuează că Guvernul stabilește mecanisme, **scheme de sprijin și stimulente** pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de stat privind promovarea cogenerării și energia termică produsă din surse regenerabile.

Totodată, nu pot fi exonerate prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1064/2023 *cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026*, conform căreia fiecare parte obligată va contribui la realizarea economiilor anuale de energie stabilite în Anexa nr.1, tabelul 3 din hotărârea menționată, și prin care a fost statuată mărimea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de către fiecare parte obligată, prin stabilirea unei plăți fixe, pe unitate de energie sau de volum distribuit, furnizat și/sau comercializat.

Astfel, prin Hotărârea Guvernului nr. 1064/2023 a fost stabilită *plata fixă în anul calendaristic „t”, în lei/Gcal de energie termică furnizată de furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau*

Nu se acceptă

În contextul introducerii posibilităților de a efectua reconstrucția sistemelor interne de încălzire de către unitățile termoenergetice în vederea consolidării eforturilor pentru creșterea eficienței energetice, această noțiune necesită revizuire. Totodată Agenția urmează să ajusteze documentele și actele normative de reglementare în vederea reducerii riscurilor de impact asupra consumatorilor de energie termică.

prepararea apei calde menajere și/sau răcire, care în anul 2024 va constitui 15,62 lei/Gcal, anul 2025 – 16,40 lei/Gcal, anul 2026 – 17,22 lei/Gcal, pe care le va suporta consumatorii finali de energie termică. În conformitate cu Lista indicativă a măsurilor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie pe durata implementării schemei de obligații în domeniul eficienței energetice în clădirile din sectorul rezidențial, statuată în Anexa nr. 2 la Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024–2026, instituția publică de suport va promova, modernizarea sistemului intern de distribuție a energiei termice și a apei calde menajere prin trecerea de la distribuția pe verticală la cea pe orizontală stabilită la pct. 1 sbp. 2) lit. c).

Concomitent urmare a modificărilor propuse în prezentul proiect *de Lege privind modificarea unor acte normative* (promovarea cogenerării și sistemelor de alimentare centralizate cu energie termică cu număr unic 580/MEn/2023), (în continuare proiect de Lege), și anume modificările și completările la art. 5, art. 36 alin. (4¹), art. 43 alin. (1¹) și (1²) art. 45 alin. 7¹) din Legea nr. 92 din 29.05.2014, art. 11 alin. (2) pct. 3) lit. b) din Legea cu privire la condominiu nr. 187/2022, investițiile efectuate în sistemul interior de distribuție urmează a fi acceptate spre recuperare în tarif, care până într-un final, la fel vor fi suportate de consumatorii finali de energie termică.

Prin urmare, prin prisma cadrului normativ ce urmează a fi implementat prin prezentul proiect de Lege și a obiectivelor politicii de Stat promovate de Guvern, se **recuperarează dublu din contul consumatorilor** a investițiilor privind modificarea sistemului interior de distribuție.

Suplimentar, atenționăm că prezentul proiect de Lege creează situație ambiguă favorizând interpretarea duală a cadrului legal. Pe de o parte modificările punctului de delimitare ce prezumă includerea investițiilor în sistemele interioare de distribuție reprezintă o prioritate promovată pe larg de către titularii de licențe și susținută de Ministerul Energiei, vine în contradicție cu modificarea de completare a art. 45 cu alin. 7¹) din Legea nr. 92/2014

care stipulează că *prin efectul prezentei legi, degajările de energie termică de la elementele constructive de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică amplasate în interiorul clădirii, **indiferent de punctul de delimitare**, nu se consideră pierderi de energie termică și se atribuie la consumul de energie termică, care se facturează consumatorilor din cadrul clădirii respective*". Astfel însăși furnizorii de energie termică pe de o parte doresc stabilirea unui punct de delimitare la nivel de apartamente, urmare a efectuării investițiilor în sistemul interior de distribuție, dar „**indiferent de punctul de delimitare**” cantitatea de energie termică per bloc urmează a fi achitată de consumatori, ad litteram la nivel de bloc locativ oricum rămâne/va fi instalat un echipament de măsurare comun conform căruia se va factura energia termică exact ca în situația existentă, cu respectarea punctului de delimitare statuat la moment în cadrul normativ în vigoare.

Totodată prin prisma modificării propuse de Agenție și acceptată de către autorii proiectului privind modificarea art. 45 alin (1) se statuează că *prețurile reglementate pentru producerea energiei electrice și tariful pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, **până în punctul de delimitare**, se aprobă de Agenție, conform metodologiei tarifare*, de fapt prevedere ce oglindește cadrul normativ existent. Dat fiind faptul că costurile aferente serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice sunt constituite din cheltuielile necesare și justificate de la punctul de intrare în rețeaua termică **până la punctul de delimitare**, Agenția solicită clarificarea situației cu privire la justificarea cheltuielilor ce urmează a fi incluse în tarif, urmare a operării modificărilor din prezentul proiect de Lege prin prisma căruia este „**indiferent de punctul de delimitare**” (citată din modificarea de completare a 45 cu alin. 7¹).

Un argument plauzibil în susținerea poziției Agenției la fel servește și faptul echității sociale. Acceptarea în scopuri tarifare a investițiilor efectuate de titular ce vizează sistemul interior de distribuție ar crea o inechitate socială, dat fiind faptul că unii consumatori (care nu vor beneficia de distribuție pe orizontală/punct termic individual la nivelul blocului locativ ce permite reglarea

	<p>debitului în dependența de temperatura mediul exterior, etc.) vor fi nevoiți să achite pentru confortul celor care vor beneficia de ele. Ar fi oportun de a se identifica surse financiare, scheme de sprijin, stimulente pentru a acoperi aceste cheltuieli, dar nu a le pune pe seama tuturor consumatorilor, din municipiul Chișinău, Bălți, dar și din întreaga țară luând în considerare faptul că energia electrică produsă în regim de cogenerare este achitată de către toți cetățenii Republicii.</p> <p>Concomitent stabilirea punctului de delimitare prin acordul între părți poate genera situații în care furnizorul de energie termică ar putea fi neechidistant, spre exemplu în cazul agenților economici care au la balanță rețele termice, stabilind punctul de delimitare nu în conformitate cu dreptul de proprietate, astfel fiind posibilă includerea pierderilor de energie termică pe porțiunea de rețea a consumatorului, pe seama tuturor consumatorilor, inclusiv cei casnici.</p> <ul style="list-style-type: none"> - noțiunile „<i>punct de măsurare în scop comercial</i>” și „<i>punct de măsurare în scop de repartizare</i>” urmează a fi exclusă, aceste noțiuni nu se utilizează de către nici o prevedere pe parcursul întregii legi. <p>3. La pct. 4, art. 6² alin. (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> - se propune să fie substituit cuvântul „<i>consumator</i>” cu textul: „<i>potențial consumator</i>” . <p>Argumentare: Modificarea propusă derivă din faptul că, calitatea de consumator o deține doar persoana fizică/juridică care are încheiat un contract de furnizare a energiei termice și/sau care consumă energiei termică, iar în lipsa conectării la sistemul termoeenergetic acesta poate fi doar „potențial consumator”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - după sintagma: „<i>în scop de promovare a alimentării centralizate cu energie termică</i>” de completat cu sintagma: 	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Mențiuni similar propunerii anterioare.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial. În contextul în care vor fi stabilite zonele</p>
--	---	---

„cu condiția că unitatea termoenergetică demonstrează eficiența investițiilor privind reconectarea clădirilor autorităților și instituțiilor publice”.

Argumentare: În conformitate cu prevederile Legii nr. 92/2014 și ale Regulamentului privind furnizarea energiei termice, toate racordările, reconectările instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorilor la rețeaua termică se efectuează din contul consumatorului și acest principiu este corect și urmează a fi aplicat, similar sectoarelor reglementate al gazelor naturale, electroenergetic și sectorul public de alimentare cu apă și de canalizare. Unii consumatori de energie termică nu trebuie să plătească cheltuielile altor consumatori de energie termică. Întru promovarea cogenerării sau utilizării energiei termice prin racordare, reconectarea instalațiilor de utilizare la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică pot fi utilizate surse din alte fonduri, dar nu din contul consumatorilor, inclusiv a celor casnici. Cheltuielile pentru reconectare urmează a fi suportate de către fiecare solicitant individual.

Or, potrivit prevederilor Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, Agenția examinează și aprobă planurile investiționale, dar nu include obiecte în planurile investiționale ale întreprinderilor. Eficiența economică este unul din criteriile de bază în acest sens, care poate justifica acceptarea în scopuri tarifare a unor investiții efectuate de către întreprinderile energetice, care presează servicii la tarife reglementate. Nu este justificată legal efectuarea investițiilor care duc la majorarea cheltuielilor, ce urmează a fi incluse în tarifele la energia termică și drept consecință, duc la majorarea nejustificată a tarifelor pentru furnizarea energiei termice.

Urmează de luat în considerație și faptul că, instituțiile au dreptul legal de a poseda, administra și gestiona resursele sale financiare, precum și procesul de producere a energiei termice, reieșind din eficiența economică, la viziunea proprie. Acest drept este garantat de mai multe acte legislative, inclusiv Constituția Republicii Moldova, Codul Civil, hotărârile CEDO, etc.

4. La pct. 7 sbp. 1) Articolul 9 alin. (2), lit. g) menționăm că autorul urmează să precizeze exact modalitatea aprobării

unitare de termoficare care vor avea la bază analiza eficienței investițiilor, s-a completat cu din zonele unitare de alimentare cu energie termică. Complementar este de menționat că pentru alți potențiali consumatori, exclusiv clădirilor autorităților și instituțiilor publice, se păstrează necesitatea aplicării principiilor generale de aprobare a investițiilor unităților termoenergetice.

Se acceptă parțial.

criteriilor respective, prin adoptarea unui nou act normativ nou sau acestea se vor regăsi în prevederile unei Metodologii sau Regulament al ANRE. În caz contrar, în lipsa specificării exprese a denumirii actului normativ vor exista impedimente la aprobarea acestora și înregistrarea de către Ministerul Justiției.

5. La pct. 7 sbp. 1) Articolul 9 alin. (2), completarea cu lit. r), propunem să fie exclusă.

Argumentare: Agenția o consideră inoportună și insistă în continuare asupra argumentelor cu privire la **excluderea** propunerii date din proiect.

În conformitate cu art. 12 alin. (1) lit. j) al Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, în legătură cu reglementarea activităților în sectoarele energiei, Agenția promovează o politică tarifară echitabilă și argumentată economic, prin elaborarea și aprobarea metodologiilor de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate, în baza unor criterii **transparente, obiective și nediscriminatorii**, în conformitate cu legile sectoriale. **Nici o lege sectorială în domeniul energiei nu prevede expres în atribuțiile Agenției aprobarea prin hotărâre separată a componentei de corectare a venitului reglementat.** Or, conform principiilor de reglementare, abordarea tarifară urmează a fi una uniformă în sectoarele energiei.

Propunerea de modificare a Legii 92/2014 prin instituirea unor politici tarifare diferențiate și impunerea aprobării de către reglementator a unei hotărâri distincte privind aprobarea componentei de corectare a venitului reglementat, **ce vizează în mod special numai entitățile din sectorul termoelectric**, este inexplicabilă, are un profund subtext subiectiv și neglijează principiul imparțialității. Subliniem, că propunerea respectivă vizează o singură entitate termoelectrică din cele 10 entități licențiate în sectorul de producere, distribuție și furnizare a energiei termice, care pretinde recunoașterea de către reglementator în scopuri tarifare a devierilor financiare negative, care în mare parte

Agenția va stabili criteriile de determinare a costurilor minime necesare și justificate la calculul și aprobarea prețurilor și tarifelor pentru activitățile reglementate conform atribuțiilor deținute.

Se acceptă.

nu au avut cel puțin, un caracter monetar, și contravin cadrului de reglementare.

Asigurând promovarea intereselor și protecției consumatorilor, Agenția se conduce de principiul imparțialității și are aceeași abordare pentru situații similare indiferent de titularul de licență vizat sau de alte argumente invocate de către acesta.

Componenta de corecție tarifară, în esență reprezintă un element aferent exercițiului de aprobare(ajustare) a tarifelor/prețurilor reglementate și nu poate forma obiectul unui act administrativ individual distinct de cel prin care se aprobă tarifele și prețurile. Or acesta nu produce efecte juridice nemijlocite, fiind o operațiune administrativă conform art. 15 al Codului administrativ, care este parte indispensabilă a procesului de adoptare a hotărârilor privind prețurile/tarifele reglementate.

Subsecvent, atragem atenția la obiecțiile Secretariatului Comunității Energetice expuse în repetate rânduri la adoptarea legislației sectoriale în domeniul energetic și anume, că prevederile legii nu trebuie să detalieze reglementarea tarifară, aceasta fiind funcția autprității de reglementare, or în caz contrar are loc o substituție a acesteia, fapt care contravine Acquis-ului Comunitar.

Cu privire la argumentele formulate de autor în scopul susținerii propunerii privind aprobarea prin hotărâre separată a componentei de corectare a venitului reglementat, ce țin de acumularea datoriilor, concretizăm că **datoriile înregistrate de unitățile termoelectrice nu au fost determinate de existența/inexistența unei hotărâri ANRE cu privire la valorile componentei de corectare a venitului reglementat.**

Datoriile întreprinderilor din sectorul termoelectric au fost generate de variațiile majore a prețului de procurare a gazelor naturale, cu un trend ascendent accentuat (situație atipică și fără precedent pe piața gazelor naturale) și deficitul de resurse financiare pentru achitarea plăților curente a gazele naturale achiziționate, fapt ce a periclitat capacitatea de plată. Ca urmare, în conformitate cu Hotărârea ANRE nr. 600 din 10.10.2023 au fost modificate un șir de prevederi din Metodologia tarifară nr. 396/2019 din 01.11.2019, care au urmărit obiectivul intervenției prompte a regulatorului și ajustarea prețurilor reglementate la noile realități ale pieței gazelor

naturale, **evitarea acumulării datoriilor și devierilor financiare** de către entitățile termoelectrice, stabilirea prețurilor și tarifelor reglementate care să acopere costurile și cheltuielile reale și necesare entităților termoelectrice în desfășurarea activității reglementate.

Agencia, prin modificările aduse în Metodologia tarifară (pct. 8 și pct. 146), a asigurat flexibilitatea determinării și aplicării componente de corectare în perioada anului de gestiune. În cazul modificării tarifelor și prețurilor reglementate în decursul anului de gestiune, componentele de corectare generate în perioada anului de gestiune până la momentul ajustării vor fi incluse în structura tarifelor și prețurilor reglementate calculate astfel ca să fie evitată formarea componente de corectare din momentul ajustării prețului/tarifului reglementat până la sfârșitul anului de gestiune.

Reiterăm că, valoarea componente de corectare nu este o constantă care nu se modifică în timp. Dacă **venitul efectiv** înregistrat într-o anumită perioadă de gestiune nu se modifică ca urmare a înregistrărilor financiar-contabile, **venitul reglementat** aferent perioadei (perioadelor) precedente se poate modifica urmare a intervenției diverșilor factori aliați, **care nu sunt gestionați nemijlocit de către reglementator și care pot determina modificarea semnificativă a valorii componente de reglementare pentru perioadele precedente de reglementare, și anume:**

- *litigii judiciare aferente perioadelor precedente dintre reglementator și titularul de licență;*
- *litigii judiciare aferente perioadelor precedente dintre titularul de licență și furnizori cu impact direct asupra consumurilor și cheltuielilor directe și indirecte și a cuantumului componente de corectare;*
- *facturarea incorectă de către furnizor a bunurilor procurate de unitatea termoelectrică;*
- *rezultatele controalelor efectuate de către Agenție, etc..*

În procesul de reglementare a titularilor de licență din sectorul termoelectric s-au manifestat circumstanțele respective.

Reglementatorul recent a finalizat examinarea cererii unui titular de licență privind recalcularea componentei de corectare pentru anii 2017-2020 ca urmare a divergențelor stabilite privind corectitudinea facturării de către furnizor a serviciilor prestate.

În concluzie, subliniem că propunerea de modificare a Legii 92/2014 prin impunerea aprobării de către reglementator a unei hotărâri separate privind aprobarea componentei de reglementare, va antrena Agenția în diverse procese de ordin judiciar ce va determina consum de resurse administrative și de timp cu eficiență foarte redusă.

6. La pct. 7, art. 9, la alin. (2), lit. s), sintagma ” examinează cererile privind costurile de

bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare....., urmează a fi substituită cu următorul conținut:

”s) examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile, cu excepția entităților termoenergetice care produc energie în regim de cogenerare pentru care termenul de examinare este de cel mult 180 zile, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 90 de zile de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi termoenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate”.

Reiterăm, importanța abordării uniforme în sectoarele energeticii, fără promovarea unor politici tarifare preferențiale pentru titularii de licențe dintr-un anumit sector.

Agenția reiterează că, exercițiul de examinare și aprobare a proiectelor cheltuielilor de bază și a prețurilor și tarifelor reglementate din sectorul termoenergetic este unul **laborios** în virtutea specificului complex al proceselor de producere în regim de cogenerare, al proceselor de distribuție și furnizare a energiei

Nu se acceptă.

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a reformulat în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (4) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.9 alin. (4) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.

termice și resurselor atrase în acest scop, al mărimii întreprinderilor și capitalurilor antrenate, precum și a impactului social și economic pe care îl au în cadrul economiei naționale.

Necesitatea diminuării substanțiale a termenului de examinare a cheltuielilor de bază pentru întreprinderile din sectorul termoeenergetic, fără a lua în considerare specificul genului de activitate și mărimea întreprinderilor, **este inexplicabilă. Agenția a respectat permanent termenele** prescrise pentru examinarea cheltuielilor de bază și a prețurilor/tarifelor reglementate și nu a înregistrat reclamații din partea unităților termoeenergetice cu privire la nerespectarea sau tergiversarea termenului limită privind aprobarea hotărârilor.

Propunerea Ministerului Energiei de a micșora termenul de examinare a cheltuielilor de bază **va diminua substanțial calitatea exercițiului de examinare a cererii titularului de licență.** Agenția accentuează și argumentul formulat de Ministerului Energiei cu privire la oportunitatea modificării termenilor de examinare a cererilor - *„a aduce în concordanță Legea nr. 92/2014 cu proiectul de Lege de modificare a Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și asigurarea uniformizării rigorilor legale față de toți subiecții sectorului energetic, **în măsura în care acest lucru este oportun**”*.

Sintagma *„... în măsura în care acest lucru este oportun”* reliefează de fapt specificul activității întreprinderilor din sectorul termoeenergetic, în special al celor care produc energie în regim de cogenerare.

În sectorul termoeenergetic activează 10 întreprinderi licențiate în conformitate cu legislația în vigoare, din care două entități mari (S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord”), reieșind din specificul și complexitatea genului de activitate (cogenerare), a tipurilor de resurse atrase și organizarea funcțională managerială complexă, sunt incomparabile cu alte întreprinderi din sectorul energetic.

De exemplu S.A. „Termoelectrica” dispune de următoarele surse cu impact și pentru care se examinează separat cheltuielile de bază reglementate:

1. Sursa 1- CET 2, (surse de producere a energiei în regim de cogenerare, persoane ocupate la situația 30.06.2023 – 405 persoane);
2. Sursa 2 – CET 1, (surse de producere a energiei în regim de cogenerare, persoane ocupate la situația 30.06.2023 – 166 persoane);
3. Centrala Termică Sud, (producerea energiei termice);
4. Centrala termică Vest, (producerea energiei termice);
5. Centrale Termice Suburbane (19 centrale termice), (producerea energiei termice);
Total persoane ocupate la Centralele termice la situația 30.06.2023 - 236 persoane.
6. Sectorul Distribuția și furnizarea energiei termice (persoane ocupate la situația 30.06.2023 – 866 persoane).

Fiecare unitate de producere și distribuție a energiei din cele enumerate, **reprezintă de fapt 6 entități** (*activități distincte*), pentru care cheltuielile de bază sunt examinate și aprobate **separat pe fiecare sursă de activitate desfășurată** de titularul de licență, așa cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi fost desfășurate de întreprinderi distincte.

În realitate, sub aspect economic, Agenția examinează și aprobă cheltuielile de bază nu pentru o singură entitate economică (S.A. „Termoelectrica”), dar pentru **6 entități economice separate**. Cheltuielile de bază sunt aprobate separat pe fiecare sursă și gen de activitate desfășurată. Or, reieșind din modificările propuse de Ministerul Energiei, termenul de examinare a cheltuielilor de bază pentru 6 întreprinderi separate, se impune a fi **24 luni (2 ani)**.

Procesul de examinare și aprobare nu este unul **arbitrar**, impune resurse, responsabilități și efort specific care necesită o examinare complexă și o abordare justificată a acțiunilor Agenției, atât sub aspect economic, cât și sub aspect juridic. ANRE subliniază repetat despre gradul de responsabilitate și impactul deciziilor aprobate în raport cu titularii de licență mari din sector care asigură securitatea energetică a țării (S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord”), despre interesul mediatic și impactul economico-social al deciziilor aprobate. Or, propunerea de restrângere a termenilor de

examinare de cel mult 120 de zile calendaristice, poate avea un **impact negativ asupra valorilor examinate și aprobate de Agenție și asupra consumatorului.**

Reieșind din practicile anterioare cu privire la examinarea și aprobarea cheltuielilor de bază Agenția a respectat permanent termenii prescriși pentru examinarea cheltuielilor de bază și a prețurilor/tarifelor reglementate.

Cu titlu de exemplu menționăm, că cererea privind aprobarea cheltuielilor de bază pentru anul 2020 a S.A. „Termoelectrica” în cuantum de 455 199 mii lei a fost efectiv examinată aproximativ **9 luni** (*termenul a fost extins ca urmare a necesității titularului de licență pentru a prezenta informații și documente suplimentare solicitate de Agenție*) și a permis diminuarea cheltuielilor solicitate cu 80 849 mii lei. Cererea privind aprobarea cheltuielilor de bază pentru anul 2020 a S.A. „CET-Nord” în cuantum de 102 745 mii a fost examinată **circa 3,5 luni** și s-a soldat cu diminuarea valorii solicitate cu 13 564 mii lei. Cererea privind aprobarea cheltuielilor de bază pentru anul 2020 a S.A. „Apă-Canal Chișinău” în cuantum de 10 670 mii fiind examinată s-a finalizat cu diminuarea valorii solicitate cu 2 692 mii lei.

Luând în considerare practicile anterioare cu privire la examinarea și aprobarea cheltuielilor de bază a titularilor de licență mari (S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord”), ANRE propune următoarea redacție art.9, la alin. (2), lit. s):

”s) examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile, cu excepția entităților termoenergetice care produc energie în regim de cogenerare pentru care termenul de examinare este de cel mult 180 zile, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 90 de zile de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi termoenergetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate”.

	<p>7. La pct. 7., art. 9, la alin. (2), lit. t), urmează de exclus.</p> <p>Argumentare: Reieșind din realitățile dure caracteristice sezonului de încălzire 2022-2023 și fluctuațiile accentuate a prețurilor de achiziție a gazelor naturale Agenția a modificat Metodologia tarifară nr. 396 din 01.11.2019, care au urmărit obiectivul intervenției prompte a regulatorului și ajustarea prețurilor reglementate la noile realități ale pieței gazelor naturale.</p> <p>În conformitate cu Hotărârea ANRE nr. 600 din 10.10.2023 a fost exclusă din Metodologia tarifară sintagma „<i>ajustare extraordinară</i>”. Conform pct. 146 din Metodologia tarifară nr. 396 din 01.11.2019 a fost modificat mecanismul de ajustare a prețurilor și tarifelor reglementate în funcție de noile realități pe piața gazelor naturale. Astfel, în cazul existenței unor factori obiectivi, care generează necesitatea majorării/micșorării venitului reglementat cu mai mult de 3%, titularul de licență sau Agenția va iniția procedura de ajustare a prețurilor și tarifelor în vigoare în conformitate cu prevederile Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate. În cazul modificării tarifelor și prețurilor reglementate în decursul anului de gestiune, componentele de corectare generate în perioada anului de gestiune până la momentul ajustării vor fi incluse în structura tarifelor și prețurilor reglementate calculate <i>astfel ca să fie evitată formarea componentei de corectare din momentul ajustării prețului/tarifului reglementat până la sfârșitul anului de gestiune.</i></p> <p>Reieșind din modificările efectuate de către ANRE în Metodologia tarifară nr. 396 din 01.11.2019, nu există oportunitatea includerii în lege a sintagmei „<i>ajustare extraordinară</i>”, care va antrena modificarea metodologiei tarifare și revenirea la vechiul mecanism de ajustare extraordinară, care s-a dovedit a fi insuficient pe o piață volatilă a gazelor naturale și cu generarea în continuare a devierilor financiare.</p> <p>8. La pct. 8, Art. 9¹,</p> <p>- la alin. (2) va avea următorul cuprins:</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	---

„(2) Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectele actelor normative de reglementare, proiectele Hotărârilor inclusiv cererile titularilor de licență privind cheltuielile de bază, prețurile și tarifele reglementate.”

Menționăm că, autorul urmează să reformuleze prevederea aliniatului (2), deoarece redacția propusă crează o confuzie care contravine prevederilor art. 9 lit. s) și se dublează cu prevederile alin. (3) din proiect. La fel, proiectele actelor normative se elaborează, se publică și se aprobă de Agenție în termenele prevăzute în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Legea nr. 239/2008 privind transparența decizională, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

Potrivit prevederilor art.54 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis pentru a se exclude orice echivoc.

- **alin. (5)** propunem să fie expus în redacție nouă, după cum urmează:

(5) În cazul situațiilor excepționale în sectorul energetic, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de crize de energie termică, de securitatea aprovizionării cu energie termică, de interesul economic general sau de interesul legitim al consumatorilor finali sau al unităților termoelectrice, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și de Codul administrativ. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data adoptării/emiterii, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișarea la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media.

Argumentare: Completarea art. 9¹ cu alin. (5) este necesară în scopul aplicării unor principii de reglementare uniforme în toate

Se acceptă

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a reformulat în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (5¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.9 alin. (7) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.

sectoarele reglementate de Agenție. Astfel, menționăm că, prevederi similare se regăsesc în art. 9 alin. (5¹) din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și art. 9 alin. (7) din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale. Prin urmare, Agenția pledează pentru o abordare sistemică a cadrului legislativ de reglementare a sectoarelor energiei termice, electrice și a gazelor naturale.

- alin. (6), (7), (8) urmează de exclus.

Argumentare: Menționăm că, nici un act normativ nu impune obligativitatea realizării și păstrării calculelor în formatul Excel și transmiterea acestora la solicitare. Chiar dacă executorii realizează calculele în format Excel, aceste calcule reprezintă materiale preparatorii ale actului administrativ care urmează a fi adoptat. Prin urmare, formatul în care se realizează proiectele de calcul, este opțiunea individuală a executorului, nefiind impusă o obligativitate egală în acest sens. Mai mult ca atât, indiferent în care format sunt executate calculele, acestea nu reprezintă documente cu caracter oficial.

Introducerea prevederilor respective contravine art. 82 alin. (1) Cod administrativ, care prevede că, dacă procedura administrativă trebuie realizată în scris conform art. 28 sau se realizează în scris, autoritatea publică, concomitent cu inițierea procedurii, întocmește un dosar în format electronic sau pe suport de hârtie, care conține toate documentele și înscrisurile ce se referă la procedura respectivă.

Astfel, legiuitorul a lăsat la discreția autorității publice modul de întocmire a dosarului administrativ: în format electronic sau pe suport de hârtie.

Având în vedere, că în prezent fondul arhivistic de stat este doar pe suport de hârtie, iar cerința Agenției Naționale a Arhivelor este îndosărierea documentelor doar pe suport de hârtie, ANRE nu a instituit o arhivă internă digitală și nu păstrează operațiunile de calcul efectuate de către angajații acesteia, electronic în format Excel, după finalizarea procedurii administrative respective. Reiterăm că, cadrul legislativ în vigoare, nu impun obligativitatea autorităților publice de a realiza documente în format Excel și de a institui o arhivă digitală a acestora.

Se acceptă

	<p>De notat că, titularilor de licență li se vor oferi toate argumentele și informații referitor la calculele realizate, în scrisoarea de însoțire a hotărârii respective, conform redacției propuse de Agenție. Prevederile privind transparența în procesul decizionat trebuie să fie constante și uniforme ca și în celelalte acte legislative, pentru a nu crea confuzii și incertitudine.</p> <p>Prin urmare, Agenția pledează pentru o abordare uniformă a prevederilor prevăzute atât în legile sectoriale, cât și în Legea nr.174/2017 cu privire la energetică.</p> <p>9. La pct. 9, Articolul 21 alin. (2):</p> <ul style="list-style-type: none"> - la lit. d) reiterăm că, autorul urmează să precizeze exact modalitatea aprobării criteriilor respective, prin adoptarea unui nou act normativ nou sau acestea se vor regăsi în prevederile unei Metodologii sau Regulament al ANRE. În caz contrar, în lipsa specificării exprese a denumirii actului normativ vor exista impedimente la aprobarea acestora și înregistrarea de către Ministerul Justiției. - la lit. j) de substituit sintagma: „<i>prin actele normative</i>” cu „<i>de către Agenție</i>”. <p>Argumentare: Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, autoritatea de reglementare este în drept să solicite informațiile necesare de la titularii de licență și să stabilească termene pentru prezentarea acestora în funcție de fiecare caz particular și de urgența examinării speței, subiectului, reclamației – acest drept este prevăzut de Legea 174/2017, HP 338/2018, precum și rezultă din Codul administrativ.</p> <p>10. La pct. 11, Articolul 25 Suspendarea licenței, propunem să fie expus în redacție nouă cu următorul conținut redacție:</p> <p><i>„(1) Licența poate fi suspendată prin hotărâre judecătorească, emisă în conformitate cu legea, la cererea Agenției, cu excepția suspendării licenței conform temeiurilor prevăzute la alin. (3) lit. a)-c), care se efectuează direct de către Agenție.</i></p> <p><i>(2) Agenția poate iniția procedura de suspendare doar după identificarea de către autoritatea administrației publice în domeniul</i></p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă cu completări</p> <p>Se acceptă.</p>
--	---	---

energeticii a unității termoeenergetice care va asigura continuitatea furnizării energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat.

(3) Drept temeiuri pentru suspendarea licenței servesc:

a) cererea titularului de licență privind suspendarea licenței;

b) titularul de licență nu și-a îndeplinit obligațiile, fapt ce a condus la întreruperi în producerea, distribuția sau furnizarea energiei termice către consumatori pe o perioadă mai mare decât cea stabilită în reglementările tehnice pentru înlăturarea cauzelor întreruperii, fiind pusă în pericol securitatea națională, ordinea publică sau viața și sănătatea oamenilor;

c) incapacitatea provizorie a titularului de licență de a desfășura activitatea licențiată conform prezentei legi;

d) nerespectarea de către titularul de licență a termenului de depunere a cererii de eliberare a duplicatului licenței pierdute sau deteriorate, prevăzut în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

e) nerespectarea de către titularul de licență a prescripției privind lichidarea, în termenele stabilite de Agenție, a încălcărilor condițiilor de desfășurare a activității licențiate;

f) neefectuarea plății regulatorii în termenele stabilite de prezenta lege.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. d)-f), hotărârea privind suspendarea licenței se aprobă de Agenție în termen de 3 zile lucrătoare de la data la care a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească și se aduce la cunoștință titularului de licență în termen de 3 zile lucrătoare de la data aprobării.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. b) și c), licența poate fi suspendată nemijlocit de către Agenție, în termen de 5 zile de la data notificării de către autoritatea administrației publice în domeniul energeticii privind unitatea termoeenergetică care va asigura continuitatea furnizării energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat. În termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării de către Agenție a hotărârii privind suspendarea licenței, aceasta este obligată să se adreseze instanței de judecată pentru validarea hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței se aplică pînă la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.

(6) În hotărârea Agenției privind suspendarea licenței se indică termenul concret de suspendare, care nu poate depăși 6 luni.

(7) Termenul de valabilitate a licenței nu se prelungește pe durata de suspendare a acesteia.

Argumentare, instituția suspendării licenței urmează să fie similară celorlate sectoare reglementate din domeniul energetic (art. 16 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 16 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică). Totodată, pe partea ce vizează asigurarea continuității serviciului respectiv în cazul intervenției temeiurilor de suspendare, urmează a se lua în considerare specificul sectorului, care presupune intergvenția autorității administrației publice pentru identificarea unor titulari de licență alternativi.

11. La pct.12, Articolul 27 propunem să fie modificat, după cum urmează:

- la alin.(1), textul: „*lit.a) și b)*” se substituie cu textul: „*lit. a), b) și e)*”;
- alin. (3) se expune în redacție nouă cu următorul conținut: „*În cazurile prevăzute la alin. (2) lit. b) și e) licența poate fi retrasă nemijlocit de către Agenție, în termen de 5 zile de la data notificării de către autoritatea administrației publice în domeniul energiei termice care va asigura continuitatea furnizării energiei termice către consumatorii din teritoriul vizat. În termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării de către Agenție a hotărârii privind suspendarea licenței, aceasta este obligată să se adreseze instanței de judecată pentru validarea hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind retragerea licenței se aplică pînă la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.*”

Argumentarea similară celei de mai sus, indicată pentru instituția suspendării licenței.

Se acceptă parțial.

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, în conformitate cu prevederile art. 17 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.17 din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.

	<p>12. La pct. 18, articolul 34 alin. (3), pct. 19 articolul 36 alin. (2) lit. b), sintagma „organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei” de înlocuit cu sintagma „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică”.</p> <p>Argumentare: Modificarea este necesară și oportună, pentru a aduce prevederile Legii nr. 92 din 29.05.2014 în concordanță cu prevederile art. 9 alin. (5) lit. f) și art. 21 alin. (6) din Legea cu privire la energetică nr. 174 din 21.09.2017.</p> <p>Agenția aprobă, în condițiile prezentului proiect de Lege (pct. 7 articolul 9 alin. (2) lit. b¹), planurile anuale de investiții ale titularilor de licență, realizarea acestora, planurile de dezvoltare și valorile admise ale pierderilor normative de energie termică”, iar la pct. 18 privind completarea Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu art. 34 alin. (3) și pct. 20 privind completarea art. 36 alin. (2) lit. b) - plan de dezvoltare se aprobă de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.</p> <p>În temeiul art. 9 alin. (5) lit. g) din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, considerăm judicios ca planul de dezvoltare din sectorul termoelectric să fie aprobat de către Agenție, menționăm că în celelalte sectoare reglementate planul de dezvoltare se aprobă de către Agenție, mai mult ca atât în baza planului de perspectivă privind extinderea și dezvoltarea rețelelor termice (plan de dezvoltare), titularul de licență elaborează Planul anual de investiții, care este aprobat de către Agenție. De menționat că în avizele precedente emise de către Agenție la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (scrisoarea Ministerului Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova nr 07-11058 din 05.11.2018) structura planului de dezvoltare pe care autorul proiectului a inclus-o în proiectul de Lege, a fost înaintată la fel de către Agenție.</p> <p>13. La pct. 20, Articolul 36 alin. (4)¹ urmează de exclus.</p> <p>Argumentare: Art. 43 alin. (1) al din Legea nr. 92/2014, stabilește expres obligațiile părților privind instalarea echipamentelor de măsurare a energiei termice și locul de instalare.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>În contextul introducerii posibilităților de a efectua reconstrucția sistemelor interne</p>
--	---	--

Instalarea echipamentului de măsurare poate fi efectuată doar la punctul de delimitare a proprietății, după cum prevede noțiunea expusă la art. 5 și prevederile art. 43 alin. (1) din Legea nr. 92 din 29.05.2014.

Potrivit art. 43 alin. (1) din Legea nr. 92 din 29.05.2014 în vigoare, distribuitorii de energie termică sunt responsabili de achiziția, instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare instalate în gospodăriile consumatorilor casnici la punctul de delimitare a proprietății. Cheltuielile efective suportate se iau în calcul la stabilirea tarifului pentru energia termică furnizată. Celelalte categorii de consumatori suportă toate cheltuielile legate de achiziția, instalarea, exploatarea, întreținerea, înlocuirea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare.

În punctul de delimitare furnizorul are instalate echipamente de măsurare a energiei termice, iar sistemele interne de încălzire nu sunt în proprietatea furnizorului de energie termică, instalarea echipamentelor de măsurare a energiei termice pentru fiecare apartament nu este o obligativitate pentru întreprindere.

Dacă locatarii doresc instalarea contoarelor în fiecare apartament, acest lucru urmează să fie efectuat din contul proprietarilor/chiriașilor, ultimii urmând să suporte toate cheltuielile pentru procurarea, instalarea, verificarea lor metrologică, etc.

Potrivit art. 36 alin. (4) din Legea nr. 92 din 29.05.2014, distribuitorii efectuează extinderea rețelelor lor termice în funcție de creșterea cererii de energie termică, astfel încât să fie asigurată fiabilitatea și continuitatea în livrarea energiei termice către consumatori, de asemenea să fie asigurați parametrii de calitate ai serviciului de distribuție a energiei termice la punctul de delimitare.

Articolul 37 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 92 din 29.05.2014 prevede că, consumatorul de energie termică are dreptul să i se livreze energia termică până la punctul de delimitare cu rețelele termice ale distribuitorului la parametrii de calitate ce corespund prevederilor prezentei legi și contractului încheiat cu furnizorul.

Exigențele art. 11 alin. (2) pct. 3) din Legea nr. 187 din 14.07.2022 cu privire la condominiu stabilesc expres punctele de delimitare la rețelele de alimentare cu energie termică prin sistemul

de încălzire de către unitățile termoenergetice în vederea consolidării eforturilor pentru creșterea eficienței energetice, această prevedere a fost completată cu condițiile pentru care se acceptă aceste investiții în scopuri tarifare. Totodată Agenția urmează să ajusteze documentele și actele normative de reglementare în vederea reducerii riscurilor de impact asupra consumatorilor de energie termică.

centralizat.

Totodată, art. 45 alin. (1) prevede că, tarifele reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a energiei termice, pentru furnizarea energiei termice și tarifele la energia termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru apa caldă menajeră, se aprobă de Agenție conform metodologiilor tarifare prestabilite.

Pct. 14 din Metodologia tarifară de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice, pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 396 din 01.11.2019 prevede expres că, „Costurile aferente serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice sunt constituite din cheltuielile necesare și justificate de la punctul de intrare în rețeaua termică până la punctul de delimitare între rețeaua termică și instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorilor”, iar **pct. 18. sbp. 3)** stipulează că „în costurile reglementate nu se includ cheltuielile aferente executării lucrărilor de proiectare și construcție, procurarea utilajului, repararea și întreținerea obiectelor din fondul locativ, de menire comunală, social-culturală și altor obiecte, executării lucrărilor (serviciilor) auxiliare, ce nu sunt legate de activitatea reglementată a titularului de licență”.

Scopul instalării echipamentului de măsurare este măsurarea cantității de energie termică pentru facturarea acesteia. Măsurarea repetată, în mai multe locuri de consum, cu excepția punctului de delimitare, nu este necesară din punct de vedere tehnic și nu este justificată din punct de vedere al eficienței economice.

Totodată, conform proiectului Legii propus, în condițiile în care vor fi instalate echipamente de măsurare la consumatorii casnici, nu doar în punctul de delimitare, în tarif vor fi incluse cheltuieli suplimentare nejustificate, care vor fi suportate de toți consumatorii, ceea ce nu este echitabil față de consumatorii care locuiesc în blocuri locative ce nu dispun de puncte termice individuale, iar distribuția agentului termic se efectuează pe verticală, dar nu pe orizontală.

Relevante în acest context sunt și prevederile art. 16¹ alin. (4) din Legea 139/2018 cu privire la eficiența energetică, care statuează că în cazul în care furnizarea către o clădire a energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire este asigurată de o sursă de producere ce deservește mai multe clădiri ori de sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, în punctul de delimitare a instalațiilor de utilizare a energiei termice și/sau de răcire, stabilit în conformitate cu prevederile Legii nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, se instalează un echipament de măsurare a energiei termice furnizate pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire.

Cele afirmate anterior, sunt confirmate și prin deciziile instanței de judecată. Or, modificările **expuse de autor la art. 36 alin. (4¹) la proiectul de Lege, au fost considerate inadmisibile și de instanța, care a respins acțiunea SA „Termoelectrica” ca nefondată**, prin care ultimul solicita anularea Hotărârii Consiliului de Administrație al ANRE nr. 468/2017 din 30.11.2017, în partea în care nu a fost acceptat de Agenție proiectul „Complexul locativ „Glorinal”, Instalarea a 1190 unități de echipamente de măsurare a energiei termice” din Planul de investiții al SA „Termoelectrica” pentru anul 2017.

Suplimentar la argumentarea enunțată supra, a se vedea argumentarea expusă de către Agenție la pct. 2.

14. La pct.21, Articolul 37, alin. (1), lit. e¹) de adăugat la sfârșitul propoziției fraza „*fără a se include cheltuielile respective în tarifele reglementate*”.

15. La pct. 23 art. 40, alin. (2) urmează a fi expus în redacție nouă, cu următorul cuprins:

„ (2) În sectorul rezidențial, reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale, este administratorul asociației respective, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul. Dacă în cadrul blocului de locuit sunt amplasate spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul

Se acceptă

Se acceptă parțial.

În proiectul de lege a fost introdus cazul repartizării și facturării directe de către furnizor care se aplică în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea energiei termice.

încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/gestionar al spațiilor nelocuibile, cu condiția instalării obligatorii a echipamentului de măsurare de către ultimii. În cazul în care nu există posibilitate tehnică de montare a echipamentului de măsurare pentru spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, sarcina repartizării cantității de energie termică consumată constituie obligația furnizorului care repartizează între unități costul serviciilor intermediare și le facturează direct, inclusiv costul care se repartizează:

- a) unităților debransate de la servicii;*
- b) unităților pentru care nu se prezintă indicațiile echipamentelor de măsurare;*
- c) unităților ale căror echipamente de măsurare nu mai sunt conforme cu legea.”*

Argumentare. Menționăm că, este necesar ca aliniatul (2) al art. 40 să fie adus în concordanță cu Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu, deoarece administratorul asociației nu este responsabil de repartizarea lunară a cantității de energie termică consumată între deținătorii de apartamente sau chiriași. Acest serviciu ține de obligația furnizorului.

16. La pct. 24 art. 42:

- **la alin. (1)** sintagma: „fără preaviz prealabil” de exclus.
- **alin. (2)** urmează a se expune în redacție nouă cu următorul conținut: „În termenele și condițiile stabilite de Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, unitatea termoelectrică este obligată să informeze din timp consumatorul despre data și durata întreruperii și limitării alimentării cu energie termică, dacă întreruperea sau limitarea nu este cauzată de o situație excepțională.”. **Alin. (3)** va avea următorul cuprins: „Unitatea termoelectrică este în drept să întrerupă sau să limiteze alimentarea cu energie termică în caz de criză de combustibil, survenită la scară națională, sau în cazul unor interese de ce țin de apărarea națională. La dispariția

Se acceptă.

circumstanțelor care au condus la întreruperea sau limitarea alimentării cu energie termică, titularul de licență este obligat să reia cât mai repede prestarea serviciilor”.

- **alin. (4)** va avea următorul cuprins: *„Unitatea termoeenergetică va repara prejudiciile pe care le-a cauzat prin întreruperea sau limitarea alimentării cu energie termică dacă aceasta s-a efectuat cu încălcarea prevederilor stabilite în prezentul articol și în alte acte normative de reglementare ale Agenției”.*

Argumentare: Modificările propuse spre aprobare sunt condiționate de prevederile art. 9 alin. (2) lit. o) din Legea nr. 92/2014 și de necesitatea instituirii unei abordări unice în vederea protecției consumatorilor, similar sectorului electroenergetic și cel al gazelor naturale, prin neadmiterea discriminării consumatorilor de energie termică.

17. La pct. 26 din proiectul de Lege, Agenția reiterează că, la art. 43 nu se acceptă completarea cu alineatele noi (1¹) și (1²), din următoarele considerente.

Art. 43 alin. (1) din Legea nr. 92/2014, stabilește expres obligațiile părților privind instalarea echipamentelor de măsurare a energiei termice și locul de instalare. Instalarea echipamentului de măsurare poate fi efectuată doar la punctul de delimitare a proprietății, după cum prevede art. 11 alin. (2) pct. 3) din Legea nr. 187 din 14.07.2022 cu privire la condominiu, noțiunea expusă la art. 5 și prevederile art. 43 alin. (1) din Legea nr. 92 din 29.05.2014.

În blocurile locative contractele de furnizare a energiei termice sunt încheiate cu administratorul fondului locativ sau consumator, în punctul de delimitare furnizorul are instalate echipamente de măsurare a energiei termice, iar sistemele interne de încălzire nu sunt în proprietatea furnizorului de energie termică.

Mai mult ca atât, art. 40 alin. (2) din Legea nr. 92 din 29.05.2014 prevede expres că, în sectorul rezidențial, reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale, este administratorul fondului

Nu se acceptă.

În contextul introducerii posibilităților de a efectua reconstrucția sistemelor interne de încălzire de către unitățile termoeenergetice în vederea consolidării eforturilor pentru creșterea eficienței energetice, această prevedere a fost completată cu condițiile pentru care se acceptă aceste investiții în scopuri tarifare în condițiile art. 36 aliniat (41). Totodată Agenția urmează să ajusteze documentele și actele normative de reglementare în vederea reducerii riscurilor de impact asupra consumatorilor de energie termică.

locativ respectiv, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul și repartizează lunar cantitatea de energie termică consumată între deținătorii de apartamente sau chiriași.

Norma menționată prevede expres că, furnizorul este în drept să încheie un singur contract de furnizare a energiei termice cu administratorul fondului locativ respectiv. Corespunzător, în fiecare bloc se instalează un singur echipament de măsurare la punctul de delimitare, dar nu este obligat să suporte cheltuieli pentru instalarea echipamentelor de măsurare la fiecare locatar al blocului în parte.

Dacă locatarii doresc instalarea contoarelor în fiecare apartament, acest lucru urmează să fie efectuat exclusiv din contul acestor proprietari/chiriași, ultimii urmând să suporte toate cheltuielile pentru procurarea, instalarea, verificarea lor metrologică, etc., fără ca aceste cheltuieli să fie puse pe seama tuturor consumatorilor.

Astfel, scopul instalării echipamentului de măsurare este măsurarea cantității de energie termică pentru facturarea acesteia. Măsurarea repetată, în mai multe locuri de consum, cu excepția punctului de delimitare, nu este necesară din punct de vedere tehnic și nu este justificată din punct de vedere al eficienței economice.

Totodată, conform proiectului Legii propus, în condițiile în care un consumator casnic, va solicita instalarea mai multor echipamente de măsurare, nu doar la punctul de delimitare, cu acordul distribuitorului, în tarif vor fi incluse cheltuieli suplimentare nejustificate, care vor fi suportate de toți consumatorii, ceea ce nu este echitabil față de consumatorii care locuiesc în blocuri locative ce nu dispun de puncte termice individuale, iar distribuția agentului termic se efectuează pe verticală, dar nu pe orizontală.

Argumentări suplimentare pentru ne acceptarea completării art. 43 cu alineatele noi (1¹) și (1²), au fost expuse și la pct. 2 și 13 al prezentului Aviz.

În aceste condiții, alin. (1¹) și (1²) la art. 43 al proiectului de lege, urmează să fie excluse, deoarece contravin prevederilor legislației în vigoare și vor avea ca efect majorarea cheltuielilor pentru toți consumatorii de energie termică.

	<p>18. La pct. 27, art. 45, alin. 2), lit. a) redacția liniuței 2. „- a cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale aferente obiectului de inventar, pentru a asigura ca valoarea activelor respective să nu fie recuperată prin tarif mai mult de o dată și pentru a exclude activele finanțate de către terți și/sau obținute gratuit, prin donații și granturi;” de substituit cu următorul text: „- a cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale;”.</p> <p>Metodologia tarifară nr. 396 din 01.11.2019 prevede expres principiile și relațiile de calcul a cheltuielilor de amortizare a mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale. Similar tipurilor de cheltuieli enumerate în modificările propuse la art. 45 alin. (2) lit. a) unde nu se purcede la descrierea <i>pentru care considerente și de câte ori să fie recuperate cheltuielile</i>, urmează de simplificat redacția propusă în proiect și de stabilit tipurile de cheltuieli care trebuie să fie incluse în metodologia tarifară. Modul de calculare este prevăzut în <i>Secțiunea 2 Cheltuieli privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale</i> a Metodologiei tarifare nr. 396 din 01.11.2019.</p> <p>19. <u>La pct. 27, art. 45, alin. (2), lit. g) de exclus, la lit. d¹</u> de exclus sintagma „prin stabilirea trendului de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiilor tarifare, pentru a implementa mecanisme de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite și de cantitățile de energie termică intrate în rețelele termice”.</p> <p>Argumentare: În conformitate cu art. 7 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 92 din 29.05.2014, Guvernul stabilește direcțiile prioritare și obiectivele politicii de stat în sectorul termoeenergetic lit. c) al aceluiași articol statuează că Guvernul stabilește <u>mecanisme, scheme de sprijin și stimulente pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de stat</u> privind promovarea cogenerării și energia termică produsă din surse regenerabile. Respectarea de către titularii de licențe a cadrului normativ în vigoare, efectuarea investițiile în sectorul termoeenergetic va contribuie la asigurarea unui serviciu public de alimentare centralizată cu energie termică cât mai eficient,</p>	<p>Se acceptată</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a reformulat în conformitate cu prevederile art. 99 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.87 alin. (3) lit. d¹) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p>
--	---	--

sigur, viabil și fiabilitatea, obiective ce pot fi atinse doar prin menținerea stării funcționale, modernizarea, reabilitarea, re tehnologizarea și extinderea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică prin modernizarea surselor de producere și a rețelelor termice, reducerea pierderilor de energie termică, și ca finalitate îmbunătățirea calității serviciilor, asigurarea fiabilității și continuității livrărilor de energiei termice. Argumente suplimentare privind excluderea trendului de reducere a pierderilor de energie termică: Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea Nr. 166 din 11.07.2012 prevede reducerea pierderilor de energie termică în rețele de transport și de distribuție către anul 2020 cu 5%. Drept bază a fost stabilit anul 2010 cu un nivel al pierderilor de energie termică în rețele de transport și de distribuție în mărime de 22%. Reieșind din prevederile Strategiei „Moldova 2020”, nivelul planificat al pierderilor de energie termică în rețele de transport și de distribuție către anul 2020 urma să fie atins la nivel de 17%.

Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102 din 05.02.2013 stabilește în pct. 59 alin. (2), lit. b), țintele RM în raport cu obligațiile asumate prin aderarea la Tratatul Comunității Energetice și acquis-ul energetic al Uniunii Europene prin: „reducerea pierderilor cu 5% în 2020 (cu 2 % în 2015) pentru energie termică”. Deci, prin documentele strategice ale statului a fost stabilit un indicator identic (unic) și anume atingerea nivelului de pierderi de energie termică în rețele termice pentru anul 2020 în mărime de 17%, **pe care nici un titular de licență nu l-a atins.**

În proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, pct. 143 g) se prevede (ca bază au fost luați indicatorii efectivi - an de referință 2016): „reducerea pierderilor în rețele de transport și de distribuție comparativ cu anul 2016: la energia termică - cu 10%”. În anul 2023 Ministerul Energiei cu suportul Băncii Mondiale a inițiat elaborarea Foii de parcurs în sectorul încălzirii din Republica Moldova. Finalitatea acestui exercițiu va fi aprobarea de către Guvern a unei viziuni de dezvoltare a sectorului de încălzire, sub forma unui document de politici similar cu Foile de parcurs în sectorul energiei electrice și a gazelor naturale,

În proiectul dat se propune o valoare de reducere a pierderilor de energie către anul 2030 de 18,1%, o valoare care este mai mare decât nivelul statuat în Strategiile în vigoare.

În corespundere cu prevederile art. 7, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 92 din 29.04.2014, Guvernul stabilește direcțiile prioritare și obiectivele politicii de stat în sectorul energetic, inclusiv stabilirea țintei privind nivelul de pierderi de energie termică în rețele termice, analogic cum a fost stabilit pentru perioadele anterioare cu tendința de diminuare a valorilor deja statuate, iar titularii de licență urmează să respecte normele în vigoare și să întreprindă măsuri eficiente pentru diminuarea pierderilor de energie termică.

20. La pct. 27, art.45, pct.5):

- **alin. (7¹)** de exclus sitagma „prin *efectul prezentei legi*”, este inoportună, fiind un pleonasm or, textul legii asta și presupune;
- **alin. (9)** de exclus sintagma „... și *componenta de corectare a venitului reglementat...*”.
- **alin. (9)** de exclus ultima frază, după cum urmează:
„*Agenția plasează pe pagina sa web oficială valoarea și structura prețurilor și a tarifelor reglementate aprobate*”.

Argumentele Agenției sunt prezentate la pct. 7, propunerile de modificare a art. 9, la alin. (2) din Lege.

21. La pct. 27, art. 45, alin. (7) sintagma „*bazată pe valorile efectiv înregistrate ale pierderilor de energie termică de către titularul de licență, luând în considerare gradul de dotare a sistemului de alimentare centralizat cu energie termică cu echipamente de măsurarea a energiei termice*” **urmează de exclus.**

Argumentare: Peste 99% din consumatorii de energie termică din zonele de activitate ale titularilor de licență dispun de echipamente de măsurare al energiei termice, însă nici o întreprindere nu posedă sistem SCADA integral, pentru citirea și transmiterea automatizată a datelor de la echipamentele de măsurare instalate la toate bransamentele. De menționat, că în

Se acceptă.

cadrul SACET Chișinău la branșamentele rețelelor termice de încălzire sunt instalate integral echipamente pentru măsurarea energiei termice, iar la branșamentele de apă caldă menajeră contoare volumetriche de apă caldă (apometre), cantitatea de energie termică fiind calculată în corespundere cu formule indicate în cadrul normativ existent. La nivel de surse de energie în mun. Chișinău (SA „Termoelectrică”), este funcțional sistemul SCADA de colectare automată a datelor de la echipamentele de măsurare a energiei termice livrate de la colector în rețele termice, iar citirea echipamentelor de măsurare a energiei termice instalate la branșamentele de încălzire și contoarele de apă caldă menajeră este executată, de regulă, de către personalul întreprinderii, de obicei, cu câteva zile până la finele lunii. Excepție fiind branșamentele termice dotate cu puncte termice individuale (PTI) și sistem SCADA. Astfel, reflectarea corectă a valorilor efective ale pierderilor de energie termică ține de activitatea/corectitudinea acțiunilor titularului de licență. Prevederile propuse, nu pot fi admise și din considerentul că sunt imposibil de aplicat pentru titularii care au obținut recent licența pentru activitatea de producere, distribuție și furnizare a energiei termice, și pentru titularii care nu dispun de istoric cu privire la valorile efective înregistrate.

Metodologia existentă de determinare a valorilor normative a pierderilor de energie termică, de agent termic și a valorilor indicilor normativi de funcționare a rețelelor termice cu apă, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 742 din 18.12.2014 (Monitorul Oficial nr. 33-38/259 din 13.02.2015), (în continuare Metodologia nr. 742) asigură abordarea unificată la determinarea valorilor pierderilor de agent termic și de energie termică pentru fiecare titular, având la bază caracteristica materială (diametrele și lungimile rețelelor), modalitatea pozării, tipurile construcției termoizolante, durata de exploatare a rețelelor termice, regimurile de funcționare, temperaturile mediului ambiant aer, sol, durata sezonului de încălzire, alte aspecte și indicatori tehnici distinctivi și particulari pentru fiecare titular de licență. Operarea modificărilor propuse vor crea condiții benefice ca titularii de licențe la capitolul pierderi de energie termică să nu

	<p>întreprindă măsuri de reducere a acestora, dat fiind faptul că toate pierderile de energie termică vor fi acceptate în tarif.</p> <p>22. La pct. 27, art. 45, alin. (7¹) de exclus. Argumentarea privind excluderea acestei prevederi au fost expuse la punctele de ordine 2, 13, 17 al prezentului Aviz.</p> <p>23. La pct.34, Capitolul IX Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul Termoenergetic, art. 45¹ alin.(2) de substituit sintagma „<i>unitățile termoenergetice</i>” cu sintagma „<i>titularii de licență</i>”.</p> <p>24. La pct.34, art.45², alin. (1), lit. d) de exclus sintagma „<i>în contextul obligației de serviciu public</i>” (a se vedea argumentarea de mai sus pentru excluderea obligației de serviciu public din noțiuni).</p> <p>25. La Art. VII modificarea articolul 11, alineatul (2), punctul 3) lit. b) Legea cu privire la condominiu nr. 187/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 238-244, art. 467) urmează de exclus. Argumente plauzibile privind modificarea punctului de delimitare au fost expuse de către Agenție la punctele 1, 5, 7 la prezentul Aviz, suplimentar la cele relatate menționăm că prin operarea modificării date se va încălca prevederile art.11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187 din 14.07.2022 cu privire la condominiu conform căruia constituie părți comune c) <i>fundația, locurile de trecere, scările și</i></p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederile propuse au fost introduse în contextul introducerii posibilităților de a efectua reconstrucția sistemelor interne de încălzire de către unitățile termoenergetice în vederea consolidării eforturilor pentru creșterea eficienței energetice.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederile propuse au fost introduse în contextul introducerii posibilităților de a efectua reconstrucția sistemelor interne de încălzire de către unitățile termoenergetice în vederea consolidării eforturilor</p>
--	--	--

*casa scărilor, coridoarele, pereții perimetrali și despărțitori dintre proprietăți și/sau spații comune și subsolul, destinate folosinței în comun, coșurile de fum, holurile, rețelele de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră și rețelele de canalizare, rețelele electrice, de comunicații electronice, **de alimentare cu energie termică** și gaze de la bransament/racord până la punctul de distribuție către unitățile aflate în proprietate exclusivă, canalele pluviale, paratrăsnetele, antenele colective, podul și pivnițele, destinate folosinței în comun, boxele, spălătoria, uscătoria, ascensorul, interfonul (partea de instalație de pe proprietatea comună), rezervoarele de apă, centrala termică proprie a clădirii, tubulatura de evacuare a deșeurilor menajere, structura de rezistență, fațadele, acoperișul, terasele.*

26. La Art. VIII. DISPOZIȚII FINALE alin. (4) de expus în următoare redacție: „Agenția

Națională pentru Reglementare în energetică, în termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce în concordanță cu prezenta lege actele normative de reglementare”

pentru creșterea eficienței energetice.

Se acceptă

**Agencia Națională pentru
Reglementare în Energetică**
(Nr. 04-02/1330 din 11.03.2024)

1. La Articolul 5 după definiția: „raportul dintre energia electrică și energia termică” de completat cu noțiunea **„repartizarea consumurilor/costurilor** – totalitatea acțiunilor și activităților desfășurate de către furnizor, în baza datelor indicate de către administratorul fondului locativ, în scopul repartizării pe fiecare proprietate individuală a consumurilor de energie termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru prepararea apei calde menajere dintr-un bloc conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energiei termică”.

Argumentare: Completarea articolului 5 cu noțiunea „repartizarea consumurilor/ costurilor” este dictată de necesitatea evitării interpretărilor privind efectuarea repartizării consumurilor/costurilor de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică.

2. La Articolul 9 alin. (2) lit. o) la final de completat cu următoarele: *„Agenția examinează reclamațiile depuse de consumatori, în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea reclamației. Termenul de examinare a reclamației poate fi prelungit cu cel mult 30 de zile lucrătoare, fapt despre care este informat consumatorul și unitatea termoelectrică respectivă.”*

3. Articolul 23 de completat cu alin. (4) în următoarea redacție:
Examinarea neînțelegerilor de către întreprinderile electroenergetice.

Se acceptă parțial.

Modalitatea de repartizare a consumurilor este stabilită de către Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale aprobată de Guvern

Se acceptă parțial.

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a reformulat în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.7 alin. (4) lit. e) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.

Se acceptă.

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a reformulat în conformitate cu prevederile art. 110 din Legea nr. 108/2016 cu

	<p>(a) Unitățile termoelectrice examinează reclamațiile consumatorilor în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea reclamației. Termenul de examinare a reclamației poate fi prelungit cu cel mult 30 de zile lucrătoare, fapt despre care este informat consumatorul.</p> <p>(b) Reclamațiile consumatorilor parvenite în legătură cu contractarea, deconectarea, reconectarea, facturarea, calitatea serviciului prestat, întreruperea livrării energiei termice, se examinează și se soluționează de către furnizor. Dacă furnizorul încalcă obligațiile stabilite în prezenta lege și în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, acesta este obligat să plătească consumatorilor finali compensații în mărimea și în termenele stabilite în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.</p> <p>(c) Consumatorii sunt în drept să solicite recuperarea prejudiciilor materiale și morale cauzate de furnizor în conformitate cu prevederile Codului civil și ale Legii nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor.</p> <p>(d) Unitățile termoelectrice sunt obligate să depună toată diligența pentru a soluționa pe cale extrajudiciară eventualele neînțelegeri ce pot apărea în raport cu consumatorii, precum și să pună în aplicare un mecanism eficient și nediscriminatoriu de rambursare a cheltuielilor sau de achitare a compensațiilor consumatorilor în cazul nerespectării de către unitățile termoelectrice a obligațiilor ce le revin.</p> <p>(e) Unitățile termoelectrice sunt obligate să dispună de centre de servicii a consumatorilor, care să funcționeze conform programului de lucru de cel puțin 5 zile pe săptămână a câte 8 ore pe</p>	<p>privire la gazele naturale și art. 92 din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p>
--	--	--

zi. Personalul responsabil de examinarea reclamațiilor consumatorilor trebuie să dispună de dreptul real de a lua decizii, în numele întreprinderii termoelectrice, pentru a soluționa problemele abordate, iar întâlnirile cu reprezentanții întreprinderilor termoelectrice urmează să fie stabilite inclusiv prin telefon sau prin poșta electronică. Unitățile termoelectrice sunt obligate să țină evidența reclamațiilor parvenite și, la solicitare, să prezinte Agenției informații cu privire la data depunerii reclamației, numele persoanei care a depus reclamația, esența problemei abordate în reclamație, acțiunile întreprinse pentru soluționarea problemelor abordate în reclamație, decizia unităților termoelectrice.

(f) Unitățile termoelectrice sunt obligate să utilizeze mijloacele electronice de comunicație în măsura în care acestea sunt disponibile, funcționale și adecvate circumstanțelor, în raport cu potențialii consumatori, în procesul de comunicare, de soluționare a petițiilor. Unitățile termoelectrice nu pot refuza sau ignora examinarea cererilor, reclamațiilor și sesizărilor din motiv că au fost depuse în formă electronică, dacă acestea întrunesc cerințele prevăzute de legislația ce reglementează documentele electronice.

Argumentare pentru pct. 2 și 3 din prezentul aviz: În conformitate cu art. 12 alin. (1) lit. j) al Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, în legătură cu reglementarea activităților în sectoarele energiei, Agenția promovează o politică tarifară echitabilă și argumentată economic, prin elaborarea și aprobarea metodologiilor de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate, în baza unor criterii transparente, obiective și nediscriminatorii, în conformitate cu legile sectoriale. Modificările propuse spre aprobare sunt condiționate de necesitatea instituirii unei abordări unice, similare sectorului electroenergetic și cel al gazelor naturale (a se vedea art. 109 alin. (3), art. 110 din Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale și art. 91 alin. (3),

art. 92 din Legea nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică).

Odată cu intrarea în vigoare a Codului administrativ la 01.04.2019, a fost abrogată Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19.07.1994.

Astfel, la moment sub incidența Codului administrativ sunt doar autoritățile publice, dar nu și unitățile termoelectrice. Ca rezultat, după 01.04.2019 nici un act normativ nu stabilește modul și termenul de examinare a petițiilor consumatorilor de către unitățile termoelectrice.

Completările propuse vin să lichideze lacunile din Legea nr. 92/2014 și să o aducă în concordanță la acest capitol cu reglementările existente în sectoarele energiei electrice și gazelor naturale.

4. La Articolul 9 de completat cu lit. b²) cu următorul cuprins:
b²) b²) elaborează și aprobă Regulamentului privind dezvoltarea sectorului termoelectric și Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric;”

Argumentare: Completarea articolului 9 cu lit. b²) este necesară pentru a stabili principiile de efectuare a investițiilor în sectorul termoelectric, similar ca în sectorul gazelor naturale prevăzut la art. 7, alin. (1), lit. q) din Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale și art. 7, alin. (1), lit. n); art. 42, alin. (1), lit. h); art. 45, alin. (1) din Legea nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică.

5. La Articolul 45 alin. (2) lit. d¹) propunem să fie expus în următoarea redacție: „modul de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de energie termică în rețelele termice, prin stabilirea trendului de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiei tarifare, pentru a implementa mecanisme

Se acceptă

Se acceptă

de stimulare a eficienței, ținând cont de obiectivele stabilite. Consumul tehnologic și al pierderilor de energie termică efective, acceptat în scopuri tarifare, se va stabili individual pentru fiecare titular de licență și nu va depăși trendul de reducere stabilit”.

Trendul de reducere se va stabili pentru anul 2030 prin diminuarea cu 0,6 % a celei mai mici valori procentuale ale pierderilor de energie termică înregistrate de fiecare unitate termoenergetică în perioada anilor 2014-2023.

6. De completat art. 45 alin. (2) cu lit. d²) în următoarea redacție: „ În cazul în care unitatea termoenergetică pentru anul de gestiune va raporta Agenției un nivel mai scăzut al consumului tehnologic și al pierderilor de energie termică decât cel stabilit la lit. d² din alin. (2), costurile consumului tehnologic și pierderile de energie termică economisite vor fi utilizate ca mecanism de stimulare a eficienței activității titularilor de licență și vor fi direcționate pentru reducerea în continuare a consumului tehnologic și a pierderilor de energie termică în rețelele termice.”

Argumentare la pct. 5, 6: Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea Nr. 166 din 11.07.2012 prevedea reducerea pierderilor de energie termică în rețele de transport și de distribuție către anul 2020 cu 5%. Drept bază a fost stabilit anul 2010 cu un nivel al pierderilor de energie termică în rețele de transport și de distribuție în mărime de 22%.

Reieșind din prevederile Strategiei „Moldova 2020”, nivelul planificat al pierderilor de energie termică în rețele de transport și de distribuție către anul 2020 urma să fie atins la nivel de 17%. Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102 din 05.02.2013 stabilește în pct. 59 alin. (2), lit. b), țintele Republicii Moldova în raport cu obligațiile asumate prin aderarea la Tratatul Comunității Energetice și acquis-ul energetic al Uniunii Europene prin:

Se acceptă

„reducerea pierderilor cu 5% în 2020 (cu 2 % în 2015) pentru energie termică”.

Deci, prin documentele strategice ale statului, anterior a fost stabilit un indicator identic (unic) și anume atingerea nivelului de pierderi de energie termică în rețele termice pentru anul 2020 în mărime de 17%.

Luând în considerare că nici un titular de licență nu a atins obiectivul stabilit nici până în prezent, Agenția în simularea calculelor a propus acest obiectiv drept țintă de atins către anul 2030. Obiectiv care prin prisma legislației în vigoare organul central de specialitate îl poate modifica în dependență de politica și strategiile propuse a fi implementate la nivel național.

Drept țintă de reper pentru stabilirea trendului de reducere, Agenția a luat în calcule valoarea anuală procentuală cea mai mică înregistrată de către fiecare titular de licență din perioada anilor 2014-2023 (a se vedea fișierul electronic atașat și datele incluse în tabelul nr. 3), anul 2014 fiind stabilit din momentul aprobării Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29.05.2014.

Tabelul nr. 1 Pierderile de energiei termică efectiv înregistrate în perioada anilor 2014-2018

Denumirea titularilor de licență	Pierderi de energiei termica									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	Gcal	%	Gcal	%	Gcal	%	Gcal	%	Gcal	%
S.A. „Termoelectrica”	350.92	22.31	314.12	19.41	324.27	19.06	349.56	21.34	335.83	19.61
S.A. „CET-Nord”	40.81	21.49	42.16	21.17	43.34	21.10	42.51	22.01	44.95	21.19
S.A. „Apa-Canal Chișinău”	2.30	9.70	2.81	10.88	2.45	9.17	2.66	10.50	3.22	11.43
S.A. „Comgaz Plus”	1.21	15.10	1.28	14.76	1.36	15.17	1.00	13.31	0.91	12.70
Î. M. R. C.T. Comrat	0.19	3.24	0.20	3.20	0.22	3.85	0.33	4.71	0.28	3.51
Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”	0.13	6.43	0.10	5.09	0.11	5.27	0.20	9.62	0.12	6.07
ÎM „Antermo”										
ÎM „TERMOTRANS TARACLIA”										
Total sector termoelectric	396.67	21.87	361.98	19.34	373.85	18.99	397.93	21.07	386.65	19.50

Tabelul nr. 2 Pierderile de energii termică efectiv înregistrate în perioada anilor 2019-2023

Denumirea titularilor de licență	Pierderi de energii termică									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Gcal	%	Gcal	%	Gcal	%	Gcal	%	Gcal	%
S.A.„Termoelectrica”	304.14	19.82	285.12	19.00	293.06	17.38	263.30	18.85	260.01	19.29
S.A. „CET-Nord”	38.05	21.63	40.22	22.78	41.65	21.42	37.30	21.92	37.53	21.16
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	3.51	14.38	2.20	9.54	2.55	9.37	1.71	7.76	1.67	8.56
S.A. „Comgaz Plus”	1.05	16.63	0.69	13.06	0.87	13.70	0.76	16.12	0.48	12.29
Î. M. R. C.T. Comrat	0.24	3.58	0.20	3.03	0.26	3.23	0.21	3.92	0.20	4.25
Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”	0.19	9.52	0.15	7.88	0.12	5.96	0.15	10.23	0.05	3.08
ÎM „Antermo”					0.04	5.55	0.03	5.12	0.03	5.04
Î.M. „TERMOTRANS TARACLIA”							0.03	29.40	0.04	11.01
Total sector termoeenergetic	348.40	19.79	329.80	19.12	339.61	17.53	304.21	18.88	300.02	19.26

Tabelul nr. 3 Date efective, obiective propuse spre realizare

Denumirea titularilor de licență	Date efective		Obiective		
	% mediu	Cea mai mică valoare înregistrată în perioada 2014-2023	Obiectiv de atins	Diminuare	Obiectiv de atins în anul 2030
	%	%	%	%	%
S.A.„Termoelectrica”	19.61	17.38%	17%	0.6%	16.80%
S.A. „CET-Nord”	21.59	21.10%			20.52%
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	10.13	7.76%			7.18%
S.A. „Comgaz Plus”	14.28	12.29%			11.71%
Î. M. R. C.T. Comrat	3.55	2.85%			2.27%
Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”	6.92	3.08%			2.50%
ÎM „Antermo”	5.24	5.04%			4.46%
Î.M. „TERMOTRANS TARACLIA”	20.20	11.01%			10.43%
Total pe întreprinderile reglementate	19.54	17.6%			17.00%

Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică
(Nr. 78/24 din 12.01.2024)

Comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Se acceptă

Agenția Relații Funciare și Cadastru
(Nr.36/01-06/1 din 02.01.2024)

Comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Se acceptă

Congresul Autorităților Locale din Moldova
(Nr. 2 din 10 ianuarie 2024)

Propunem următoarele modificări și completări ale proiectului de lege:

În Art. I (Legea serviciilor publice de gospodărie comunală Articolul 2: 2) Noțiunea „gestionar al fondului locativ va avea următorul cuprins:

„gestionar al condominiului (în continuare – gestionar) – persoană fizică sau juridică împuternicită pentru exercitarea efectivă a obligațiilor ce țin de administrarea, întreținerea și exploatarea

Se acceptă

bunurilor cu destinație de locuință, în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu”) urmează a fi substituite cuvintele „bunurilor cu destinație de locuință” cu cuvintele „unităților din condominiu” conform terminologiei Legii nr. 187/2022. Considerăm pertinentă propunerea și pentru cuvintele din textul proiectului de lege: „apartamente”, „încăperi nelocative”, „bun imobil”, la formele gramaticale corespunzătoare.

În Art. II Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006 (**Articolul 14**, alineatul (2) se completează cu litera p²) cu următorul cuprins:

„p²) aprobă, în condițiile legii, la propunerea primarului, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale”) după cuvintele „la propunerea primarului” urmează a fi completate cu cuvintele „bazată pe studiul de fezabilitate tehnică, economică și financiară avizat favorabil de către instituția publică de suport, precum planul de dezvoltare, prezentate de unitatea termoelectrică”. Această completare este necesară pentru a asigura predictibilitatea normei.

Nu se acceptă

În contextul în care, în proiectul de lege, la art. 29 alin. (1) lit. s¹ sunt descrise atribuțiile de bază ale primarului, se consideră redundant, aplicarea acestor prevederi la un alt articol din același act normativ.

Astfel, conform procedurii cronologice, după elaborarea studiului de fezabilitate de către unitatea termoelectrică privind zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale, acestea se avizează cu instituția publică de suport. În cazul în care acesta este avizat pozitiv, se remite către autoritatea publică locală. Astfel conform competențelor, primarul propune, în condițiile legii, spre aprobare consiliului local, respectiv, consiliul local, aprobă, în condițiile legii, la propunerea primarului, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale.

	<p>În Art. II (<i>Articolul 29, alineatul (1) se completează cu literele s¹) și s²) cu următorul cuprins: ”s¹) asigură elaborarea prezintă spre aprobare consiliului local și stabilirea, în condițiile legii, a zonelor unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale” se propune substituirea lit. s¹), cu următorul cuprins:</i></p> <p>„s¹) propune, în condițiile legii, spre aprobare consiliului local pe baza studiului de fezabilitate tehnică, economică și financiară avizat favorabil de către instituția publică de suport, precum a planului de dezvoltare, prezentate de unitatea termoelectrică, a zonelor unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale”.</p>	<p>Conform celor relatate supra, în contextul în care o acțiune reiese din alta, reproducerea suplimentară a aceleiași norme devine inoportună.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>În vederea integrării armonios a acestei prevederi cu prevederile din art. 10 alin. (3) din proiectul de lege, și pentru a nu denatura sensul acesteia aferent responsabilităților fiecărei părți, precum și de a exclude echivocul, se propune în următoarea redacție:</p> <p>„s¹) propune, în condițiile legii, spre aprobare consiliului local, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale, identificate de către unitățile termoelectrice, în urma elaborării studiilor de fezabilitate, și a avizării pozitive a acestora de către instituția publică de suport. Studiile de fezabilitate sunt elaborate în baza documentelor de dezvoltarea regională și locală, precum și a Planurilor locale integrate privind energie și climă”</p>
--	---	---

În Art. III (Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (se completează cu Articolul 168¹, cu următorul cuprins: „Articolul 168¹. Încălcarea regulilor de emiteră a autorizațiilor de construire în zonele de protecție a rețelelor termice, rețelelor electrice și de gaze naturale

Emiterea autorizației de construire în zonele de protecție a rețelelor termice, rețelelor electrice și de gaze naturale, fără acordul în scris al operatorului care exploatează respectivele rețele, se sancționează cu amendă de la 45 la 60 unități convenționale aplicate persoanei cu funcție de răspundere), se propune completarea cu cuvintele „dacă zonele de protecție respective au fost înscrise corespunzător cu drept de servitute sau alt drept în registrul de publicitate, sau au fost instalate îngrădiri pentru restricționarea accesului în aceste zone, sau au fost instalate panouri, plăcuțe, borne de marcaj sau inscripții de identificare și de avertizare pentru restricționarea accesului neautorizat”. Această propunere este strict necesară pentru a asigura predictibilitatea normei, inclusiv excluderea interpretărilor speculative. Totodată, conform pct. 42 din Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice, aprobat prin hotărârea de Guvern nr. 876/2022: „Protecția rețelelor termice și asigurarea siguranței în funcționarea acestora sunt puse în sarcina unității termoelectrice care administrează aceste rețele, indiferent de forma sa organizațională și juridică”. Prin urmare, inițiativa de protecție a rețelelor termice aparține unităților termoelectrice, care sunt obligate să asigure înscrierea servituților corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile și să realizeze celelalte măsuri la îndemână. Aplicarea legii contravenționale în acest sens trebuie să rămână o măsură de ultim resort și foarte predictibilă în ceea ce privește ipoteza aplicării.

Se acceptă parțial

În conformitate cu avizul parvenite din partea Ministerului Justiției, propunerile de modificare a Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 au fost excluse.

În conformitate cu pct. 4 din Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 876/2022 „În procesul autorizării lucrărilor de construcție, **autoritățile administrației publice locale au obligația să prescrie obținerea acordului scris al unității termoelectrice care exploatează rețelele termice în a căror zonă de protecție se preconizează executarea lucrărilor respective și/sau să respecte cerințele privind zonele de protecție a rețelelor termice.**”

Complementar, este de menționat că în conformitate cu pct. 44 din regulamentul menționat supra „Pentru exercitarea drepturilor și realizarea obligațiilor stabilite prin lege, în zonele de protecție unitățile termoelectrice **pot instala** îngrădiri pentru restricționarea accesului în aceste zone, iar în zonele care nu pot fi delimitate prin îngrădiri –

instalează panouri, plăcuțe, borne de marcaj sau inscripții de identificare și de avertizare pentru restricționarea accesului neautorizat.”

Suplimentar, este de menționat că, în conformitate cu pct. 15 din regulamentul menționat supra „*Schema amplasării efective a rețelelor termice și documentația aferentă se păstrează la unitatea termoeenergetică, care este obligată să le prezinte autorităților administrației publice locale. Unitățile termoeenergetice sunt obligate, în termen de 7 zile, să furnizeze persoanelor interesate informații privind amplasarea rețelelor termice și zonele de protecție aferente.”*

Totodată, se menționează că în conformitate cu pct. 16 din regulamentul enunțat supra, „*Schema amplasării efective a rețelelor termice se păstrează la inginerul cadastral al autorității administrației publice locale și la organele cadastrale. În cazul în care parvin modificări cu privire la deținătorii de terenuri sau la hotarele terenurilor de pământ din zona de protecție a rețelelor termice, autoritățile administrației publice locale și organele cadastrale fac schimb de informații în acest sens, cu*

	<p>Referitor la Art. IV (<i>Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163/2010, se modifică după cum urmează:</i> <i>Articolul 3: se completează cu un alineatul (1¹) cu următorul cuprins:</i> <i>„(1¹) Pentru obținerea certificatului de urbanism pentru proiectare în zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat, solicitantul prezintă suplimentar avizul unității termoeenergetice corespunzătoare cu privire la existența posibilității tehnice de</i></p>	<p><i>notificarea unității termoeenergetice în decurs de 30 de zile de la data efectuării modificărilor.”</i></p> <p>În contextul celor relatate supra, este de menționat că, într-adevăr protecția rețelelor termice și asigurarea siguranței în funcționarea acestora sunt puse în sarcina unității termoeenergetice care administrează aceste rețele, indiferent de forma sa organizațională și juridică, însă emiterea unor autorizații fără acordul în scris al operatorului care exploatează respectivele rețele, ține exclusiv de responsabilitatea emitentului acestui aviz și nu pot fi invocate alte condiții de a pasa responsabilitatea pe operator.</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--

racordare a **bunului imobilul** (consumatorului) la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică în temeiul Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării”; Articolul 6: alineatul (2) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

”g) avizul unității termoenergetice cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a **bunului imobilul** (consumatorului) la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică în zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat”) **atragem atenția la greșeala gramaticală „bunului imobilul”, totodată, reiterăm sugestia de la pct. 4.1., de a înlocui cuvintele „bunului imobil” cu cuvintele „unității din condominiu”.**

În Art. V (Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014, se modifică după cum urmează: 12) după noțiunea „raportul dintre energia electrică și energia termică” se completează cu următoarele noțiuni: „serviciu intermediat al furnizării energiei termice – serviciu dealimentarecu energie termică, decaresefolosescori sepot folosi proprietarii unităților și posesorii acestora, dar care, în funcție de situația concretă a condominiului, din motive tehnice sau legale, **trebuie intermediare de către asociație în temeiul contractului dintre administratorul asociației (intermediar de servicii) cu furnizorul și nu pot fi contractate individual de către proprietarii ori posesorii unităților ori facturate individual acestora;”) se propune substituirea cuvintelor „trebuie intermediare” cu cuvintele „se intermediază” și completarea, după cuvintele „intermediar de servicii”, cu cuvântul „încheiat”.**

Se acceptă

Se acceptă parțial

Art. V (*La Articolul 6: Se completează cu articolele 6¹ și 6² cu următorul cuprins: „Articolul 6¹. Zone unitare de alimentare cu energie termică*
În unitățile administrativ-teritoriale unde există sisteme de alimentare centralizată cu energie termică funcționale, prin efectul prezentei legi, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică”) se propune completarea cu textul cu următorul cuprins:
„întreg teritoriul administrativ, dacă în termen de 3 luni de la înaintare către unitățile termoelectrice a studiilor de fezabilitate și a planurilor de dezvoltare, coordonate cu instituția publică de suport, nu vor fi aprobate de către consiliile locale zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale”.

În Art. V (*Articolul 6². Conectarea sau reconectarea la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică*
(3) La eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare conform Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, autoritățile administrației publice locale, solicită avizul unității termoelectrice cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a consumatorului la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică și, în baza acestuia,

În vederea integrării armonios a acestei prevederi în textul proiectului de lege, precum și asigurarea unei înțelegeri depline și fără echivoc a acestei prevederi, se propune de reprezentat într-un aliniat nou cu următorul cuprins:

„(2) Dacă în termen de 3 luni de la înaintarea de către unitățile termoelectrice a studiilor de fezabilitate elaborate în baza documentelor de dezvoltarea regională și locală, precum și a Planurilor locale integrate privind energie și climă, avizate pozitiv de către instituția publică de suport, nu vor fi aprobate zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale de către consiliile locale, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică întreg teritoriul administrativ”

Se acceptă parțial

După cuvintele „existența posibilității tehnice de racordare” a fost completat cu cuvintele „potențialului consumator”

prescriu în mod obligatoriu condițiile tehnice necesare a fi luate în considerare la etapa de proiectare a sistemului de încălzire cu conectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică) este necesară substituirea (conținutului) alineatului cu următorul cuprins:

*„(3) La eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare, în condițiile legii, autoritățile administrației publice locale prescriu în mod obligatoriu condițiile tehnice expuse în avizul unității termoeenergetice cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a consumatorului la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, necesare a fi luate în considerare la etapa de proiectare a sistemului de încălzire cu conectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică”. Formularea propusă ține cont de faptul că prin proiectul de lege concomitent se instituie regula că „solicitantul prezintă suplimentar avizul unității termoeenergetice” și nu autoritățile publice locale solicită acest aviz (a se vedea: *Art. IV. Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163/2010, se modifică după cum urmează: Articolul 3: se completează cu un alineatul (1¹) cu următorul cuprins:**

*„(1¹) Pentru obținerea certificatului de urbanism pentru proiectare în zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat, **solicitantul prezintă suplimentar avizul unității termoeenergetice corespunzătoare cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a bunului imobilul (consumatorului) la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică în temeiul Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării**”). Prin urmare, avizul va fi necesar să fie anexat deja la cererea de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare, iar nu solicitat abia după depunerea cererii.*

Atragem atenția asupra adoptării recente în lectură finală de către Parlament a Codului urbanismului și construcțiilor, prin care se abrogă Legea nr. 163/2010, motiv din care, în alte acte normative, este rezonabilă înlocuirea trimiterii la Legea nr. 163/2010 cu sintagma „în condițiile legii”.

În Art. V (*Articolul 10 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:*

„(3) Unitățile termoelectrice stabilesc zonele unitare de alimentare cu energie termică, pe baza studiilor de fezabilitate privind dezvoltarea regională și a Planurilor locale integrate privind energie și climă. Aceste propuneri sunt înaintate spre aprobare autorităților administrației publice locale și sunt validate printr-o decizie a consiliului local, în coordonare cu instituția publică de suport”) este necesară substituirea (conținutului) alineatului cu următorul cuprins:

„(3) Unitățile termoelectrice asigură elaborarea studiilor de fezabilitate și a planurilor locale de dezvoltare, inclusiv privind energia și clima, în coordonare cu instituția publică de suport, și le înaintază spre aprobare autorităților administrației publice locale prin decizie a consiliului local de stabilire a zonelor unitare de alimentare cu energie termică”).

Se acceptă parțial

În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, este stipulat că „textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli:

- a) conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație;
- b) într-o frază este exprimată o singură idee”

În acest context propunerea respectivă a fost modificată pentru a reda fără echivoc etapele și competențele fiecărei părți antrenate la acest proces.

„(3) Unitățile termoelectrice identifică în urma elaborării studiilor de fezabilitate, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale. Studiile de fezabilitate iau în considerare analiza potențialului național în conformitate cu art. 12 din prezenta lege precum și documentele de dezvoltarea regională și locală, precum și

În Art. V (Articolul 11: se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) **coordonează zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale elaborate și stabilite, în condițiile legii, de către autoritățile administrației publice locale pentru prezentarea spre aprobare consiliului**”) este necesară **substituirea (conținutului) alineatului cu următorul cuprins:**

„e) avizează studiile de fezabilitate și planurile locale de dezvoltare, inclusiv privind energia și clima, prezentate de către unitățile termoelectrice, prin care se vor propune autorităților administrației publice locale stabilirea prin decizia consiliului local a zonelor unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale”.

Planurile locale integrate privind energia și clima, cu condiția că acestea sunt aprobate de către autoritățile administrației publice locale. Aceste propuneri sunt înaintate de către unitatea termoelectrică spre aprobare autorităților administrației publice locale cu condiția avizării pozitive a acestora de către instituția publică de suport. Costurile suportate de titularii de licență pentru studiile de fezabilitate se includ în calculul tarifului pentru furnizarea energiei termice.”.

Se acceptă parțial

În vederea integrării armonios a acestei prevederi în textul proiectului de lege, precum și asigurarea unei înțelegeri depline și fără echivoc a acestei prevederi, se propune de reprezentat această prevedere în felul următor:

„e) avizează, în condițiile legii, zonele unitare de alimentare cu energie termică, în cadrul unității administrativ-teritoriale, identificate de către unitățile termoelectrice, în urma elaborării studiilor de fezabilitate, elaborate în baza documentelor de dezvoltarea regională și locală, precum și a

	<p>În Art. V Articolul 21¹ alin. (5), este necesară corectarea gramaticală corespunzătoare a cuvântului „contractul” din sintagma „rezoluțiunea contractul” (corect „rezoluțiunea contractului”).</p> <p>În Art. V (Articolul 28 va avea următorul cuprins Articolul 28. <i>Principii generale</i></p> <p>(1) <i>Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, se transmit în folosință unităților termoenergetice cu titlu gratuit</i>) este necesară substituirea cuvintelor „se transmit” cu cuvintele „se recomandă să fie transmise” (sau alternativ „pot fi”). Obligația autorităților publice locale să ofere bunurile sale „cu titlu gratuit” contravine principiilor constituționale privind autonomia locală și inviolabilitatea proprietății. Pentru ca măsura propusă de autorul proiectului de lege să se încadreze în statuările constituționale, în cazul în care statul consideră necesară scutirea unităților termoenergetice de plățile pentru folosirea terenurilor aferente proprietate a unităților administrative-teritoriale, acesta urmează să compenseze mai întâi eventualele pierderi ce urmează a fi suferite de bugetele locale prin aceste scutiri. Trimiterea de către autor în sinteză, că „și alte acte legislative prevăd asemenea scutiri” nu este relevantă, pe motiv că aceste norme au probleme serioase de constituționalitate și deja au cauzat bugetelor locale esențiale venituri ratate, motiv din care suferă și capacitatea administrativă.</p>	<p>Planurilor locale integrate privind energie și climă.”.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a formulat în conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 57 alin. (1) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Nu se acceptă</p>
--	---	---

În Art. V (Articolul 28 alin. (2) Dreptul de folosință **cu titlu gratuit** asupra terenului pe durata de exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități, precum și în Articolul 30 alin. (3) Exproprierea

După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează să fie dat în folosință, **cu titlu gratuit**, unității termoenergetice pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice) **urmează a fi excluse cuvintele „cu titlu gratuit”**. A se vedea argumentarea *supra*.

În Art. V (Articolul 31. Zonele de protecție a rețelelor termice (4) Se interzice sub sancțiunea nulității absolute, emiterea autorizațiilor de construire care permit efectuarea lucrărilor de construcție în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul în scris al unității termoenergetice) este necesară substituirea (conținutului) alineatului cu următorul cuprins:

„(4) Se interzice emiterea autorizațiilor de construire care permit efectuarea lucrărilor de construcție în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul în scris al unității termoenergetice, dacă zonele de protecție respective au fost înscrise corespunzător cu drept de servitute sau alt drept în registrul de publicitate, sau au fost instalate îngrădiri pentru restricționarea accesului în aceste zone, sau au fost instalate panouri, plăcuțe, borne de marcaj sau inscripții de identificare și de avertizare pentru restricționarea accesului neautorizat”. Autorizațiile de construire emise cu încălcarea prohibiției vor putea fi anulate de către instanța de judecată, ca fiind emise cu încălcarea normei legale imperative. Declararea

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a formulat în conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 57 alin. (1¹) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.

Nu se acceptă

În conformitate cu pct. 4 din Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 876/2022 „În procesul autorizării lucrărilor de construcție, **autoritățile administrației publice locale au obligația să prescrie obținerea acordului scris al unității termoenergetice care exploatează rețelele termice în a căror zonă de protecție se preconizează executarea lucrărilor respective și/sau să respecte cerințele privind zonele de protecție a rețelelor termice.**” Complementar, este de menționat că în conformitate cu pct. 44 din regulamentul

autorizației de construire emise, ca fiind lovită de nulitate absolută, contravine jurisprudenței CEDO, care apreciază ca un element al dreptului de proprietate al investitorului (constructorului) constituit dintr-o „așteptare legitimă”, garantată de Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. În accepțiunea CEDO, „așteptarea legitimă” de a obține un activ poate beneficia, de asemenea, de protecția oferită de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Conceptul de „așteptare legitimă” a fost pentru prima dată consacrat de CEDO într-o cauză de urbanism (cauza *Pine Valley Developments*), în care Curtea a constatat că s-a creat o „așteptare legitimă” atunci când a fost acordat certificatul de urbanism, în temeiul căruia proprietarii au achiziționat terenul în vederea dezvoltării acestuia. Dacă obținerea unui certificat de urbanism constituie o „așteptare legitimă” de a dobândi o proprietate, cu atât mai mult există o „așteptare legitimă” în cazul obținerii unei autorizații de construire.

Totodată, autorizația de construire, fiind în esența sa un act permisiv, conform prevederilor Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, impune un șir de formalități obligatorii pentru ca actul permisiv emis, să fie anulat sau retras.

menționat supra „*Pentru exercitarea drepturilor și realizarea obligațiilor stabilite prin lege, în zonele de protecție unitățile termoelectrice pot instala îngrădiri pentru restricționarea accesului în aceste zone, iar în zonele care nu pot fi delimitate prin îngrădiri – instalează panouri, plăcuțe, borne de marcaj sau inscripții de identificare și de avertizare pentru restricționarea accesului neautorizat.*”

Suplimentar, este de menționat că, în conformitate cu pct. 15 din regulamentul menționat supra „*Schema amplasării efective a rețelelor termice și documentația aferentă se păstrează la unitatea termoelectrică, care este obligată să le prezinte autorităților administrației publice locale. Unitățile termoelectrice sunt obligate, în termen de 7 zile, să furnizeze persoanelor interesate informații privind amplasarea rețelelor termice și zonele de protecție aferente.*”

Totodată, se menționează că în conformitate cu pct. 16 din regulamentul enunțat supra, „*Schema amplasării efective a rețelelor termice se păstrează la inginerul cadastral al autorității administrației publice locale și*

	<p>În Art. V (La Articolul 40: alineatul (2) textul „inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale” se substituie cu textul „din căminele și blocurile locative departamentale, inclusiv a</p>	<p>la organele cadastrale. În cazul în care parvin modificări cu privire la deținătorii de terenuri sau la hotarele terenurilor de pământ din zona de protecție a rețelelor termice, autoritățile administrației publice locale și organele cadastrale fac schimb de informații în acest sens, cu notificarea unității termoenenergetice în decurs de 30 de zile de la data efectuării modificărilor.”</p> <p>În contextul celor relatate supra, este de menționat că, într-adevăr protecția rețelelor termice și asigurarea siguranței în funcționarea acestora sunt puse în sarcina unității termoenenergetice care administrează aceste rețele, indiferent de forma sa organizațională și juridică, însă emiterea unor autorizații fără acordul în scris al operatorului care exploatează respectivele rețele, ține exclusiv de responsabilitatea emitentului acestui aviz și nu pot fi invocate alte condiții de a pasa responsabilitatea pe operator.</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--

apartamentelor/încăperilor aflate în proprietatea autorităților administrației publice centrale sau locale”) este necesară substituirea cuvintelor „proprietatea autorităților administrației publice centrale sau locale” cu cuvintele „proprietatea satului sau a unităților administrativ-teritoriale”. Administrația publică nu este titularul (dreptului asupra) proprietății publice, ci statul sau unitățile administrativ-teritoriale. Art. 127 alin. (3) din Constituție expres statuează că „proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale”.

În tot textul proiectului de lege, cuvântul „sânt” urnează a fi substituit cu forma sa gramaticală corectă (în cazul utilizării literei „î” forma corectă este „sînt”, iar în cazul utilizării literei „â” – „sunt”).

În Art. V (Articolul 45². Sancțiuni pentru încălcarea legislației în domeniul termoelectric)

(1) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 1% la 5% din **cifra de afaceri anuală** a titularilor de licență, pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

(2) Încălcările prevăzute la alin. (1) săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de 5% din **cifra anuală de afaceri** a titularului de licență.

(3) Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de până la 5% din **cifra de afaceri anuală** a titularilor de licență, pentru:

(4) Încălcările prevăzute la alin. (3) săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de la 5% la 10% din **cifra anuală de afaceri** a titularului de licență”) se propune substituirea cuvintelor „cifra anuală de afaceri” cu cuvintele „profitul net anual”. În caz contrar, există îngrijorări că norma dată ar putea fi utilizată speculativ, cauzând intenționat (de ex., pentru periclitarea securității economice a statului) sau neintenționat falimentarea unor unități

Se acceptă

Se acceptă parțial

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a formulat în conformitate cu prevederile art. 68 alin. (2) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 54 alin. (2) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.

	<p>termoenergetice. În orice caz, aceste cuantumuri, calculate din „cifra anuală de afaceri” sunt disproporționat de mari.</p> <p>În Art. VIII (DISPOZIȚII FINALE alin. (2) <i>Autoritățile administrației publice locale, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor aproba zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale în care există sisteme de alimentare centralizate cu energie termică funcționale și după elaborarea studiilor de fezabilitate corespunzătoare din partea unităților termoenergetice) este necesară substituirea (conținutului) alineatului cu următorul cuprins:</i></p> <p>„(2) În termen de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, unitățile termoenergetice vor asigura elaborarea studiilor de fezabilitate și a planurilor de dezvoltare, le vor coordona cu instituția publică de suport, precum și le vor înainta autorităților administrației publice locale pentru aprobarea prin decizie a consiliului local, a zonelor unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale în care există sisteme de alimentare centralizate cu energie termică funcționale”.</p> <p>Substituirea cuprinsului alineatului (3) este necesară pentru că formularea actuală din proiectul de lege este una defectuasă, contradictorie și contravine chiar esenței proiectului de lege, potrivit căruia, nu autoritățile publice locale elaborează studiile de fezabilitate și planurile de dezvoltare.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>În vederea integrării armonios a acestei prevederi în textul proiectului de lege, precum și asigurarea unei înțelegeri depline și fără echivoc a acestei prevederi, se propune de reprezentat această prevedere în felul următor:</p> <p>„(2) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, unitățile termoenergetice vor asigura elaborarea și avizarea pozitivă de către instituția publică de suport a studiilor de fezabilitate cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale în care există sisteme de alimentare centralizate cu energie termică funcționale”</p>
<p>Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energeticii (03/1-21 din 12.01.2024)</p>	<p>Conform prevederilor proiectului de lege, se creează două mecanisme de stabilire a zonelor unitare de alimentare cu energie termică, prin prisma prevederilor art. II din proiectul de lege și art. V pct. 4 subpunctul 2). Conform art. II din proiectul de lege:</p> <p>„<i>Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35, art. 116) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</i></p>	<p>Se acceptă</p>

1. **Articolul 14**, alineatul (2) se completează cu litera p²) cu următorul cuprins:

"p²) aprobă, în condițiile legii, la propunerea primarului, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale;"

2. **Articolul 29**, alineatul (1) se completează cu literele s¹) și s²) cu următorul cuprins:

"s¹) asigură elaborarea și stabilirea, în condițiile legii, a zonelor unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale și o prezintă spre aprobare consiliului local.

s²) în coordonare cu operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, de gaze naturale, operatorilor serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, distribuitorului de energie termică, participă la elaborarea și aprobarea proiectelor rețelelor de distribuție a energiei electrice, gaze naturale, apă și canalizare, rețelelor termice conform planurilor urbanistice, după aprobarea zonelor unitare de către consiliul local."

Totodată, conform art. V pct. 4. subpunctul 2) din proiectul de lege, privind modificările propuse la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării:

„2) Se completează cu articolele 6¹ și 6² cu următorul cuprins:

„Articolul 6¹. Zone unitare de alimentare cu energie termică

În unitățile administrativ-teritoriale unde există sisteme de alimentare centralizată cu energie termică funcționale, **prin efectul prezentei legi, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică.**”

Considerăm că prin propunerile citate, se stabilesc două temeuri de drept distincte, după modul de aplicabilitate, în materia stabilirii zonelor unitare de alimentare cu energie termică. Or, prin art. II din proiect, zonele unitare de alimentare cu energie termică se stabilesc de către primar și se aprobă de către consiliile locale, iar potrivit art. V pct. 4 subpunctul 2) — zonele unitare de alimentare cu energie termică se recunosc prin efectul prezentei legi.

	<p>În această ordine de idei, propunem revizuirea altor prevederi din proiectul legii pentru a asigura aplicarea ambelor mecanisme de stabilire a zonelor unitare de alimentare cu energie termică tratate <i>supra</i>.</p> <p>Cu titlu de exemplu, art. IV pct. 1 din proiectul de lege prevede aplicarea doar a mecanismului de stabilire a zonei unitare de alimentare cu energie prin decizia administrației publice locale. În acest sens, propunem modificarea art. IV pct. 1 din proiectul de lege, prin completarea textului alin. (1¹) propus de a fi completat la art. 3 din Legea nr. 163/2010 cu textul „recunoscute prin efectul legii în ordinea prevederilor art. 6¹ din Legea nr. 92/2014” după textul „Pentru obtinerea certificatului de urbanism pentru proiectare pentru proiectare în zonele unitare de alimentare cu energie termică...”.</p>	
Agencia Proprietății Publice (Nr.05-04-59 din 04.01.2024)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă

<p>Centrul Național Anticorupție (Nr. 06/2/470 din 12.01.2024)</p>	<p>Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este consolidarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) existente, precum și dezvoltarea acestora, în contextul politicilor promovate de eficientizare a consumului de resurse energetice.</p> <p>Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.</p> <p>În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.</p> <p>Redacția amendamentelor propuse, este parțial compatibilă cu prevederile cadrului normativ corespondent (art.3 al Legii nr.187 din 14 iulie 2022 cu privire la condominiu; Legea privind performanța energetică a clădirilor nr. 282 din 05 octombrie 2023; art.13 alin.(1) lit.i) și art.16 alin.(61) al Legii cu privire la energetică nr. 174 din 21 septembrie 2017), fapt care poate periclita coerența și echilibrul între reglementările concurente, amendamentele vizate de proiect necesită ajustate la prevederile corespondente.</p> <p>Analiza prevederilor propuse, denotă factori de risc ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative reglementate și admiterea incidentelor de integritate/riscurilor de corupție de către agenții publici/persoanele care au/suțin că au influență asupra acestora. Deficiențele prenotate vizează: - Condițiile de stabilire a obligației de serviciu public;</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă Se menționează că au fost efectuate ajustările de rigoare cu în vederea asigurării coerenței legislative a proiectului</p> <p>Se acceptă Prevederile cu referire la instituirea obligației de serviciu public, procedura de solicitare a avizului unității termoelectrice cu privire la existența posibilității tehnice de racordare</p>
---	--	---

	<p>-Constatarea încălcării de către unitățile termoelectrice a prevederilor Legii nr. 92/2014, ale Legii cu privire la energetică, precum și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție și inițierea procedurii contravenționale;</p> <p>-Aplicarea sancțiunilor financiare pentru unitățile termoelectrice;</p> <p>-Suspendarea licenței și aplicarea sancțiunilor financiare pentru titularii de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice;</p> <p>-Aprobarea ajustării extraordinare;</p> <p>-Reducerea tarifului pentru energia termică livrată consumatorilor cu până la 10% din valoarea tarifului respectiv și/sau stabilirea compensațiilor individuale ce urmează a fi achitate de furnizori consumatorilor, în cazul nerespectării valorilor minime ale indicatorilor de calitate;</p> <p>-Solicitarea rezoluției contractului cu prestatorul serviciului sau al lucrării externalizate și preluarea prestării serviciului respectiv sau efectuarea lucrării respective;</p> <p>-Procedura de solicitare a avizului unității termoelectrice cu privire la existența posibilității tehnice de racordare a consumatorului la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică de către autoritățile administrației publice locale (la eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare conform Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție).</p> <p>Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la consolidarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) existente, fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor vizate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.</p>	<p>a consumatorului la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică de către autoritățile administrației publice locale și aprobarea ajustării extraordinare au fost excluse din proiectul de lege.</p> <p>Complementar menționăm că pentru celelalte poziții enumerate au fost efectuate ajustări, similar prevederilor din legile sectoriale precum: Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în vederea excluderii factorilor de risc ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative.</p> <p>Se acceptă</p>
--	---	--

<p>Consiliul Concurenței (Nr. DJ-06/13-25 din 11 ianuarie 2024)</p>	<p>Reiterează poziția expusă la pct.3 din avizul Plenului Consiliului Concurenței nr. DJ-06/430-1245 din 28 august 2023</p> <p>3. Potrivit pct. 4 subpct. 2) art. 6² alin. (2) din proiect, în zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat, clădirile nou construite, precum și cele supuse renovărilor majore, în conformitate cu prevederile Legii privind performanța clădirilor nr. 128/2014, se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică existent, cu excepția cazurilor când racordarea nu este posibilă/ fezabilă din punct de vedere tehnic și economic.</p> <p>Concomitent, pct. 28, art. 42¹ alin. (2) din proiect prevede că, deconectarea instalației de la utilizarea energiei termice de la sistemul colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică este interzisă. În alte zone decât cele unitare, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/ sau centralizat de alimentare cu energie termică inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, se permite numai în cazul când studiile de fezabilitate demonstrează rentabilitatea economică a deconectării, precum și respectării cumulativ a unor condiții.</p> <p>Astfel, obligativitatea exclusivă de conectare/reconectare a clădirilor la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică existent și interzicerea deconectării instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică prin impunerea unor condiționalități care vor genera costuri suplimentare, ar putea limita drepturile întreprinderilor de a-și alege liber furnizorul și în același timp ar putea limita dreptul noilor întreprinderi de a-și comercializa produsele în raport cu întreprinderile existente pe piață, care se află în aceleași zone unitare de alimentare cu energie electrică.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>La nivelul legislației UE derivate, prezintă relevanță directă dispozițiile Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, care prevede norme menite să elimine barierele existente pe piața energiei și să depășească deficiențele pieței care împiedică eficiența în ceea ce privește aprovizionarea și utilizarea energiei.</p> <p>Mai exact, relevant obiectului de reglementare survine prevederea art. 9b (3), care statuează că „În cazul în care clădirile cu mai multe apartamente sau clădirile mixte sunt alimentate de la rețele de termoficare sau de răcire centralizată sau în cazul în care prevalează sistemele comune proprii de încălzire sau de răcire pentru astfel de clădiri, statele membre se asigură că sunt instituite norme naționale transparente și disponibile publicului privind repartizarea costurilor pentru consumul de încălzire, de răcire și de apă caldă menajeră în aceste clădiri, pentru a asigura transparența și acuratețea contabilizării consumului individual. După caz, astfel de norme includ</p>
--	---	---

		<p>orientări privind modalitatea de repartizare a costurilor pentru energie utilizată după cum urmează: (a) apă caldă menajeră; (b) energie termică distribuită de instalația clădirii și în scopul încălzirii spațiilor comune, în cazul în care casa scârilor și coridoarele sunt echipate cu corpuri de încălzire; (c) în scopul încălzirii sau răcirii apartamentelor”.</p> <p>Astfel, actul UE nu prevede expres modalitatea de repartizare a costurilor, dar <u>institue această obligație în sarcina statelor membre, prin norme naționale</u>, oferind orientări generale în acest sens, care să aibă drept scop final, transparența și acuratețea contabilizării consumului individual și asigurarea faptului că toate costurile suportate de utilizatorii finali sunt rezonabile (a se vedea și pct. 13 din preambulul Directivei (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, prin care se introduce art. 9b).</p> <p>Cu privire la acest aspect, relevante sunt și dispozițiile din Recomandarea (UE) 2019/1660 a Comisiei din 25 septembrie</p>
--	--	--

		<p>2019 privind punerea în aplicare a noilor dispoziții referitoare la contorizare și facturare din Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică, și anume, pct. 5 „Norme de repartizare a costurilor pentru energia termică [articolul 9b alineatul (3)]”, care pe lângă dispozițiile legislative menționate de Directiva UE, prevede că, „Trebuie subliniat faptul că normele naționale privind repartizarea costurilor nu trebuie neapărat să definească fiecare detaliu privind modul de repartizare a costurilor.</p> <p>Statele membre pot opta să definească doar un cadru care să stabilească principiile sau parametrii cheie și să acorde autorităților regionale sau locale sau chiar părților interesate din clădirile individuale o oarecare flexibilitate pentru a specifica detalii suplimentare sau a conveni cu privire la acestea”.</p> <p>Raportat la prevederile normative propuse prin prezentul proiect, prezintă importanță și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, în speță, Hotărârea în cauzele conexe C 708/17 și C 725/17 „EVN Bulgaria Toplofikatsia” EAD împotriva Nikolina Stefanova Dimitrova și „Toplofikatsia</p>
--	--	--

		<p>Sofia” EAD împotriva Mitko Simeonov Dimitrov cu participarea „Termokomplekt” OOD, pronunțată la data de 5 decembrie 2019 unei reglementări naționale care obligă proprietarii unui apartament dintr-o clădire aflată în proprietate comună racordat la o rețea de încălzire centralizată să contribuie la costurile legate de consumul de energie termică aferent părților comune și instalației interioare ale clădirii, cu toate că nu au solicitat în mod individual furnizarea energiei termice și nu o utilizează în apartamentul lor.</p> <p>Suplimentar, menționăm că în conformitate cu Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, potențialul eficienței energetice în ceea ce privește serviciile de încălzire și răcire, statele membre întocmesc o evaluare cuprinzătoare a potențialelor naționale de încălzire și răcire, elaborează strategii, politici și măsuri care ar putea să fie adoptate până în 2020 și 2030 cu scopul de a se</p>
--	--	--

		<p>realiza potențialul respectiv, inclusiv, după caz, propuneri pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) creșterea ponderii cogenerării în ceea ce privește sistemele de încălzire și răcire și producția de energie electrică; (ii) dezvoltarea infrastructurii de termoficare și răcire centralizată eficientă pentru a se permite dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență și utilizarea serviciilor de încălzire și răcire rezultate din căldura reziduală și sursele regenerabile de energie; (iii) încurajarea noilor instalații termoelectrice și a instalațiilor industriale care produc căldură reziduală să fie amplasate în situri unde se recuperează cantitatea maximă de căldură reziduală disponibilă pentru a se îndeplini cererea existentă sau preconizată de încălzire și răcire; (iv) încurajarea noilor zone rezidențiale sau a noilor instalații industriale care consumă căldură în cadrul proceselor de producție să fie amplasate acolo unde este disponibilă căldură reziduală, astfel cum prevede evaluarea cuprinzătoare, să poată contribui la realizarea cererii de încălzire și răcire. Aceasta ar putea include propuneri care sprijină concentrarea unui număr de
--	--	--

		<p>instalații individuale în același amplasament în vederea asigurării unei corespondențe optime între cererea și oferta de servicii de încălzire și răcire;</p> <p>(v) încurajarea instalațiilor termoelectrice, instalațiilor industriale care produc căldură reziduală, instalațiilor de incinerare a deșeurilor și a altor instalații de transformare a deșeurilor în energie să fie conectate la rețeaua locală de termoficare sau răcire centralizată;</p> <p>(vi) încurajarea zonelor rezidențiale și instalațiilor industriale care consumă căldură în procesele de producție să fie conectate la rețeaua locală de termoficare sau răcire centralizată;</p> <p>În contextul celor relatate supra promovarea unei cogenerări cu randament ridicat, pe baza cererii de energie termică utilă este o prioritate comunitară, având în vedere beneficiile potențiale ale cogenerării din punct de vedere al economisirii energiei primare, al evitării pierderilor în rețele și al reducerii emisiilor, în special de gaze cu efect de seră. De asemenea, folosirea eficientă a energiei produse prin cogenerare poate contribui pozitiv la</p>
--	--	---

		<p>securitatea aprovizionării cu energie și la poziția concurențială a Uniunii Europene și a statelor membre. De aceea, este necesar să se ia măsuri pentru a garanta că potențialul este exploatat mai bine în cadrul pieței interne de energie.</p>
<p>Primăria Municipiului Bălți (P 03-13/4643 din 23.01.2024)</p>	<p>Primăria mun. Bălți nu a identificat propuneri privind îmbunătățirea proiectului respectiv. Totodată, ținem să menționăm că, implementarea prevederilor ce țin de transmiterea terenurilor proprietate publică a municipiului Bălți în folosința S.A. „CET-Nord” cu titlu gratuit va fi tergiversată, dat fiind faptul că procesul de delimitare a proprietății publice este estimat și pentru anul 2024.</p>	<p>Se acceptă Menționăm că în proiectul respectiv nu se face intervenții la modificarea Legii nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice.</p>
<p>Primăria mun. Chișinău (Nr. 1-08/1-36 din 12.01.2024)</p>	<p>Comunică lipsa de obiecții și propuneri.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>S.A. „CET-Nord” (400-08/0134 din 30.01.2024)</p>	<p>1) Referitor la noțiunea „apei calde menajere” menționăm că anterior unitatea termoelectrică a înaintat propunerea de a fi exclus pe tot textul proiectului de lege prevederile care reglementează apa caldă menajeră ca produs final sau serviciu comunal și își menține opinia în acest sens. Argumentele de rigoare au fost prezentate și reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la Proiectul de lege (în continuare Proiect);</p> <p>2) Deși prin avizul nr. 100-08/1404 din 11.08.2023 s-a propus includerea noțiunii de „racord/branșament termic”, iar conform Sintezei obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la Proiect propunerea a fost acceptată, respectiva noțiune nu se regăsește în textul Proiectului. În aceste circumstanțe, propunem a fi exclusă această eroare tehnică prin ajustarea textului Proiectului conform concluziilor din Sinteza.</p> <p>3) La Articolul 9 alin. (2) lit. t) din Proiect propunem completarea prevederilor cu următorul text: „Ajustarea extraordinară va fi</p>	<p>Se acceptă parțial Noțiunea „apă caldă menajeră” a fost completată cu cuvintele „obținută în urma încălzirii apei utilizând energie termică” iar din art. 9 alineat (2) litera b) textul „precum și pentru apa caldă menajeră” a fost exclus.</p> <p>Nu se acceptă Această noțiune nu este utilizată în textul proiectului de modificare a legii</p> <p>Nu se acceptă</p>

	<p>efectuată de către Agenție în cel mult 3 zile după intrarea în vigoare a prețurilor/tarifelor la combustibilul procurat”. Conform Sintezei, la propunerea ANRE, din art. 9 alin. (2) lit. t) a fost exclus textul „Noile prețuri/tarife reglementate vor intra în vigoare la data intrării în vigoare a prețurilor de achiziție a combustibilului”. În acest sens menționăm că, art. 9 alin. (2) lit. t) din Proiect, trebuie să includă prevederi aferente termenului de aplicare a ajustării extraordinare, în caz contrar, ajustarea extraordinară a prețurilor și tarifelor va fi efectuată în termenul standard de 90 de zile, conform Proiectului.</p> <p>Totodată, ajustarea extraordinară este foarte necesară pentru diminuarea devierilor tarifare în condițiile modificării prețului de achiziție a combustibilului. Or, cheltuielile aferente achiziției combustibilului reprezintă circa 85-90% din costul total reglementat. Suplimentar, în condițiile în care conform proiectului, celelalte componente tarifare rămân nemodificate, efectuarea calculelor noilor prețuri/tarife reieșind din modificarea prețurilor combustibilului poate fi efectuată în termen restrâns și nu necesită eforturi suplimentare, dar reduce esențial riscul formării devierilor tarifare.</p> <p>4) La Articolul 10 din Proiect propunem ca după textul „Planurilor locale integrate privind energie și climă” să se completeze cu cuvintele „aprobate de către autoritățile administrației publice locale”, or, în corespundere cu art. 13 a Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, Planurile locale integrate privind energie și climă sunt aprobate de către autoritățile administrației publice locale. Considerăm că propunerea formulată clarifică faptul că nu ține de competența unităților termoelectrice elaborarea Planurilor locale integrate privind energie și climă.</p> <p>5) Subsecvent, propunem completarea Articolului 10 din Proiect cu următorul text: „Costurile suportate de titularii de licență pentru studiile de fezabilitate se includ în calculul tarifului pentru furnizarea energiei termice”, or, în lipsa unei astfel de prevederi, cheltuielile suportate în legătură cu elaborarea studiilor de fezabilitate în scopul stabilirii zonelor unitare de alimentare cu energie termică nu vor fi acceptate</p>	<p>Emiterea în regim de urgență a deciziilor a fost introdusă în scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a reformulat în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (5¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.9 alin. (7) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Se acceptă. Suplimentar a fost reformulat articolul 10 astfel ca realizarea studiilor de fezabilitate pentru stabilirea zonelor unitare să nu fie periclitată de lipsa documentelor autorităților publice.</p> <p>Se acceptă. Studiul pentru stabilirea zonelor unitare este o cerință expres din lege pe care trebuie să o realizeze titularul de licență. Astfel, costul acesteia urmează să fie solicitat pentru acceptare în</p>
--	--	---

	<p>de către regulator, iar unitățile termoelectrice nu dispun de mijloace financiare necesare pentru acoperirea costurilor date.</p> <p>6) Reiterăm propunerea noastră privind completarea Articolului 13 cu un nou alineat având următorul conținut: „(3) Prin derogare de la Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație ANRE nr. 283/2020, în cazul centralelor electrice de termoficare dotate cu turbine cu abur ce sunt fabricate până la 01.01.2000, Poziția netă contractată se ajustează automat la Poziția netă măsurată, dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală se află în intervalele +/- 5%. Dacă valoarea dezechilibrului calculat raportată la poziția netă contractuală depășește aceste limite, Poziția netă contractată se ajustează la intervalele +/- 5%, fiind exclusă obligația de plată a dezechilibrelor cuprinse între intervalele indicate”. Necesitatea promovării completării propuse rezidă în caracteristicile tehnice ale utilajului de producere existent (fabricat până la 01.01.2000), care în procesul de exploatare generează devieri tehnologice fiind direct dependent de nivelul de frecvență al sistemului electroenergetic național.</p> <p>Acest fapt este confirmat și prin pașapoartele tehnice ale utilajelor de producere (se anexează) aflate în proces de exploatare, potrivit cărora în cazul turbinelor cu abur, reglarea automată a frecvenței rotorului turbinei la parametri normali de abur variază între 4-5%. În asemenea circumstanțe, indiferent de precizia notificărilor fizice, unitatea termoelectrică v-a înregistra dezechilibre reieșind din devierile tehnologice ale utilajelor de producere exploatare.</p> <p>7) Propunem completarea Articolului 43 cu un nou alineat „Măsurarea energiei termice se efectuează în Kwh”, reieșind din considerentul că majoritatea contoarelor de energie termică au ca unitate de măsurare MW/Kwh, iar transformarea în Gcal este o operațiune care nu permite consumatorului să compare costul real al resurselor energetice pentru încălzire.</p> <p>Subsecvent, în corespundere cu art. 26 alin. (7) din Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a</p>	<p>scopuri tarifare iar ANRE să examineze acceptarea lor.</p> <p>Nu se acceptă. Prevederile regulilor pieței au scopul de responsabilizare a producătorilor, astfel încât prognozele acestora să fie cât mai calitative și/sau să fie întreprinse măsuri în vederea încadrării în pozițiile nete contractuale.</p> <p>Nu se acceptă. Propunerea ține regulamentul cu privire la furnizarea a energiei termice</p>
--	--	---

Regulamentului (UE) 2023/955 (reformare), prin care s-a abrogat Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, prevede că toate raportările în scopul evaluării fezabilității economice a îmbunătățirii eficienței energetice în sectorul furnizării de încălzire și de răcire are ca unitatea de măsură MW.

8) Propunem la Articolul 45 alin. (6) completarea prevederilor cu următorul text: „Agenția acordă titularului de licență un termen rezonabil necesar pentru prezentarea informațiilor, luând în considerare complexitatea informației solicitate și nu mai puțin de 3 zile lucrătoare”. Concretizarea termenului limită și luarea în considerare a complexității informației este justificată prin faptul că, de cele mai dese ori, termenii prezentării informației stabiliți de către Agenție nu pot fi respectați de către titularii de licență din mai multe considerente, de exemplu:

- lipsa informației solicitate în format electronic, respectiv întreprinderea urmează să examineze, să scaneze și să perfecțeze informația în formatul solicitat;
- volum foarte mare de informații. De notat că, informația solicitată și prezentată către Agenție, de cele mai dese ori este complexă, detaliată și necesită timp pentru pregătire și prezentare;
- solicitarea informațiilor conform unor criterii noi. În aceste condiții, întreprinderea urmează să elaboreze calculele necesare, conform noilor criterii. De notat că, analiza și evidența informațiilor în scopuri tarifare este executată în mod manual și nu poate și automatizată. Important de atras atenție că, în corespundere cu prevederile pct. 13 din Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286 din 17.10.2018, în cazul în care titularul de licență nu se va conforma în termenul indicat, Agenția va ajusta prețurile/tarifele în baza informațiilor pe care le deține, rezultatul în acest caz fiind opozabil titularului de licență respectiv, care nu mai poate invoca încorectitudinea calculelor efectuate de Agenție ce au stat la baza aprobării acestora. Titularul de licență poartă răspundere pentru inacțiunile sale în conformitate cu prevederile legii. Astfel, în situațiile în care termenul stabilit de către ANRE pentru prezentarea

Se acceptă parțial.

Termenii cu privire la cererile titularilor de licență și a Agenției țin de documentele reglementare aprobate de Agenție.

informațiilor nu va fi unul rezonabil, întreprinderea va fi prejudiciată prin neacoperirea costurilor necesare activităților reglementate. Suplimentar, concretizarea „zile lucrătoare” este justificată prin practica existentă în care Agenția la stabilirea termenului de prezentare a informației nu i-a în considerare că zilele de sâmbătă și duminică sunt zile de odihnă.

9) La Articolul 45 alin. (71) din Proiect, propunem ca după cuvintele „indiferent de punctul de delimitare” să se completeze cu sintagma „și proprietate”, pentru a aduce în concordanță cu modificările propuse la Articolul 11 alin. (2), pct. 3) din Legea nr. 187/2022.

10) Completarea pct. 5 din Dispoziții finale cu textul: „Consumatorii noncasnici vor instala module de citire la distanță a echipamentelor de măsurare aflate în proprietate”, întrucât potrivit prevederilor art. 16 alin. (2) din Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (reformare), contoarele pentru energia termică care nu pot fi citite de la distanță dar care au fost deja instalate se transformă astfel încât să poată fi citite de la distanță sau se înlocuiesc cu dispozitive care pot fi citite de la distanță până la 1 ianuarie 2027.

11) Totodată, ținem să menționăm că, Codul urbanismului și construcțiilor, aprobat de Parlament la 28.12.2023 nu conține prevederi cu privire la eliberarea de către unitățile termoelectrice a avizului privind existența posibilității tehnice de racordare a bunului imobilul (consumatorului) la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică în zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat. Prin urmare, în cazul operării unor modificări numai la Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, se generează un conflict de norme în sensul art. 7 a Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Nu se acceptă.

Prin definiția *punctului de delimitare* modificată la articolul 5 al Legii nr. 92 cu privire la energia termică și provarea cogenerării se înțelege delimitare a proprietății

Nu se acceptă.

Legea cu privire la eficiența energetică prevede expres cerințele față de echipamentele de măsurare a energiei. Unitățile termoelectrice urmează să aplice aceste prevederi în modul stabilit de planurile proprii.

Se acceptă.

Modificările la Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție au fost excluse.

<p>S.A. „Termoelectrica” (79/1599 din 06.02.2024)</p>	<p>I. <u>La Nota Informativă:</u></p> <p>1. Pct. 2 condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite</p> <p>La capitolul stabilirea zonelor unitare propunem substituirea cuvântului „consumatorului” cu sintagma „potențialului consumator”, deoarece bunul imobil nu poate fi consumator de energie termică până când nu se realizează racordarea și nu se semnează un contract de furnizare a energiei termice.</p> <p>2. Pct. 4 Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi</p> <p>La capitolul stabilirea zonelor unitare propunem substituirea cuvântului „consumatorului” cu sintagma „bunurilor imobile”, deoarece bunul imobil nu poate fi consumator de energie termică până când nu se realizează racordarea și nu se semnează un contract de furnizare a energiei termice.</p> <p>3. Pct. 5 Fundamentarea economico-financiară</p> <p>La capitolul „Siguranță sporită în alimentarea cu energie termică” este specificat faptul că doar SA „CET-Nord” urmează a fi inclusă în lista consumatorilor protejați, având în vedere că „Termoelectrica” SA are acces la combustibili alternativi. Reieșind din faptul că doar CET Sursa-1 are acces la combustibil de rezervă (păcură), celelalte surse de producere a energiei termice care aparțin „Termoelectrica” S.A. urmează a fi incluse în lista consumatorilor protejați.</p> <p>II. <u>La proiectul Legii:</u></p> <p>1. La Art. I, pct. 2:</p> <p>1.1. la subpunctul 1) propunem de a substitui sintagma „ , destinată încălzirii și preparării apei clade menajere” cu sintagma „ , destinată pentru încălzirea spațiilor, încălzirea apei, răcire, precum și în alte scopuri”, deoarece energia termică distribuită nu este</p>	<p>Se acceptă parțial. Cuvântul potrivit este „potențial consumator”. „Bunuri imobile” este un termen mai larg.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial. În scopul aducerii în concordanță cu legile sectoriale s-a reformulat în „<i>destinată pentru încălzirea spațiilor,</i></p>

	<p>utilizată doar pentru încălzirea spațiilor sau încălzirea apei, ci și în alte scopuri;</p> <p>1.2. la subpunctul 2) propunem de a completa noțiunea „gestionar al condominiului” după cuvântul „întreținerea” cu sintagma „reparație, modernizare, reconstrucție”, cum prevede lit. c), alin. (1), Art. 82 din Legea cu privire la condominiu nr. 187/2022;</p> <p>2. la Art. I, pct. 3 ce ține de completarea cu alineatul (6) urmează a fi exclusă, deoarece în cazul în care va fi reglementată apa caldă ca produs final sau ca serviciu comunal va fi necesar stabilirea unui tarif al acestui produs/serviciu comunal. Mai mult, chiar și Agenția, conform Sintezei a confirmat faptul că divizarea totală și exactă a cheltuielilor pentru energia termică utilizată pentru încălzirea spațiilor și pentru încălzirea apei nu este posibil de efectuat, precum și va crește substanțial costul unui m³ de apă caldă menajeră.</p> <p>În cazul unei eventuale impuneri a obligației de procurare a apei potabile destinată preparării apei calde menajere de către SA „Termoelectrica” consumatorii casnici conectați la SACET vor achita mai scump, inclusiv apa potabilă la 1 m³ cu cca 11,12 lei, decât consumatorii casnici ce prepară apă caldă menajeră individual, care va contribui la decizia de a utiliza apa încălzită prin cedarea de căldură de la energia termică furnizată de „Termoelectrica” SA, fapt care de nenumărate ori a fost invocat de către întreprinderea noastră și confirmat în Sinteza de către Agenție.</p> <p>3. La Art. IV, pct. 1 subpunctul 1) și pct. 2, subpunctul 1) de a substitui cuvântul în paranteze „(consumatorului)” cu sintagma „potențialului consumator”, deoarece bunul imobil nu poate fi consumator de energie termică până când nu se realizează racordarea acestuia și nu se semnează un contract de furnizare a energiei termice.</p> <p>4. La Art. V:</p>	<p><i>și/sau preparării apei calde menajere, și/sau răcirii”</i></p> <p>Se acceptă parțial Noțiunea „gestionar al fondului locativ a fost exclusă</p> <p>Se acceptă parțial. A fost reformulată noțiunea.</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--

	<p>4.1. După cum a fost menționat mai sus în tot textul proiectului urmează a fi excluse prevederile care reglementează apă caldă menajeră ca produs final sau ca serviciu comunal.</p> <p>4.2. La pct. 3:</p> <p>4.2.1. subpunctul 6) de a substitui sintagma „inclusiv pentru prepararea apei calde menajere” cu sintagma „, destinată pentru încălzirea spațiilor, încălzirea apei, răcire, precum și în alte scopuri””. Această modificare este necesară pentru exclude interpretările la capitolul că furnizorii de energie termică sunt și furnizori de apă caldă menajeră;</p> <p>4.2.2. subpunctul 11) se modifică și va avea următorul cuprins:</p> <p><i>„punct de măsurare - locul în care este instalat echipamentul de măsurare, în care cantitatea de energie termică se măsoară în scopuri comerciale;”, deoarece în textul proiectului Legii nu sunt utilizate noțiunile <i>punct de măsurare în scop comercial, punct de măsurare în scop de repartizare;</i></i></p> <p>4.3. La pct. 4, la subpunctul 2), Articolul 6² nou:</p> <p>4.3.1. alin. (1):</p> <p>a) de a substitui cuvântul „consumatori” cu sintagma „potențiali consumatori”, deoarece clădirile autorităților, instituțiilor publice, alți consumatori care reprezintă orice persoană fizică sau juridică nu pot fi consumatorii de energie termică până când nu se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și nu se semnează un contract de furnizare a energiei termice;</p> <p>b) de a substitui cuvântul „Agenție” cu sintagma „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, (denumită în continuare Agenție)”;</p> <p>4.3.2. alin. (2) pentru a nu crea interpretări urmează a fi stipulat pentru cine racordarea urmează a fi fezabilă din punct de vedere tehnic și economic;</p> <p>4.3.3. alin. (3):</p>	<p>Se acceptă parțial propunerile 4.1 și 4.2.1</p> <p>Noțiunea „apă caldă menajeră” a fost completată cu cuvintele „obținută în urma încălzirii apei utilizând energie termică” iar din art. 9 alineat (2) litera b) textul „precum și pentru apa caldă menajeră” a fost exclus.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	---

	<p>a) de a substitui cuvântul „consumatorului” cu sintagma „potențialului consumator”, deoarece bunul imobil nu poate fi consumator de energie termică până când nu se realizează racordarea acestuia și nu se semnează un contract de furnizare a energiei termice.</p> <p>b) de a substitui textul „condițiile tehnice necesare a fi luate în considerare la etapa de proiectare” cu textul „condițiile proiectării”, deoarece eliberarea condițiilor tehnice nu ține de competența autorităților administrației publice locale, ci a distribuitorului de energie termică;</p> <p>4.3.4. alin. (4):</p> <p>a) de a substitui sintagma ”consumator nou” cu sintagma ”potențial consumator”, deoarece clădirile autorităților, instituțiilor publice, alți consumatori care reprezintă orice persoană fizică sau juridică nu pot fi consumatorii de energie termică până când nu se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și nu se semnează un contract;</p> <p>b) de a substitui sintagma „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, (denumită în continuare Agenție) cu sintagma Agenția”, reieșind din prevederile alin. 1;</p> <p>4.4. La pct. 7:</p> <p>- La subpunctul 2) lit. t) propunem completarea prevederilor cu următorul text: „<i>Ajustarea extraordinară va fi efectuată de către Agenție în cel mult 3 zile după modificarea prețurilor/tarifelor la combustibilul procurat</i>”, deoarece conform Sintezei, la propunerea Agenției, din art. 9 alin. (2) lit. t) a fost exclus textul „<i>Noile prețuri/tarife reglementate vor intra în vigoare la data intrării în vigoare a prețurilor de achiziție a combustibilului</i>”. Respectiv, în scopul neadmiterii acumulării devierilor financiare și posibilitatea achitării consumului de gaze naturale completarea art.9 cu modificările de mai sus este strict necesară. Ținem să menționăm că</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă Aceste prevederi se exclud.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă. Ajustarea extraordinară a fost exclusă din proiectul de lege.</p>
--	---	--

	<p>în cazul în care celelalte componente tarifare rămân neschimbate, efectuarea calculelor noilor prețuri/tarife reieșind din modificarea prețurilor combustibilului poate fi efectuată în termen restrâns și nu necesită eforturi suplimentare, dar reduce esențial riscul formării devierilor tarifare.</p> <p>- la subpunctul 3):</p> <p>a) alin. nou (2¹) lit. a) – c), e) – g) de a exclude cuvântul „finali”, deoarece Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014 nu prevede noțiunea „consumatorii finali”. Statutul de „consumator final” se atribuie consumatorilor de energie electrică și gaze naturale;</p> <p>b) alin. nou (2¹) lit. g) de a exclude sintagma „operatori de sistem”, deoarece conform prevederilor Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică acest statut îl au doar titularii de licență care cad sub incidența Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr. 108/2016 cu privire la gaze naturale;</p> <p>4.5. La pct. 9, Articolul 10 de expus în următoarea redacție: „(3) Unitățile termoelectrice stabilesc zonele unitare de alimentare cu energie termică, pe baza studiilor de fezabilitate privind dezvoltarea regională și a Planurilor locale integrate privind energie și climă, care ulterior sunt înaintate spre aprobare autorităților administrației publice locale. Zonele unitare sunt validate printr-o decizie a consiliului local, în coordonare cu instituția publică de suport”. Propunere de ordin redacțional pentru alinierea cu prevederile art. 13 din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.</p> <p>4.6. Suplimentar, pentru ca Agenția să accepte în scopuri tarifare cheltuielile unităților termoelectrice în legătură cu elaborarea studiilor de fezabilitate în scopul stabilirii zonelor unitare de alimentare cu energie termică urmează a fi completat Articolul 10 cu următoarea prevedere: „Costurile suportate de către unitățile</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Se acceptă</p>
--	---	---

	<p>termoenergetice pentru studiile de fezabilitate se includ în calculul tarifului pentru energia termică produsă/distribuită/furnizată”.</p> <p>4.7. La pct. 14, Articolul nou 15¹:</p> <p>4.7.1. alin. (1) de a substitui cuvântul „căldurii” cu sintagma „energiei termice”, pentru a aduce în concordanță cu noțiunile utilizate în prezenta lege;</p> <p>4.7.2. alin. (2):</p> <p>a) în preambul de a substitui sintagma ”furnizării de încălzire și răcire” cu sintagma ”furnizării energiei termice pentru încălzire și/sau răcire”, deoarece nu există furnizarea de încălzire;</p> <p>b) lit. a):</p> <ul style="list-style-type: none"> - este necesar de a reformula, deoarece nu este clar ce înseamnă „combinație de energie și căldură” întrucât căldură este o formă de energie; - de a substitui cuvântul „căldură” cu sintagma „energie termică”, deoarece cuvântul „căldură” nu se utilizează în textul proiectului legii; <p>c) lit. b) de a substitui cuvântul „căldură” cu sintagma „energie termică”, deoarece cuvântul „căldură” nu se utilizează în textul proiectului legii;</p> <p>4.8. La pct. 14, Articolul nou 15² nu este clar ce se va întâmpla cu sistemele de alimentare centralizate cu energie termică începând cu 1 ianuarie 2030 în cazul în care se stabilește că soluțiile de stocare și incinerarea a deșeurilor nu sunt fezabile pentru implementare într-un SACET;</p> <p>4.9. La pct. 14, Articolul nou 15³:</p> <p>a) alineatul 1) considerăm incorectă și nejustificată delegarea responsabilității de evaluare cu privire la potențialul de deșeuri în scopuri energetice, din raze de acoperire a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică unităților termoenergetice. Propunem</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Garanțiile de suport, de exemplu conectarea obligatorie la SACET, vor decădea dacă criteriile eficient nu vor fi atinse.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Totodată unitățile termoenergetice pot beneficia de studii care vor conține evaluarea</p>
--	---	---

	<p>ca acest lucru să fie realizat de Agenția de Mediu sau Centrul Național pentru Energie Durabilă;</p> <p>b) alineatul 2) de a substitui sintagma „sistemul energetic” cu sintagma „sistemul de alimentare centralizată cu energie termică”;</p> <p>4.10. De a modifica numerotația punctelor proiectului legii începând cu Articolul 17 (pag. 12);</p> <p>4.11. La pct. 9 (după modificare numerotare 17) Articolul 21: a) subpunctul 1), redacția nouă lit. e) de a exclude cuvintele „finali”. Statutul de „consumator final” se atribuie consumatorilor de energie electrică și gaze naturale; b) subpunctul 6) litera i¹) de exclus sintagma „calde menajere”, deoarece are loc încălzirea apei prin cedarea de căldură de la agentul termic, nu încălzirea apei calde menajere;</p> <p>4.12. La pct. 12 (după modificare numerotare 20), modificări la Articolul 27, alin. (7) nu este clar cine este „autoritatea administrației publice în domeniul energiei”. Totodată, conform prevederilor alin. (1), Art. 14 din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002, „Autoritățile administrației publice locale au competența exclusivă privind înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și crearea, administrarea și exploatarea bunurilor proprietate publică din infrastructura edilitară a unităților administrativ-teritoriale.”;</p> <p>4.13. La pct. 13 (după modificare numerotare 21) modificări la Articolul 28, alin. 2) de a substitui sintagma „Registrul bunuri mobile” cu sintagma „Registrul bunuri imobile”;</p> <p>4.14. La pct. 14 (după modificare numerotare 22) modificări la Art. 28³, alin. 3) de substitui cuvântul „Agenție” cu cuvântul „Guvern”, pentru aducerea în concordanță cu prevederile din Legea</p>	<p>potențialului deșeurilor. Este importantă implicarea în proces a autorităților publice locale care sunt responsabile de gestiunea deșeurilor.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial. A fost adus în concordanță cu articolul 5 din Legea Nr. 174/2017 cu privire la energetică.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--

	<p>nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;</p> <p>4.15. La pct. 16 (după modificare numerotare 24) Articolul 31¹, alin. (2) de suplinit după cuvântul „legislația” cu sintagma „în domeniu”, pentru concretizare;</p> <p>4.16. La pct. 19 (după modificare numerotare 27), modificări la Articolul 35):</p> <p>a) alin. (1) subpunctul 1), alin. (1¹) subpunctul 2) de a substitui cuvântul „căldură” cu sintagma „energie termică”, deoarece cuvântul „căldură” nu se utilizează în textul proiectului legii;</p> <p>b) alin. (1¹) subpunctul 2) lit. d) devine lit. a), deoarece utilizarea energiei termice reziduale este cel mai eficient mod de utilizare a energiei;</p> <p>4.17. la pct. 20 (după modificare numerotare 28), modificări la Articolul 36, alin. (3) lit.e) de specificat pentru care perioadă trebuie de descris investițiile care au fost aprobate;</p> <p>4.18. La pct. 22 (după modificare numerotare 30), modificări la Articolul 38):</p> <p>4.18.1. alin. (1) subpunctul 1) de substituit sintagma „care vizează consumatorul individual” cu sintagma „care vizează fiecare consumator în parte”, aducerea în concordanță cu noțiunile și prevederile din Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate ai serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice;</p> <p>4.18.2. alin. (2) subpunctul 2) de substituit valoarea „10%” cu „0,5%”. Conform Sintezei, Agenția a propus marja de 10%, pentru uniformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Ținem să menționăm că în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate ai serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, în caz de nerespectare a indicatorilor de calitate, titularilor de licență le sunt aplicate ca penalități reduceri de tarif în valoare de 0,5%, iar în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a formulat în conformitate cu prevederile art. 68 alin. (2) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 54 alin. (2) din</p>
--	---	---

	<p>distribuție a energiei electrice valoarea penalității este de la 1% până la 10%. Respectiv, pentru a nu admite contradicții între prevederile din prezenta lege și Regulamentul de furnizare a energiei termice urmează a fi indicată valoarea de 0,5%;</p> <p>4.19. La pct. 23 (după modificare numerotare 31), modificări la Articolul 40):</p> <p>a) subpunctul 3) de substituit sintagma „administratorii fondului locativ” cu sintagma „administratorul asociației/gestionarul condominiului”, aducerea în concordanță cu noțiunile utilizate în Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu;</p> <p>b) subpunctul 4), lit. m¹) de exclus sintagma „, inclusiv energia termică pentru încălzirea apei calde menajere”, deoarece pentru exclude interpretările la capitolul că furnizorii de energie termică sunt și furnizori de apă caldă menajeră a fost propusă modificarea noțiunii de energie termică;</p> <p>c) Subpunctul 9) de substituit cu subpunctul 8), greșeală de numerotare;</p> <p>4.20. La propunerea de modificare a Articolului 41 lipsește numărul de ordine a propunerii;</p> <p>4.21. La pct. 24 (după modificare numerotare 33), alin. (5) de exclus sintagma „/livrare”, deoarece conform cadrului legal furnizorii încheie contracte de furnizare a energiei termice;</p> <p>4.22. La pct. 25 (după modificare numerotare 34) Articolul 42¹:</p> <p>a) alin. (2), lit. b) de substituit sintagma „administratorul fondului locativ” cu sintagma „administratorul asociației/ gestionarul condominiului”, aducerea în concordanță cu noțiunile utilizate în Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu;</p> <p>b) alin. (6) de substituit sintagma „administratorul asociației/gestionarul fondului locativ” cu sintagma „administratorul asociației/ gestionarul condominiului”, aducerea în concordanță cu noțiunile utilizate în Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu;</p>	<p>Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	---	---

	<p>4.23. La pct. 26 (după modificare numerotare 35) Articolul 43, alin. 4) de substituit sintagma „administratorul fondului locativ” cu sintagma „administratorul asociației/ gestionarul condominiului”, aducerea în concordanță cu noțiunile utilizate în Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu;</p> <p>4.24. La pct. 27 (după modificare numerotare 36), modificări la Articolul 45):</p> <p>a) alin. (6) propunem completarea prevederilor cu următoarea prevedere „<i>Agenția va stabili titularului de licență un termen rezonabil necesar pentru prezentarea informațiilor, luând în considerare complexitatea informației și nu mai puțin de 3 zile lucrătoare</i>”. Această modificare este necesară, deoarece în multe cazuri Agenția solicită informații în termeni foarte restrânși, conform cărora titularii de licență nu reușesc fizic să o prezinte;</p> <p>b) analizând Sinteza apare incertitudinea referitor la redacția acceptată a alin. (8), deoarece Agenția și-a exprimat dezacordul de modificare, Ministerul a menționat că se acceptă, la propunerea de modificare a alin. (8) de către „Termoelectrica” SA este specificat se acceptă parțial, iar la propunerea SA „CET Nord” este specificat se acceptă.</p> <p>5. La Art. VIII:</p> <p>5.1. Alin. (1) textul „pct. 31,” de a exclude;</p> <p>5.2. Alin. (2) prevede că autoritățile publice locale sunt obligate să aprobe zonele unitare în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Reieșind din faptul că zonele unitare urmează a fi stabilite după efectuarea studiilor de fezabilitate, există riscul ca unitățile termoenergetice să nu se încadreze în termenul de până la 6 luni să prezinte autorităților publice locale zonele unitare pentru aprobare, respectiv prevederea respectivă urmează a fi modificată.</p> <p>5.3. La alin. (5) cuvântul „individual” de a substitui cu sintagma „bransament termic”, pentru a nu crea confuzii unde urmează a fi</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial Termenii cu privire la cererile titularilor de licență și a Agenției țin de documentele reglementare aprobate de Agenție.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--

	instalate echipamentele de măsurare la nivel de apartament sau la nivel de bloc.	
Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă (Nr. 25-015 din 04.01.2024)	<p>Articolul 21, pct. 8. „litera o) va avea următorul cuprins: „o) să prezinte instituției publice ce asigură suportul în implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, anual, până în data de 30 martie, informații privind performanța energetică a unității termoelectrice proprii conform formularului aprobat;””.</p> <p>înlocuirea cuvintelor ”instituția publică ce asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice” cu „instituția publică de suport”. Propunem formularea în conformitate cu art. 11 din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.</p> <p>Articolul 15¹, pct. 2. Propunem înlocuirea sintagmei „la nivelul furnizării de încălzire și răcire care intră în rețea” cu „la nivelul furnizării agentului de încălzire și răcire care intră în rețea”. La fel, propunem reformularea conexiunii între punctul dat și subpunctele acestuia cu scopul de a evita confuzii.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial</p>
Universitatea Tehnică a Moldovei (Nr. C23-43 din 29.12.2023)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Secretariatul Comunității Energetice	<p>La Articolul 6¹: Zonele unitare de alimentare cu energie termică pot fi problematice dacă SACET-urile nu sunt eficiente. Conectarea obligatorie la SACET e posibilă doar dacă sistemul este eficient (SER/căldură reziduală/cogenerare). Dacă nu este eficient, compania de termoficare trebuie să pregătească un plan de atingere a criteriilor de eficiență (poate fi planul de dezvoltare de la art. 36) pînă la 31 decembrie 2025.</p> <p>La Articolul 6²: La alin (1), după cuvintele „sistemul de alimentare centralizată cu energie termică” se completează cu textul „care este un sistem eficient în sensul art. 15¹ din prezenta lege”.</p> <p>La Articolul 10:</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Articolul 6¹ a fost completat cu o prevedere prin care sistemul de alimentare centralizată cu energie termică trebuie să corespundă criteriilor unui sistem eficient.</p> <p>Se acceptă Textul a fost introdus la articolul 6¹</p>

	<p>În alin. (3), pe lângă studiile de fezabilitate, să fie inclusă și „<i>analiza potențialului național în conformitate cu art. 12 din prezenta lege</i>”.</p> <p>La Articolul 13: Alin (1), după cuvintele „promovării cogenerării de înaltă eficiență” se completează cu textul „<i>și a utilizării energiei din surse regenerabile</i>”.</p> <p>Conform regulilor privind ajutor de stat, poate fi oferit sprijin SACET-urilor care sunt eficiente în sensul EED; Ajutor de stat pentru tehnologia waste-to-energy necesită ca să fie respectată ierarhia deșeurilor.</p> <p>La Articolul 15¹: Propunerea de a stabili un registru/de a adopta o decizie privind întreprinderile de termoficare care sunt eficiente în sensul acestor criterii, sau să fie un plan de măsuri pentru a atinge aceste standarde. Acest lucru ar fi deosebit de util în contextul conectării obligatorii/interzicerii deconectării. Dacă sunt consumatori nesatisfăcuți care nu vor să fie la SACET, compania de termoficare poate să le demonstreze că sistemul este eficient.</p> <p>La Articolul 15², alin (1): Propunerea de a muta acest paragraf după art. 15 (2)</p> <p>La Articolul 34: Introducerea unui termen-limită pentru adoptare în prevederile finale.</p> <p>La alin. (4), lit c) completarea după cuvintele „<i>de energie termică</i>” cu textul „<i>și îndeplinirea criteriilor stabilite în art. 15¹ din prezenta lege</i>”.</p> <p>La Articolul 35: Regulile de acces/achiziții sunt deja prevăzute în art. 26 din Legea SER. A se verifica potrivirea celor două legi, ca să nu fie prevederi</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă A fost introdus un alineat nou cu privire la instituirea listei sistemelor eficiente de alimentare centralizată cu energie termică.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	---	--

	<p>contradictorii sau prevederi care reglementează același subiect în maniere diferite.</p> <p>La Articolul 36: La alin. (2), lit. b) Introducerea unui termen-limită pentru adoptare în prevederile finale.</p> <p>La Articolul 42¹: Acest articol nu este aliniat cu Art. 24 din RED II. RED II stipulează că deconectarea trebuie permisă atunci când întreprinderile de termoficare nu îndeplinesc criteriile de eficiență energetică și consumatorii produc căldură din surse regenerabile (întreprinderile de termoficare pot solicita dovada că soluția alternativă are o performanță energetică mai bună).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă Conform Articolul 6¹. alineat (1) În unitățile administrativ-teritoriale unde există sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, care este un sistem eficient în sensul art. 15¹ din prezenta lege, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică. Astfel, conform articolului 42¹ alineat (1) deconectarea este interzisă doar în zonele unitare de alimentare cu energie termică unde sistemul centralizat de alimentare cu energie termică corespunde criteriilor sistem eficient. Suplimentar a fost introdusă excepția pentru clădirile care planifică să întrunească condițiile de consum aproape zero în conformitate cu legea privind performanța energetică a clădirilor</p>
<p>Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (Nr. 05-1/40-30 din 18.03.2023)</p>	<p>La Art. III, pct. 15 care modifică art. 17 din Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014 sintagma ”cu asistența Biroului Național de Statistică” se va exclude. În contextul celor expuse, Vă informăm, că datele statistice oficiale, inclusiv din domeniul energetic sunt elaborate în conformitate cu Programul lucrărilor statistice (PLS), aprobat anual de Guvern,</p>	<p>Nu se acceptă În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu prevederile art. 25 din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.</p>

	instrument prin care BNS planifică activitatea de producere a statisticilor oficiale și asigură diseminarea datelor statistice disponibile către utilizatori.	
Ministerul Mediului al Republicii Moldova <i>(Nr. 05-07/776 din 22.03.2024)</i>	Comunică susținerea proiectului, fără obiecții și propuneri.	Se acceptă
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova <i>(Nr. 10-1601 din 22.03.2024)</i>	<p>La art. III privind modificarea Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014:</p> <p>La pct. 14 cuvintele „asociațiile de coproprietari” se vor substitui cu cuvintele „asociațiile de proprietari din condominiu”, conform prevederilor Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu.</p> <p>La pct. 22, în ambele cazuri, cuvintele „sau a unui act permisiv echivalent” se vor exclude, deoarece atât conform Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, cât și în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor, actul ce permite executarea lucrărilor de construcție este autorizația de construire, alte acte echivalente nu sunt.</p> <p>De asemenea, pe parcursul textului se utilizează atât noțiunea de „autorizație de construire” cât și noțiunea de „autorizație de construcție”. Astfel, pe parcursul întregului text se va utiliza doar noțiunea de „autorizație de construire”.</p> <p>Totodată pe parcursul întregului text, cuvintele „planuri urbanistice” se vor substitui cu cuvintele „documentație de urbanism”, care include planurile urbanistice generale ale localității, planurile urbanistice zonale și planurile urbanistice de detaliu, la forma gramaticală corespunzătoare.</p> <p>Secretar</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
Plenul Consiliului Concurenței <i>(Nr. DJ-06/149-374 din 22 martie 2024)</i>	<p>Își reiterează poziția expusă la pct.3 din avizul Plenului Consiliului Concurenței nr. DJ-06/430-1245 din 28 august 2023, având în vedere că, îngrijorările concurențiale atestate nu au fost eliminate:</p> <p>Potrivit pct. 4 subpct. 2) art. 6² alin. (2) din proiect, în zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat, clădirile nou construite, precum și cele supuse renovărilor majore, în conformitate cu prevederile Legii privind performanța clădirilor nr. 128/2014, se</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Derogarea de la principiile concurenței în contextul prevederilor ce țin de obligativitatea de conectare/reconectare la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică este realizată în interesului economic general.</p>

conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică existent, cu excepția cazurilor când racordarea nu este posibilă/ fezabilă din punct de vedere tehnic și economic. Concomitent, pct. 28, art. 42¹ alin. (2) din proiect prevede că, deconectarea instalației de la utilizarea energiei termice de la sistemul colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică este interzisă. În alte zone decât cele unitare, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/ sau centralizat de alimentare cu energie termică inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, se permite numai în cazul când studiile de fezabilitate demonstrează rentabilitatea economică a deconectării, precum și respectării cumulativ a unor condiții. Astfel, obligativitatea exclusivă de conectare/reconectare a clădirilor la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică existent și interzicerea deconectării instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică prin impunerea unor condiționalități care vor genera costuri suplimentare, ar putea limita drepturile întreprinderilor de a-și alege liber furnizorul și în același timp ar putea limita dreptul noilor întreprinderi de a-și comercializa produsele în raport cu întreprinderile existente pe piață, care se află în aceleași zone unitare de alimentare cu energie electrică.

Astfel, conform art. 6² alin. (4) a proiectului de modificare a Legii cu privire la energia termică „Conectare/reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.” Totodată, obiectivul politicii de stat în sectorul termoeenergetic este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin cogenerare, inclusiv prin procurarea prioritară a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică „Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd

implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]”, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile „Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, **promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]**”, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a **producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență**”

Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate

		<p>și puternic susținute la nivel european.</p> <p>Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ; - Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale; - Creșterea sarcinii globale de energie termică a CET-urilor, reducerea componentei de cheltuieli fixe din tarif și, ca rezultat, crearea premiselor pentru reducerea tarifelor la consumatori; - Economii de energie primară (gaze naturale) din producerea combinată a energiei termice și electrice; - Livrări suplimentare de energie electrică și, implicit, reducerea importurilor de energie electrică și creșterea gradului de securitate în alimentarea cu energie electrică; - Majorarea sarcinii electrice în sistemul de alimentare centralizat cu energie termică.
<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (Nr.108 din 22 martie 2024)</p>	<p>Propunem următoarele modificări și completări ale proiectului de lege:</p>	<p>Nu se acceptă</p>

	<p>4.1. În Art. III (Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014, pct.21. Denumirea capitolului VI va avea următorul cuprins: „<i>Capitolul VI. Folosirea terenurilor și drepturile asupra proprietății unui terț 1) Articolul 28 va avea următorul cuprins Articolul 28. Principii generale</i> <i>Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, se transmit în folosință unităților termoenergetice cu titlu gratuit) urmează a se completa cu textul „sau cu titlu oneros. În cazul transmiterii cu titlu oneros, aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate”.</i> Obligația unităților administrativ-teritoriale să transmită bunurile sale „cu titlu gratuit” contravine principiilor constituționale privind autonomia locală și inviolabilității proprietății. În cazul în care statul consideră necesară scutirea unităților termoenergetice de plățile pentru folosirea terenurilor aferente proprietate a unităților administrative-teritoriale, acesta urmează să compenseze mai întâi eventualele pierderi ce urmează a fi suferite de bugetele locale prin aceste scutiri. Soluția alternativă propusă de către CALM și pe care o considerăm justificată și echilibrată, este ca să existe opțiunea „cu titlu gratuit” sau „cu titlu oneros”, cu compensarea costurilor prin includerea acestora în tarifele reglementate. Trimiterea de către autor în sinteză, că „și alte acte legislative prevăd asemenea scutiri” nu este relevantă, pe motiv că aceste norme prezintă probleme de constituționalitate și deja au cauzat bugetelor locale esențiale venituri ratate, motiv din care suferă și capacitatea administrativă.</p> <p>4.2. În Art. III pct. 22 (Se completează cu articolele 28¹ – 28³ cu următorul cuprins: Articolul 28¹. Dreptul de folosință asupra proprietății unui terț (1) Dreptul de folosință asupra terenului sau altor bunuri pentru executarea lucrărilor necesare de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice se constituie în conformitate cu art. 28 alin. (4) și se întinde pe durata executării lucrărilor. La exercitarea dreptului menționat, unitățile termoenergetice, cu acordul prealabil al proprietarului/propietarilor</p>	<p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a formulat în conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 57 alin. (1) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--

	<p>terenului sau al imobilului, sunt în drept:) cuvântului „imobilului” urmează a fi substituit cu cuvintele „bunului imobil” (în accepțiunea Codului civil, prin imobil se subînțelege terenul).</p> <p>4.3. În Art. III pct. 23 (Articolele 29-31 vor avea următorul cuprins: Articolul 30. Exproprierea (3) După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează să fie dat în folosință, cu titlu gratuit, unității termoeenergetice pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoeenergetice) după cuvintele „cu titlu gratuit” urmează a se completa cu textul „sau cu titlu oneros” (costurile sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate)”. A a se vedea argumentarea supra.</p> <p>4.4. În Art. III pct. 31 (La Articolul 40: 1) alineatul (1) după cuvintele „se efectuează numai în baza” se completează cu cuvintele „ actului normativ și/sau a”;</p> <p>2) alineatul (2) textul „inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale” se substituie cu textul „din căminele și blocurile locative departamentale, inclusiv a unităților din condominiu aflate în proprietatea statului sau a autorităților administrației publice centrale sau locale”) cuvintele „autorităților administrației publice centrale sau locale” urmează a fi substituite cu cuvintele „unităților administrativ-teritoriale”.</p> <p>Autoritățile administrației publice (centrale sau locale) nu sunt titulare ale (dreptului asupra) proprietății publice, ci statul sau unitățile administrativ-teritoriale. Art. 127 alin. (3) din Constituție expres statuează că „proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a formulat în conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 57 alin. (1¹) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Se acceptă</p>
<p>IP Centrul Național pentru Energie Durabilă (Nr. 25 - 169 din 25.03.2024)</p>	<p>La art. 6² pct. (1), alineat. 2, se propune înlocuirea termenului „întreprinderi termoeenergetice” cu noțiunea „unitate termoeenergetică ” în conformitate cu art. 5, Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.</p> <p>La art. 6² pct. (3) propunem folosirea aceleiași noțiuni ce e utilizată în pct. 2, art. 6², și anume termenul „furnizor de energie termică”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>

	<p>La art. 15¹ pct. (4) se propune precizarea părții ce va suporta cheltuielile de stocare a energiei termice, cu scopul de a evita interpretări greșite.</p> <p>Art. 17, pct. (1) Instituția publică de suport, cu asistența Biroului Național de Statistică, utilizând Metodologia de determinare a eficienței procesului de cogenerare prezentat în anexa nr. 1 și Principiile generale pentru calculul energiei electrice produse prin cogenerare prezentat în anexa nr. 2, generalizează și prezintă, anual, organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, informațiile statistice cu privire la cogenerare în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică”.</p> <p>Conform versiunii actuale a legii, pentru art. 17 se propune următoarea modificare: Biroul Național de Statistică împreună cu Instituția publică de suport, utilizând Metodologia de determinare a eficienței procesului de cogenerare prezentat în anexa nr. 1 și Principiile generale pentru calculul energiei electrice produse prin cogenerare prezentat în anexa nr. 2, generalizează și prezintă, anual, organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, informațiile statistice cu privire la cogenerare în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu prevederile art. 25 din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.</p>
<p>Ministerul Culturii (Nr. 05-09/912 din 26.03.2024)</p>	Comunică susținerea proiectului, fără obiecții și propuneri.	Se acceptă
<p>S.A. „Apă-Canal Chișinău” (Nr. 01-3348 din 26.03.2024)</p>	Comunică lipsa de obiecții.	Se acceptă
<p>SRL „CHISINAU-GAZ” (Nr. 826 din 26.03.2024)</p>	Comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor.	Se acceptă
<p>Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Primăriei Municipiului Chișinău (Nr. 1-08/1-976 din 26.03.2024)</p>	<p>La art. III, pct 4, subpunct 3) alin. (2) din Proiectul nominalizat:</p> <p>1. De exclus art. III, pct 4, subpunct 3) alin. (2) din proiectul nominalizat „Dacă în termen de 3 luni de la înaintarea spre aprobare autorităților publice locale a studiilor de fezabilitate elaborate în condițiile articolului 10 alineat (3) din prezenta lege, nu vor fi aprobate zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale de către consiliile locale, se</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Derogarea de la principiile descentralizării în contextul prevederilor ce țin de mecanismul de instituire a zonelor unitare de termoficare</p>

	<p>recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică întreg teritoriul administrativ.”</p> <p>Primăria municipiului Chișinău este categoric împotriva aprobării unor astfel de norme.</p> <p>Prevederile respective contravin principiilor descentralizării administrative prevăzute de art. 3 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă și contravine Cartei Europene a Autoadministrării Locale, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1253 din 16.07.1997, deoarece exclude autoritățile administrației publice locale din procesul decizional în ceea ce privește administrarea treburilor locale. Norma dată de fapt conține în sine o metodă de subminare a autonomiei locale și de mimare a proceselor democratice. Rolul consiliului local în acest caz este doar să aprobe, fără să aibă posibilitatea de a respinge studiile de fezabilitate în cazul în care acestea contravin interesului public al unității administrativ-teritoriale.</p>	<p>este realizată în interesului economic general.</p> <p>Astfel, conform art. 6¹ alin. (3) a proiectului de modificare a Legii cu privire la energia termică <i>„Mecanismul de instituire a zonelor unitare de alimentare cu energie termică prevăzut la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.”</i></p> <p>Totodată, obiectivul politicii de stat în sectorul termoelectric este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin cogenerare, <u>inclusiv prin procurarea prioritară a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență</u>, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.</p> <p>Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică <i>„Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de</i></p>
--	--	--

îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd **implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]**”, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile „Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, **promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]**”, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”

Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu

		<p>energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.</p> <p>Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ; - Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale; - Creșterea sarcinii globale de energie termică a CET-urilor, reducerea componentei de cheltuieli fixe din tarif și, ca rezultat, crearea premiselor pentru reducerea tarifelor la consumatori; - Economii de energie primară (gaze naturale) din producerea combinată a energiei termice și electrice; - Livrări suplimentare de energie electrică și, implicit, reducerea importurilor de energie electrică și creșterea gradului de securitate în alimentarea cu energie electrică; - Majorarea sarcinii electrice în sistemul de alimentare centralizat cu energie termică. <p>Astfel, prin prevederile menționate supra, sunt aliniate</p>
--	--	--

	<p>2. De exclus art. I pct. 4 „Articolul 15 la alineatul (1) lit. g) va avea următorul cuprins:</p> <p>„g) examinarea reclamațiilor consumatorilor/locatarilor în privința administratorului asociației/gestionarul condominiului și intermediarilor la decontări privind serviciile intermediare, medierea conflictelor dintre operator și consumator.”</p> <p>Autoritățile administrației publice locale nu au dreptul de a interveni în conflictele apărute între administratorul asociației/gestionarul condominiului și intermediarul la decontări privind serviciile intermediare și nu au dreptul de a interveni în medierea conflictelor dintre operator și consumator, deoarece modul de soluționare a litigiilor apărute este reglementat de prevederile legislației civile.</p> <p>Totodată, autoritățile administrației publice locale nu au careva instrumente de a impune sancțiuni în cazul depistării încălcărilor în procesul constatării unor devieri de la norma legală. În acest sens medierea conflictelor între subiecții relațiilor contractuale nu are nici un sens.</p>	<p>interesul unităților administrativ-teritoriale cu interesul economic general.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Conform art. 85. alin. (1) a Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu „<i>Controlul asupra activității asociației și, după caz, a gestionarului se efectuează de către autoritatea administrației publice locale</i>”. Totodată, în localitățile cu sistem de alimentare centralizată cu energie termică funcțiile de gestionare a condominiilor este preponderent realizată de entități fondate de autoritățile publice locale.</p>
<p>S.A. „Termoelectrica” (Nr. 79/3627 din 26.03.2024)</p>	<p>I. Art. II. Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006 de exclus modificarea ce se propune la Articolul 6, deoarece această prevedere se referă la Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163/2010, modificarea căreia a fost exclusă din proiect.</p> <p>II. Art. III. Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014</p> <p>1. Articolul 5, pct. 9) de exclus sintagma „după noțiunea „instalație de utilizare a energiei termice” se completează cu”, deoarece în Legea 92/2014 cu privire la energia termică se regăsește noțiunea „punct de delimitare”, iar prin proiectul respectiv aceasta urmează a fi modificată. Suplimentar, reieșind din faptul că conform</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>

prevederilor proiectului au fost incluse modificări la Articolul 35, propunem suplینirea la sfârșit a noțiunii „punct de delimitare” cu următoarea prevedere „sau loc în care se delimitează, în funcție de proprietate, patrimoniile unităților termoenergetice”.

2. Articolul 9, pct. 2) alineatul (2), litera a) de exclus prevederea „textul „pentru apă caldă menajeră” se substituie cu textul „pentru prepararea apei calde menajere””, deoarece a fost introdusă în noțiunea de energie termică sintagma „destinată pentru încălzirea și/sau prepararea apei calde menajere și /sau răcire” precum și a nu crea interpretări că Agenția urmează să aprobe tarif pentru apa caldă menajeră;

3. Articolul 9, pct. 2) solicităm respectuos includerea în atribuțiile Agenției a următoarei prevederi ”aprobă prin hotărâre separată valorile componente de corectare a venitului reglementat la producerea energiei electrice, producerea, distribuția și furnizarea energiei termice și asigură fiabilitatea întreprinderii prin acoperirea justificată a costurilor necesare”. Ținem să menționăm că conform prevederilor pct. 146 din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice, pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice, nr. 396/2019, Agenția inițiază ajustarea prețurilor și tarifelor în vigoare în cazul în care majorarea/micșorarea acestora este mai mult de 3%, ceea ce presupune că pe parcursul anului acestea pot constitui cca 120 mln lei, valoare destul de semnificativă pentru titularii de licență. Suplimentar informăm că în rezultatul controalelor efectuate de către Curtea de Conturi, Inspecția Financiară, ultimii au solicitat reflectarea în evidența contabilă a componente de corectare a venitului reglementat „devieri financiare”, care urmează a fi stabilite de reglementator în baza unei decizii a acesteia;

Suplimentar menționăm că, potrivit Standardului Internațional de Raportare Financiară 14 „Conturi de amânare aferente activităților reglementate” Pct. 32 stabilește: „O entitate trebuie să prezinte baza pe care sunt recunoscute sau nerecunoscute soldurile contului de amânare aferent activităților reglementate și cum sunt

Se acceptă

Nu se acceptă

Componenta de corectare a venitului reglementat la producerea energiei electrice, producerea, distribuția și furnizarea energiei termice face parte din structura tarifului și prețului reglementat care se aprobă în baza metodologiei aprobate de Agenția Națională de Reglementare în Energetică.

	<p><u>acestea evaluate inițial și ulterior</u>, inclusiv cum sunt evaluate pentru recuperabilitate, soldurile contului de amânare aferent activităților reglementate și cum este alocată pierderea din depreciere”.</p> <p>Pct. 33 lit. c) Pentru fiecare tip de activitate cu tarife reglementate o entitate trebuie să prezinte informații pentru fiecare clasă a soldului contului de amânare aferent activităților reglementate, cu privire la <u>perioadele rămase pe parcursul cărora entitatea preconizează să recupereze (sau să amortizeze) valoarea contabilă a fiecărei clase</u> a soldului de debit al contului de amânare aferent activității reglementate sau să reia fiecare clasă a soldului de credit al contului de amânare aferent activității reglementate”. Totodată, conform pct. 34 din IFRS 14 „Atunci când reglementarea tarifară afectează valoarea și plasarea în timp a cheltuielii cu (venitului din) impozitul pe profit al entității, entitatea trebuie să prezinte impactul reglementării tarifare asupra valorilor creanțelor privind impozitul curent și amânat recunoscute”;</p> <p>În acest context, doar autoritatea de reglementare, este singura autoritate care poate cunoaște care vor fi devierile tarifare (mărimea componentei de corectare a venitului reglementat) acceptate în scopuri tarifare și modalitatea de recuperare a acestora și emiterea unui document justificativ care va putea fi reflectat în evidența contabilă.</p> <p>4. Articolul 15¹ alin. (3) și (5) de substituit sintagma „151” cu „15¹”;</p> <p>5. Articolul 34 alin. (4) lit. d) de specificat pentru ce perioadă urmează a fi descrise investițiile care au fost aprobate. Conform tabelului de sinteză Ministerul a acceptat propunerea respectivă a „Termoelectrica” SA expusă în avizul anterior;</p> <p>6. Articolul 40 pct. 2) urmează a fi modificat și de expus conform propunerii Agenției, fapt agreat și în cadrul ședinței de lucru cu reprezentanții Ministerului Energiei, Agenției, „CET-Nord” SA și „Termoelectrica” SA, și anume:</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial</p>
--	---	--

„ (2) În sectorul rezidențial, reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale, este administratorul fondului locativ respectiv, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul. Dacă în cadrul blocului de locuit sunt amplasate spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/gestionar al spațiilor nelocuibile, cu condiția instalării obligatorii a echipamentului de măsurare de către ultimii. În cazul în care nu există posibilitate tehnică de montare a echipamentului de măsurare pentru spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, administratorul fondului locativ este obligat să ofere furnizorului toate informațiile deținute necesare facturării cantității de energie termică consumată, iar acesta repartizează între unități costul serviciilor intermediare și le facturează direct, inclusiv costul care se repartizează:

a. unităților debransate de la servicii;

b. unităților pentru care nu se prezintă indicațiile echipamentelor de măsurare;

c. unităților ale căror echipamente de măsurare nu mai sunt conforme cu legea.”

Ținem să menționăm că redacția propusă de autorii proiectului contravine prevederilor Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu;

7. Articolul 40 pct. 3) de exclus, deoarece s-a propus modificarea alineatului (2);

Se acceptă

	<p>8. De a modifica numerotația punctului începând cu articolul 45;</p> <p>9. Articolul 45, alin. (6) solicităm completarea prevederilor cu următorul text: „Agenția acordă titularului de licență un termen rezonabil necesar pentru prezentarea informațiilor, luând în considerare complexitatea informației solicitate și nu mai puțin de 3 zile lucrătoare”. Conform tabelului de sinteză propunerea respectivă a fost acceptată parțial, fiind specificat că termenii cu privire la cererile titularilor de licență și a Agenției țin de documentele reglementare aprobate de Agenție. Menționăm faptul că în documentele de reglementare aprobate de Agenție nu se regăsește această prevedere, respectiv există riscul că titularii de licență nu se vor încadra în termenii stabiliți de Agenție, ceea ce va presupune aplicarea unor sancțiuni asupra titularilor de licență din cauza imposibilității prezentării informației suplimentare solicitate într-un termen extrem de limitat indicat de Agenție ;</p> <p>III. Art. VI. Dispoziții finale</p> <p>1. Pct. (3) de substituit sintagma „bransament de consum” cu sintagma „bransament termic”, pentru a aduce în concordanță cu noțiunile utilizate în cadrul legal;</p> <p>2. De suplinit cu un nou punct care va avea următorul conținut: „(7) Pentru consumatorii din blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, din căminele și blocurile locative care nu cad sub noțiunea „asociație de proprietari din condominiu”, reprezentantul autorizat este administratorul fondului locativ respectiv, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul și repartizează lunar cantitatea de energie termică consumată între deținătorii de unități și/sau chiriași. Dacă în cadrul blocului de locuit sînt amplasate spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/ gestionar al spațiilor nelocuibile și repartizează lunar cantitatea de energie termică în baza informației prezentate de</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă Conform Art. VI. alin. (6) „Agenția, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce în concordanță cu prezenta lege actele normative de reglementare[...]”. Astfel, Agenția urmează să actualizeze Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial Articolul 40 pct. 2) s-a introdus termenul de „administratorul asociației/gestionarul condominiului” cuprinzând toate formele existente de administrare a condominiilor.</p>
--	--	--

	<p>către administratorul fondului locativ”. Această propunere are ca argument faptul că pînă la momentul actual în mun. Chișinău toate IMGFL-urile se află în proces de insolabilitate, respectiv care nu cad sub incidența prevederilor Legii cu privire la condominiu nr. 187/2022, iar facturarea energiei termice are loc în baza contractelor existente. Mai mult, în cadrul acestor IMGFL-uri există spații nelocuibile, cărora urmează a le fi înaintate spre plată facturi de plată. Mai mult, această propunere a fost agreată și în cadrul ședinței organizată de către Agenție la care au participat reprezentanții Ministerului Energiei, „Termoelectrica” SA și „CET-Nord” SA.</p>	
<p>AO „ASPE”/Sergiu Ungureanu (Nr. 1941 26.03.2024)</p>	<p>Art. III. Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014 (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415</i>), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>2) cuvintele „organul central de specialitate al administrației publice în sectorul termoeenergetic” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei” la forma gramaticală corespunzătoare.</p> <p><u>Trebuie definiții și în cazul în care nu există asemenea organ cumsse instituie.</u></p> <p>1. La Articolul 5:</p> <p>1) noțiunea „apă caldă menajeră” după cuvântul „igienico-sanitare” se completează cu cuvintele: „obținută în urma încălzirii apei potabile utilizând energie termică”;</p> <p><u>De adăugat</u></p> <p><u>Sau electrică.</u></p> <p><u>Apa caldă poate fi obținută în diferite moduri și definiția trebuie să prevadă</u></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Atribuțiile și funcțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei sunt stabilite conform Legii Nr. 174 din 21-09-2017 cu privire la energetică, iar prin Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern este aprobată lista ministerelor din cadrul Guvernului Republicii Moldova.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicarea naturii energiei termice utilizată pentru prepararea apei calde menajere nu schimbă esența noțiunii dar poate exclude alte forme de energie durabilă care pot fi utilizate.</p>

4) după noțiunea „distribuție” se completează cu următoarea noțiune:

”distribuitor de energie termică - unitate termoeenergetică ce desfășoară activitatea de distribuție a energiei termice în condițiile prezentei legi;”

Distribuitor de energie poate fi si o altă unitate ne-termoeenergetică și o companie de administrare a rețelelor tehnice (inclusive IMGFL-ul sau alte tipuri de asociații care la moment distribuie de facto căldura către locatari

5) noțiunea „eficiență globală” va avea următorul cuprins:

”eficiență globală – raportul dintre suma energiei electrice produse și a energiei termice produse, raportată la cantitatea de combustibil folosit pentru producerea energiei electrice și termice în procesul de cogenerare;”

Raportate la cantitatea de combustibil nu are sens pt poate fi /kg sau /m3 sau alte.

Nu se acceptă.

Conform art. 18 alin. (1) a Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării „Activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în scopul comercializării acesteia sînt supuse licențierii” iar conform art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu „Constituie părți comune [...]rețelele de alimentare cu energie termică și gaze de la branșament/racord până la punctul de distribuție către unitățile aflate în proprietate exclusivă[...].”

Astfel, rețelele termice ale unei clădiri după punctul de delimitare reprezintă parte a instalației de utilizare a energiei termice și constituie părți comune ale condominiului.

Se acceptă

Textul: raportată la cantitatea de energie primară a combustibilului folosit

10) după noțiunea „punct de delimitare” se completează cu următoarele noțiuni: *punct de măsurare* - locul în care este instalat echipamentul de măsurare, în care cantitatea de energie termică se măsoară în scopuri comerciale;

Propun să fie numit puncta de măsurare sau preluare a parametrilor deoarece măsurarea energiei termice nu poate avea loc într-un punct, sunt mai multe metode și implicit sunt mai multe puncta și cel puțin 3 parametri (T într T ies, V apa) care pot fi preluați în diferite puncta pentru diferite zone de consum

_11) *rețea termică* - ansamblu de conducte, instalații de pompare, puncte termice centrale, puncte termice individuale situate în amonte de punctul de delimitare cu centrala termică, centrala electrică cu termoficare, care servesc la distribuția energiei termice până la instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului”;

A se define 2 tipuri de rețele

Rețea termică pînă la punctul de delimitare (urbană) și rețea termică după punctul de delimitare (al asociației sau al unui proprietar)

Nu se acceptă

Noțiunea „punct de măsurare” nu exclude existența mai multor puncte de măsurare în scopuri comerciale.

Nu se acceptă

Conform art. 18 alin. (1) a Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării „Activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în scopul comercializării acesteia sînt supuse licențierii” iar conform art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu „Constituie părți comune [...]rețelele de alimentare cu energie termică și gaze de la branșament/racord pînă la punctul de distribuție către unitățile aflate în proprietate exclusivă[...].”

	<p>12) după noțiunea „<i>sistem colectiv de alimentare cu energie termică</i>” se completează cu următoarele noțiuni:</p> <p>„<i>sistem pașal</i> - mod de stabilire a consumului de energie termică prin calcul, în funcție de capacitatea termică și de numărul orelor de utilizare pe tipuri de instalații termice, factorul de cerere;”</p> <p><u><i>A se completa</i></u></p> <p><u><i>Descrierea detaliată a sistemului Pașual va fi data în anexe sau de către instituția responsabilă</i></u></p> <p>13) după noțiunea „<i>valoare de referință a eficienței pentru producerea separată</i>” se completează cu următoarele noțiuni:</p> <p>„<i>zonă de protecție a rețelelor termice</i> - zonă adiacentă rețelelor termice extinsă și în spațiu, cu condiții deosebite de utilizare, stabilită de-a lungul traseului rețelelor termice și în jurul altor obiecte auxiliare ale rețelelor termice, în limitele căreia se introduc interdicții sau restricții privind accesul persoanelor, exploatarea fondului funciar, efectuarea lucrărilor, regimul construcțiilor și plantarea spațiilor verzi, pentru a se asigura condițiile normale de exploatare, de reparație și de reconstrucție, pentru a se exclude posibilitatea de deteriorare a rețelelor termice, precum și pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, bunurilor și a mediului.</p> <p><u><i>Noțiunea trebuie să se refere la rețelele termice ale distribuitorului, deci pînă la punctul de delimitare</i></u></p> <p><u><i>Pentru rețelele termice ale consumatorului sau ale asociației această zonă nu are sens în acest text deoarece ele trec prin locuri de uz comun, prin apartamente și etaj ethnic unde aceste condiții nu pot fi respectate</i></u></p>	<p>Astfel, rețelele termice ale unei clădiri după punctul de delimitare reprezintă parte a instalației de utilizare a energiei termice și constituie părți comune ale condominiului.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Prevederile ce țin de sistemul pașal sunt descrise în Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 23/2017.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Conform noțiunii, <i>rețea termică</i> – ansamblu de conducte, instalații de pompare, puncte termice centrale, puncte termice individuale situate în aval de punctul de delimitare cu centrala termică, centrala electrică de termoficare, care servesc la transmiterea și distribuția energiei termice până la instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului; Astfel instalațiile termice după punctul de delimitare cu</p>
--	---	--

zonă unitară de alimentare cu energie termică - areal geografic aparținând unei unități administrativ-teritoriale, în interiorul căruia se poate promova o singură soluție tehnică de alimentare cu energie termică.”.

Definirea data este exclusivistă și inadecvată dezvoltării durabile se propune

...promova soluția sau soluțiile tehnice de alimentare cu energie termică cea mai convenabilă economic și din punct de vedere al mediului soluție acordând prioritate sistemului centralizat în condițiile legii.

instalația de utilizare nu este parte a rețelei termice.

Se acceptă parțial

Conform Articolul 25 alineat (6) litera a) din Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 Septembrie 2023 Privind Eficiența Energetică și de Modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 „Statele membre se asigură că autoritățile locale și regionale pregătesc planurile locale privind încălzirea și răcirea cel puțin în localitățile cu o populație totală de peste 45 000 de locuitori. Planurile respective ar trebui, cel puțin să se bazeze pe informațiile și pe datele furnizate în evaluările cuprinzătoare realizate în temeiul alineatului (1) și să conțină estimarea și cartografierea potențialului de îmbunătățire a eficienței energetice, inclusiv prin pregătirea pentru încălzirea centralizată de joasă temperatură, **cogenerarea de înaltă eficiență** și recuperarea căldurii reziduale, și a gradului de utilizare a energiei din surse

	<p>”Articolul 6¹. Zone unitare de alimentare cu energie termică</p> <p>(1)În unitățile administrativ-teritoriale unde există sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, care este un sistem eficient în sensul art. 15¹ din prezenta lege, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică.</p> <p>(2)Dacă în termen de 3 luni de la înaintarea spre aprobare autorităților publice locale a studiilor de fezabilitate elaborate în condițiile articolului 10 alineat (3) din prezenta lege, nu vor fi aprobate zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale de către consiliile locale, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică întreg teritoriul administrativ.</p> <p><u>A se reformula, articolul este abuziv, APL-ul nu poate fi obligat în baza unor studii externe să primească o decizie sau alta, aceasta poate fi scoasă la dezbateri publice, la referendum local sau alte forme de discuții, pot fi propuse modificări tehnice care vor necesita recalculări sau rescrieri deci procesul se poate prelungi mult peste 3 luni.</u></p> <p><u>De asemenea este abuziv „se recunoaște întreg teritoriul administrativ” deci și acele zone care nu au intrat în studiu?</u></p>	<p><i>regenerabile pentru încălzire și răcire în zona respectivă[...]</i>”Astfel alimentarea cu energie termică prin sistem centralizat este indicat ca soluție tehnică unică capabilă să asigure integrarea oricăror forme durabile de energie.</p> <p>Se acceptă parțial Deciziile APL-urilor se adoptă cu respectarea prevederilor Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală și nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău. Totodată, derogarea de la principiile descentralizării în contextul prevederilor ce țin de mecanismul de instituire a zonelor unitare de termoficare este realizată în interesului economic general. Astfel, conform art. 6¹ alin. (3) a proiectului de modificare a Legii cu privire la energia termică „Mecanismul de instituire a zonelor unitare de alimentare cu energie termică prevăzut la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.” Totodată, obiectivul politicii de stat în sectorul termoelectric</p>
--	--	--

		<p>este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin cogenerare, <u>inclusiv prin procurarea prioritara a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență</u>, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.</p> <p>Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică <i>„Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]”, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile</i> „Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și</p>
--	--	---

		<p><i>amenajare a teritoriului, promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]</i>”, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”</p> <p>Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.</p> <p>Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ; - Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate
--	--	---

	<p>Articolul 6². Conectarea și reconectarea la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică</p> <p>(2) În zonele unitare de alimentare cu energie termică, pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv prin sistem centralizat, clădirile/bunurile imobile nou construite, precum și cele supuse renovărilor majore, în conformitate cu prevederile Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică existent, cu excepția cazurilor când racordarea nu este posibilă/fezabilă din punct de vedere tehnic și economic pentru furnizorul de energie termică.</p>	<p>datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea sarcinii globale de energie termică a CET-urilor, reducerea componentei de cheltuieli fixe din tarif și, ca rezultat, crearea premiselor pentru reducerea tarifelor la consumatori; - Economii de energie primară (gaze naturale) din producerea combinată a energiei termice și electrice; - Livrări suplimentare de energie electrică și, implicit, reducerea importurilor de energie electrică și creșterea gradului de securitate în alimentarea cu energie electrică; - Majorarea sarcinii electrice în sistemul de alimentare centralizat cu energie termică. <p>Astfel, prin prevederile menționate supra, sunt alinate interesul unităților administrativ-teritoriale cu interesul economic general.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Exclusivitatea se atribuie modalității de racordare a imobilelor la rețelele tehnico-edilitare în procesul de autorizarea executării lucrărilor de construcție și nu exclude</p>
--	--	---

Nu există nici în definierea de mai sus cuvântul exclusiv, ci se permite și alte surse complementare, mai ales că la multe APL-uri deja există unele sisteme centralizate locale.

(3) La evaluarea posibilității tehnice de racordare a unui potențial consumator la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, unitatea termoelectrică ține cont inclusiv de planul de dezvoltare, iar la necesitate planifică și include investițiile în conformitate cu prevederile Metodologiei tarifare în planul de investiții pentru anul următor, sau anul curent, după caz, care sunt aprobate de către Agenție.

Planul de dezvoltare al unei entități private nu poate fi o directive pentru APL-uri, iar reconectarea trebuie să țină cont și de amortizarea sistemelor deja instalate la consumatori

utilizarea surselor de energie regenerabilă produsă în cadrul imobilului. ref la regenerabile

Se acceptă

Conform alineatului (3) în completare la articolului 34 Producătorul de energie termică elaborează un plan de dezvoltare pentru o perioadă de 3 ani în baza unei metodologii aprobate de Agenție, și îl prezintă spre aprobare Agenției după consultarea prealabilă cu părțile interesate. La elaborarea planului de dezvoltare, producătorul de energie termică ține cont inclusiv de documentația de urbanism, care conține informații privind sarcinile termice.

Totodată conform art. 10 alin. (2) a Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării Autoritățile administrației publice locale elaborează, aprobă și

	<p>La Articolul 7:</p> <p>1) Cuvântul „Competențele” se substituie cu cuvântul „Competența”</p> <p>2) la alineatul (1):</p> <p>lit. c) cuvântul „stabilește” se substituie cu textul „elaborează și aprobă”;</p> <p>lit. d) după cuvintele „pe plan” se completează cu cuvintele: „național și”;</p> <p>se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:</p> <p>”f¹) elaborează și aprobă actul normativ cu privire la modul de repartizare a consumului de energie termică în cadrul sistemului colectiv de alimentare cu energie termică”.</p> <p>3) la alineatul (2) cuvintele „alimentării cu energie termică” se substituie cu cuvintele „implementării acesteia”;</p> <p><i><u>In loc de modul de repartizare se cere</u></i></p> <p><i><u>Principiile de repartizare...</u></i></p>	<p><i>promovează politici de dezvoltare, programe de reabilitare, extindere și modernizare a sectorului termoelectric din unitatea administrativ-teritorială respectivă, conform politicii statului în domeniu, asigurând realizarea acestor acțiuni într-o concepție unitară și corelată cu planurile locale de amenajare a teritoriului, planurile urbanistice generale și programele de mediu.</i></p> <p>Referitor la elaborarea</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Modul de repartizare aprobat prin act normativ este o necesitate pentru cazurile lipsei unui mecanism propriu de repartizare, iar conform pct. 75. din Metodologia privind repartizarea consumului direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele</p>
--	---	--

	<p>La Articolul 8:</p> <p>1) alineatul (1) se completează cu litera a¹⁾ cu următorul cuprins:</p> <p>”a¹⁾ elaborează și promovează politica și strategiile statului în sectorul termoenergetic și monitorizează implementarea acestora;”.</p> <p>2) alineatul (2) se abrogă.</p> <p><u>Nu trebuie abrogate, este un instrument de transparență prin care experții și părțile interesate vor avea acces la datele importante de dezvoltare ale sectorului local de TE</u></p>	<p>de încălzire și alimentare cu apă aprobat prin HG 191/2002, „Locatarii/gestionarii/asociațiile de proprietari din condominiu sunt în drept să elaboreze și să decidă asupra unui alt mecanism de repartizare a consumului de energie termică diferit de cel aprobat prin prezenta hotărâre, cu condiția respectării legislației.”</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>În conformitate cu prevederile proiectului de lege la art. 34 se propune de completat cu alin. (3) și alin. (4)</p> <p>„(3) Producătorul de energie termică elaborează un plan de dezvoltare pentru o perioadă de 3 ani în baza unei metodologii aprobate de Agenție, și îl prezintă spre aprobare Agenției după consultarea prealabilă cu participanții interesați. La elaborarea planului de dezvoltare, producătorul de energie termică ține cont inclusiv de documentația de urbanism, care conține informații privind sarcinile termice.</p> <p>(4) Planul de dezvoltare trebuie să conțină următoarele:</p> <p>a) descrierea infrastructurii existente și a stării actuale a acesteia;</p>
--	---	---

		<p>b) măsurile de eficiență energetică și prognoza consumului de resurse energetice;</p> <p>c) descrierea mijloacelor și investițiilor necesare pentru a satisface cererea prognozată de energie termică și îndeplinirea criteriilor stabilite în art. 15¹-15³ din prezenta lege;</p> <p>d) descrierea investițiilor care au fost aprobate anterior și care urmează să fie efectuate în următorii 3 ani;</p> <p>e) obiectivele planificate a fi obținute în urma implementării planului de dezvoltare.”.</p> <p>Astfel, unitățile termoelectrice vor asigura elaborarea planului de dezvoltare pentru o perioadă de 3 ani, cu consultarea prealabilă cu participanții interesați.</p> <p>Suplimentar, conform art. 9 alin. (3) a Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării „<i>Anual, pînă în data de 31 martie, Agenția pregătește un raport despre activitatea desfășurată în anul precedent, inclusiv despre monitorizarea activității unităților termoelectrice, pe care îl plasează pe pagina web oficială.</i>” iar unitățile iar conform completării cu litera r)</p>
--	--	--

„**Articol 9¹** Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției

(5) În cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților pieței gazelor naturale, inclusiv în cazul unor modificări semnificative ale prețului de achiziție a gazelor naturale, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional prevăzute de Codul administrativ. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de 10 zile lucrătoare de la adoptare/emitere, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției.

Este o parte abuzivă a articolului și nu oferă clar condițiile în care se poate trece la forme de adoptare de urgență, acestea servesc temei pentru abuzuri în primirea deciziilor tarifare. Propunem reformularea.

De asemenea 10 zile după este abuziv. În condițiile de situații excepționale procesul decizional trebuie respectat pe cât posibil doar de scurtat unele procese de dezbateri doar dacă este cazul

Articolul 10 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Unitățile termoelectrice identifică în urma elaborării studiilor de fezabilitate, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale. Studiile de fezabilitate iau în considerare analiza potențialului național în conformitate cu art. 12 din prezenta lege precum și documentele de dezvoltarea regională și

alineat 2) la articolul 21 titularii de licență sunt obligați să întocmească și să publice pe pagina sa web oficială până la data de 30 mai al fiecărui an, un raport pentru anul precedent, cu privire la problemele existente în unitățile termoelectrice, precum și măsurile întreprinse sau preconizate a fi realizate în vederea soluționării acestora.

Nu se acceptă

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, formularea este în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 9 alin. (5¹) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică. Totodată proiectul de Lege a fost supus expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.

locală, precum și Planurile locale integrate privind energia și clima, cu condiția că acestea sunt aprobate de către autoritățile administrației publice locale. Aceste propuneri sunt înaintate de către unitatea termoeenergetică spre aprobare autorităților administrației publice locale cu condiția avizării pozitive a acestora de către instituția publică de suport. ws

Studiile de fezabilitate cu respectarea tuturor normelor prevăzute de lege pentru studii tehnice, cu implicarea publicului, publicarea anunțurilor și excluderea oricăror influențe ale unor actori implicați sau cu interese în domeniu. Studiile vor fi efectuate exclusiv din surse locale pentru a exclude influențe externe, de asemenea acestea se vor dezbate în cadrul dezbaterilor publice cu respectarea tuturor procedurilor

Se acceptă parțial

Prin avizul nr. 2 din 10 ianuarie 2024 al Congresului Autorităților Locale din Moldova, a fost propus ca unitățile termoeenergetice să asigure elaborarea studiilor de fezabilitate, după cum este formulat în coordonare cu instituția publică de suport, și le înaintează spre aprobare autorităților administrației publice locale prin decizie a consiliului local de stabilire a zonelor unitare de alimentare cu energie termică. Totodată conform modificărilor aduse la Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, articolul 14, alineatul (2) se completează cu litera p2) cu următorul cuprins:

”p2) aprobă, în condițiile legii, la propunerea primarului, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale;”

iar articolul 29, alineatul (1) se completează cu literele s1) și s2) cu următorul cuprins:

”s1) propune, în condițiile legii, spre aprobare consiliului local,

	<p>La Articolul 11:</p> <p>1) la litera a) cuvintele „asigură sprijinirea” se substituie cu cuvintele „acordă asistență”;</p> <p>2) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:</p>	<p><i>zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale, identificate de către unitățile termoenergetice, în urma elaborării studiilor de fezabilitate, și a avizării pozitive a acestora de către instituția publică de suport. Studiile de fezabilitate iau în considerare documentele de dezvoltarea regională și locală, precum și a Planurilor locale integrate privind energia și clima, cu condiția că acestea sunt aprobate de către autoritățile administrației publice locale.</i></p> <p><i>s²) în coordonare cu operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, de gaze naturale, operatorilor serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, distribuitorului de energie termică, participă la elaborarea și aprobarea proiectelor rețelelor de distribuție a energiei electrice, gaze naturale, apă și canalizare, rețelelor termice conform documentației de urbanism, după aprobarea zonelor unitare de către consiliul local.” iar deciziile APL sunt obiectul legii Legii 239/2008 privind transparența în procesul decizional prin care se asigură implicarea în procesul decizional</i></p>
--	--	--

	<p>„e) avizează, în condițiile legii, studiul cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică, în cadrul unității administrativ-teritoriale.”.</p> <p><u>...Legii publică și asigură etapele de transparență și dezbateri publice necesare. Pentru localitățile mari cu peste 30 mii locuitori Vor fi asigurate studii de fezabilitate generale și studii locale (zonale) pentru fiecare zonă locală.</u></p> <p>Se completează cu articolele 15¹-15³ cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 15¹ Integrarea surselor de energie regenerabilă în sistemele de alimentare centralizate cu energie termică</p> <p>(3) Ținând cont de necesitatea utilizării eficiente a capacităților de producere a energiei electrice și termice, Guvernul promovează producerea și achiziționarea de către unitățile termoelectrice a energiei termice produse din surse regenerabile de energie, incinerarea și/sau coincinerarea deșeurilor în scopuri energetice, în limita posibilităților economice, ținând cont de raportul cost-beneficiu.</p> <p><u>Nu doar unitățile termoelectrice pot achiziționa, aici mai corect este a indica furnizorii de energie deoarece producătorii de surse regenerabile pot apărea și pe segmentele traseelor termice și trebuie să aibă dreptul de a se folosi de rețeaua existent comună</u></p>	<p>a publicului și a tuturor părților interesate.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 5 din proiectul de lege, zonă unitară de alimentare cu energie termică reprezintă areal geografic aparținând unei unități administrativ-teritoriale în interiorul căruia se poate promova o singură soluție tehnică de alimentare cu energie termică. Totodată deciziile APL sunt obiectul legii Legii 239/2008 privind transparența în procesul decizional prin care se asigură implicarea în procesul decizional a publicului și a tuturor părților interesate.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Conform noțiunii la articolul 5 a Legii 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării unitate termoelectrice – întreprindere care desfășoară activitatea de producere, de distribuție sau de furnizare a energiei termice în condițiile prezentei legi;</p> <p>Totodată proiectul de lege promovează acest principiu la art. 35 alin. (1) după cum urmează</p>
--	---	---

	<p>La Articolul 21:</p> <p>1) la alineatul (1):</p> <p>litera b), textul „o lună” se substituie cu textul „15 zile”;</p> <p>litera e), va avea următorul cuprins:</p> <p>”e) să perceapă penalități pentru întârzierea la plata energiei termice facturate în mărimea și în modul stabilit prin contract în urma negocierilor. Cuantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. La solicitarea consumatorilor, furnizorii vor renegocia cuantumul penalității stabilite în contractele încheiate cu consumatorii, cu respectarea plafonului maxim stabilit.”</p> <p><u>Este o prevedere abuzivă și permite manipulări și elemente de corupție.</u></p> <p><u>Notificarea trebuie să fie clară.</u></p> <p><u>Facturile se eliberează o data în lună</u></p>	<p>„Furnizorii achiziționează, în baza unui Regulament aprobat de Agenție, energie termică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, energie termică produsă din surse regenerabile de energie, energie termică produsă din incinerarea și/sau coincinerarea deșeurilor, energie termică reziduală, livrată de către producător la un cost de producție mai mic decât în structura tarifului la energia termică livrată, aprobat de Agenție, și luând în considerare cheltuielile suplimentare aferente livrării energiei termice în rețea”.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, formularea este în conformitate cu prevederile art. 90 alin. (8¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 73 alin. (8) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Suplimentar Conform Articolului 35 alin. (1) a Legii 100/2017 cu privire la actele normative „Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru</p>
--	---	---

	<p>”Articolul 21¹. Externalizarea serviciilor sau lucrărilor de către titularii de licențe</p> <p>(1) Se interzice titularului de licență să transmită altor persoane fizice sau juridice drepturile și obligațiile aferente activității, pentru a cărei desfășurare i s-a acordat licență.</p> <p>(2) Prin derogare de la alin. (1), titularul de licență este în drept să externalizare un serviciu sau o lucrare, pe care trebuie să le îndeplinească, cu condiția aprobării hotărârii de către Consiliul de administrare al Agenției în termen de până la 15 zile în caz de urgență și 30 zile în regim obișnuit, cu demonstrarea faptului că, externalizarea serviciului, a lucrării respective, va conduce la reducerea costurilor și la eficientizarea activității aferente serviciului, lucrării externalizate, fără a fi afectată calitatea sa.</p> <p><u>Pot fi externalizate serviciile de măsurare a energiei termice și de facturare în interiorul clădirii între sub-consumatori, chiram metodologia de la HG 191 permite un system propriu de repartiție a căldurii și deci inclusiv sisteme de contorizare si facturare</u></p>	<p>proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a:</p> <p>a) asigura corespunderea prevederilor proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;</p> <p>b) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea anumitor recomandări în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora. În acest sens proiectul de Lege a fost supus expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Prevederile ce țin de repartizarea consumurilor de energie termică între consumatori, în clădirile rezidențiale cu două și mai multe apartamente, în care există cel puțin un apartament deconectat de la sistemul colectiv de</p>
--	---	--

		<p>alimentare cu energie termică, se efectuează în conformitate cu prevederile anexei nr. 7 aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 191/2002.</p> <p>Complementar, menționăm că în conformitate cu prevederile pct. 65 subpct. 11) din Hotărârea ANRE nr. 23/2017, furnizorul are obligația să prezinte consumatorului, lunar, factura emisă în baza indicilor echipamentelor de măsurare pentru plata energiei termice la tariful în vigoare, aprobat de Agenție, cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de expirarea termenului – limită de plată a facturii, indicat în aceasta. Totodată, conform 75. din Metodologia privind repartizarea consumului direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile</p>
--	--	---

	<p>Denumirea capitolului VI va avea următorul cuprins:</p> <p>„Capitolul VI. Folosirea terenurilor și drepturile asupra proprietății unui terț</p> <p>1) Articolul 28 va avea următorul cuprins</p> <p>Articolul 28. Principii generale</p> <p>(1) Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, se transmit în folosință unităților termoelectrice cu titlu gratuit.</p> <p><u>Aceasta poate duce la abuzuri, trebuie completat cu ...in folosință unităților termoelectrice cu titlu gratuit pe perioada cât sunt necesare pentru rețelele respective , in cazul schimbării, scoaterii din uz sau desființării acestor rețele, terenurile revin la APL.</u></p>	<p>deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă aprobat prin HG 191/2002, „Locatarii/gestionarii/asociațiile de proprietari din condominiu sunt în drept să elaboreze și să decidă asupra unui alt mecanism de repartizare a consumului de energie termică diferit de cel aprobat prin prezenta hotărâre, cu condiția respectării legislației.”</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Conform art. 28 alin. (2) din proiectul de lege „Dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenului pe durata de exploatare a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricărui acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. Dreptul de folosință constituit în temeiul prezentului articol se exercită și este opozabil terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor</p>
--	--	--

		<p><i>imobile.</i>”Conform art. 4 alin. (1) lit. i) din Legea Nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă „<i>Pentru autoritățile publice locale de nivelul întâi se stabilește ca domeniu propriu de activitate dezvoltarea și gestionarea rețelelor urbane de distribuire a gazelor și energiei termice</i>”</p> <p>Astfel în scopul unificării legilor din domeniul energiei cu excluderea tratării diferite a sectoarelor din domeniu, prevederea dată este în conformitate cu art. 74 alin. (1) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale care prevede „<i>Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale, se transmit în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit</i>” și art. 57 alin. (1) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică care prevede „<i>Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția,</i></p>
--	--	--

	<p>Articolul 31. Zonele de protecție a rețelelor termice</p> <p><u>A se preciza Rețelele termice în gestiunea furnizorului până la punctul de delimitare</u></p>	<p><i>exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice de transport și de distribuție, se transmit în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit”</i></p> <p>Totodată, conform art. 1 din Legea nr. 1402/2002 a serviciilor publice de gospodărie comunală „<i>Prezenta lege stabilește cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor</i>” iar conform art. 3 alin. (1) a aceleiași legi „<i>Serviciile publice de gospodărie comunală asigură furnizarea/prestarea alimentării cu energie termică</i>”.</p> <p>Astfel, prin transmiterea în folosință unităților termoelectrice cu titlu gratuit a terenurilor din proprietatea APL se contribuie la înființarea serviciilor publice de gospodărie comunală și evitarea creșterii tarifelor din contul costurilor de utilizare a terenurilor. Totodată, terenurile care se utilizează pentru rețelele de distribuție a energiei termice sunt terenuri adiacente drumurilor, spațiilor</p>
--	---	--

	<p>(1) Pentru a se asigura protecția și funcționarea normală a rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor și a mediului, în conformitate cu Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice, aprobat de Guvern, se stabilesc zone de protecție a rețelelor termice.</p> <p>(2) În scopul protecției rețelelor termice și instalațiilor termoelectrice, persoanelor fizice și juridice li se interzice, fără acordul în scris al unității termoelectrice:</p> <p>a) să efectueze construcții de orice fel în zona de protecție a rețelelor termice;</p> <p>b) să amenajeze parcuri auto, să instaleze construcții provizorii, să instaleze pavaje;</p> <p>c) să efectueze săpături de orice fel ori să înființeze plantații perene în zona de protecție a rețelelor termice;</p> <p>d) să depoziteze materiale pe căile de acces la rețelele termice și în zonele de protecție a rețelelor termice;</p> <p>e) să intervină în orice alt mod asupra rețelelor termice.</p> <p><u>Articol care trebuie exclus sau completat deoarece este interpretabil, intervenții pot fi de exemplu izolarea țevilor sau reparația izolației.</u></p> <p><u>Articolul trebuie să permit intervenția consumatorilor sau furnizorului pentru instalarea sistemelor de măsurare (preluarea parametrilor pentru contorizare, colectivă sau individuală aceste intervenții prin includerea unităților de măsură pot avea loc la nivel de bloc sau conducte verticale)</u></p> <p>2. La Articolul 36:</p>	<p>pietonale și terenuri aferente clădirilor care beneficiază de serviciile SACET, astfel încât acesta nu aduc prejudicii APL ci dimpotrivă contribuie la crearea unui mediu mai sustenabil și prietenos mediul în localități.</p> <p>Nu se acceptă În conformitate cu prevederile pct. 3 din Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 876/2022, „<i>rețea termică reprezintă ansamblu de conducte, instalații de pompare, puncte termice centrale, puncte termice individuale situate în aval de punctul de delimitare cu centrala termică, centrala electrică de termoficare, care servesc la transmiterea și distribuția energiei termice până la instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului</i>”.</p> <p>Prevederile detaliate cu privire la zonele de protecție a rețelelor termice, sunt descrise în Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 876/2022.</p>
--	---	--

3) se completează cu un alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

”(4¹) Distribuitorii pot realiza modernizarea sistemelor colective (Este un articol abuziv care permite abuz din partea distribuitorilor și exclude apariția altor posibili ofertanți, furnizorul care este și parte coordonatoare în procesul de proiectare a modernizărilor va folosi dreptul și monopolul său natural în domeniu. De asemenea sintagma pot realiza este una duală care permite interpretări. Deoarece distribuitorul este parte nemijlocit interesată acesta trebuie exclus sau să rămână ca furnizor de ultimă opțiune în cazul în care nu s-au găsit alte companii. Acest principiu de separație este mai corect deoarece lucrările vor avea loc după punctul de delimitare.) de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici.

Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate, sau care urmează a fi dotate, cu puncte termice individuale, (Nu poate fi în lege o prevedere discriminatorie și cu indicarea concretă a tipului de tehnologie acceptată. Modernizarea poate avea loc și cu alte tehnologii iar promovarea unui element concret (PTI) aduce avantaje unor furnizori dedicați de aceste tehnologii 1 sau 2 în toată Moldova, iar procesul de proiectare, instalare are loc doar cu aprobarea distribuitorului ceea ce iarăși crează elemente de corupție și împiedică concurența.)

Se acceptă parțial

Prin prezentul articol nu se impune o obligație ci se oferă un drept al unităților termoelectrice de a efectua investiții în interiorul blocului locativ. Totodată la articolul 37 alineat 1 drepturile consumatorilor, s-a completat cu:

„e1) să realizeze modernizarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu doar în baza deciziei asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu

	<p>și există acordul asociației proprietarilor în condominiu în <u>(Este discriminatoriu deoarece foarte multe forme de asociații încă nu sunt condominium,</u></p> <p><u>Se cere reformularea</u></p>	<p><i>prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. ”; și</i></p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Punctul Termic Individual nu reprezintă un produs comercial sau marcă comercială ci un ansamblu de instalații menită să asigure transmiterea sigură și calitativă a energiei termice către instalația de utilizare a consumatorului.</p> <p>Totodată în textul proiectului este specificat că modernizarea se realizează în clădiri dotate, sau care urmează a fi dotate, cu puncte termice individuale.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>De menționat că aceste modernizări sunt la decizia asociației proprietarilor în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu</p> <p>Suplimentar, menționăm că, în sensul Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, condominiu reprezintă ansamblu format dintr-un teren cu una sau, în condițiile art. 10, mai multe clădiri în care există unități care</p>
--	--	--

	<p>La Articolul 37:</p> <p>1) la alineatul (1):</p> <p>se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„e¹) să solicite de la distribuitor deservirea, reparația și gestionarea utilajului și a rețelelor termice, rețelelor de apă caldă menajeră, aflate în gestiunea consumatorului, contra plată, fără a se include cheltuielile respective în tarifele reglementate”;</p> <p><u>Să solicite distribuitorului sau altei companii specializate în deservirea, reparația ...</u></p> <p><u>În lege nu poate fi o măsură exclusivistă, reparația și gestiunea reșelelor interne poate fi efectuată de alte companii decât furnizorul/distribuitorul</u></p>	<p>fac obiectul dreptului de proprietate exclusivă și părți comune care fac obiectul dreptului de proprietate comună, care sunt destinate folosinței sau utilității mai multor proprietari.</p> <p>Astfel, conform art. 87 din legea citată supra, „În termen de 18 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, asociațiile de proprietari ai locuințelor/ apartamentelor privatizate, cooperativele de locuințe și cooperativele de construcție a locuințelor se reorganizează prin transformare în asociații de proprietari din condominiu.”</p> <p>Se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 37 alin. (1) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, „Consumatorul de energie termică are următoarele drepturi”, iar prin completarea propusă în proiectul de lege „e¹) să solicite de la distribuitor deservirea, reparația și gestionarea utilajului și a rețelelor termice, rețelelor de apă caldă menajeră, aflate în gestiunea consumatorului,</p>
--	---	--

	<p>2) la alineatul (2) litera c) va avea următorul cuprins:</p> <p>„c) să nu modifice instalațiile de utilizare a energiei termice, prevăzute în proiectul inițial, decât în baza unui alt proiect tehnic, elaborat și verificat în modul stabilit, și coordonat cu distribuitorul de energie termică, procedură obligatorie pentru consumator și în cazul modificărilor la instalațiile subconsumatorilor săi;”.</p> <p><u>Prevederea nu trebuie să cuprindă măsurile necesare introducerii sistemelor individuale de contorizare, de protecție (vane de secționare) și alte elemente de preluare a datelor termice (presiune, temperatură, debitmetre), este dreptul consumatorului să poată măsura individual la fiecare loc de consum.</u></p> <p><u>În cazul în care nu are loc schimbarea traseelor termice și relocarea acestora nu este necesar proiect ethnic.</u></p> <p>La Articolul 41, alineatul (1) după cuvintele „unor subconsumatori” se completează cu textul „doar cu condiția coordonării cu distribuitorul și/sau furnizorul a avizului de racordare”;</p> <p><u>Articolul nu stipulează clar</u></p> <p><u>Furnizorul livrează energie unui bloc al unei asociații, consumator este asociația, deci implicit toți locatarii deja sunt sub-consumatori (pot fi apartamente, oficii magazine sau combinații din toate acestea)</u></p> <p><u>A se reformula sau exclude</u></p> <p>3. Se completează cu Articolul 42¹ cu următorul cuprins:</p>	<p><i>contra plată, fără a se include cheltuielile respective în tarifele reglementate”.</i></p> <p>În acest context menționăm că acesta este un drept al consumatorului și nu reprezintă o măsură restrictivă asupra alegerii unei alte companii care prestează serviciile respective. Totodată serviciul de deservirea, reparația și gestionarea utilajului și a rețelelor termice, rețelelor de apă caldă menajeră, aflate în gestiunea consumatorului nu este unul reglementat și ține de piața liberă.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>La articolul 37 aliniat (1) drepturile consumatorilor, s-a completat cu:</p> <p>„e1) să realizeze modernizarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu doar în baza deciziei asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. ”;</p>
--	---	---

	<p>„Articolul 42¹. Deconectarea de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică</p> <p>(2) În alte zone decât cele unitare, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, se permite numai în cazul când studiile de fezabilitate demonstrează rentabilitatea economică a deconectării, precum și respectării cumulative a următoarelor condiții:</p> <p>a) obținerea avizului de deconectare de la distribuitor și/sau după caz, de la furnizorul de energie termică;</p> <p>b) acordul scris al administratorul asociației/gestionarul condominiului și al tuturor locatarilor; <u>(O prevedere abuzivă, nu este necesar acordul tuturor pentru luarea unei decizii în cadrul unui condominium sau asociații de locatari.</u></p> <p><u>La luarea deciziilor de investiții promovate de CNED cota locatarilor de acord este stipulate alta)</u></p> <p>(3) Studiul de fezabilitate menționat la alin. (2) se elaborează de către auditorii energetici calificați și înregistrați în Registrul electronic al auditorilor energetici deținut de instituția publică de suport.</p> <p>(4) Studiul de fezabilitate se elaborează în conformitate cu un Ghid elaborat <u>(Nu există Ghidul)</u> și aprobat de către de instituția publică de suport, care va include următoarele elemente structurale, fără a se limita la acestea:</p> <p>a) stabilirea unei limite de sistem și, după caz, a unei limite geografice pentru intervenția planificată;</p>	<p>Se acceptă parțial Conform art. 24. alin. (2) din Legea nr. 187/2023 cu privire la condominiu, <i>„Persoana fizică proprietară a unității cu destinație locativă are, în raporturile reglementate de prezenta lege la care este parte asociația ori furnizorii de servicii, calitate de consumator.”</i></p> <p>Nu se acceptă Conform Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, condominiu reprezintă ansamblu format dintr-un teren cu una sau, în condițiile art. 10, mai multe clădiri în care există unități care fac obiectul dreptului de proprietate exclusivă și părți comune care fac obiectul dreptului de proprietate comună, care sunt destinate folosinței sau utilității mai multor proprietari. Iar conform art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187/2022 <i>„Constituie părți comune [...]rețelele de alimentare cu energie termică și gaze de la branșament/racord până la</i></p>
--	---	--

	<p>4. La Articolul 43:</p> <p>1) la alineatul (1);</p> <p>propoziția a treia cuvintele „celelalte categorii de consumatori”, se substituie cu cuvintele „Consumatorii noncasnici”;</p> <p>2) se completează cu alineatele (1¹)și (1²) cu următorul cuprins:</p> <p>”(1¹) Distribuitorii de energie termică pot achiziționa, instala, exploata, întreține și verifica metrologic echipamentele de măsurare a consumatorilor casnici și în alte locuri de consum decât cele prevăzute în alineatul (1), convenite între părțile contractante. Echipamentele de măsurare pot fi instalate doar în cazul existenței posibilităților tehnice. Cheltuielile suportate în condițiile art. 36 aliniat (4¹) se includ în tariful pentru energia termică.”</p> <p>(1²) Unitățile termoelectrice pot achiziționa, instala, exploata, întreține și verifica metrologic echipamentele de măsurare necesare în procesul tehnologic. Cheltuielile suportate se includ în prețul și tariful reglementat.”</p> <p><u><i>A se introduce aceste 2 articole care permit instalarea sistemelor de contorizare individual fără a modifica traseele termice existente și a introduce reconstrucții capitale costisitoare în blocuri</i></u></p> <p><i>(1³) sisteme de contorizare și reglare a consumului individual de energie pot fi instalate și de către consumatori prin intermediul companiilor specializate utilizând una din metodele disponibile de contorizare și reglare a consumului de energie termică, aceștia pot face contorizarea împreună cu întreaga asociație sau la nivel individual pentru spațiile deținute.</i></p>	<p><i>punctul de distribuție către unitățile aflate în proprietate exclusivă[...]</i> Astfel, orice intervenție la proprietatea comună SCAET îi afectează pe toți ceilalți.</p> <p>Se acceptă parțial <i>În conformitate cu alin. (1) din dispozițiile finale din proiectul de Lege, „Instituția publică de suport, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va elabora, aproba și publica pe pagina sa oficială Ghidul prevăzut la Articolul 42¹, alin. (4)”.</i></p> <p>Se acceptă parțial Conform art. 28. alin. (1) lit. b din Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu „Asociația se înființează în conformitate cu prezenta lege și este în drept să desfășoare genuri de activitate ce țin de realizarea scopurilor care rezultă din prezenta lege, inclusiv reprezentarea intereselor membrilor săi pentru dobândirea drepturilor asupra părților comune ori lărgirea acestor drepturi sau a suprafeței</p>
--	---	--

(1⁴) Contorizarea individuală cu mijloace tehnice specializate vor fi luate în considerare la facturarea individuală și distribuția energiei termice în interiorul blocului alimentat de către distribuitor/furnizor

4) după alineatul (3) se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică cu distribuție pe orizontală, conform acordului între administratorul asociației/gestionarul condominiului și deținătorii de unități în condominiu sau chiriași, se vor instala echipamente de măsurare a energiei termice identice, în baza condițiilor tehnice eliberate de distribuitor cu respectarea alin. (2) al prezentului articol.”;

Este o prevedere abuzivă și exclusivistă care implică cheltuieli mari și reconstrucții capitale, trebuie de exclus formularea distribuție pe orizontală din lege. Este doar una din metodele posibile de contorizare individuală.

*părților comune; administrarea, deservirea, **exploatarea, reabilitarea, modernizarea, reconstrucția părților comune și construcția încăperilor suplimentare și a obiectelor de uz comun în condominiu**”*
Totodată, conform art. 34. alin. (3) lit. g) din aceeași lege Adunarea generală are în competență aprobarea condițiilor de contractare a lucrărilor necesare pentru întreținerea, reparația și modernizarea părților comune, inclusiv îmbunătățirea eficienței energetice, și bugetul alocat pentru acestea; în caz de necesitate, aprobă mărimea contribuțiilor proprietarilor pentru acoperirea acestor cheltuieli.

Suplimentar, la art. 37 alineat (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit „e1) să realizeze modernizarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu și să instituie propriul mecanism de repartizare a consumului de energie termică doar în baza deciziei asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu

	<p>5) alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Unitățile termoelectrice/ consumatorii au dreptul să inițieze verificarea metrologică de expertiză a echipamentelor de măsurare dacă una dintre părți are reclamații. În cazul în care reclamația se confirmă, se fac recalculări a energiei termice livrate cu recuperarea cheltuielilor de verificare în termen de până la 6 luni de la data depunerii reclamației. În cazul în care nu se confirmă, cheltuielile de verificare le suportă reclamantul.</p> <p><u>Cum se vor verifica toate contoarele unui bloc în caz că apar reclamații?</u></p> <p><u>Este un articol fără sens. De reformulat.</u></p>	<p>prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. ”;</p> <p>Se acceptă Cuvintele „distribuție pe orizontală” au fost excluse. Suplimentar, la art. 37 alineat (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e1) să realizeze modernizarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu și să instituie propriul mecanism de repartizare a consumului de energie termică doar în baza deciziei asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. ”;</p> <p>Nu se acceptă Propunerea respectivă nu se răsfrânge asupra tuturor consumatorilor ci doar pentru părțile ce au reclamații (unitățile termoelectrice/ consumatorii).</p>
<p>Galina Legkova (Nr. 1948 26.03.2024)</p>	<p>1. В законе № 92, как и в других законодательных актах об энергетике, прописать обязательное заключение прямых</p>	<p>Se acceptă parțial. Conform Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu furnizorii</p>

	<p>контрактов потребителя с поставщиком, без посредников и представителей.</p> <p>«промежуточная услуга по поставке тепловой энергии – услуга по поставке тепловой энергии, которая используется или может использоваться собственниками квартир и их владельцами, но которая, в зависимости от конкретной ситуации в многоквартирном доме, по техническим или юридическим причинам, осуществляется при посредничестве объединения на основе договора, заключенного между администратором объединения/управляющим кондоминиумом (посредником в оказании услуг) и поставщиком, и не может быть заключено в индивидуальном порядке владельцами или владельцами квартир или выставлено им индивидуально;» - И включить</p> <p>2. У потребителей должно быть право выбора , пользоваться централизованным отоплением или отключиться от него и использовать альтернативные источники (например газовый или электрический обогрев).</p> <p>3. Во всех законодательных актах , наряду с обязательным заключением контракта потребителя с поставщиком, прописать обязанность поставщика предоставлять потребителю все требуемые расчёты по суммам указанным</p>	<p>de energie termică sunt obligați să încheie contracte de servicii intermediare. Suplimentar, la art. 37 alineat (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e2) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;</p> <p>Se acceptă parțial. Deconectarea de la sistemele de alimentare centralizate cu energie termică este permisărealizată în condițiile articolului Articolul 42¹ Scopul proiectului de lege este consolidarea eforturilor în vederea promovării energiei termice furnizate prin sisteme centralizate eficiente de alimentare cu energie termică și a energiei termice produse în cogenerare. Totodată</p> <p>Se acceptă parțial. Conform pct. 9 din Metodologia privind repartizarea consumului</p>
--	---	--

	<p>в квитанциях на оплату, согласно формулам расчёта установленным действующим законодательством в определённый законом срок.</p> <p>4. Указать в законодательных актах , что поставщики при заключении контрактов, должны обязательно прилагать к контракту схему дома с указанием теплоносителей (батарей и труб в подъезде), отапливаемых подсобных помещений,</p>	<p>direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă aprobat prin HG 191/2002 „În scopul asigurării transparenței procesului de repartizare a consumului de energie termică înregistrat de echipamentul de măsurare instalat la nivel de bloc locativ/clădire, factura de plată va conține, în mod obligatoriu, informațiile cu privire la elementele de calcul utilizate la repartizarea consumurilor de energie pentru locul de consum facturat, precum și costul de energie termică necesară pentru 1 m2 de suprafață a apartamentului/încăperii facturat(ă).”</p> <p>Se acceptă parțial. Conform pct. 9 din Metodologia privind repartizarea consumului</p>
--	--	--

	<p>подвалов и чердаков. Чтобы у потребителя было полное понимание, за что конкретно он платит.</p> <p>5. «(6) Физическое или юридическое лицо, не выполнившее условия, предусмотренные частями (1) – (5), обязано восстановить присоединение объектов использования тепловой энергии к коллективной системе теплоснабжения</p>	<p>direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă aprobat prin HG 191/2002 „În scopul asigurării transparenței procesului de repartizare a consumului de energie termică înregistrat de echipamentul de măsurare instalat la nivel de bloc locativ/clădire, factura de plată va conține, în mod obligatoriu, informațiile cu privire la elementele de calcul utilizate la repartizarea consumurilor de energie pentru locul de consum facturat, precum și costul de energie termică necesară pentru 1 m2 de suprafață a apartamentului/încăperii facturat(ă).”</p> <p>Se acceptă. Cerințele cu privire la condițiile și perioadele de deconectare permise sunt prevăzuți în</p>
--	--	--

	<p>или к системе централизованного снабжения с тепловой энергии - в течение одного месяца по предписанию администратора товарищества/управляющего многоквартирным домом или теплоэнергетического предприятия и проинформировать администратора товарищества/управляющего многоквартирным домом и/или теплоэнергетического предприятия о его исполнении, с возмещением причиненного ущерба.» - Исключить из законодательства, и исключить даже возможность того, чтобы возникала подобная аварийная ситуация, когда потребителей будут подключать, потом отключать, потом пере подключать к другому поставщику. Чтобы не возникали такие ситуации, когда люди будут оставаться без тепла по вине поставщика!</p> <p>6. Исключить из законодательных актов пункт, касающийся запрещения изолировать трубы отопления в подвалах.</p> <p>7. Статья 45². Санкции за нарушение законодательства в сфере тепловой энергетики</p>	<p>Regulamentul privind furnizarea energiei termice pct. 133 și Secțiunea 4 din Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice aprobate prin Hotărârea ANRE Nr. 23/2017 și Hotărârea ANRE Nr. 484/2017.</p> <p>Se acceptă. Prevedere cu privire la interzicerea izolării rețelelor termice din subsolurile clădirii nu există. Conform HG 191/2002. Se interzice deconectarea și demontarea coloanelor de la SCAET, precum și izolarea acestora, în scopul evitării modificării distribuției uniforme a agentului termic și al neadmiterii supraîncălzirii unor apartamente și al încălzirii insuficiente a altora.</p> <p>Nu se acceptă.</p>
--	--	--

	<p>г) «неоднократный необоснованный отказ поставщика от заключения договора на поставку тепловой энергии;»-исключить . Заменить на - «необоснованный отказ поставщика от заключения договора на поставку тепловой энергии»</p> <p>д) «неоднократный отказ обладателя лицензии исполнять решения и решения Агентства;»- исключить . Заменить на - «отказ обладателя лицензии исполнять решения и решения Агентства»</p> <p>8. Статья 28. Общие принципы</p> <p>(1) Земли государственной или административно-территориальных единиц, находящиеся в государственной собственности, необходимые для строительства, эксплуатации, содержания, восстановления или модернизации тепловых сетей и теплоэнергетических установок, передаются в пользование теплоэнергетическим объектам безвозмездно.</p> <p>(2) Право свободного пользования земельным участком при эксплуатации тепловых сетей и теплоэнергетических установок, предусмотренных частью (1), возникает действие настоящего закона без необходимости получения согласия государства или административно-территориальных единиц, заключения каких-либо правовых актов или выполнения иных формальностей. Право пользования, установленное настоящей статьей, осуществляется и подлежит принудительному исполнению в отношении третьих лиц без необходимости его</p>	<p>Prevederile proiectului de lege au scopul aducerii prevederilor legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării în concordanță cu celelalte legi sectoriale, în conformitate cu prevederile art. 17 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.17 din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile proiectului de lege au scopul aducerii prevederilor legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării în concordanță cu celelalte legi sectoriale, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.</p>
--	--	--

	<p>регистрации в реестре недвижимого имущества.- Исключить.</p> <p>9. «(4) Права пользования и сервитута, предусмотренные абз. (3) оно установлено на основе общественной полезности, в силу настоящего закона, без необходимости получения согласия собственника земли или соответствующего недвижимого имущества, заключения каких-либо правовых актов или выполнения иных формальности, за исключениями, установленными ст. 281 п. (2) и в ст. 282 п. (3). Содержание прав пользования и сервитута и срок их установления предусмотрены ст. 281 и 282. Соответствующие права осуществляются и подлежат принудительному исполнению в отношении третьих лиц без необходимости их регистрации в реестре недвижимости.</p> <p>(3) На землях и ином имуществе, находящемся в частной собственности, теплоэнергетические объекты в соответствии с настоящим Законом при строительстве, эксплуатации, содержании, восстановлении, модернизации, в том числе перетехнологическом, тепловых сетей и теплоэнергетических установок пользуются льготами. следующие права:</p> <p>а) право пользования земельным участком для выполнения работ, необходимых для строительства, восстановления или модернизации тепловых сетей и теплоэнергетических установок;</p> <p>б) право пользования земельным участком для обеспечения нормальной эксплуатации тепловых сетей и теплоэнергетических установок путем проведения ревизий, ремонтов и других мероприятий, необходимых для эксплуатации и содержания тепловых сетей</p> <p>(4) Права пользования и сервитута, предусмотренные абз. (3) оно установлено на основе общественной полезности, в силу настоящего закона, без необходимости получения</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederile proiectului de lege au scopul aducerii prevederilor legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării în concordanță cu celelalte legi sectoriale, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.</p>
--	---	---

согласия собственника земли или соответствующего недвижимого имущества, заключения каких-либо правовых актов или

- (4) Права пользования и сервитута, предусмотренные абз. (3) оно установлено на основе общественной полезности, в силу настоящего закона, без необходимости получения согласия собственника земли или соответствующего недвижимого имущества, заключения каких-либо правовых актов или выполнения иных формальности, за исключениями, установленными ст. 281 п. (2) и в ст. 282 п. (3). Содержание прав пользования и сервитута и срок их установления предусмотрены ст. 281 и 282. Соответствующие права осуществляются и подлежат принудительному исполнению в отношении третьих лиц без необходимости их регистрации в реестре недвижимости.» - Исключить.

Все работы выполнять только с согласия собственника или пользователя земельного участка.

9. «Статья 30. Экспроприация

- (1) Земли, необходимые для строительства, эксплуатации, содержания, восстановления или модернизации тепловых сетей и теплоэнергетических установок, принадлежащие в собственности третьих лиц, могут быть экспропрированы компетентным органом в целях общественной полезности с соблюдением процедура, предусмотренная Законом №. 488/1999 экспроприация по соображениям общественной пользы.»- Исключить

10. . "д) начислять пени за просрочку оплаты выставленной счета за тепловую энергию в размере и порядке,

Nu se acceptă

Prevederile proiectului de lege au scopul aducerii prevederilor legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării în concordanță cu celelalte legi sectoriale, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

	<p>установленных договором по итогам переговоров». – Исключить.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile proiectului de lege au scopul aducerii prevederilor legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării în concordanță cu celelalte legi sectoriale, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.</p>
<p>Vitalii Voznoi (Nr. 1948 26.03.2024)</p>	<p>Концептуальные замечания</p> <p>1. Убрать по всему тексту законопроекта (а также и закона 92) ВСЕ пустые формулировки, не подкрепленные ресурсами и противоречащие другим законодательным актам. (пример П.10 - Ст.11., 1), Зак.92, где и та и другая формулировка является пустыми) Сделать для этого отдельную встречу.</p> <p>2. Внести ответственность за неисполнение нормативных актов со стороны чиновников (не менее 20 уе)</p> <p>1. По тексту очень много таких примеров, которые не могут быть известны работникам МинЭнергетики (т.к. они не обладают практическим опытом), и вряд ли им подсказывали работники исполнители, как сделать свои обязанности более точными.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost avizat de către autoritățile publice centrale și efectuată expertiza juridica</p> <p>Nu se acceptă Subiectul invocat excede sfera de reglementare a legii</p> <p>Nu se acceptă Lipsește subiectul propunerii</p>

	<p>2. Отсутствие материальной ответственности у чиновников приводит к многочисленным отпискам и неисполнению пунктов нормативных актов (а также к потере времени со стороны активных граждан)</p> <p>Вводная часть закона 92 (концепт. Указать закон 105, как базовый в работе и проследить, чтобы не было никаких противоречий по тексту поправок, а также в первоначальном тексте.</p> <p>Закон 105 является базовым в области защиты прав потребителей, и з.92 (как и прочие) должен составляться без противоречий и в соответствии с с з.105. Из-за таких противоречий затем возникает множество судебных исков</p> <p>П. 1, по тексту зак.1402, art.I Оставить синтагму "управляющие жилым фондом"</p> <p>Иначе куда отнести такую форму управления, как ЖЭКи. Сейчас по всему тексту законопроекта как бы само собою подразумевается, что ЖЭКи будут ликвидированы в ближайший месяц или полгода. Но нигде не дается разъяснений, что с ними произойдет, с домами в их администрировании, с накопленными перед поставщиками долгами, с коммуникациями и техническим оборудованием. как будто они волшебным образом превратятся в законные и эффективные кондоминиумы. Т.о. будет повторено ошибка годичной давности, при обсуждении постановления 191.</p> <p>П.3., в ст.5, 3) Закона 92 Не дополнять понятием "дистрибьютор" (либо очень точно обозначить, что таковыми не могут быть управляющие жилым фондом)</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă. Noțiunea utilizată în lege este administrator al asociației/ gestionar al condominiului ceea ce nu exclude Întreprinderile municipale de gestionare a fondului locativ.</p> <p>Nu se acceptă. Conform definiției de la art. 5 a proiectului de lege ”<i>distribuitor de energie termică</i> - unitate termoenergetică ce desfășoară activitatea de distribuție a</p>
--	--	--

	<p>Под дистрибьюторами в новой редакции может пониматься в данном случае администратор жилого фонда. Так, например, во многих ответах госорганов и Агентства под потребителем сейчас допускаются ЖЭКи и АПЛП, несмотря на то, что не являются таковыми.</p> <p>П.4., ст.6-2 Закона 92 Дополнить разделом по отключению от SACET</p> <p>У потребителя должна оставаться возможность как переподключаться, так и отключаться от SACET</p> <p>П.7. - ст.9, 3) (2-1), Все данные пункты изучить на предмет реальности и включить в постановление о функционировании НАРЭ (а также, возможно, в закон о защите прав потребителей №105, для исключения противоречий)</p> <p>Дав именно в этом законе развернутую трактовку (а не в основных нормативных актах, регламентирующих защиту прав потребителей и функционирование НАРЭ), мы провоцируем его приоритетность над другими. Хотя данный закон - больше должен быть про тепловую энергию и когенерацию, и не более.</p>	<p>energiei termice în condițiile prezentei legi;” iar conform art. 18. alin. (1) din Legea 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării <i>Activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în scopul comercializării acesteia sînt supuse licențierii.</i> Astfel, distribuitor poate fi doar o unitate termoelectrică care deține licență în condițiile legii.</p> <p>Se acceptă Deconectarea este permisă în condițiile art. 42¹ și are menirea sa protejeze consumatorii rămași la SCAET de influența negativă a deconectării unităților în condominiu.</p> <p>Nu se acceptă. Prevederile art. 9 sunt obligatorii pentru Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Totodată atribuțiile Agenției sunt descrise și în Art. 12 din Legea 174/2017 cu privire la energetică</p>
--	--	--

П.17. - ст.21 (1) Вернуть в текст 1 месяц.

В первую очередь это связано с особенностями работы почты плюс с необходимостью наличия срока для принятия взвешенного решения (включая консультирование с юристом, профильными НПО и пр.)

П.17. - ст.21 (1) е), в конце, Закона 92. Смещение от обязательного контракта между поставщиком и конечным потребителем в сторону некоего расплывчатого трактования на основе фактур недопустимо, поэтому необходимо исключить данные поправки. Да, концептуально возможно заключение договора поставщиком с управляющим жилым фондом, но ТОЛЬКО при наличии (и

Nu se acceptă

În conformitate cu art. 66 alin. (3) a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică „*Deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorului final de la rețeaua electrică pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului-limită de achitare*” iar conform art. 83 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale „*Deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final de la rețeaua de gaze naturale pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului-limită de achitare*”

Nu se acceptă

Prevederile proiectului de lege au scopul aducerii prevederilor legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării în concordanță cu celelalte legi sectoriale, art. 87 alin. (8) din Legea nr. 108/2016

	<p>указании) контрактов с конечным потребителем, которые соответствуют законодательству.</p> <p>Даже текущие законы (не приведенные до сих пор в соответствие с более ранними нормативными актами) содержат двойное толкование (что далее приводит к многочисленным жалобам и судебным искам, и расходам на них). Текст законопроекта вносит еще большую неразбериху и будет приводить к нарушениям закона 105 и гражданского кодекса.</p> <p>П.18. - Ст. 211, (5), Закона 92. Убрать данные пустые формулировки ("предпринять все меры"), не подкрепленные ресурсами и ответственностью. Или подтвердить чем-то реальным со стороны тех, кто указан в этом пункте.</p> <p>Запись пустых формулировок не способствует эффективности исполнения закона, а лишь создает объем для документа. Минимум половина статей т.н. "энергетических" законов не исполняется, если провести реальную их экспертизу.</p> <p>П.23 - Ст. 31 (4), Закона 92. Запрет строительства на энергоинфраструктуре. Предлагается установить срок (например, 3 года), для освобождения земли от подобных случаев (которые имели место ранее, в первую очередь в</p>	<p>cu privire la gazele naturale și art. 70 alin. (8) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Nu se acceptă În acest sens proiectul de Lege a fost supus expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024. În conformitate cu art. 9 alin. (4) lit. h) din Legea 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării „<i>Pentru îndeplinirea eficientă a atribuțiilor sale, Agenția are dreptul să înainteze prescripții titularilor de licențe cu privire la lichidarea încălcărilor depistate</i>”</p> <p>Se acceptă În conformitate cu pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 876/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție a rețelelor termice,</p>
--	--	--

	<p>городской черте и для магистральных труб). Пример - ул. Николае Димо</p> <p>За годы отсутствия такой нормы и индифферентного отношения со стороны монополистов сложилась подобная практика. И необходимо не только не допускать новых случаев, но и постепенно устранять предыдущие, иначе это грозит плохими последствиями в дальнейшем, по мере устаревания труб.</p>	<p>prin care „autoritățile administrației publice locale, ca parte responsabilă de transpunerea informației pe hărțile funciare și informarea persoanelor juridice și fizice interesate cu privire la amplasarea rețelelor termice, vor asigura instituirea unui mecanism de control privind respectarea zonelor de protecție de către unitățile termoenergetice, instituțiile de proiectare, deținătorii terenurilor din zonele de protecție a rețelelor termice și persoanele fizice și juridice care realizează lucrări de construcție, alte lucrări sau activități în zonele de protecție a rețelelor termice din teritoriul administrat. Totodată, conform pct. 19 alin. (5) a aceluiași regulament <i>În limitele zonelor de protecție a rețelelor termice se interzice construcția de noi clădiri și ridicarea de construcții de orice fel, garduri, îngrădirea sau limitarea prin împrejuriri, prin construcții sau în orice alt mod a accesului la rețelele termice, blocarea intrărilor și a accesului la obiectele și construcțiile auxiliare ale rețelelor termice</i></p> <p>Nu se acceptă</p>
--	--	--

	<p>П.28 - Ст. 36 (4-1), Закона 92, Исключить возможность проведения в тариф закупки, установки измерительных приборов и регулирующих систем (вкл. "модернизацию" SACET)</p> <p>закупки, установки измерительных приборов и регулирующих систем должна производиться за счет собственных средств поставщиков.</p>	<p>Conform art.16² alin. (1) din Legea Nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică „În clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, în sensul Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, dotate cu/alimentate de la o sursă centrală sau alimentate de la sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, se instalează echipamente de măsurare individuale pentru a măsura consumul de energie termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire pentru fiecare unitate a clădirii, în cazul în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic și este justificat economic.”. Totodată conform art. 55 alin. (5) a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică „Cheltuielile legate de cumpărarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sînt suportate de operatorul sistemului de distribuție din sursele incluse în tarifele pentru serviciul de distribuție a</p>
--	--	---

	<p>П.30 - Ст. 38 (3)-7), Закона 92, Ввести не только номер телефона, но и мэл, а также норматив по времени ответа на заявку</p> <p>На сегодняшний день, несмотря на формальное наличие телефонов (на сайте), многие из них подолгу не отвечают, что легко наблюдать во время крупных аварий. При отсутствии ответственности, это очередной пустой пункт.</p> <p>П.31 - Ст. 40 (7)-8), Закона 92, Заменить на слова "Закон о защите прав потребителя, а также законодательство, не противоречащее Гражданскому кодексу и Закону 105"</p>	<p><i>energiei electrice” și conform art. 69 alin. (5) a Legii 108/2016 cu privire la gazele naturale Cheltuielile legate de procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sînt suportate de către operatorul sistemului de distribuție din sursele incluse în tarifele pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale.</i></p> <p>Se acceptă</p> <p>Articolul 21 al Legii cu privire la energia termice este completat cu alineat (4) Examinarea neînțelegerilor de către unitățile termoenergetice care prevăd cerințele pentru soluționarea reclamațiilor.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>La alin. (8) art. 40 a fost completat cu Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.</p>
--	---	---

	<p>убирая как основной нормативный акт Закон №105, дается широкое поле для злоупотреблений, противоречий, незаконных судебных исков</p> <p>Закон о кондоминиуме, ст. 50 (1), Исключить данный пункт (и оставить тем самым возможность отключения от SACET) для индивидуальных потребителей</p> <p>Потребитель сам вправе решать, с кем из поставщиков ему оставаться, а от кого отключаться. Такой запрет противоречит статьям Конституции. Как минимум, он нелогичен при возможности неподключения к SACET со стороны крупных инвесторов (застройщиков жилых комплексов, не находящихся далеко в полях), а такие примеры явно налицо (как минимум, в Кишиневе)</p> <p>Art. VI. Disp.finale, (6), Указать минимум 1 год до приведения законодательства в соответствие и для вступления данного законопроекта в силу</p> <p>Всем госорганам не хватило 20 лет, чтобы привести в соответствие с законодательством.</p>	<p>Se acceptă parțial Termenii stabiliți pentru aplicarea prevederilor legii i-au în considerare complexitatea proceselor vizate. Iar în acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate și expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.</p>
<p>A.O. „CETĂȚEAN ACTIV” (Nr. 1951 26.03.2024)</p>	<p>Концептуальные замечания:</p> <p>1. Учтены только кондоминиумы. На данный момент это внесет новые пробелы в законе для ЖЭКов и НЕкондоминиумов.</p>	<p>Se acceptă Articolul 40 pct. 2) s-a introdus termenul de „administratorul asociației/ gestionarul condominiului” cuprinzând toate formele existente de administrare a condominiilor.</p>

2. Нивелирование работы только по контрактам – много лазеек для коррупции.

Nu se acceptă

Conform Articolului 35 alin. (1) a Legii 100/2017 cu privire la actele normative „Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a:

a) asigura corespunderea prevederilor proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;

b) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea anumitor recomandări în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora.

3. Зонирование – в целом, хорошо, но непонятно, как будет на практике, учитывая наличие смешанных зон и факт того, что за 3 месяца вряд ли успеют провести делимитацию.

Se acceptă

Termenul de aprobare a zonelor unitare de termoficare de către autoritățile publice locale a fost stabilit de 6 luni. Conform completării la articolul 10 alin. (3) a Legii 92/2014 *Unitățile termoenergetice identifică în urma elaborării studiilor de*

	<p>4. Легализация паушальной системы, а она некорректна.</p> <p>5. Бесплатная передача сетей поставщику, с возможностью беспрепятственного доступа к ним в любой момент. Возможность коррупционных схем и злоупотреблений.</p>	<p><i>fezabilitate, zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale. Studiile de fezabilitate iau în considerare analiza potențialului național în conformitate cu art. 12 din prezenta lege precum și documentele de dezvoltarea regională și locală, precum și Planurile locale integrate privind energia și clima, cu condiția că acestea sunt aprobate de către autoritățile administrației publice locale. Aceste propuneri sunt înaintate de către unitatea termoelectrică spre aprobare autorităților administrației publice locale cu condiția avizării pozitive a acestora de către instituția publică de suport.</i></p> <p>Nu se acceptă Sistemul paușal este destinat pentru cazurile de consum în lipsa sau ieșirea din uz a echipamentului de măsurare.</p> <p>Nu se acceptă În acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate și expertizei juridice prin avizul</p>
--	--	---

	<p>Закон 1402</p> <p>П. 1 (стр. 1). În cuprinsul legii, cuvintele „gestionar al fondului locativ”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „administrator al asociației/gestionar al condominiului”, la forma gramaticală corespunzătoare.</p> <p>А что с ЖЭКаами и нынешними ассоциациями? Либо нужно сразу в законе прописывать, что он вступит в силу только после формирования кондоминиумов, либо оставлять для всех, а уже готовые поправки оставить до момента, когда точно будут кондоминиумы. Ввести их всегда можно.</p> <p>Закон 92</p> <p>La Articolul 5:</p> <p>П. 3 (стр. 3)</p> <p>în baza de contract sau efectiv de energie termică pentru necesitățile casnice sau în alte scopuri”;</p> <p>Попытка нивелировать контракты – остаётся лазейка для работы с потребителем не по контракту.</p>	<p>Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Articolul 40 pct. 2) s-a introdus termenul de „<i>administratorul asociației/ gestionarul condominiului</i>” cuprinzând toate formele existente de administrare a condominiilor.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Conform art. 37 alin. (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e2) <i>să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din</i></p>
--	--	---

	<p>П. 11 (стр. 4)</p> <p><i>serviciu intermediat al furnizării energiei termice – serviciu de alimentare cu energie termică, de care se folosesc ori se pot folosi proprietarii unităților și posesorii acestora, dar care, în funcție de situația concretă a condominiului, din motive tehnice sau legale, se intermediază de către asociație în temeiul contractului încheiat dintre administrator al asociației/gestionar al condominiului (intermediar de servicii) și furnizorul, și nu pot fi contractate individual de către proprietarii ori posesorii unităților ori facturate individual acestora;”</i></p> <p>Легитимизация посредничества при поставке теплоэнергии, и лазейка для работы без договора. И даже нет никаких уточнений, какие, например, могут быть «законные мотивы»? А «технические»? Если уж и вводят посредника, то должен быть индивидуальный договор между ним и конечным потребителем (или трёхсторонний).</p> <p>П. 12 (стр. 4)</p> <p><i>„sistem pașal - mod de stabilire a consumului de energie termică prin calcul, în funcție de capacitatea termică și de numărul orelor de utilizare pe tipuri de instalații termice, factorul de cerere;”</i></p> <p>Легализация паушальной системы. Хотя гораздо правильнее сделать законной процедуру индивидуального измерения и работы только по контракту.</p>	<p><i>condominiu, în condițiile prezentei legi.”;</i></p> <p>Se acceptă Conform Art. 24. alin. (2) din Legea 187/2023 cu privire la condominiu, <i>„Persoana fizică proprietară a unității cu destinație locativă are, în raporturile reglementate de prezenta lege la care este parte asociația ori furnizorii de servicii, calitate de consumator.”</i></p> <p>Se acceptă parțial Sistemul pașal este destinat pentru cazurile de consum în lipsa sau ieșirea din uz a echipamentului de măsurare. Totodată la art. 37 alineat (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e²) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea</p>
--	---	--

	<p>La Articolul 6¹:</p> <p>(1), стр. 5</p> <p>care este un sistem eficient în sensul art. 15¹</p> <p>Кто будет определять эту эффективность, и по каким критериям, кроме «возобновляемой энергии»?</p> <p>(2) Dacă în termen de 3 luni de la înaintarea spre aprobare autorităților publice locale a studiilor de fezabilitate elaborate în condițiile articolului 10 alineat (3) din prezenta lege, nu vor fi aprobate zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale de către consiliile locale, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică întreg teritoriul administrativ.</p> <p>Что со «смешанными» зонами?</p>	<p><i>echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;</i></p> <p>Se acceptă. Conform art. 15¹ alin. (6) propuse spre completare a legii 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării „Agenția ține evidența listei titularilor de licență care dețin sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, care corespund criteriilor unui sistem eficient și a titularilor de licență care produc energie termică în regim de cogenerare de înaltă eficiență, cu actualizarea anuală pînă la 31 martie și publicarea acesteia pe pagina sa web oficială.”</p> <p>Nu se acceptă Conform proiectului de modificare a Legii 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării sunt reglementate zonele unitare care conform art. 5 va avea următoarea definiție <i>zonă unitară de alimentare cu energie termică - areal geografic aparținând unei unități</i></p>
--	---	---

	<p>La Articolul 9: стр. 7</p> <p>1) Se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2¹) În domeniul protecției consumatorilor, Agenția:</p> <p>a) promovează protecția drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor, în special prin monitorizarea prestării de către titularii de licențe a serviciilor de calitate, prin susținerea și asigurarea tratamentului echitabil și nediscriminatoriu în raport cu consumatorii, prin prevenirea măsurilor anticoncurențiale, precum și prin asigurarea accesului la datele de consum, în condițiile stabilite în prezenta lege;</p> <p>Только в этом состоит их «ЗПП»? Это очень формально и ради галочки, и так и будет применяться</p> <p>e) examinează și soluționează problemele expuse în reclamațiile consumatorilor în conformitate cu prezenta lege și cu respectarea prevederilor Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018; Почему не учитывается и закон 105?</p>	<p><i>administrativ-teritoriale, în interiorul căruia se poate promova o singură soluție tehnică de alimentare cu energie termică.</i></p> <p>Se acceptă</p> <p>Conform art. 9 alin. (2) lit. o) a Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării „Agenția asigură protecția drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor, examinează și soluționează, în limitele competenței, petițiile consumatorilor, examinează și soluționează, în procedură extrajudiciară, neînțelegerile apărute între consumatori și unitățile termoelectrice legate de contractare și racordarea la rețeaua termică.” Totodată proiectul de lege a fost completat articolul 40 cu alineatul „(8) Drepturile și obligațiile consumatorilor se stabilesc prin prezenta lege, Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenție, Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor și alte acte normative în domeniu”</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	---

	<p>La Articolul 21: стр. 12</p> <p>1) la alineatul (1):</p> <p>litera b), textul „o lună” se substituie cu textul „15 zile”; Для чего нужно это сокращение срока?</p>	<p>La art. 9 alin. 3 proiectul de lege a fost completat e) <i>examinează și soluționează problemele expuse în reclamațiile consumatorilor în conformitate cu prezenta lege și cu respectarea prevederilor Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 și a Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;</i></p> <p>Se acceptă</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale. Astfel, în conformitate cu art. 66 alin. (3) a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică „<i>Deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorului final de la rețeaua electrică pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului-limită de achitare</i>” iar conform art. 83 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale „<i>Deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final de la rețeaua de gaze naturale pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi</i></p>
--	--	---

”e) .... La solicitarea consumatorilor, furnizorii vor renegocia cuantumul penalității stabilite în contractele încheiate cu consumatorii, cu respectarea plafonului maxim stabilit.”

Но ведь также поставщик может и отказать? Должен быть фиксированный размер пени, во избежание манипуляций.

Articolul 28: стр. 15

(1) Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor termice și instalațiilor termoenergetice, se transmit în folosință unităților termoenergetice cu titlu gratuit.

efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului-limită de achitare”

Nu se acceptă

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, formularea este în conformitate cu prevederile art. 87 alin. (8) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. 70 alin. (8) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică. Astfel cuantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. La solicitarea consumatorilor, furnizorii vor renegocia cuantumul penalității stabilite în contractele încheiate cu consumatorii, cu respectarea plafonului maxim stabilit.

Nu se acceptă

	<p>(3) Asupra terenurilor și a altor bunuri proprietate privată, unitățile</p> <p>e) dreptul de acces la terenul unde se află rețelele termice și instalațiile termoenergetice.</p> <p>Сюда же: Articolul 31¹. стр. 19</p> <p>(1) Persoanele fizice și/sau juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate rețele termice, instalații termoenergetice (inclusiv puncte termice), sunt în drept să le transmită unităților termoenergetice în proprietate bunurile respective, cu titlu gratuit.</p> <p>Бесплатная передача сетей поставщикам – оба пункта об этом.</p> <p>Articolul 31¹: стр. 20</p> <p>(4) Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a unității termoenergetice. Venitul obținut de unitatea termoenergetică în urma primirii, cu titlu gratuit, a rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoenergetice menționate se consideră venit neimpozabil.”</p> <p>Снова про бесплатную передачу, плюс переданные активы не учитываются в подсчете базы активов поставщика. Похоже на схему.</p>	<p>Prevederile enunțate se referă la aspecte diferite, în primul caz la drepturile de folosință a terenurilor și în al doilea asupra instalațiilor termoenergetice.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Conform Articolului 35 alin. (1) a Legii 100/2017 cu privire la actele normative „Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a:</p> <p>a) asigura corespunderea prevederilor proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;</p> <p>b) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea anumitor recomandări în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul</p>
--	--	--

	<p>La Articolul 36: стр. 22</p> <p>”(4¹) Distribuitorii pot realiza modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate, sau care urmează a fi dotate, cu puncte termice individuale, și există acordul asociației proprietarilor în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu”</p> <p>Пункт хороший, но снова только кондоминиум.</p> <p>La Articolul 40: стр. 23</p> <p>„m¹) modul de repartizare a diferențelor de energie termică, destinată pentru încălzirea spațiilor și/sau prepararea apei calde menajere și /sau răcire, stabilit în baza indicilor echipamentelor de măsurare comune pentru clădire și suma indicilor echipamentelor de măsurare individuale ale unităților din cadrul clădirii, având la bază principiul de repartizare integrală a energiei termice stabilit de echipamentul de măsurare comun pentru clădire către toți consumatorii.</p> <p>Распределение по общедомовому счётчику. Понятно, что не может идти никакой речи об индивидуальных договорах.</p> <p>5) alineatul (5) textul „prin lege pentru încheierea contractului” se substituie cu textul „de actele normative în domeniu”;</p>	<p>diminuării efectelor negative ale acestora. În acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate și expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.</p> <p>Se acceptă Reconstrucția clădirii din condominiu și alte lucrări se realizează în condițiile art. 16 din Legea 187/2023 cu privire la condominiu.</p> <p>Se acceptă Conform art. 40 completat cu alin. 2¹ „În cazurile prevăzute de Regulamentului privind furnizarea energiei termice nr. 23/2017, aprobat de Agenție, vor fi încheiate contracte directe între furnizori și consumatorii care sunt proprietari ai</p>
--	---	---

Снова контракты заменяются на метафорические принципы. Здесь уже напрямую.

Articolul 42: стр. 25

(6) Unitatea termoelectrică are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică dacă consumatorul nu achită în termenul stabilit facturile emise sau conform condițiilor contractuale.

Просто имеют право отключать, даже не указано, при каких чётких условиях, и в соответствии с какими пунктами.

unităților din condominiu, unde furnizorii sunt responsabili de repartizarea și facturarea energiei termice iar administratorul asociației/gestionarul condominiului va prezenta informația necesară în acest scop”

Totodată la art. 37 alin. (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e²) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;

Nu se acceptă

Condiția pentru limitare sau sistare este neachitarea facturilor sau conform condițiilor contractuale. În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale. Astfel, în conformitate cu art. 66 alin. (3) a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică „Deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorului

	<p>„Articolul 42¹: стр. 25</p> <p>(1) În zonele unitare de alimentare cu energie termică, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, este interzisă pentru toate tipurile de consumatori, cu excepția cazurilor când consumatorii produc și consumă energie termică, pentru acoperirea integrală a consumului propriu din surse regenerabile.</p> <p>Прямой запрет отключения от ЦСО.</p> <p>(2) În alte zone decât cele unitare, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, se permite numai în cazul când studiile de</p>	<p><i>final de la rețeaua electrică pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului-limită de achitare” iar conform art. 83 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale „Deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final de la rețeaua de gaze naturale pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului-limită de achitare” legea energiei electrice si gaze cu 10 zile</i></p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--

	<p>fezabilitate demonstrează rentabilitatea economică a deconectării, precum și respectării cumulative a următoarelor condiții:</p> <p>a) obținerea avizului de deconectare de la distribuitor și/sau după caz, de la furnizorul de energie termică;</p> <p>b) acordul scris al administratorul asociației/gestionarul condominiului și al tuturor locatarilor;</p> <p>c) deținerea unui contract permanent de deservire cu o întreprindere autorizată de întreținere și asigurare a bunei funcționări a instalației/instalațiilor individuale de încălzire pe toată durata funcționării acesteia.</p> <p>Понятно, что такие авизы буду даваться только «избранным», и открывается снова путь к коррупции.</p> <p>стр. 26</p> <p>(6) Persoana fizică sau persoana juridică care nu a îndeplinit, condițiile stipulate în alineatele (1) – (5) este obligată de a restabili conectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică sau la sistemul de</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform Articolului 35 alin. (1) a Legii 100/2017 cu privire la actele normative „Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a:</p> <p>a) asigura corespunderea prevederilor proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;</p> <p>b) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea anumitor recomandări în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora.</p> <p>În acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate și expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	---

	<p>alimentare centralizată cu energie termică, în termen de o lună, conform prescripției eliberate de către administratorul asociației/gestionarul condominiului sau unitatea termoeenergetică, și să informeze administratorul asociației/gestionarul condominiului și/sau unitatea termoeenergetică despre executarea acesteia, cu repararea prejudiciilor cauzate.</p> <p>Не написано, что будет с уже отключенными, а значит есть вероятность, что через этот пункт их будут заставлять переподключиться, ещё и со штрафами.</p> <p>(7) În cazul în care deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică sau de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică a fost deja efectuată, facturarea și plata pentru energia termică se efectuează conform actelor normative în domeniu.</p> <p>Противоречие с предыдущими пунктами, т.к. не указано, когда «было осуществлено отключение», а значит есть и окошко для отключающихся «избранных».</p> <p>„(8) Înlocuirea, modernizarea și/sau modificarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică existent cu un alt sistem colectiv, indiferent de tipul de proprietate, nu constituie o deconectare de la</p>	<p>Conform art. 73 alin (3) a Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative „Actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.” Totodată prevederea respectivă are menirea sa protejeze consumatorii rămași la SCAET de influența negativă a deconectării neautorizată unităților în condominiu.</p> <p>Nu se acceptă Indiferent de perioada de deconectare, facturarea pentru unitățile deconectate se realizează conform Metodologiei privind repartizarea consumului direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele</p>
--	---	---

	<p>sistemul colectiv în sensul prezentului articol, consumatorii având obligația să se reconecteze imediat după darea în exploatare a noului sistem</p> <p>Вообще бредовый пункт. Замена одного коллективного другим коллективным не является отключением, и потребители обязаны переподключиться. Непонятная схемка для понятных действий.</p> <p>Articolul 43: стр. 26</p> <p>”(1¹) ... Echipamentele de măsurare pot fi instalate doar în cazul existenței posibilităților tehnice. Cheltuielile suportate în condițiile art. 36 aliniat (4¹) se includ în tariful pentru energia termică.”</p> <p>Всегда есть техническая возможность для установки счетчиков. Нельзя снова допускать возможность работы без них.</p> <p>(1²) Unitățile termoeenergetice pot achiziționa, instala, exploata, întreține și verifica metrologic echipamentele de măsurare necesare în procesul tehnologic. Cheltuielile suportate se includ în prețul și tariful reglementat.”</p> <p>То есть, все абсолютно расходы по счетчикам от поставщика переходят на потребителя, включая закупку и установку.</p>	<p>de încălzire și alimentare cu apă aprobat prin HG 191/2002.</p> <p>Nu se acceptă Prevederea citată are menirea de a exclude aplicarea eronată a prevederilor alin. (6) Articolul 42¹ care stipulează „Unitatea termoeenergetică are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică dacă consumatorul nu achită în termenul stabilit facturile emise sau conform condițiilor contractuale.”.</p> <p>Se acceptă Conform Art. VI. a proiectului de lege alin. (3) Unitățile termoeenergetice, în termen pînă la 01 octombrie 2025, vor implementa contorizarea fiecărui bransament termic din cadrul fiecărei clădiri, asigurând acoperirea integrală a procesului de măsurare a energiei termice consumate.</p> <p>Nu se acceptă Totodată conform art. 55 alin. (5) a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică „Cheltuielile legate de cumpărarea,</p>
--	--	--

		<p><i>instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sînt suportate de operatorul sistemului de distribuție din sursele incluse în tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice” și conform art. 69 alin. (5) a Legii 108/2016 cu privire la gazele naturale</i></p> <p><i>Cheltuielile legate de procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii casnici sînt suportate de către operatorul sistemului de distribuție din sursele incluse în tarifele pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale.</i></p> <p>Astfel, conform redacției actuale a art. 43 alin. (1) „Distribuitorii de energie termică sînt responsabili de achiziția, instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare instalate în gospodăriile consumatorilor casnici la punctul de delimitare a</p>
--	--	--

	<p>4) după alineatul (3) se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3¹) În blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică cu distribuție pe orizontală, conform acordului între administratorul asociației/gestionarul condominiului și deținătorii de unități în condominiu sau chiriași, se vor instala echipamente de măsurare a energiei termice identice, în baza condițiilor tehnice eliberate de distribuitor cu respectarea alin. (2) al prezentului articol.”;</p> <p>Прямо прописан только договор между поставщиком и управляющим кондоминиума, без прямых контрактов с потребителями. Даже при горизонтальной разводке.</p>	<p><i>proprietății. Cheltuielile efective suportate se iau în calcul la stabilirea tarifului pentru energia termică furnizată. Celelalte categorii de consumatori suportă toate cheltuielile legate de achiziția, instalarea, exploatarea, întreținerea, înlocuirea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare.”</i></p> <p>Se acceptă</p> <p>Prevederea se referă doar la condițiile de contorizare individuală care poate fi realizată doar în cazul trecerii la distribuție pe orizontală în urma unui acord comun între administratorul asociației/gestionarul condominiului și deținătorii de unități în condominiu sau chiriași. Totodată la art. 37 alin. (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e²) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv</p>
--	---	---

	<p>стр. 27</p> <p>6) la alineatul (6) după textul „potrivit cu prevederile contractelor” se completează cu textul „și actelor normative în domeniu”.</p> <p>Снова нивелируются прямые контракты.</p> <p>7) se completează cu alineatul (6¹) care va avea următorul cuprins:</p> <p>стр. 30</p> <p>Art. IV. Articolul 51 alineatul (5) din Legea cu privire la locuințe nr. 75/2015 (<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 131-138, art. 249</i>), cu modificările ulterioare, se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:</p> <p>„Debransarea, deconectarea de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.”.</p>	<p><i>de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;</i></p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederile la alin. (6) țin de modul de facturare. Totodată la art. 37 alin. (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e²) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Obiectivul politicii de stat în sectorul termoenergetic este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin</p>
--	--	--

Ставят во главу угла Закон 92.

cogenerare, inclusiv prin procurarea prioritara a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică *„Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd **implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]**”, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile „Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, **promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire***

și cogenerarea de înaltă eficiență[...]", și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”

Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.

Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:

- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;
- Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale;
- Creșterea sarcinii globale de energie termică a CET-urilor, reducerea componentei de

	<p>DISPOZIȚII FINALE, стр. 30-31</p> <p>(2) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, unitățile termoelectrice vor asigura elaborarea și avizarea pozitivă de către instituția publică de suport a studiilor de fezabilitate cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale în care există sisteme de alimentare centralizate cu energie termică funcționale.</p> <p>За год должны провести зонирование и получить апробацию. Пункт понятный, но маловыполнимый.</p> <p>(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu suportul unităților termoelectrice și a autorităților administrației publice locale relevante, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, efectuează o inventariere a clădirilor autorităților și instituțiilor aflate în zonele unitare de alimentare cu energie termică pentru care autoritatea</p>	<p>cheltuieli fixe din tarif și, ca rezultat, crearea premiselor pentru reducerea tarifelor la consumatori;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Economii de energie primară (gaze naturale) din producerea combinată a energiei termice și electrice; - Livrări suplimentare de energie electrică și, implicit, reducerea importurilor de energie electrică și creșterea gradului de securitate în alimentarea cu energie electrică; - Majorarea sarcinii electrice în sistemul de alimentare centralizat cu energie termică. <p>Se acceptă</p> <p>Termenii pentru realizarea măsurilor tranzitorii de aplicare a legii au fost revizuiți pentru asigurarea realizării în termen. coordanate cu institutiile publuce vizate</p>
--	--	--

	<p>administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv în sistem centralizat, și elaborează o foaie de parcurs cu privire la conectarea/reconectarea edificiilor respective la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică</p> <p>Хороший пункт про инвентаризацию. Однако прямо сказано, что если МПА считает, что возможно только ЦСО, будут переподключать.</p>	<p>Se acceptă Prevederea are drept scop atingerea obiectivelor statului utilizând principiul rolului exemplar al instituțiilor statului.</p>
<p>Carabulea Eugeniu (Nr. 1954 27.03.2024)</p>	<p>Modificări la art 40</p> <p>1) alineatul (1) după cuvintele „se efectuează numai în baza” se completează cu cuvintele „, actului normativ și/sau a”;</p> <p>Modificarea propusă să fie exclusă deoarece contravine Legii privind protecția consumatorilor, Codului Civil care au noțiuni clare referitor la necesitatea incheierii contractelor între consumator și furnizor.</p> <p>La art 42 al1 (1) Unitatea termoelectrică are dreptul, să întrerupă alimentarea cu energie termică pentru cea mai scurtă durată posibil în cazul în care:</p> <p>Lit e) necesitatea este prevăzută de alte acte normative.</p>	<p>Nu se acceptă Conform prevederilor art. 2 alin. (9) lit c) a Legii nr. 105/2003 „Prevederile art. 17, 20, 22–24 nu se aplică apei și gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice care nu sunt puse în vânzare în volum limitat sau în cantitate fixă”. În acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate. și expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.</p> <p>Nu se acceptă În conformitate cu art. 9 alineat (4) lit. k) „Pentru îndeplinirea eficiență a atribuțiilor sale, Agenția are dreptul să elaboreze</p>

	<p>Să fie exclusă sau specificate condiții speciale dacă sunt necesare. Nu este clar ce acte normative și ce condiții vor prevedea aceste lași loc pentru liberă interpretare.</p> <p>Ar421</p> <p>Per general crează condiții de concurență neloială încălcând în afara Legii concurenței, Legea supremă al RM. Art 9</p> <p>(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.</p> <p>(3) Piața, liberă inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.</p> <p>Condițiile create de modificările propuse în consecința vor crea situații de limitare a libertăților omului. Deci neachitarea serviciilor nesolicitate și necontractate vor aduce la aplicarea penalităților și limitarea prin hotărâri diferite executorilor judecătorești dreptul la liberă circulație.</p> <p>La fel sunt create condiții care defavorizează alți furnizori de energie termică la acces spre consumatorul final.</p>	<p><i>și să aprobe regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.”</i></p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Obiectivul politicii de stat în sectorul termoeenergetic este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin cogenerare, <u>inclusiv prin procurarea prioritară a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență</u>, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.</p> <p>Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică „Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd implementarea tehnologiilor</p>
--	--	---

performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]”, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile „Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, **promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]**”, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”

Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.

		<p>Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ; - Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale; - Creșterea sarcinii globale de energie termică a CET-urilor, reducerea componentei de cheltuieli fixe din tarif și, ca rezultat, crearea premiselor pentru reducerea tarifelor la consumatori; - Economii de energie primară (gaze naturale) din producerea combinată a energiei termice și electrice; - Livrări suplimentare de energie electrică și, implicit, reducerea importurilor de energie electrică și creșterea gradului de securitate în alimentarea cu energie electrică; - Majorarea sarcinii electrice în sistemul de alimentare centralizat cu energie termică.
<p>AO „SALVGARDARE” (Nr. 1955 27.03.2024)</p>	<p>1. AO SALVGARDARE nu a fost informată nici despre Proiectul modificărilor a unor acte normative (promovarea cogenerării și</p>	<p>Nu se acceptă Proiectul de lege a parcurs toate etapele consultărilor publice prevăzute de lege cu publicarea</p>

	<p>sistemelor de alimentare centralizate cu energie termică), nici despre dezbateri publice.</p> <p>2. Modificările se efectuează fără a lua în considerație expertizele tarifelor, care au fost puse la bază în anii 2002-2005, ca rezultat au fost elaborate Hotărîrea Guvernului nr.191 din 19.02.2022 și Legea privind protecția consumatorilor nr.105, care obligau furnizorii să încheie contracte individuale cu fiecare consumator casnic, proprietar al locuinței privatizate. Expertizele tarifelor au demonstrate că în tarife sunt incluse toate cheltuielile pentru întreținerea rețelelor de la furnizor direct în instalația consumatorului casnic, proprietar al apartamentului. Nu mai discutăm despre faptul, că expertizele tarifelor au demonstrat includerea cheltuielilor ilegale, care pînă în prezent nu s-a demonstrat că au fost excluse. Mai mult ca atît, furnizorii au fost obligați să instaleze contoare individuale din propriile surse.</p> <p>(În mod obraznic în tarifele la gaze naturale au fost incluse cheltuielile pentru procurarea, instalarea și deservirea contoarelor. Plătind prin tarife costul contoarelor aproape 20 de ani, acestea contoare au devenit pentru consumatorii casnici la prețul de aur).</p> <p>3. Cu fiecare alegeri în Parlament și Consiliile locale pe listele partidelor ajungeau în fotolii persoane, care niciodată nu au avut nici o atribuție nici cu tarife, nici cu problemele locativ-comunale, - ca rezultat din interese meschine prin modificări nejustificate, neargumentate au schimbat Hotărîrea Guvernului nr.191 din</p>	<p>anunțurilor la fiecare etapă în conformitate cu principiile transparenței în procesul decizional. Totodată proiectul de lege a fost publicat pe pagina web și particip.gov.md și minister la rubrica transparență.</p> <p>Nu se acceptă. Conform prevederilor art. 2 alin. (9) lit c) a Legii nr. 105/2003 „Prevederile art. 17, 20, 22–24 nu se aplică apei și gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice care nu sunt puse în vânzare în volum limitat sau în cantitate fixă”.</p> <p>Nu se acceptă Conform Articolului 35 alin. (1) a Legii 100/2017 cu privire la actele normative „Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru</p>
--	--	--

	<p>19.02.2002 în așa mod, că aceasta Hotărîre deja contravine sensului initial, devenind un act normativ contra drepturilor consumatorului casnic, proprietar al apartamentului.</p> <p>4. Prin actualele modificări al Legii, acest document total lipsește proprietarul apartamentului, consumator casnic de toate drepturile, mai ales – de dreptul de a achita exclusiv pentru serviciu real consumat de rpoprietarul apartamentului, consumator casnic, bătîndu-I pe toți consumatori în «colhoz»...</p>	<p>proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a:</p> <p>a) asigura corespunderea prevederilor proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;</p> <p>b) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea anumitor recomandări în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora. În acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate și expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.</p> <p>Nu se acceptă Conform art. 1 din Legea nr. 1402/2002 a serviciilor publice de gospodărie comunală <i>„Prezenta lege stabilește cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor</i></p>
--	---	--

	<p>5. Se manipulează cu noțiunile «rețele, țevi, instalații termice» și «energia termică»... În condominiu rețelele interne a blocurilor, conform Legii privind privatizarea fondului locativ, aparțin în comun proprietarilor apartamentelor, și ele sunt direct conectate la sistemul furnizorului. Iar energia termică furnizorul o livrează prin</p>	<p><i>publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor” iar conform art. 3 alin. (1) a aceleiași legi „Serviciile publice de gospodărie comunală asigură furnizarea/prestarea alimentării cu energie termică”. Totodată la art. 37 alin. (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e²) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;</i></p> <p>Nu se acceptă Conform art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187/2022 „Constituie părți comune [...]rețelele de alimentare cu energie termică și gaze de la branșament/racord până la punctul de distribuție către</p>
--	--	---

	<p>intermediul țevilor comune – direct în fiecare aparat de încălzire (в каждую батарею бытового потребителя!), - fapt dovedit prin expertiza tarifelor.</p> <p>6. Solicităm invitarea D-nei Violina Șpac, Directorului ANRE, care foarte bine cunoaște faptul, că în tarife sunt incluse toate cheltuielile pentru încheierea contractelor individuale, de care aceasta Lege lipsește consumatorii casnici să beneficieze de acest bun și drept.</p> <p>7. Nu a fost niciodată prezentat nici un Act de predare-primire a rețelelor interne din blocuri locative locatarilor în comun. Prin modificările, incluse în Legea actual dezbătută, este evidentă dubla și pe unelocuri tripla taxare a consumatorilor.</p>	<p><i>unitățile aflate în proprietate exclusivă[...]</i>”</p> <p>Se acceptă La toate etapele de consultări participă reprezentanți ai Agenției Naționale de Reglementare în Energetică</p> <p>Nu se acceptă Conform art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187/2022 „<i>Constituie părți comune [...]rețelele de alimentare cu energie termică și gaze de la bransament/racord până la punctul de distribuție către unitățile aflate în proprietate exclusivă[...]</i>”</p>
<p>Agencia pentru Reglementare în Energetică (Nr. 04-02/1687 din 26.03.2024)</p>	<p>1. La pct. 3, art. 5 pct. 9) de exclus sintagma „sau stabilite prin acordul între părți”.</p> <p>Argumentare: Stabilirea punctului de delimitare între părți contravine art. 11 alin. (2) pct. 3) din Legea cu privire la condominiu nr. 187 din 14.07.2022 în care se stipulează expres care sunt punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor interne din condominiu și a rețelelor și instalațiilor publice, inclusiv pentru rețelele de alimentare cu energie termică prin sistemul centralizat.</p> <p>Concomitent, stabilirea punctului de delimitare prin acordul între părți poate genera situații în care furnizorul de energie termică ar putea fi neechidistant, spre exemplu în cazul agenților economici care au la balanță rețele termice, stabilind punctul de delimitare nu</p>	<p>Nu se acceptă Prevederile Legii cu privire la condominiu nr. 187 din 14.07.2022 reglementează situațiile neacoperite de acorduri cu privire la delimitarea proprietății. În așa mod se crează condiții facile pentru modernizarea infrastructurii de distribuție care va îmbunătăți sustenabilitatea SACET.</p>

în conformitate cu dreptul de proprietate, astfel fiind posibilă includerea pierderilor de energie termică pe porțiunea de rețea ce se află la balanța consumatorului, pe seama tuturor consumatorilor, inclusiv cei casnici.

2. La pct. 7, art. 9, la alin. (2), lit. r), ANRE reiterează solicitarea cu privire la necesitatea reexaminării termenilor preconizați pentru examinarea cererilor cu privire la examinarea și aprobarea cheltuielilor de bază a titularilor de licență care produc energie în regim de cogenerare.

În sectorul termoelectric activează 9 întreprinderi licențiate conform legislației în vigoare, din care două entități mari (S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord”), reieșind din specificul și complexitatea genului de activitate (cogenerare), a tipurilor de resurse atrase și organizarea funcțională managerială complexă, sunt incomparabile cu alte întreprinderi din sectorul energetic.

Agenția propune **la pct. 7, art. 9 la alin. (2) lit. r), considerăm necesar și oportun să fie modificată și expusă în următoarea redacție:**

”r) examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile, cu excepția entităților termoelectrice care produc energie în regim de cogenerare pentru care termenul de examinare este de cel mult 180 zile, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate în termen de cel mult 90 de zile de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi termoelectrice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate”.

Nu se acceptă.

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, formularea este în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (4) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.9 alin. (4) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.

Argumentare: Reiterăm, că necesitatea diminuării substanțiale a termenului de examinare a cheltuielilor de bază pentru întreprinderile din sectorul termoelectric, fără a lua în considerare specificul genului de activitate și mărimea întreprinderilor, este inexplicabilă. Agenția a respectat permanent termenii prescriși pentru examinarea cheltuielilor de bază și a prețurilor/tarifelor reglementate și nu a înregistrat reclamații din partea unităților termoelectrice cu privire la nerespectarea sau tergiversarea termenului limită privind aprobarea hotărârilor.

Propunerea Ministerului Energiei de a micșora termenul de examinare a cheltuielilor de bază va diminua substanțial calitatea exercițiului de examinare a cererii titularului de licență. Procesul de examinare și aprobare impune resurse, responsabilități și efort specific care necesită o examinare complexă și o abordare justificată a acțiunilor Agenției, atât sub aspect economic, cât și sub aspect juridic.

ANRE subliniază repetat despre gradul de responsabilitate și impactul deciziilor aprobate în raport cu titularii de licență mari din sector care asigură securitatea energetică a țării (S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord”), despre interesul mediatic și impactul economico-social al deciziilor aprobate. Or, propunerea de restrângere a termenilor de examinare a cheltuielilor de bază, cel mult 120 de zile calendaristice, va avea un **impact negativ asupra valorilor examinate și aprobate de Agenție și asupra consumatorului.**

3. La Articolul 36 alin. 4¹ cuvântul „energetică” propunem să fie exclus, iar la final de completat cu următoarea frază: „*Pentru blocurile locale unde distribuitorii au modernizat sistemele*

Se acceptă parțial

A fost completat alineatul

colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici, parametrii de calitate ai serviciului de distribuție a energiei termice vor fi asigurați până la ieșirea din echipamentul de măsurare”.

Argumentare: Lucrările privind modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică se vor lua în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când titularii de licență vor demonstra **eficiența proiectului de investiții**, nu eficiența energetică.

Cu toții cunoaștem că, în rezultatul instalării punctelor termice individuale și implementării sistemului de distribuție a energiei termice pe orizontală, în mare parte datorită faptului că consumatorii au posibilitatea tehnică de reglare a consumului de energie termică, are loc diminuarea livrărilor de energie termică, respectiv eficiența energetică a proiectului este deja demonstrată din proiectele de investiții care au fost implementate.

Considerăm strict necesar ca titularii să demonstreze eficiența implementării acestor proiecte, unde proiectul va fi considerat eficient cu condiția că suma efectelor economice anuale, estimate de-a lungul duratei de utilizare a obiectului de investiții, este mai mare decât valoarea totală a investiției.

Un aspect foarte important pentru titularii de licență este recuperarea investițiilor realizate în sistemul intern de distribuție, unica sursă de recuperare a lor, în conformitate cu exigențele statuate în prezentul proiect de modificare a Legii, rămâne tariful stabilit de Agenție.

Conform catalogului mijloacelor fixe aprobat prin *Hotărârea de Guvern nr. 941/2020 cu privire la aprobarea Catalogului*

mijloacelor fixe, pentru punctele termice individuale, durata de recuperare a investițiilor constituie 12 ani, pentru rețele termice în dependență de tipul pozării și materialul din care sunt confecționate durata variază între 20 și 35 ani.

Titularii de licențe urmează să fie foarte prudenți vizavi de capacitatea de recuperare/ rambursare a investițiilor ce urmează a le face și de impactului acestor investiții asupra tarifului, inclusiv a vulnerabilității consumatorilor casnici.

În conformitate cu prevederile Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice nr. 396/2019 din 01.11.2019, la prezentarea planului anual de investiții, cât și la prezentarea raportului privind realizarea Planului anual de investiții, se includ și calculele impactului investițiilor planificate/realizate asupra prețurilor și tarifelor reglementate la energia electrică și la energia termică livrată consumatorilor.

Investițiile în modernizarea sistemelor de distribuție interne, spre exemplu în municipiul Chișinău, din datele incluse în proiectul „*Termoelectrica Chișinău District Heating project GrCF2WI*”, elaborat de către compania ARUP cu suportul Băncii Europene de Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), au o valoare de circa 326 milioane euro. Suplimentar, proprietarii de locuințe vor efectua din cont propriu lucrările în apartamente (în studiu valoarea lucrărilor din interiorul apartamentelor este estimată la cca 1200 euro/apartament).

Aceste investiții reprezintă o povară suplimentară pe umerii tuturor consumatorilor dintr-un bloc racordați la sistemul de alimentare centralizată cu energiei termică, care vor fi nevoiți să achite lucrările

din interiorul locuințelor, tariful majorat în rezultatul implementării acestor investiții și plata fixă în anul calendaristic „t”, în lei/Gcal de energie termică furnizată de furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și/sau răcire (care în anul 2024 va constitui 15,62 lei/Gcal, anul 2025 – 16,40 lei/Gcal, anul 2026 – 17,22 lei/Gcal), inclusă în tarif în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1064/2023 *cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026.*

Considerăm oportun de a propune ca să fie identificate surse financiare, scheme de sprijin, stimulente pentru a acoperi cheltuielile privind modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici, dar nu a le pune pe seama tuturor consumatorilor din municipiul Chișinău, Bălți, dar și din întreaga țară, luând în considerare faptul că energia electrică produsă în regim de cogenerare este achitată de către toți cetățenii Republicii Moldova.

La fel este important aspectul privind echitatea socială, dat fiind faptul că unii consumatori care nu vor beneficia de sistemul de distribuție a energiei termice pe orizontală/punct termic individual la nivelul blocului locativ, sau vor beneficia în cel mai optimist pronostic în minim 7 ani, cu posibilitatea prelungirii acestuia până la 10 ani conform programului elaborat de ARUP, vor fi nevoiți să achite minim 10 ani pentru confortul termic ale celor care vor beneficia de ele.

4. La pct. 31 art. 40, alin. (2¹) de exclus, iar art. 40 alin. (2) urmează a fi expus în redacție nouă, cu următorul cuprins:

„(2) În sectorul rezidențial, reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile de locuit cu sisteme colective de

alimentare cu energie termică, inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale, este administratorul fondului locativ respectiv, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul. Dacă în cadrul blocului de locuit sunt amplasate spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/gestionar al spațiilor nelocuibile, cu condiția instalării obligatorii a echipamentului de măsurare de către ultimii. În cazul în care nu există posibilitate tehnică de montare a echipamentului de măsurare pentru spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, administratorul fondului locativ este obligat să ofere furnizorului toate informațiile deținute necesare facturării cantității de energie termică consumată, iar acesta repartizează între unități costul serviciilor intermediare și le facturează direct, inclusiv costul care se repartizează:

a. unităților debransate de la servicii;

b. unităților pentru care nu se prezintă indicațiile echipamentelor de măsurare;

c. unităților ale căror echipamente de măsurare nu mai sunt conforme cu legea.”

Argumentare: Atât Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu, cât și Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, au statut de legi organice și urmează a fi aplicate în coroborare.

La data de 22.12.2023 prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 792/2023 a fost modificat cadrul normativ secundar, și anume Regulamentul cu privire la furnizarea energiei termice

Se acceptă parțial.

Articolul 2¹ a fost reformulat pentru a exclude interpretarea prevederilor articolului anterior. Suplimentar prevederile respective se regăsesc în pct. 45 din Regulamentul privind furnizarea energiei termice aprobat prin Hotărârea ANRE Nr. 23/2017.

aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administrație al ANRE nr. 23/2017 din 26.01.2017.

Pct. 45 prevede că: „În sectorul rezidențial, **reprezentantul autorizat al consumatorilor** din blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale, este **administratorul asociației respective, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul**. Dacă în cadrul blocului de locuit sunt amplasate spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/gestionar al spațiilor nelocuibile, cu condiția instalării obligatorii a echipamentului de măsurare de către ultimii. În cazul în care nu există posibilitate tehnică de montare a echipamentului de măsurare pentru spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, **sarcina repartizării cantității de energie termică consumată constituie obligația furnizorului care repartizează între unități costul serviciilor intermediare și le facturează direct, inclusiv costul care se repartizează:**

a) unităților debransate de la servicii;

b) unităților pentru care nu se prezintă indicațiile echipamentelor de măsurare;

c) unităților ale căror echipamente de măsurare nu mai sunt conforme cu legea.

Administratorul asociației încheie cu furnizorul, contract de furnizare a energiei termice cu respectarea prevederilor Legii nr.187/2022 cu privire la condominiu.”;

De menționat că S.A. „CET Nord” și S.A. „Termoelectrica”, cât și alți titular de licență nu au prezentat obiecții la etapa de consultări publice, fapt confirmat prin sinteza obiecțiilor la proiectul Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE nr. 792/2023, prin care a fost modificat Regulamentul cu privire la furnizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 23/2017 din 26.01.2017.

Prevederile statuate în pct. 45 din Regulamentul nr. 23/2017 din 26.01.2017 sunt similare cu redacția art. 40 alin. (2), propusă de Agenție la avizarea proiectului de modificare al Legii nr. 92 din 29.05.2024.

La data de 06.03.2024 de către ANRE a fost organizată o ședință de lucru în regim online în cadrul căreia a fost abordat subiectul privind modificarea art. 40 alin. (2) al Legii nr. 92 din 29.05.2024.

La ședință au participat reprezentanții ANRE, Ministerului Energiei, ai titularilor de licență S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord”.

În rezultatul discuțiilor constructive s-a ajuns la o abordare unică, de modificare a art. 40 alin. (2) în redacția expusă de Agenție, cu includerea la Capitolul *Dispoziții finale și tranzitorii* a propunerii S.A. „Termoelectrica” cu următorul conținut: „*Până la încheierea contractelor de furnizare a energiei termice de către Administratorii asociațiilor cu Furnizorii, în condițiile prevederilor Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu, proprietarii/gestionarii spațiilor nelocuibile vor fi facturați direct, în baza informațiilor prezentate de către Administratori*”.

Menționăm că, prevederile Regulamentului cu privire la furnizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație

al ANRE nr. 23/2017 din 26.01.2017, urmează să fie elaborat și aprobat în scopul executării Legii nr. 92 din 29.05.2024.

Cu alte cuvinte, Regulamentul menționat urmează să fie subordonat Legii nr. 92 din 29.05.2024, dar nu invers.

În aceste condiții, admiterea propunerii Ministerului Energiei de a face trimitere la Regulamentul cu privire la furnizarea energiei termice în art. 40 alin. (2) al Legii nr. 92 din 29.05.2024, ar contraveni prevederilor art. 16 alin. (2) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative. Or, actele normative ale autorităților administrației publice autonome sînt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și altor acte normative de nivel superior. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior, pentru executarea cărora se emit sau se aprobă.

5. La art. V Legea cu privire la condominiu nr. 187/2022 de modificare a art. 11 alin. (2) pct. 3) lit. b) propunem să fie exclus.

Argumentare: Prin stabilirea punctului de delimitare, - locul în care se racordează instalația de utilizare a energiei termice ale consumatorului la instalațiile aflate în proprietatea distribuitorului, în cazul când punctul termic individual (PTI) și rețelele termice interne de distribuție sunt la balanța distribuitorului, se încalcă prevederile art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187 din 14.07.2022 cu privire la condominiu, conform căruia **constituie părți comune** „c) (...) **rețelele de alimentare** cu apă potabilă și **apă caldă menajeră** și rețelele de canalizare, rețelele electrice, de comunicații electronice, de **alimentare cu energie termică** și gaze de la branșament/racord până la punctul de distribuție către unitățile aflate în proprietate exclusivă (...)”.

Rețelele termice de distribuție interne fiind la balanța distribuitorului și până la punctul de delimitare, conform prevederilor cadrului normativ urmează a fi incluse în caracteristica

Nu se acceptă.

Conform art. 45 alin. (8) din proiectul de lege „*Prin efectul prezentei legi, degajările de energie termică de la elementele constructive de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică amplasate în interiorul clădirii, indiferent de punctul de delimitare, nu se consideră pierderi de energie termică și se*

materială a rețelelor termice aflate la balanța unității termoelectrice, iar pierderile prin tronsoanele date urmează a fi incluse în valoarea admisă a pierderilor de energie termică, prin urmare incluse în tarif. Or, *costurile aferente serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice sunt constituite din cheltuielile necesare și justificate de la punctul de intrare în rețeaua termică până la punctul de delimitare între rețeaua termică și instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorilor*, ultimii rezumând că sunt exonerati de întreținerea locurilor de uz comun.

Suplimentar, atenționăm că prezentul proiect de Lege creează situație ambiguă favorizând interpretarea duală a cadrului legal.

Modificările punctului de delimitare ce prezumă includerea investițiilor în sistemele interioare de distribuție reprezintă o prioritate promovată pe larg de către titularii de licențe și susținută de Ministerul Energiei, dar acest fapt vine în contradicție cu modificarea de completare a art. 45 cu alin. (8) din Legea nr. 92/2014, care stipulează că *prin efectul prezentei legi, degajările de energie termică de la elementele constructive de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau sistemul colectiv de alimentare cu energie termică amplasate în interiorul clădirii, **indiferent de punctul de delimitare**, nu se consideră pierderi de energie termică și se atribuie la consumul de energie termică, care se facturează consumatorilor din cadrul clădirii respective*”.

Astfel, însăși furnizorii de energie termică doresc stabilirea unui punct de delimitare la nivel de apartamente, urmare a efectuării investițiilor în sistemul interior de distribuție, dar „**indiferent de punctul de delimitare**” cantitatea de energie termică per bloc urmează a fi achitată de consumatori, *ad litteram* la nivel de bloc locativ oricum rămâne/va fi instalat un echipament de măsurare comun, conform căruia se va factura energia termică exact ca în

atribuie la consumul de energie termică, care se facturează consumatorilor din cadrul clădirii respective.”

situația existentă, cu respectarea punctului de delimitare statuat la moment în cadrul normativ în vigoare.

Totodată redacția propusă de ANRE și acceptată de către autorii proiectului privind modificarea art. 45 alin. (1) se statuează că „(...) *prețurile reglementate pentru producerea energiei electrice și tariful pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, **până în punctul de delimitare**, se aprobă de Agenție, conform metodologiei tarifare, (...)*”, fapt ce corespunde cu cadrul normativ existent, dat fiind faptul că costurile aferente serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice sunt constituite din cheltuielile necesare și justificate de la punctul de intrare în rețeaua termică **până la punctul de delimitare**.

Agenția reiterează solicitarea de clarificare a situației cu privire la justificarea cheltuielilor ce urmează a fi incluse în tarif, urmare a operării modificărilor din prezentul proiect de Lege, prin prisma căruia se stabilesc și alte puncte de delimitare, decât cele existente la moment în cadrul normativ, dar se admite și interpretarea cu „**indiferent de punctul de delimitare**” (citată din modificarea de completare a art. 45 cu alin. (8).

De menționat, că și în România este o abordare similară la capitolul dat, stabilit prin Legea nr. 325/2006, când punctul de delimitare este stabilit la nivelul bransamentului blocului locativ, iar consumatorii au obligația de a instala din surse financiare proprii echipamentele de măsurare individuale (repartitoare), iar lucrările privind modernizarea/modificarea sistemului interior de distribuție vizează proprietarii și asociațiile fondului locativ, și nu sunt incluse în tarif.

Agencia Servicii Publice <i>(01/3338 din 26.03.2024)</i>	Comunică despre lipsa de obiecții sau propuneri	Se acceptă
S.A. „CET-Nord” <i>(310-08/0421 din 27.03.2024)</i>	<p>1) Completarea Proiectul de lege cu un articol nou care să prevadă expres faptul că <u>petițiile consumatorilor de energie termică se examinează în termenii și conform procedurilor stabilite în reglementările aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Argumentare:</u></p> <p>O asemenea prevedere este necesară pentru a exclude orice interpretări cu privire la aplicabilitatea Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, or, însăși actul normativ vizat stabilește la art. 2 alin. 3¹ că prevederile art. 16¹, 18, 18²–18⁴ nu se aplică apei și gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice care nu sunt puse în vânzare în volum limitat sau în cantitate fixă.</p> <p>2) <u>Completarea Proiectului la art. 9 alin. (2) cu literele lit. s) cu următorul text:</u></p> <p><i>„s) aprobă prin hotărâre separată componenta de corectare a venitului reglementat la producerea energiei electrice, producerea, distribuția și furnizarea energiei termice și asigură fiabilitatea întreprinderii prin acoperirea justificată a costurilor necesare”;</i></p> <p style="text-align: center;"><u>Argumentare:</u></p> <p>S.A.„CET-Nord” și S.A. „Termoelectrica” livrează 97% din cantitatea totală de energie termică în sistemul centralizat din Republica Moldova și întocmesc situațiile financiare conform</p>	<p>Se acceptă Conform art. 17 alineat 11) din proiectul de Lege, Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării se completează cu un alineat nou la art. 21 cu prevederile ce ține de soluționarea neînțelegerilor.</p> <p>Nu se acceptă Componenta de corectare a venitului reglementat la producerea energiei electrice, producerea, distribuția și furnizarea energiei termice face parte din structura tarifului și prețului reglementat care se aprobă în baza metodologiei aprobate de Agenția Națională de Reglementare în Energetică.</p>

Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (în continuare IFRS).

Astfel, conform prevederilor IFRS 14, „*Conturi de amânare aferente activităților reglementate*”, obiectivul standardului este „*de a prezenta dispozițiile de raportare pentru soldurile contului de amânare aferent activităților reglementate ce apar atunci când o entitate furnizează bunuri sau servicii clienților la un preț sau tarif care face obiectul reglementării tarifare*”. Respectiv, reflectarea devierilor tarifare este stabilită prin prevederile IFRS 14 și urmează a fi respectate întocmai.

Reflectarea justă a situației financiare a întreprinderii este importantă și în raport cu fondatorul întreprinderii (APP), investitorii și creditorii străini (BERD) care trebuie să cunoască situația financiară reală și organele de control și audit (Inspekția Financiară, Curtea de Conturi). Or, în corespundere cu prevederile pct. 2 lit. b) (ii) din IFRS 14 aplicarea standardului vizat „*ajută utilizatorii situațiilor financiare să înțeleagă valoarea, plasarea în timp și incertitudinea fluxurilor de trezorerie viitoare din orice solduri ale contului de amânare aferent activităților reglementate care sunt recunoscute*”.

Aprobarea prin hotărâre separată componenta de corectare a venitului reglementat, este condiționată și de corectitudinea recunoașterii datoriilor/creanțelor privind impozitul amânat, or, conform pct. 34 din IFRS 14 „*Atunci când reglementarea tarifară afectează valoarea și plasarea în timp a cheltuielii cu (venitului din) impozitul pe profit al entității, entitatea trebuie să prezinte impactul reglementării tarifare asupra valorilor creanțelor privind impozitul curent și amânat recunoscute*”.

Astfel, cunoscând modalitatea de recuperare a devierilor tarifare în timp, întreprinderea va fi în posibilitate de a efectua prognoze financiare, care este o cerință obligatorie stabilită de către APP și creditorii.

Totodată, necesitatea contabilizării devierilor tarifare în cadrul întreprinderilor reglementate, este justificată prin art. 33 alin. (2) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării potrivit căruia *„unitățile termoenergetice care desfășoară mai multe tipuri de activități ce țin de producerea, distribuția și furnizarea energiei termice și/sau dacă desfășoară și alte activități vor ține o evidență contabilă separată pentru fiecare activitate economică, în conformitate cu prezenta lege și cu standardele de contabilitate”*.

Reieșind din cele menționate mai sus, aplicarea prevederilor IFRS 14 poate fi efectuată doar în condițiile emiterii unui act administrativ individual de către autoritatea de reglementare, în care vor fi stabilite nu doar valorile recunoscute, dar și modalitatea de recuperare a acestora. Această necesitate rezultă din următoarele prevederi ale IFRS 14:

1) Pct. 20 stabilește: *„O entitate trebuie să prezinte elementele-rând separat în situația poziției financiare pentru:*

(a) totalul tuturor soldurilor de debit ale contului de amânare aferent activităților reglementate; și

(b) totalul tuturor soldurilor de credit ale contului de amânare aferent activităților Reglementate”;

2) Pct. 27 stabilește: „O entitate care alege să aplice prezentul standard trebuie să prezinte informații care permit utilizatorilor să stabilească:

(a) natura reglementării tarifare și riscurile asociate acesteia care stabilește prețul (prețurile) pe care o entitate îl (le) poate solicita consumatorilor pentru bunurile și serviciile pe care le furnizează; și

(b) efectele acelei reglementări tarifare asupra poziției financiare, a performanței financiare și a fluxurilor de trezorerie ale acesteia”.

3) Pct. 30 lit. c) stabilește: „Pentru a ajuta un utilizator al situațiilor financiare să evalueze natura și riscurile asociate activităților cu tarife reglementate ale entității, o entitate trebuie să prezinte pentru fiecare tip de activitate cu tarife reglementate modalitatea prin care va fi recuperată fiecare clasă (adică, fiecare tip de cost sau venit) a soldului de debit al contului de amânare aferent activităților reglementate sau modalitatea prin care fiecare reluare a soldului de credit al contului de amânare aferent activităților reglementate este afectată de riscuri și incertitudine”;

4) Pct. 32 stabilește: „O entitate trebuie să prezinte baza pe care sunt recunoscute sau derecunoscute soldurile contului de amânare aferent activităților reglementate și cum sunt acestea evaluate inițial și ulterior, inclusiv cum sunt evaluate pentru recuperabilitate, soldurile contului de amânare aferent activităților reglementate și cum este alocată pierderea din depreciere”. În acest sens, este necesar de menționat că în corespundere cu prevederile art. 6 lit. d) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, contabilitatea și raportarea financiară se bazează pe principiul prudenței, care prevede neadmiterea supraevaluării

activelor și a veniturilor și/sau a subevaluării datoriilor și a cheltuielilor. Astfel, reflectarea valorilor vizate în evidența contabilă poate fi efectuată doar în condițiile stabilirii valorilor exacte, precum și modalitatea de recuperare.

5) Pct. 33 lit. c) stabilește: *„Pentru fiecare tip de activitate cu tarife reglementate o entitate trebuie să prezinte informații pentru fiecare clasă a soldului contului de amânare aferent activităților reglementate, cu privire la perioadele rămase pe parcursul cărora entitatea preconizează să recupereze (sau să amortizeze) valoarea contabilă a fiecărei clase a soldului de debit al contului de amânare aferent activității reglementate sau să reia fiecare clasă a soldului de credit al contului de amânare aferent activității reglementate”*.

Aprobarea componentei de corectare a venitului reglementat este o acțiune și în interesul consumatorilor, deoarece vor cunoaște valorile exacte care urmează a fi restituite, în condițiile în care întreprinderea a înregistrat excedent tarifar. Totodată, în condițiile deficitului tarifar, consumatorul va fi informat despre motivul majorării sau diminuării parțiale, a tarifelor aprobate. Reiterăm că, aprobarea devierilor tarifare nu are influență asupra mărimii acestora, dar va avea efect pozitiv în informarea utilizatorilor cu privire la situația reală.

Prin urmare, aprobarea componentei de corectare a venitului reglementat nu ține de stabilirea politicilor tarifare, elaborarea și aprobarea metodologiilor de calculare, precum afirmă Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - Agenție/ANRE), dar de transparența valorilor examinate și incluse de către ANRE în structura prețurilor/tarifelor reglementate. Respectiv, adoptarea Hotărârii în acest sens nu va influența mărimea valorii componentei de corectare a venitului reglementat.

Nu se acceptă

3) Completarea Proiectului la art. 9 alin. (2) cu literele lit. t) cu următorul text:

„t) asigură ajustarea extraordinară a prețurilor/tarifelor, care este efectuată doar în condițiile modificării prețurilor/tarifelor la combustibilul procurat. În acest caz, Agenția va determina prețurile și tarifele aferente activității reglementate, în baza componentelor incluse în tariful în vigoare. Ajustarea extraordinară va fi efectuată de către Agenție în cel mult 3 zile după modificarea prețurilor/tarifelor la combustibilul procurat.”

Argumentare:

Dat fiind faptul că aceste prevederi, anterior propuse de către S.A. „CET-Nord”, au fost excluse din Proiect, considerăm oportun prezentarea argumentelor suplimentare, reieșind din obiecțiile părților consultate reflectate în Sinteză.

Menționăm că, mecanismul de ajustare extraordinară, este unul eficient pe o piață volatilă a gazelor naturale în cazul în care acesta este aplicat corect și termenii proximi. În acest sens, comunicăm că, prevederile pct. 146 din Metodologia tarifară nr. 396 din 01.11.2019 care permiteau ajustarea extraordinară a prețului pentru energia electrică produsă și tarifului pentru energia termică livrată consumatorilor, a fost aplicat, de facto, de către ANRE defectuos, ceea ce a condus într-un final la formarea devierilor financiare negative, întrucât, pe parcursul anului 2022, prețul gazelor naturale furnizate a fost modificat prin Hotărârea ANRE nr. 32/2022 din 28.01.2022, nr. 294/2022 din 31.05.2022, nr. 635/2022 din 04.08.2022 și nr. 736/2022 din 23.09.2022, iar prețul pentru energia electrică produsă și tarifului pentru energia termică livrată

Scopul modificărilor este alinierea cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în vederea excluderii factorilor de risc ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative.

consumatorilor de către S.A.,„CET-Nord”, pe parcursul anului 2022, a fost ajustat doar prin Hotărârile ANRE nr. 34/2022 din 28.01.2022, nr. 747/2022 din 28.09.2022 și nr. 939/2022 din 21.12.2022.

În condițiile în care, prin Hotărârea ANRE nr. 92/2024 din 21.02.2024 au fost diminuate prețurile de furnizare a gazelor naturale, prețul pentru energia electrică produsă și tariful pentru energia termică livrată consumatorilor a fost modificat doar după 28 de zile, prin Hotărârea ANRE nr. 238 din 19.03.2024 (cu intrarea în vigoare de la 21.03.2024). Astfel, prin excluderea procedurii de ajustare extraordinare, de facto:

a) a fost majorat termenul de ajustare a prețului pentru energia electrică produsă și tarifului pentru energia termică livrată consumatorilor;

b) au fost majorate devierile tarifare aferente anului 2024;

c) au fost majorate cheltuielile bugetare pentru acordarea compensațiilor în perioada rece a anului;

d) au fost majorate cheltuielile consumatorilor pentru energia termică livrată.

Suplimentar menționăm că, cheltuielile de achiziție a combustibilului primar, constituie circa 80% din costurile reglementate a întreprinderii, respectiv doar prin ajustarea imediată a acestei componente tarifare este posibilă diminuarea esențială a devierilor tarifare. Din aceste considerente, S.A.,„CET-Nord” propune indicarea expres a termenului limită de ajustare de 3 zile. Or, în condițiile în care, prin modificările operate la Metodologia tarifară nr. 396 din 01.11.2019, a fost condiționată ajustarea prețului pentru energia electrică produsă și tarifului pentru energia termică

livrată consumatorilor doar în condițiile în care modificările vor depăși plafonul de 3%, este evident faptul că această metodă stabilește expres constituirea devierilor tarifare în valoare de cel puțin 3% nu și diminuarea acestora precum este menționat în Sinteză.

Referitor la argumentele autorilor proiectului precum: *„Emiterea în regim de urgență a deciziilor a fost introdusă în scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, s-a reformulat în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (51) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.9 alin. (7) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică”* comunicăm următoarele.

Prevederile art. 9¹ alin. (5) din Proiect stabilesc următoarele: *„În cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților pieței gazelor naturale, inclusiv în cazul unor modificări semnificative ale prețului de achiziție a gazelor naturale, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional prevăzute de Codul administrativ. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de 10 zile lucrătoare de la adoptare/emitere, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției.”*

Astfel, aceste prevederi se referă la elaborarea și adoptarea/emiterea proiectelor de decizii fără respectarea cerințelor privind transparența în procesul decizional, ceea ce reprezintă o altă

procedură decât ajustarea extraordinară. Respectiv, în redacția actuală a Proiectului, în cazul modificării prețurilor de achiziție a combustibilului primar, ANRE urmează să examineze toate componentele tarifare, inclusiv Programa de producere ajustată, ceea ce va extinde termenul examinării cererii titularului de licență, or, scopul ajustării extraordinare este diminuarea termenului de examinare a prețului/tarifului reglementat, dar nu excluderea procedurii de consultare publică.

Suplimentar, menționăm că, în redacția propusă, noțiunea „semnificativ” nu este cuantificată, ceea ce reprezintă riscul interpretărilor neuniforme.

- 4) Completarea Proiectului la art. 9¹ cu alin. (6), (7) și (8) cu următorul text.

„(6) Rezultatele examinării cererilor titularilor de licență, inclusiv calculele integrale cu motivarea modificărilor efectuate, vor fi prezentate de către Agenție titularilor de licență, în formatul electronic în care a fost procesată informația, cu păstrarea formulelor de calcul.

(7) Rezultatele examinării cererilor titularilor de licență privind aprobarea prețurilor și tarifelor vor fi prezentate de către Agenție titularilor de licență cel puțin cu 5 zile lucrătoare înainte de ziua preconizată pentru ședința de examinare și aprobare a acestora.

(8) Rezultatele examinării intermediare a fiecărui articol de cheltuieli aferente cererii privind examinarea cheltuielilor de bază, vor fi prezentate de către Agenție titularului de licență în mod desfășurat, în formatul electronic în care a fost procesată informația, cu păstrarea formulelor de calcul și motivarea

Nu se acceptă

Propunerile înaintate țin de propunerile de modificare a Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate aprobat prin Hotărîrea ANRE nr. 286/2018

modificărilor efectuate. Titularului de licență i se va acorda un termen rezonabil și suficient pentru examinarea, înaintarea propunerilor, argumentelor și documentelor suplimentare aferente cheltuielilor examinate. Rezultatele finale aferente cererii privind examinarea cheltuielilor de bază, vor fi prezentate de către Agenție titularului de licență în mod desfășurat, în formatul electronic în care a fost procesată informația, cu păstrarea formulelor de calcul și motivarea modificărilor efectuate în termen de cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de ziua preconizată pentru ședința de examinare și aprobare a acestora”.

Argumentare:

În corespundere cu prevederile pct. 7 subpct. 6 din Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286 din 17.10.2018, la depunerea cererii de către titularul de licență, indiferent de procedura depunerii cererii prevăzută în pct. 6 din Regulament, informația este prezentată, în mod obligatoriu și în format Excel, cu păstrarea formulelor de calcul. Confirmarea privind recepționarea informației în format Excel va fi efectuată de către persoana responsabilă din cadrul Agenției. Astfel, cererile titularilor de licență sunt acceptate spre examinare de către ANRE doar în condițiile prezentării informațiilor în format Excel.

Suplimentar, conform pct. 6 din Regulament, cererea poate fi depusă de către titularul de licență prin poșta electronică (e-mail), în conformitate cu cerințele Legii nr. 91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic. Or, această lege a fost înlocuită prin Legea nr. 124/2022.

În corespundere cu prevederile pct. 7 subpct. 9) din Hotărârea Guvernului nr. 143 din 27.02.2019 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale a Arhivelor, Agenția are funcția de elaborare și aprobare a Indicatorului documentelor-tip și termenele lor de păstrare pentru autorități publice, întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, și aprobă indicatoarele documentelor ramurale și termenele lor de păstrare.

În corespundere cu prevederile pct. 7 subpct. 8) din Hotărârea Guvernului nr. 143/2019, Agenția determină și aprobă lista instituțiilor-surse de completare a Fondului arhivistic de stat și cea a Fondului arhivistic obștesc.

În acest sens, ANRE este în lista nr. 1 a instituțiilor-surse de Completare ale Fondului Arhivistic de Stat a Direcției generale Arhiva Națională, considerent reținem următoarele:

1. În corespundere cu prevederile art. 18 din Legea nr. 880 din 22.01.1992 privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova, *toate persoanele juridice din Republica Moldova sînt datoare să acumuleze documentele elaborate în procesul activității lor. Sistematizarea, evidența și păstrarea documentelor respective se efectuează în modul stabilit de Organul de stat pentru supravegherea și administrarea Fondului Arhivistic al Republicii Moldova.*

2. Conform art. 40 alin. (1) din Legea nr. 124 din 19.05.2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, *documentul electronic semnat cu semnătură electronică calificată este asimilat, după efectele acestuia, cu documentul similar pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. Or,*

titularii de licență prezintă informații în format electronic, cu semnătură electronică, fără prezentarea acestora pe suport hârtie.

3. Conform art. 40 alin. (7) din Legea nr. 124/2022 *documentul electronic este echivalat, după valoarea probantă a acestuia, cu probele scrise sau mijloacele materiale de probă și nu poate fi respins în calitate de probă doar pentru motivul că are formă electronică.*

4. Conform art. 44 alin. (3) din Legea nr. 124/2022 *modul de creare, prelucrare, expediere, recepționare, păstrare, modificare și/sau nimicire a documentelor electronice pentru sistemele de circulație electronică a documentelor persoanelor juridice de drept public se stabilește de Guvern, iar pentru sistemele de circulație electronică a documentelor persoanelor juridice de drept privat – de către proprietarii acestora.*

5. Conform art. 50 alin. (1 și 2) din Legea nr. 124/2022 *subiecții circulației electronice a documentelor sunt obligați să păstreze originalele documentelor electronice într-un mod ce permite verificarea autenticității acestora. Termenul de păstrare a documentelor electronice este identic cu termenul prevăzut de legislație pentru păstrarea documentelor echivalente pe suport de hârtie.*

6. Conform art. 50 alin. (4) din Legea nr. 124/2022 *pentru păstrarea în arhivă a documentelor electronice se utilizează arhiva electronică.*

7. În corespundere cu prevederile articolului 221 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018, *autoritățile publice sînt obligate să prezinte instanței de judecată, concomitent cu referința, dosarele administrative. La*

solicitarea instanței de judecată, autoritățile publice sînt obligate să prezinte suplimentar și alte documente pe care le dețin, inclusiv cele electronice, și să acorde informații.

8. În corespundere cu prevederile articolului 5 din Legea 148/2023, furnizorii de informații sunt inclusiv autoritățile și instituțiile publice.

9. În corespundere cu prevederile articolului 20 din Legea 148 din 09.06.2023 privind accesul la informațiile de interes public, *informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului în modalitatea indicată în cerere, cu excepțiile prevăzute la alin. (3), după cum urmează: a) furnizarea informației în formă electronică;*

(2) Furnizarea informației în formă electronică presupune furnizarea, prin intermediul poștei electronice, a documentelor electronice, a înscrisurilor în format electronic, a copiilor scanate în format electronic de pe documentele pe suport de hârtie, după caz, precum și a informațiilor exprimate în orice formate digitale care pot fi transmise prin intermediul poștei electronice (text, imagine, audio, video etc.).

10. În corespundere cu prevederile articolului 4 din Legea 148/2023, informațiile de interes public sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau în orice alt format).

11. Conform prevederilor art. 9 alin. (3) lit. g) din Legea 148/2023, interesul public prevalează în special în cazul informațiilor a căror divulgare va contribui la înțelegerea unor probleme pentru care sunt elaborate politici publice sau desfășurate consultări publice.

În concluzie la cele relatate, constituirea, păstrarea și furnizarea informațiilor în format electronic nu poate fi efectuată la discreția autorității publice, astfel ANRE urmează să se conformeze prevederilor normative.

Suplimentar, menționăm că, referința la prezentarea, prelucrarea, alte acțiuni în format Excel, nu este o noutate pentru cadrul de reglementare în vigoare. Astfel, în Anexa nr. 1 la scrisoare, sunt prezentate o parte din actele normative în care sunt efectuate referințe la cerințele de prezentare a informațiilor în format Excel, inclusiv la actele normative aprobate de către ANRE.

Prin urmare, propunerea formulată vine să armonizeze cadrul normativ, or, este inadmisibil ca Regulamentul aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286 din 17.10.2018 să stabilească altfel de proceduri decât cele prescrise în legile organice.

5) Completarea la art. 45 alin. (6) cu următorul text:
„Agenția acordă titularului de licență un termen rezonabil necesar pentru prezentarea informațiilor, luând în considerare complexitatea informației solicitate și nu mai puțin de 3 zile lucrătoare”.

Argumentare:

Concretizarea termenului limită și luarea în considerare a complexității informației este justificată prin faptul că, de cele mai dese ori, termenii prezentării informației stabiliți de către Agenție nu pot fi respectați de către titularii de licență din mai multe considerente, de exemplu:

- lipsa informației solicitate în format electronic, respectiv întreprinderea urmează să examineze, să scaneze și să perfecțeze informația în formatul solicitat;

- volum foarte mare de informații. De notat că, informația solicitată și prezentată către Agenție, de cele mai dese ori este complexă, detaliată și necesită timp pentru pregătire și prezentare;

- solicitarea informațiilor conform unor criterii noi. În aceste condiții, întreprinderea urmează să elaboreze calculele necesare, conform noilor criterii. De notat că, analiza și evidența informațiilor în scopuri tarifare este executată în mod manual și nu poate fi automatizată.

Important de atras atenție că, în corespundere cu prevederile pct. 13 din Regulamentul, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286 din 17.10.2018, *în cazul în care titularul de licență nu se va conforma în termenul indicat, Agenția va ajusta prețurile/tarifele în baza informațiilor pe care le deține, rezultatul în acest caz fiind opozabil titularului de licență respectiv, care nu mai poate invoca incorectitudinea calculelor efectuate de Agenție ce au stat la baza aprobării acestora. Titularul de licență poartă răspundere pentru inacțiunile sale în conformitate cu prevederile legii.* Astfel, în situațiile în care termenul stabilit de către ANRE pentru prezentarea informațiilor nu va fi unul rezonabil, întreprinderea va fi prejudiciată prin neacoperirea costurilor necesare activităților reglementate. Suplimentar, concretizarea „zile lucrătoare” este justificată prin practica existentă în care Agenția la stabilirea termenului de prezentarea a informației nu i-a în considerare că zilele de sâmbătă și duminică sunt zile de odihnă. Or, stabilirea unui termen ireal de prezentarea informației, poate conduce nu doar la imposibilitatea

	<p>întreprinderii de prezentare integrală a informației, dar și sancționarea acesteia pentru nerespectarea solicitării.</p>	
<p>Ministerul Finanțelor (07/5-09/17 din 28.03.2024)</p>	<p>1) Art. III din proiectul de lege se propune de completat cu prevederi privind compensarea veniturilor ratate ale autorităților publice locale (APL), reieșind din transmiterea în folosință unităților termoeenergetice cu titlu gratuit a terenurilor din proprietatea APL (art.28), precum și ca urmare a aplicării normelor art.28¹ și art.28² în cazul când părțile terțe sunt arendașii terenurilor din proprietatea APL. Argumentul din Sinteza obiecțiilor și propunerilor referitor la neacceptarea propunerii date din cauza aducerii Legii nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării în concordanță cu Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale care nu prevăd acest lucru, nu poate fi susținut. În acest context, toate legile menționate trebuie să conțină normele respective.</p>	<p>Nu se acceptă În scopul unificării legilor din domeniul energiei cu excluderea tratării diferite a sectoarelor din domeniu, prevederea dată este în conformitate cu art. 74 alin. (1) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale care prevede „<i>Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale, se transmit în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit</i>” și art. 57 alin. (1) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică care prevede „<i>Terenurile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice de transport și de distribuție, se transmit în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit</i>” Totodată, conform art. 1 din Legea nr. 1402/2002 a serviciilor publice de gospodărie</p>

		<p>comunală „Prezenta lege stabilește cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor” iar conform art. 3 alin. (1) a aceleiași legi „Serviciile publice de gospodărie comunală asigură furnizarea/prestarea alimentării cu energie termică”. Astfel, prin transmiterea în folosință unităților termoenergetice cu titlu gratuit a terenurilor din proprietatea APL se contribuie la înființarea serviciilor publice de gospodărie comunală și evitarea creșterii tarifelor din contul costurilor de utilizare a terenurilor. Totodată, terenurile care se utilizează pentru rețelele de distribuție a energiei termice sunt terenuri adiacente drumurilor, spațiilor pietonale și terenuri aferente clădirilor care beneficiază de serviciile SACET, astfel încât acesta nu aduc prejudicii APL ci dimpotrivă contribuie la crearea unui mediu mai sustenabil și prietenos mediul în localități.</p> <p>Nu se acceptă</p>
--	--	--

	<p>2) Totodată, la art.31¹ alin.(4) din Art. III al proiectului menționăm că, prin Codul fiscal nr.1163/1997 se stabilesc principiile generale ale impozitării în Republica Moldova, statutul juridic al contribuabililor, al Serviciului Fiscal de Stat și altor participanți la relațiile reglementate de legislația fiscală, principiile de determinare a obiectului impunerii, principiile evidenței veniturilor și cheltuielilor depuse, modul și condițiile de tragere la răspundere pentru încălcarea legislației fiscale, precum și modul de contestare a acțiunilor Serviciului Fiscal de Stat și ale persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora.</p> <p>Astfel, normele ce vizează regimul fiscal aferent venitului obținut cu titlu gratuit urmează să se regăsească exclusiv în Codul fiscal. Respectiv, orice normă ce vizează aspecte fiscale urmează a fi exclusă din proiect. În contextul celor expuse, insistăm asupra excluderii textului „Venitul obținut de unitatea termoelectrică în urma primirii, cu titlu gratuit, a rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoelectrice menționate se consideră venit neimpozabil.” din redacția art.311 alin.(4) din proiect.</p>	<p>În scopul unificării legilor din domeniul energiei cu excluderea tratării diferite a sectoarelor din domeniul prevederea dată este în conformitate cu art. 48 alin. (9) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică care prevede „Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a operatorului de sistem, iar venitul obținut în urma primirii, cu titlu gratuit, a liniilor și stațiilor electrice menționate se consideră venit neimpozabil.” și art. 62 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale care prevede „Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a operatorului de sistem, iar venitul obținut în urma primirii, cu titlu gratuit, a instalațiilor de gaze naturale menționate se consideră venit neimpozabil.”</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne (38/1620 din 10.04.2024)</p>	<p>1. La art. I din proiect (Legea serviciilor publice de gospodărie comunală).</p> <p>La pct. 1, cu referire la intenția autorului de a substitui cuvintele „gestionar al fondului locativ” cu textul „administrator al asociației/gestionar al condominiului”, menționăm că această normă trebuie corelată cu prevederile cadrului normativ. Or, Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării operează cu noțiunea de „administrator al fondului locativ”, care, în sensul legii menționate, semnifică întreprinderile municipale de</p>	<p>Se acceptă</p>

gestionare a fondului locativ, întreprinderile municipale de gestionare a gospodăriilor locativ-comunale, cooperativele de construcție a locuințelor, asociațiile de coproprietari în condominiu, asociațiile de proprietari ai locuințelor privatizate și alți agenți economici la balanța ori în gestiunea cărora se află un fond locativ. Suplimentar, Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe redă noțiunea de „gestionar al bunurilor cu destinație de locuință”, prin care se înțelege persoana fizică sau juridică împuternicită pentru exercitarea efectivă a obligațiilor ce țin de administrarea, întreținerea și exploatarea bunurilor cu destinație de locuință, în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. Pe de altă parte Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu operează cu două noțiuni distincte – cea de „administrator al asociației” prin care se percepe persoana desemnată în calitate de organ executiv al asociației care, în sensul art. 177 din Codul civil nr. 1107/2002, reprezintă asociația în relațiile cu terții și îndeplinește alte atribuții stabilite de statut și de prezenta lege și cea de „gestionar al condominiului”, prin care se înțelege persoana fizică sau juridică (altă decât asociația), desemnată conform prezentei legi, care se obligă să presteze serviciile de administrare a condominiului în volumul și condițiile contractului de administrare. În contextul în care, prin proiect se propune modificarea actelor normative enumerate, se va examina oportunitatea unificării noțiunilor expuse în acestea.

La pct. 2 sbp. 1), în vederea respectării coerenței în expunere, propunem reformularea acestuia după cum urmează: „noțiunea „alimentare cu energie termică” va avea următorul cuprins: „alimentare cu energie termică – totalitatea activităților și lucrărilor

Nu se acceptă

Furnizorii de energie termică NU realizează activitatea de distribuție a apei calde menajere. Apa caldă menajeră este apă caldă utilizată în scopuri

	<p>efectuate în scopul producerii, transportării și distribuirii energiei termice și a apei calde menajere către consumatori;”.</p> <p>În aceeași ordine de idei, propunem reformularea pct. 5, după cum urmează: „La articolul 21 alineatul (2), propoziția a doua, cuvintele „și de canalizare” se substituie cu textul „,canalizare, energie termică și apă caldă menajeră,”.</p> <p>2. La art. II (Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală) nu este clar la care act normativ se propune modificarea art. 6.</p> <p>3. La art. III (Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării):</p> <p>1) La pct. 3 sbp. 6) propunem completarea textului prin care autorul intenționează să completeze noțiunea de „energie termică” după cuvântul „destinată” cu cuvântul „inclusiv”. Or, energia termică nu este utilizată doar pentru încălzirea și/sau prepararea apei calde menajere.</p>	<p>gospodărești sau igienico-sanitare obținută în urma încălzirii apei potabile utilizând energie termică care este preparată la consumator</p> <p>În acest context se consideră improprie atribuirea competenței de distribuire a apei calde menajere, după cum a fost propus unităților termoelectrice ce desfășoară exclusiv activitatea de distribuție a energiei termice.</p> <p>Nu se acceptă Cuvântul „alimentare” nu se atribuie cuvântului „canalizare”.</p> <p>Se acceptă Au fost efectuate ajustările de rigoare</p> <p>Se acceptă parțial Noțiunea va fi completată cu cuvintele <i>destinată pentru încălzirea și/sau prepararea apei calde menajere și /sau răcire.</i></p> <p>Nu se acceptă</p>
--	---	--

	<p>2) La pct. 3 sbp. 9) atragem atenție că, în varianta actuală a actului normativ supus modificării, se conține deja noțiunea de „punct de delimitare”. Astfel, autorul urmează să decidă asupra faptului dacă noțiunea va fi păstrată în varianta ei actuală sau expusă în redacție nouă.</p> <p>3) Suplimentar, sbp. 9) și 10) se vor reexamina prin prisma normelor de tehnică legislativă.</p> <p>4) La pct. 4 sbp. 1), în vederea respectării normelor de tehnică legislativă, art. 6 alin. (2) lit. c) nu se va expune în redacție nouă, ci se va completa, înainte de cuvântul „produse” cu cuvintele „și electrice”, or, în varianta propusă în proiect conținutul art. 6 alin. (2) lit. c) nu a fost modificat semnificativ ca să fie expus în redacție nouă.</p> <p>5) Cu referire la pct. 6, atragem atenția că, în cazul în care articolul este compus din două alineate dintre care se propune abrogarea unuia, în corespundere cu normele de tehnică legislativă, se va indica că acesta devine alineat unic. Astfel, se propune reformularea pct. 6, după cum urmează: „6. Articolul 8: Alineatul (1) devine alineat unic. Se completează cu lit. a1) cu următorul cuprins: „a1).....”. Alineatul (2) se abrogă.”.</p> <p>6) La pct. 7 se va examina oportunitatea menținerii în proiect a sbp. 1) prin care autorul propune excluderea din art. 9 alin. (1), care stabilește atribuțiile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, a mențiunii denumirii acesteia pe scurt, în contextul în</p>	<p>În proiectul de lege se propune ca noțiunea de „punct de delimitare” va avea un nou cuprins, astfel propunerea respectivă se consideră improprie.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial Se va expune în următoarea redacție: „La alin. (2) lit. c) după cuvintele „procurarea prioritară a energiei termice” se completează cu cuvintele „și electrice”</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă În contextul în care în proiectul de Lege la Articolul 6² alin. (1) conține această prescurtare care se utilizează ulterior pe tot</p>
--	--	---

	<p>care ulterior o utilizează (a se vedea sbp. 3) în propunerea de completare a acestuia. Subsidiar, menționăm că referința pe scurt la denumirea autorității se menține pe parcursul atât a proiectului, cât și a actului normativ supus modificării.</p>	<p>parcursul textului, se consideră improprie această propunere.</p> <p><i>(1) Clădirile autorităților și instituțiilor publice, din zonele unitare de alimentare cu energie termică, se conectează/reconectează la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, în baza planurilor de dezvoltare ale unităților termoelectrice, elaborate în conformitate cu articolul 34 din prezenta lege, și asigură în mod obligatoriu consumul de energie termică din sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, care este un sistem eficient în sensul art. 151 din prezenta lege. Investițiile unităților termoelectrice în reconectarea clădirilor autorităților și instituțiilor publice din zonele unitare de alimentare cu energie termică se includ în planurile de investiții ale unităților termoelectrice și se aprobă de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, (denumită în continuare Agenție), în scop de promovare a</i></p>
--	--	--

	<p>7) La pct. 13 denumirea actului normativ se va expune pe lung – Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. Obiecția este valabilă și pentru pct. 17 sbp. 9).</p> <p>4. La art. VI (Dispoziții finale). În conformitate cu art. 47 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, articolul urmează să cuprindă momentul intrării în vigoare a actului normativ de la care începe curgerea termenului privind realizarea, de către autoritățile responsabile, a măsurilor necesare executării acestuia.</p>	<p><i>alimentării centralizate cu energie termică.</i></p> <p>Nu se acceptă În contextul în care se substituie doar numărul legii: „Legea nr. 124-XVIII din 23 decembrie 2009” se substituie cu cuvintele „Legea nr. 107/2016”, se consideră improprie propunerea respectivă, or în cazul în care se acceptă propunerea respectivă, varianta finală a proiectului va avea următorul cuprinsul „[...] Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică cu privire la energia electrică[...]” Explicația este valabilă și pentru pct. 17 sbp. 9).</p> <p>Se acceptă</p>
<p>S.A. „CET-Nord” (Nr. 400-08/0487 din 11.04.2024)</p>	<p>1) La punctul 4 din Proiect, a se completa Articolul 6¹ cu un aliniat nou având următorul text: „(3) <i>În zonele unitare de alimentare cu energie termică, unitățile termoenergetice, în funcție de posibilitățile tehnice și economice, modernizează sistemul colectiv de alimentare cu energie termică trecerea de la distribuția</i></p>	<p>Se acceptă parțial Alineatul (4¹) la articolul 36 a fost reformulat astfel „Distribuitorii realizează în funcție de posibilitățile tehnice și economice, modernizarea</p>

pe verticală la cea pe orizontală, cu instalarea echipamentelor de măsurare individuală la consumatorii casnici pentru a măsura consumul de energie termică furnizată și a volumului de apă încălzită pentru fiecare unitate a clădirii/blocului locativ. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate, sau care urmează a fi dotate, cu puncte termice individuale”.

În legătură cu propunerea formulată, care este una în corespundere cu argumentele de ordin legislativ menționate mai jos, este imperativă excluderea alin. (4)¹ de completare a Articolului 36 (punctul 28 din Proiect).

Argumentare:

Potrivit art. 7¹ alin. (1) a Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică stabilește că „Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei determină, cu asistența instituției publice de suport, cantitatea totală cumulată a economiilor de energie ce trebuie realizate într-o anumită perioadă de timp în cadrul obligațiilor privind economiile de energie. Valoarea economiilor și măsurile ce urmează a fi întreprinse în vederea realizării acestora, inclusiv sursele și mecanismele de finanțare, sunt descrise în Planul național integrat privind energia și clima”.

Conform art. 8 alin. (1) și alin. (9) a Legii prenotate furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire se desemnează prin prezenta lege ca părți obligate, iar mărimea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de către fiecare parte obligată se stabilește în conformitate cu metodologia pentru determinarea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de părțile obligate, aprobată de Guvern, pe bază de criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, reieșind din cheltuielile

sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate, sau care urmează a fi dotate, cu puncte termice individuale, și există acordul asociației de proprietari în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu.”

totale necesare pentru realizare, în perioada respectivă, a măsurilor de eficiență energetică și din ponderea economiilor de energie cu care trebuie să contribuie fiecare parte obligată. Contribuțiile respective se includ în calculul tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale, al tarifului pentru furnizarea energiei termice și în prețul de comercializare a produselor petroliere.

În corespundere cu art. 13¹ alin. (3) lit. d) a Legii 139/2018, producătorii de energie termică, distribuitorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, au obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloacele financiare colectate prin tarifele/prețurile reglementate aplicate.

*În conformitate cu art. 16² a Legii 139/2018, în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, alimentate de la sisteme de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, se instalează echipamente de măsurare individuale pentru a măsura consumul de energie termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire **pentru fiecare unitate a clădirii**, în cazul în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic și este justificat economic. Criteriile generale, metodologia și/sau procedurile necesare pentru a determina fezabilitatea tehnică și rentabilitatea măsurii de instalare a echipamentelor de măsurare inteligente sau a repartitoarelor de costuri sunt stabilite în mod clar și publicate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. Subsecvent, **Guvernul poate promova, pentru fiecare apartament/locuință, soluții individuale de măsurare a cantității de energie termică furnizate pentru încălzire și/sau prepararea***

Noiembrie 2023	0.00 7433	26.47	0.0010053	3.58	- 0.00 643	- 22.8 9	- 86 %
Decembrie 2023	0.00 8273	29.46	0.0019377	6.90	- 0.00 634	- 22.5 6	- 77 %
Ianuarie 2024	0.00 8597	27.64	0.0012939	4.16	- 0.00 730	- 23.4 8	- 85 %
Februarie 2024	0.00 6768	21.76	0.0011073	3.56	- 0.00 566	- 18.2 0	- 84 %
Media	0,00 7767	26,33	0,0013361	4,55	- 0,00 6432	- 21,7 8	- 82 %

2) La pct. 21 din Proiect, la articolul 28 alin. (3) după cuvintele „*bunuri proprietate privată*” a se completa cu cuvintele „*sau comună*”, iar după cuvintele „*a rețelelor termice*” de completat cu textul „*sistemului colectiv de alimentare cu energie termică*”, or, în contextul modernizării sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici, cadrul normativ urmează să garanteze dreptul de folosință și servitute în favoarea unităților termoelectrice în vederea prestării unui serviciu public în sensul art. 3 a Legii 1402/2002 serviciilor publice de gospodărie comunală, dar și deservirii calitative a sistemului de distribuție modernizat pe orizontală.

3) Subsecvent, la pct. 21 din Proiect, articolul 28 alin. (3) lit. a) de expus în redacția următoare: „*a) dreptul de folosință asupra terenului și a altor bunuri proprietate privată sau comună, pentru executarea lucrărilor necesare construcției, reabilitării sau modernizării rețelelor termice, sistemului colectiv de alimentare cu energie termică și instalațiilor termoelectrice*”.

Se acceptă

Se acceptă parțial

Agenția pentru Reglementare în Energetică
(Nr. 04-02/2405 din 14.05.2024)

I. La Art. III Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415):

1. La art. 5 din noțiunea „punct de delimitare” de exclus sintagma „(...) sau stabilit prin acordul între părți”.

Argumentare: Stabilirea punctului de delimitare între părți contravine art. 11 alin. (2) pct. 3) din Legea cu privire la condominiu nr. 187 din 14.07.2022 în care se stipulează expres care sunt punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor interne din condominiu și a rețelelor și instalațiilor publice, inclusiv pentru rețelele de alimentare cu energie termică prin sistemul centralizat.

Concomitent, stabilirea punctului de delimitare prin acordul între părți poate genera situații în care furnizorul/distribuitorul de energie termică ar putea fi neechidistant, spre exemplu în cazul agenților economici care au la balanță rețele termice, stabilind punctul de delimitare nu în conformitate cu dreptul de proprietate, astfel fiind posibilă includerea pierderilor de energie termică pe porțiunea de rețea ce se află la balanța consumatorului, pe seama tuturor consumatorilor, inclusiv a celor casnici.

Dacă prin includerea sintagmei „(...) sau stabilit prin acordul între părți” se urmărește scopul de a facilita trecerea de la SACET cu distribuirea energiei termice pe verticală la cel cu distribuirea pe orizontală, acesta nu este un argument pertinent și concludent. Or, în acest caz părțile pot conveni doar cu privire la locul instalării echipamentului de măsurare (inclusiv pe proprietatea consumatorului), acest fapt fiind stabilit în contract, însă nu prin modificarea punctului de delimitare, deoarece aceasta ar prezuma exproprierea locatarilor, fapt care contravine prevederilor legale, inclusiv Constituției Republicii Moldova.

Astfel, potrivit art. 46 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate. **Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.**

În aceste circumstanțe, consumatorii, în calitate de proprietari de apartamente și proprietari ai rețelelor interioare de alimentare cu apă caldă menajeră și a rețelelor de alimentare cu energie termică,

Se acceptă parțial

În descrierea noțiunii „punct de delimitare” după cuvintele „sau stabilit prin acordul între părți” a fost completat cu cuvintele „în cazul realizării de către distribuitor a reconstrucției sistemului colectiv de alimentare cu energie termică”

nu pot fi deposedați de dreptul de proprietate asupra rețelelor interioare de alimentare cu apă caldă menajeră și a rețelelor de alimentare cu energie termică, fiind în drept să decidă de sinestătător asupra modului de gestionare a rețelelor din interiorul blocului locativ, inclusiv și de la le transmite sau nu în gestiune/propietate furnizorului de energie termică. Astfel, transmiterea rețelelor interioare de alimentare cu apă caldă menajeră și a rețelelor de alimentare cu energie termică la balanța furnizorului de energie termică, trebuie să fie un drept al proprietarilor/locatarilor, dar nu o obligație, după cum se intenționează.

Abordarea similară este prevăzută și în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. În ambele legi, proprietarii au dreptul de a transmite rețelele în proprietatea operatorilor, dar nu sunt obligați.

Acest fapt se confirmă și prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 01.11.2016, prin care sintagma „gratuit la balanța” din art. 19 alin. (4) din Legea nr. 303/2013, a fost declarată neconstituțională, deoarece încălca dreptul de proprietate privată asupra rețelelor.

2. La art. 7 alin. (2) la final de completat cu sintagma „(...) , inclusiv aprobă graficul de temperatură pentru regimurile de lucru ale sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică”.

Argumentare: La moment sistemele de alimentare cu energie termică activează în baza graficelor de temperatură aprobate prin Ordinul Ministerului Economiei al Republicii Moldova nr. 165 din 09.11.2015.

În Studiul „privind distribuția consumului de energie termică în clădirile rezidențiale în care există apartamente debransate de la sistemul centralizat de căldură” (în continuare Studiu) care a stat la baza elaborării Metodologiei privind repartizarea consumului direct/indirect de energie termică și a costului aferent acestui consum între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică (SACET), aprobată inițial prin Ordinul nr. 184 din 31.10.2022, și ulterior ca Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor

Se acceptă parțial

În vederea examinării propunerii respective a fost solicitată opinia colegilor din cadrul Secretariatului Comunității Energetice.

Astfel, țările membre ale Tratatului Comunității Energetice reglementează și monitorizează sistemele de termoficare în mod diferit ce ține de graficul de temperaturi dar aceasta nu ține de competența Guvernului.

De exemplu, în Macedonia de Nord, autoritatea de

locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 191 din 19.02.2002, **se face trimitere la „graficul de temperatură aprobat de Guvern”**.

De către ANRE a fost efectuată analiza respectării, de către titularii de licență S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord”, a prevederilor pct. 49 din Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 484 din 13.12.2017 (în continuare Regulamentul nr. 484/2017), care statuează că *„agentul termic livrat sub forma de apă fierbinte, la ieșirea din centrala termică sau centrala electrică de termoficare, trebuie să aibă temperatura prevăzută în diagrama de reglaj/graficul de temperatură. Abaterea temperaturii apei la ieșirea din centrala termică poate fi de maximum $\pm 3\%$ față de temperatura prevăzută în diagrama de reglaj”*.

Analiza valorilor zilnice a temperaturii mediului exterior și a agentului termic pe sursele de generare denotă că S.A. „Termoelectrica” și S.A. „CET-Nord” (pe parcursul perioadei verificate) nu au respectat graficul de temperatură, aprobat prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 165 din 09.11.2015, și prevederile Secțiunii 7 pct. 49 din Regulamentul nr. 484/2017.

La acest subiect este relevant de menționat și faptul că în conformitate cu prevederile pct. 14 din Dispoziția CSE nr. 7 din 04 martie 2023 a fost statuat: *„(...) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și ale Hotărârii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 484/2017 privind aprobarea Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, pe perioada stării de urgență, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică nu va aplica penalități titularilor de licență în situația în care aceștia, în scopul eficienței energetice, vor diminua/micșora în conformitate cu graficele de temperatură aprobate, în limita de până la 10 %, valorile de calcul prestabilite pentru fiecare sistem de alimentare*

reglementare are competențe largi în aprobarea tarifelor și a regulilor operaționale ca în Republica Moldova. Astfel [codul de rețea](#) al distribuitorului de energie termică care se aprobă de [reglementator](#), conține regimurile de temperatură ale rețelelor termice.

Pe de altă parte în unele țări, autoritățile locale aprobă tarifele și regulile de funcționare.

Astfel, în Serbia [codul de rețea](#) al SACET din Belgrad, este aprobat de adunarea orașului.

În acest context, art. 9 alin. (2) lit m), a fost completată cu „inclusiv aprobă graficul de temperatură pentru regimurile de lucru ale sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică”

centralizată cu energie termică, iar titularii de licență nu vor efectua recalcularea prețului pentru energia termică furnizată”.

Astfel titularii de licență prin Dispoziția CSE nr. 7 din 04 martie 2023, pe durata stării de urgență au fost exonerati de obligația de a respecta graficul temperaturii agentului termic la ieșirea din centrala electrică de termoficare de maximum (-3 %) față de temperatura prevăzută în diagrama de reglaj, având posibilitatea în scopul economisirii de combustibil să admită o abatere de (-10 %). În pofida acestui fapt, pe parcursul lunii decembrie 2023 pentru sursele de generare CET, S.A. „Termoelectrica” a înregistrat depășire de (+ 9,2 %) prevăzută în diagrama de reglaj, iar S.A. „CET-Nord” (+27,6 %) prevăzută în diagrama de reglaj. Titularii de licență ca un argument de ce nu au respectat graficul de temperatură, au menționat faptul că Ordinul Ministerului Economiei al Republicii Moldova nr. 165 din 09.11.2015 **este caduc**, și ei nu au obligația de al respecta.

În scopul evitării exonerării titularilor de licență de la respectarea obligațiilor de menținere a parametrilor de calitate ai serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice și a asigura consumatorii cu servicii calitative de alimentare centralizată cu energie termică, în scopul respectării art. 6 alin. (1) lit. f), art. 37 alin. (1) lit. a), art. 38 alin. (1) și alin. (2) din Lega nr. 92 din 29.05.2014, ***ANRE solicită aprobarea în termeni proximi a graficului de temperatură pentru regimurile de lucru ale sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică și completarea proiectului de modificare a Legii nr. 92 din 29.05.2014 la art. 7 alin. (2) în redacția propusă supra, dat fiind faptul că graficul de temperatură stă la baza elaborării prognozei livrărilor de energie termică, elaborării programului de producere, stabilirea valorii pierderilor de energie termică, tarifelor/prețurilor reglementate și este decisiv pentru alimentarea fiabilă, predictivă și calitativă cu energie termică a consumatorilor. Încă un argument plauzibil reprezintă și faptul că graficul stă la baza elaborării Studiului și a Metodologiei privind repartizarea consumului direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și a regimurilor de funcționare al SACET.***

	<p>3. La art. 9 alin. (2) lit. b¹) de expus în redacție nouă după cum urmează: <i>„aprobă, în condițiile prezentei legi, planurile anuale de investiții, planurile de dezvoltare ale titularilor de licență, monitorizează realizarea acestora și prezintă în raportul său anual informații privind realizarea planurilor anuale de investiții”</i>.</p> <p>Argumentare: Completarea art. 9 alin. (2) lit. b¹) în redacție nouă este necesară pentru a stabili principiile de efectuare a investițiilor în sectorul termoelectric, similar ca în alte sectoare reglementate de ANRE. Excluderea sintagmei <i>„și valorile admise ale pierderilor normative de energie”</i> derivă din modificările propuse la art. 45 alin. 2 lit. d¹) și d²).</p> <p>4. La art. 15³ alin. (2) la final, după sintagma <i>„la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate”</i> de completat cu sintagma <i>„cu condiția includerii acestora în planul de dezvoltare”</i>.</p> <p>Argumentare: Completarea în cauză este similară cu completarea de la art. 15² alin. (3) la prezentul proiect de modificare a legii.</p> <p>5. La art. 21 alin. (2) lit. q) de expus în redacție nouă: <i>„Anual, până la 30 aprilie, titularii de licență prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de dezvoltare și a planului de investiții pentru anul precedent. Agenția examinează raportoarele prezentate și aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile realizate cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoelectric.”</i></p> <p>Argumentare: Completarea art. 21 alin. (2) lit. q) în redacție nouă este necesară pentru a stabili principiile de efectuare a investițiilor în sectorul termoelectric, similar ca în alte sectoare reglementate de ANRE (de exemplu: sectorul gazelor naturale prevăzut la art. 7, alin. (1), lit. q) din Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale și sectorul electroenergetic prevăzut la art. 7 alin. (1) lit. n); art. 42 alin. (1) lit. h); art. 45 alin. (1) din Legea nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică).</p> <p>6. La art. 34 alin. (3) și art. 36 alin. (2) lit. b) sintagma <i>„în baza unei metodologii aprobate de Agenție”</i> de substituit cu sintagma <i>„(...) în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea</i></p>	<p>Se acceptă parțial Se acceptă propunerea erspectivă cu excepția excluderea sintagmei <i>„și valorile admise ale pierderilor normative de energie”</i>, similar cum este în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (art. 7 alin. (1) lit. p)).</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	--

sectorului termoeenergetic aprobat de Agenție stabilit la art. 9 alin. (2), lit. b²)”, iar în continuare după text.

Argumentare: În conformitate cu art. 9 alin. (2), lit. b²) Agenția aprobă Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoeenergetic, care va îngloba toate cerințele privind planificarea și raportarea realizării planului de dezvoltare, similar sectorului de gaze naturale și sectorului electroenergetic.

7. La art. 36 alin. (4)¹ sintagma „doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului” de substituit cu sintagma „(...) după ce demonstrează Agenției eficiența economică și eficiența energetică a proiectului de investiții, în baza analizei cost-beneficiu. Ponderea investițiilor în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, din planul anual de investiții, precum și modalitatea de prioritizare a eficienței energetice va fi stabilită în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul termoeenergetic”, iar în continuare după text.

La finalul art. 36 alin. (4)¹) după sintagma „până la ieșirea din echipamentul de măsurare” de completat cu sintagma „la nivel de apartament”.

Argumentare: Prevederi similare privind analiza cost-beneficiu sunt prevăzute și la art. 15² alin. (1) și art. 15³ alin. (1) la prezentul proiect de modificare a Legii și Directivele UE.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1064/2023 cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026, fiecare parte obligată va contribui la realizarea economiilor anuale de energie stabilite în Anexa nr. 1, tabelul 3 din hotărârea menționată, și prin care a fost statuată mărimea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de către fiecare parte obligată, prin stabilirea unei plăți fixe, pe unitate de energie sau de volum distribuit, furnizat și/sau comercializat.

Astfel, prin Hotărârea Guvernului nr. 1064/2023 a fost stabilită plata fixă în anul calendaristic „t”, în lei/Gcal de energie termică furnizată de furnizorii de energie termică pentru încălzire

Nu se acceptă

Conform art. 6² alin. (4) a proiectului de modificare a Legii cu privire la energia termică

„Conectare/reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.”

Totodată, obiectivul politicii de stat în sectorul termoeenergetic este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin cogenerare, inclusiv prin procurarea prioritară a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din

și/sau prepararea apei calde menajere și/sau răcire care a fost inclusă în structura tarifelor reglementate de Agenție, și pe care consumatorii finali de energie termică deja le suportă.

În conformitate cu Lista indicativă a măsurilor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie pe durata implementării schemei de obligații în domeniul eficienței energetice în clădirile din sectorul rezidențial, statuată în Anexa nr. 2 la Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024–2026, instituția publică de suport va promova, **modernizarea sistemului intern de distribuție a energiei termice și a apei calde menajere prin trecerea de la distribuția pe verticală la cea pe orizontală** stabilită la pct. 1 sbp. 2) lit. c).

Astfel considerăm necesar ca proiectele de investiții privind modernizarea sistemului interior de distribuție a energiei termice să fie finanțate din Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, or includerea integrală a acestor investiții spre recuperare în tarif ar conduce la creșterea constantă și semnificativă a tarifelor, ce semnifică o povară suplimentară considerabilă pentru consumator și o repartizare disproporționată (discriminatorie), pentru perioada recuperării investițiilor, a obligației de plată între beneficiarii și nebeneficiarii proiectelor de investiții în modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, investiții ce antrenează atragerea resurselor investiționale suplimentare (împrumuturi, granturi, alocații ale părților interesate, etc.), resurse care nu sunt disponibile în totalitate titularului de licență, care va întâmpina probleme majore în recuperarea acestor investiții.

În conformitate cu cadrul normativ existent pot fi acceptate spre recuperare în tarif doar investițiile privind instalarea Punctelor Termice Individuale (PTI) și cele aferente rețelelor termice primare.

Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică „Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd **implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]**”, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile „Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, **promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]**”, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și

termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”

Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.

Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:

- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;
- Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale.

În contextul celor relatate supra, menționăm că proiectele ce implementează eficiența energetică inclusiv trecerea la distribuție pe orizontală, duc spre eficientizarea energetică, respectiv efectul economic nu rezultă din reducerea consumului de căldură ci din îmbunătățirea calității serviciilor și asigurarea continuității livrării serviciului de termoficare consumatorilor existenți (aceasta fiind în mare parte greu de cuantificat).

	<p>8. Art. 37 alin. (1) lit. e²) stipulează că consumatorii au dreptul să realizeze modernizarea integrală a sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu pe când art. 36 alin. (4¹) statuează că distribuitorii realizează în funcție de posibilitățile tehnice și economice, modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu. Propunem de clarificat prevederile contradictorii din proiectul respectiv.</p> <p>9. La art. 40 alin. (2) lit. d¹) sintagma „<i>Regulamentului privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică nr. 23/2017</i>” propunem de substituit cu sintagma „<i>(...) în baza Metodologiei aprobate de Guvern stabilit la art. 43 alin (6¹)</i>”.</p> <p>Argumentare: În conformitate cu modificările propuse la art. 43 alin. (6¹) repartizarea consumului de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică se va efectua în baza unei Metodologii aprobate de Guvern.</p> <p>Menționăm că, Regulamentul privind furnizarea energiei termice nr. 23/2017 din 26.01.2017 cu completările ulterioare, nu conține prevederi privind repartizarea consumului de energiei termică intrabloc.</p> <p>Metodologia privind repartizarea consumului direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică este prevăzută în Anexa 7 la Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19.02.2002.</p> <p>10. La art. 43 alin. (1¹) sintagma „<i>și în alte locuri decât cele prevăzute în alineatul (1), convenite între părțile contractante</i>” de exclus.</p> <p>11. Art. 43 alin. (1²) - de exclus</p>	<p>Nu se acceptă Prevederile se referă dreptul pentru diferiți subiecți. Respectiv, în art. 37 alin. (1) lit. e²) este dreptul asociațiilor de proprietari în condominiu de a investi în propriul sistem, iar în art. 36 alin. (4¹) se referă la dreptul de a investi de către unitățile termoelectrice când au fost transmise rețelele la balanta lor.</p> <p>Se acceptă parțial Se propune de a se face referința la Hotărârea de Guvern nr. 281/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale</p> <p>Se acceptă</p>
--	---	--

Argumentare la pct. 10 și 11: Distribuitorii de energie termică, cât și unitățile termoenergetice urmează să achiziționeze și instaleze echipamente de măsurare comerciale și cele necesare procesului tehnologic în conformitate cu cadrul normativ în vigoare, iar pentru echipamentele instalate în alte locuri decât cele prevăzute în cadrul normativ de reglementare, titularii de licență urmează să argumenteze necesitatea, obligativitatea, sau eficiența.

12. La art. 45 alin. 2 lit. d¹) de completat la final cu sintagma: „*Tendința de reducere a pierderilor de energie termică prin rețele către anul 2030 va constitui 17,0 %*”.

Argumentare: În scopul executării prevederilor art. 45 alin. (2) lit. d¹) și d²) este necesar de a se stabili valoarea procentuală a tendinței de reducere a pierderilor de energie termică pentru anul 2030. Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea Nr. 166 din 11.07.2012 prevedea reducerea pierderilor de energie termică în rețele către anul 2020 cu 5 %. Drept bază a fost stabilit anul 2010 cu un nivel al pierderilor de energie termică în rețele în mărime de 22 %.

Reieșind din prevederile Strategiei „Moldova 2020”, nivelul planificat al pierderilor de energie termică în rețele către anul 2020 urma să fie atins la nivel de 17 %. Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102 din 05.02.2013 stabilește în pct. 59 alin. (2), lit. b), țintele Republicii Moldova în raport cu obligațiile asumate prin aderarea la Tratatul Comunității Energetice și acquis-ul energetic al Uniunii Europene prin: „*reducerea pierderilor cu 5 % în 2020 (cu 2 % în 2015) pentru energie termică*”.

Deci, prin documentele strategice ale statului, anterior a fost stabilit un indicator identic (unic) și anume atingerea nivelului de pierderi de energie termică în rețele termice pentru anul 2020 în mărime de 17 %. Luând în considerare că nici un titular de licență

Nu se acceptă

Având la bază principiul „eficiența energetică în primul rând”, o condiție primordială în acest sens este dotarea cu mijloace de măsurare pentru fluxurile de energie inclusiv tehnologice, de exemplu acumulator de căldură, un consumator intern, o unitate de producere din cadrul centralei, etc.

Nu se acceptă

Agenția elaborează un trend de reducere a pierderilor. Această prevedere nu poate fi introdusă la nivel de lege. Astfel, prin similitudini ca și celelalte sectoare energetice, Agenția, prin intermediul Metodologiei tarifare, includ modul de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de energie termică în rețelele termice, prin stabilirea tendinței de reducere a acestora pe perioada valabilității metodologiei tarifare.

nu a atins obiectivul stabilit nici până în prezent, Agenția propune acest obiectiv drept țintă de atins către anul 2030. Obiectiv care prin prisma legislației în vigoare organul central de specialitate îl poate modifica în dependență de politica și strategiile propuse a fi implementate la nivel național.

Drept țintă de reper pentru stabilirea trendului de reducere, Agenția a luat în calcul valoarea anuală procentuală cea mai mică înregistrată de către fiecare titular de licență din perioada anilor 2014-2023 (a se vedea argumentele suplimentare și calcule efectuate de către Agenție în avizul expediat prin scrisoarea nr. 04-02-1330 din 11.03.2024), anul 2014 fiind stabilit din momentul aprobării Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29.05.2014.

13. Art. 45 alin. (7) - de exclus.

Argumentare: Art. 45 alin. (2) lit. d¹) stipulează că Metodologia tarifară include modul de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de energie termică în rețelele termice, prin stabilirea tendinței de reducere a acestora, astfel nu există necesitatea de a elabora o Metodologie nouă privind pierderile de energie termică din rețelele termice, incluse în tariful pentru energia termică. Modul de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de energie termică va fi stabilit în anexă la Metodologia tarifară similar sectorului de gaze naturale, unde modul de determinare al consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție este parte integrantă a Metodologiei de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale nr. 443/2020 din 24.11.2020.

14. Art. 45 alin. (8) la final de completat cu sintagma „(...) în baza Metodologiei aprobate de Guvern stabilită în art. 43 alin. (6¹)”.

Totodată considerăm necesară excluderea acestei prevederi de la art. 45. Reglementarea tarifelor în sectorul termoelectric și includerea prevederii la art. 43. Măsurarea și achitarea consumului de energie termică, alin. (6²).

Argumentare: În conformitate cu modificările propuse la art. 43 alin. (6¹) repartizarea consumului de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare

Se acceptă parțial

Aliniatul 7 a fost reformulat.

Astfel, componenta pierderilor de energie termică din rețelele termice, se determină în conformitate cu metodologia de calcul, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru producerea și furnizarea energiei termice.

Se acceptă parțial

În baza Hotărârii de Guvern nr. 281/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale

	<p>centralizată cu energie termică se va efectua în baza unei Metodologii aprobate de Guvern.</p> <p>Metodologia privind repartizarea consumului direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică este prevăzută în Anexa 7 la Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19.02.2002.</p> <p>II. La art. V Legea cu privire la condominiu nr. 187/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 238-244, art. 467)</p> <p>15. Art. 11, alin. (2), punctul 3) lit. b) de exclus.</p> <p>Argumentare: În conformitate cu art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187 din 14.07.2022 rețelele termice interne de distribuție apriori nu pot fi la balanța distribuitorului, or rețelele de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră (...) alimentare cu energie termică (...) constituie părți ai proprietății comune. Totodată, în conformitate cu art. 18 alin. (9) din Legea nr. 187 din 14.07.2022 în scopul aplicării art. 2015 și 2016 din Codul civil nr. 1107/2002, proprietarul din condominiu răspunde pentru unitatea sa, iar asociația răspunde pentru părțile comune. Răspunderea asociației pentru părțile comune reprezintă o cheltuială care se repartizează proprietarilor din condominiu, cu excepția cazului în care asociația are, conform legii sau contractului, dreptul de a recupera această cheltuială de la o altă persoană responsabilă, prin prisma cadrului normativ în vigoare, într-un bloc locativ, distribuitorul nu poate deține la balanță rețele de alimentare cu energie termică, dat fiind faptul că aceste rețele constituie proprietatea condominiului, de care consumatorii nu pot fi deposedați. Argumente suplimentare la acest capitol sunt expuse și la pct. 1 al prezentului Aviz.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În cazul realizării de către unitățile termoelectrice a reconstrucției SACET în interiorul blocurilor locative nu reprezintă o deposedare de bunuri ci realizarea unor rețele noi cu acordul condominiului. În acest context, menționăm că această prevedere Nu este o obligație, ci este un drept al asociației.</p>
<p>Владимир Новожилов (e-mail din data de 14 mai 2024)</p>	<p>ВОПРОСЫ К ОБСУЖДЕНИЮ ЗАКОНОПРОЕКТА О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В НЕКОТОРЫЕ НОРМАТИВНЫЕ АКТЫ 14.05.2024</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Furnizarea energiei termice este o activitate reglementată în</p>

	<p>Согласно Закона о нормативных актах №100/2017 Статья 10. Органический закон</p> <p>(1) Органический закон – нормативный акт, представляющий собой развитие конституционных норм и действующий в областях, прямо предусмотренных Конституцией.</p> <p>(2) Области, регулируемые органическим законом, установлены в пунктах а)–о) части (3) статьи 72 Конституции., а п3 этой статьи более обширно перечисляет сферы принятия органических законов.</p> <p>Закон №92/2014 издан в целях частичного переложения Директив Евросоюза.</p> <p>Кто правительство наделил полномочиями регулирования частноправовых отношений? Если мы будем говорить о том, что услуга теплоподачи в Молдове давно не является муниципальной или публичной, т.к. публичные услуги осуществляются исключительно организациями от имени публичной власти и предоставление таких услуг на коммерческой основе переводит эти услуги в частное право, где государство выступает на равных условиях со всеми участниками и отношения могут возникать только в частном праве на основании свободы заключения договора. Закон о публичных услугах №234/2021 дает трактование «публичные услуги – некоммерческая административная деятельность индивидуального характера, осуществляемая в режиме публичной власти поставщиком публичных услуг при наличии запроса от бенефициаров или без такового, которая касается реализации их законных прав, свобод, обязанностей и интересов, с обеспечением им при необходимости соответствующих материальных или нематериальных благ»; и не относит к публичным услугам коммунальные услуги. В компетенцию Правительства входит управление публичным</p>	<p>temeiul Legii nr.174/2017 cu privire la energetică.</p> <p>Totodată este de menționat că alimentarea cu energie termică reprezintă un serviciu public de gospodărie comunală în sensul art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002.</p>
--	---	--

имуществом. Все что не связано с удовлетворением общественного интереса относится к частной сфере.

На каком основании акты, принимаемые правительством, защищают интересы частных коммерческих компаний «TERMOELECTRICA» и «СЕТ-Nord», а не интересы общества, государства или права и свободы конкретного человека?

На каком основании вносимые изменения нарушают основные принципы гражданского права, а именно свободы договора, недискриминации, невмешательства кого-либо в частные дела, защиты потребителя?

Полномочия любой власти не являются безграничными и определены строго регулируемыми их деятельность актами. Особенностью публичного права является неравенство сторон, где государство диктует условия взаимодействия с народом, но и государство по принципу верховенства права обязано

Nu se acceptă

În conformitate cu art. 23 alin. (12) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, „Drepturile consumatorilor în raport cu întreprinderile energetice sunt garantate și protejate de prezenta lege, de legile sectoriale, precum și de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”.

Astfel, una din atribuțiile ANRE este conform art. 9 alin. (2) lit. f) „*monitorizează și controlează, în modul și în limitele stabilite de lege, respectarea de către titularii de licențe a condițiilor de desfășurare a activităților licențiate și a prevederilor prezentei legi, inclusiv a celor privind drepturile consumatorilor și calitatea serviciilor prestate*”.

Nu se acceptă

Conform art. 6² alin. (4) a proiectului de modificare a Legii cu privire la energia termică

„Conectare/reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.”

Totodată, obiectivul politicii de stat în sectorul termoenergetic

подчиняться собственным законам и не допускать произвола в принятии решений. В частном же праве, которое регулирует коммерческие отношения, все участники и даже государство выступают на равных, основой взаимодействия является договор, а не закон.

Директива Европейского парламента и Совета Европейского союза «Об энергетической эффективности, об изменении директив 2009/125/ЕС и 2010/30/ЕС и отмене директив 2004/8/ЕС и 2006/32/ЕС имеет своей целью повышение энергоэффективности по всей цепочке от производства и передачи до конечного потребителя.

Закон №92/2014 согласно статье 1 регулирует специфическую деятельность систем централизованного теплоснабжения в целях повышения энергоэффективности в экономике в целом и снижения негативного влияния энергетического сектора на окружающую среду, в том числе посредством использования когенерационных технологий. Т.е. не регулирует отношения поставщика с потребителем, а преследует цель «создание правовой базы для эффективной деятельности и регулирования систем централизованного теплоснабжения, продвижения когенерации на основе спроса на полезную тепловую энергию».

В предлагаемых изменениях затрагивается вопрос альтернативных источников, а в частности солнечных панелей, но кроме внедрения нет ни слова про обслуживание и утилизацию. Сегодня солнечные панели не имеют экологических сертификатов и проблема их утилизации через 10-15 лет обернется экологической катастрофой, если уже сегодня не предусмотреть процедуру их утилизации, которая обходится до 50 долларов за панель. Просто выбрасывать отработанные батареи на свалку не допустимо, т.к. это приведет загрязнению земли разными вредными соединениями.

Прошу предоставить ответ на следующий вопросы:

este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin cogenerare, inclusiv prin procurarea prioritară a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică „Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd **implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]**”, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile „Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și

	<p>Какие из предлагаемых к внесению изменений преследуют цели и задачи, описанные в Директиве № 2012/27/ЕС, являющейся основой для издания Закона №92/2014 и соответствуют целям и задачам самого Закона 392/2014, описанных в статьях этого закона, кроме внедрения солнечных панелей?</p>	<p><i>amenajare a teritoriului, promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]</i>”, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”</p> <p>Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.</p> <p>Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ; - Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate
--	---	--

		<p>datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale.</p> <p>Furnizarea energiei termice este o activitate reglementată în temeiul Legii nr.174/2017 cu privire la energetică.</p> <p>Totodată este de menționat că alimentarea cu energie termică reprezintă un serviciu public de gospodărie comunală în sensul art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002.</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 15¹ din proiectul de lege, sunt specificate condițiile pentru care un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, în scopul asigurării unui consum mai eficient de energie primară și al măririi ponderii energiei din surse regenerabile la nivelul energiei termice care intră în rețea. Astfel, nu sunt specificate expres care sunt sursele de energie regenerabilă care vor fi implementate.</p> <p>Astfel, comentariile ce țin de întreținerea, eliminarea panourilor fotovoltaice, nu țin de subiectul prezentei legi.</p>
<p>A.O. „CETĂȚEAN ACTIV” (e-mail din 20.05.2024)</p>	<p>Articolul 40 pct. 2) s-a introdus termenul de „<i>administratorul asociației/ gestionarul</i>”</p>	<p>Se acceptă La Art. VI. Dispoziții Finale și Tranzitorii a fost completat cu</p>

condominiului” cuprinzând toate formele existente de administrare a condominiilor.

Учтены только кондоминиумы. На данный момент это внесет новые пробелы в законе для ЖЭКов и НЕ кондоминимумов.
Нет. ЖЭК не подходит ни под одно из этих определений, т.к он является „*gestionarul fondului locativ” в отдельно взятом доме (или ряде домов)*

Articolul 31¹. стр. 19

Бесплатная передача сетей поставщику, с возможностью беспрепятственного доступа к ним в любой момент.
Возможность коррупционных схем и злоупотреблений.

În acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate și expertizei juridice prin avizul

Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024.

Это просто формальный ответ. Как будем противостоять фактам возможной продажи участков, размещению на них других построек? Запрет на это где-то прописан в этом законе?

alin. (7) *Pentru condominiile care nu au înființat asociații de proprietari în condominiu, atribuțiile de gestionar al condominiului în limitele prezentei legi, sunt îndeplinite de către întreprinderile municipale responsabile de gestionarea fondului locativ sau de entitățile responsabile de gestionarea fondului locativ departamental, până la data înregistrării asociației în registrul de stat al persoanelor juridice.*

În acest context, menționăm că problema invocată, decade din momentul în care au fost incluse în proiectul de lege a prevederii respective.

Nu se acceptă

Prevederea se referă la dreptul de transmitere a rețelelor termice existente unităților termoenergetice pentru exploatarea și deservirea lor în conformitate cu documentele ce reglementează activitățile respective. Ce ține de construcția în zonele de protecție a rețelelor termice aceasta este reglementat de Articolul 31. Zonele de protecție a rețelelor termice și Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor termice

	<p>Закон 92</p> <p>La Articolul 5:</p> <p>П. 3 (стр. 3)</p> <p>în baza de contract sau efectiv de energie termică pentru necesitățile casnice sau în alte scopuri”;</p> <p>Попытка нивелировать контракты – остаётся лазейка для работы с потребителем не по контракту.</p> <p>Conform art. 37 alin. (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e2) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;</p> <p>А что по поводу случаев «без модернизации»? И снова только про кондоминимумы. Кто, за чей счёт, и на каких условиях, проводит эту модернизацию?* И в целом, пункт про контракты всегда должен быть первым и обязательным</p> <p>*пилотные проекты в данном случае не являются полезными, т.к. информация о них отсутствует в публичном поле, кроме общих данных, а подробную информацию поставщики так и не предоставили.</p>	<p>aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 876/2022.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Conform noțiunii de la art. 3 din Legea 187/2022 cu privire la condominiu <i>servicii intermediare</i> – servicii, inclusiv de utilități publice, cum ar fi alimentarea cu energie termică, salubritatea, asigurarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale, de care se folosesc ori se pot folosi proprietarii unităților și posesorii acestora, dar care, în funcție de situația concretă a condominiului, din motive tehnice sau legale, trebuie intermediare de către asociație în temeiul contractului cu furnizorul și nu pot fi contractate individual de către proprietarii ori posesorii unităților ori facturate individual acestora;</p> <p>Conform noțiunii de la art. 5 a proiectului de lege <i>consumator de servicii intermediare</i> – proprietarul unității și posesorul adult pe durata cât posedă în fapt unitatea și cărora furnizorul de energie termică furnizează serviciul intermediat;”</p> <p>Totodată, Regulamentul cu privire la furnizarea energiei</p>
--	---	--

termice aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 23/2017 din 26.01.2017 la cct. 45 prevede că: „În sectorul rezidențial, **reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale, este administratorul asociației respective, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul.** Suplimentar la Art. VI. Dispoziții Finale și Tranzitorii a fost completat cu alin. (7) *Pentru condominiile care nu au înființat asociații de proprietari în condominiu, atribuțiile de gestionar al condominiului în limitele prezentei legi, sunt îndeplinite de către întreprinderile municipale responsabile de gestionarea fondului locativ sau de entitățile responsabile de gestionarea fondului locativ departamental, până la data înregistrării asociației în registrul de stat al persoanelor juridice.*

Ce ține de informarea cu privire la aspectele de reconstrucție a sistemelor de încălzire și dotarea

	<p>П. 11 (стр. 4) serviciu intermediat al furnizării energiei termice – serviciu de alimentare cu energie termică, de care se folosesc ori se pot folosi proprietarii unităților și posesorii acestora, dar care, în funcție de situația concretă a condominiului, din motive tehnice sau legale, se intermediază de către asociație în temeiul contractului încheiat dintre administrator al asociației/gestionar al condominiului (intermediar de servicii) și furnizorul, și nu pot fi contractate individual de către proprietarii ori posesorii unităților ori facturate individual acestora;” Легитимизация посредничества при поставке теплоэнергии, и лазейка для работы без договора. И даже нет никаких уточнений, какие, например, могут быть «законные мотивы»? А «технические»? Если уж и вводят посредника, то должен быть индивидуальный договор между ним и конечным потребителем (или трёхсторонний).</p> <p>Conform Art. 24. alin. (2) din Legea 187/2023 cu privire la condominiu, „<i>Persoana fizică proprietară a unității cu destinație locative are, în raporturile reglementate de prezenta lege la care este parte asociația ori furnizorii de servicii, calitate de consumator.</i>”</p> <p>Тогда так и нужно дополнить эту статью: в соответствии с положениями ст. 24 (2) закона 187. Хотя, снова отсылка только к кондоминимумам.</p>	<p>cu contor individual a apartamentelor aceasta este parte a Programului de finanțare „Fondul pentru Eficiență Energetică în sectorul Rezidențial din Republica Moldova” aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2024 și implementat de Centrul Național de Energie Durabilă.</p> <p>Se acceptă A se vedea argumentarea de mai sus. Suplimentar, ce ține de condițiile imposibilității încheierii contractelor individuale acestea se rezumă la aspectele de asigurare a calității la nivel de unitate, evidență și facturare individuală care în sistemele colective de distribuție nereconstruite nu poate fi realizat fără administratorul asociației gestionarul condominiului.</p>
--	--	---

И нет никакого ответа, уточнения, реакции по поводу посредничества при поставке теплоэнергии, и лазейка для работы без договора, какие могут быть «законные или технические мотивы», кем или чем это подтверждено? Отсутствие информации относительно альтернативных систем регулирования и учета не является в данном случае достаточным доказательством о такой невозможности, и тем более – относительно невозможности заключения договоров.

La Articolul 61:

(2) Dacă în termen de 3 luni de la înaintarea spre aprobare autorităților publice locale a studiilor de fezabilitate elaborate în condițiile articolului 10 alineat (3) din prezenta lege, nu vor fi aprobate zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale de către consiliile locale, se recunoaște zonă unitară de alimentare cu energie termică întreg teritoriul administrativ.

Что со «смешанными» зонами?

Conform proiectului de modificare a Legii 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării sunt reglementate zonele unitare care conform art. 5 va avea următoarea definiție *zonă unitară de alimentare cu energie termică - areal geographic aparținând unei unități administrativ-teritoriale, în interiorul căruia se poate promova o singură soluție tehnică de alimentare cu energie termică.*

Это понятно. Так мы как раз и обсуждаем поправки к этому законопроекту для того, чтобы он стал более эффективным и предусматривал все случаи.

И что всё-таки будет со смешанными зонами?

А если этот пункт касается только новых «зон», то так и нужно указывать, что применяется для зон, определенных как единые с ... года, и не касается тех, что были сформированы до этого,

Nu se acceptă

Noțiunea de „zone mixte” (смешанные зоны) nu se utilizează în proiectul de lege. Cerințele de stabilire a zonelor unitare sunt prevăzute la art. 6¹ al proiectului de lege. Obligativitatea de conectare la SACET se referă la instituțiile publice, construcțiile noi și cele care sunt supuse reconstrucției. Prevederile respective vor intra în vigoare din ziua publicării în condițiile stabilite de legislația în vigoare.

и никак не обязывает потребителей этих ранее сформированных зон менять систему отопления.

La Articolul 21: стр. 12

la alineatul (1):

litera b), textul „o lună” se substituie cu textul „15 zile”;

Для чего нужно это сокращение срока?

În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale. Astfel, în conformitate cu art. 66 alin. (3) a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică „Deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorului final de la rețeaua electrică pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului limită de achitare” iar conform art. 83 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale „Deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final de la rețeaua de gaze naturale pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului limită de achitare”

Пояснение понятно. Неясно, что именно *Se acceptă*. Ну, и можно как раз потом другие законы привести в соответствие с этим, если он разрабатывается как основной.

Articolul 31¹: стр. 20

(4) Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a unității termoenergetice. Venitul obținut de unitatea termoenergetică în urma primirii, cu titlu

Nu se acceptă

Modificarea dată este destinată pentru reducerea riscurilor de acumulare a datoriilor și unificării în acest sens a cadrului de reglementare în domeniul energiei.

Nu se acceptă

Conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a

	<p>gratuit, a rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoeenergetice menționate se consideră venit neimpozabil.”.</p> <p>Снова про бесплатную передачу, плюс переданные активы не учитываются в подсчете базы активов поставщика. Похоже на схему.</p> <p>Conform Articolului 35 alin. (1) a Legii 100/2017 cu privire la actele normative „Expertiza anticorupție este obligatoriu pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a:</p> <p>a) asigura corespunderea prevederilor proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;</p> <p>b) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea anumitor recomandări în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora. În acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate și expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024</p> <p>Не нужно цитировать этот закон, нужно просто пересмотреть указанную статью. Почему не должны учитываться активы? Почему они не облагаются налогом? С них же поставщиком получается прибыль.</p>	<p>prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice, pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice aprobată prin Hotărârii ANRE nr. 396/2019, sunt acceptate în tarif componentele de amortizare și rentabilitate pentru activele realizate doar din investițiile realizate de unitatea termoeenergetică și acceptate de ANRE.</p> <p>Prevederea este introdusă scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale și menționăm că astfel de mecanism deja este pus în aplicare în conformitate cu prevederile art. 62 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.48 alin. (9) din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică, prin care este specificat că „<i>Persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care au în proprietate instalații electrice, linii electrice și posturi de transformare sînt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului de sistem. Operatorul sistemului de distribuție este obligat să primească instalațiile electrice transmise cu titlu gratuit cu</i></p>
--	---	--

		<p><i>condiția efectuării de către proprietarul instalațiilor electrice, liniilor electrice și posturilor de transformare a lucrărilor necesare pentru a asigura corespunderea acestora cu cerințele de securitate. Corespunderea rețelelor electrice ce urmează a fi transmise în proprietatea operatorului de sistem se atestă în baza actului de corespundere, eliberat proprietarului instalațiilor electrice, liniilor electrice sau posturilor de transformare de către organul supravegherii energetice de stat. Activele dobândite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a operatorului de sistem, iar venitul obținut în urma primirii, cu titlu gratuit, a liniilor și stațiilor electrice menționate se consideră venit neimpozabil. ”</i></p> <p><i>Astfel cuvintele „ , iar transmiterea proprietății se consideră livrare scutită de taxa pe valoare adăugată.” au fost excluse.</i></p> <p><i>Complementar, este de menționat că, în conformitate cu prevederile art. 20 lit j) din Codul fiscal nr.1163/1997, „În venitul brut nu se includ următoarele</i></p>
--	--	--

La Articolul 36: стр. 22

”(4¹) Distribuitorii pot realiza modernizarea sistemelor colective de alimentare cu energie termică, inclusiv prin instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică la consumatorii casnici. Aceste costuri sunt suportate de titularii de licență corespunzători și se iau în considerare la stabilirea tarifelor reglementate doar în cazul când se demonstrează eficiența energetică a proiectului, iar modernizarea se realizează în clădiri dotate, sau care urmează a fi dotate, cu puncte termice individuale, și există acordul asociației proprietarilor în condominiu în conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu”

Пункт хороший, но снова только кондоминиум.

Reconstrucția clădirii din condominiu și alte lucrări se realizează în condițiile art. 16 din Legea 187/2023 cu privire la condominiu.

Да, но речь исключительно про кондоминиумы. И снова непонятно, что **Se acceptă**

С учетом сказанного на мероприятии 14.05, дистрибьюторы могут предлагать реализацию любых мер, направленных на улучшение работы, однако это должно быть принято каждым отдельно взятым потребителем. Недопустимо в данном случае подменять выбор потребителя некие «государственные интересы» или «принудительную модернизацию», если она не является добровольным решением конечного потребителя (не путать с потребителем в виде управляющего жилым фондом, как его воспринимают текущие поставщики).

La Articolul 40: стр. 23

tipuri de venit: j) veniturile de la primirea gratuită a proprietății, inclusiv a mijloacelor bănești, conform deciziei Guvernului sau a autorităților competente ale administrației publice locale;”

Se acceptă

La Art. VI. Dispoziții Finale și Tranzitorii a fost completat cu alin. (7) *Pentru condominiile care nu au înființat asociații de proprietari în condominiu, atribuțiile de gestionar al condominiului în limitele prezentei legi, sunt îndeplinite de către întreprinderile municipale responsabile de gestionarea fondului locativ sau de entitățile responsabile de gestionarea fondului locativ departamental, până la data înregistrării asociației în registrul de stat al persoanelor juridice.*

Totodată, toate intervențiile în interiorul clădirilor pot fi realizate doar cu respectarea legii Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu care descriu modalitățile de adoptare a unor astfel de decizii.

„m1) modul de repartizare a diferențelor de energie termică, destinată pentru încălzirea spațiilor și/sau prepararea apei calde menajere și /sau răcire, stabilit în baza indicilor echipamentelor de măsurare comune pentru clădire și suma indicilor echipamentelor de măsurare individuale ale unităților din cadrul clădirii, având la bază principiul de repartizare integrală a energiei termice stabilit de echipamentul de măsurare comun pentru clădire către toți consumatorii.

Распределение по общедомовому счётчику. Понятно, что не может идти никакой речи об индивидуальных договорах.

5) alineatul (5) textul „prin lege pentru încheierea contractului” se substituie cu textul „de actele normative în domeniu”;

Снова контракты заменяются на метафорические принципы. Здесь уже напрямую.

Conform art. 40 completat cu alin. 2¹ „În cazurile prevăzute de Regulamentului privind furnizarea energiei termice nr. 23/2017, aprobat de Agenție, vor fi încheiate contracte directe între furnizori și consumatorii care sunt proprietari ai unităților din condominiu, unde furnizorii sunt responsabili de repartizarea și facturarea energiei termice iar Administratorul asociației/gestionarul condominiului va prezenta informația necesară în acest scop”

Totodată la art. 37 alin. (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e2) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;

Откуда вдруг в контракте поставщик-потребитель взялся Администратор ассоциации? Администратор не является субъектом в сделке между поставщиком и конечным потребителем, согласно Закона 105 и европейским директивам.

Nu se acceptă

Administratorul asociației/gestionarul condominiului are rolul de informare a furnizorului de energie termică cu privire la datele necesare pentru repartizarea energiei termice în cazul facturării pentru încăperile nelocuibile cu contract și celor locuibile cu contract intermediat.

Или тогда должен быть трёхсторонний договор, в котором чётко будут прописаны права и обязанности всех сторон

Articolul 42: стр. 25

(6) Unitatea termoelectrică are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică dacă consumatorul nu achită în termenul stabilit facturile emise sau conform condițiilor contractuale.

Просто имеют право отключать, даже не указано, при каких чётких условиях, и в соответствии с какими пунктами.

Condiția pentru limitare sau sistare este neachitarea facturilor sau conform condițiilor contractuale. În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale. Astfel, în conformitate cu art. 66 alin. (3) a Legii 107/2016 cu privire la energia electrică *„Deconectarea instalațiilor electrice ale consumatorului final de la rețeaua electrică pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului limită de achitare”* iar conform art. 83 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale *„Deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final de la rețeaua de gaze naturale pe motivul neachitării de către acesta a facturii de plată poate fi efectuată numai după expirarea termenului de cel puțin 10 zile de la data expirării termenului limită de achitare”*

Так и сформулируйте также чётко. К чему такие размытые формулировки?

Обратите внимание на другие типовые договоры, в которых присутствуют понятные пункты, не противоречащие законодательству и не ущемляющие права потребителей. О разработке подобных контрактов говорят и европейские директивы.

„Articolul 421: стр. 25

Nu se acceptă

Modificările respective deja au fost operate, conform art. 21 alin. (1) lit. b) din Legea 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării *„Titularii de licență au dreptul să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică pentru neachitarea facturilor la energia termică, cu notificarea prealabilă, cu cel puțin 15 zile înainte, a consumatorului/unității termoelectrice”*.

(1) În zonele unitare de alimentare cu energie termică, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, este interzisă pentru toate tipurile de consumatori, cu excepția cazurilor când consumatorii produc și consumă energie termică, pentru acoperirea integrală a consumului propriu din surse regenerabile.

Прямой запрет отключения от ЦСО.

Что именно? Прямой запрет на отключение? Я это не предлагаю, а осуждаю, как положение, которое противоречит законодательству о конкуренции и о частной собственности. Грозит иском в КС и объявлением неконституционности.

Кроме того, существует уже на данный момент несколько судебных решений со стороны ВСП относительно недопустимости подобного запрета на отключение, и мы готовы их предоставить. Включение этой нормы в данный закон лишь приведет к увеличению количества судебных исков, при том, что благодаря отсутствию прямых контрактов на протяжении более 20 лет судебная система и так крайне перегружена.

Nu se acceptă

Derogarea de la principiile concurenței în contextul prevederilor ce țin de obligativitatea de conectare/reconectare la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică precum și condiționalitatea deconectării este realizată în interesului economic general.

Astfel, conform art. 6² alin. (4) a proiectului de modificare a Legii cu privire la energia termică

„Conectare/reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.”

Totodată, obiectivul politicii de stat în sectorul termoenergetic este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a producerii energiei termice prin cogenerare, inclusiv prin procurarea prioritară a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu

		<p>privire la energia termică și promovarea cogenerării.</p> <p>Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică <i>„Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]”</i>, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile <i>„Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]”</i>, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este <i>„promovarea utilizării tehnologiilor moderne,</i></p>
--	--	--

	<p>(2) În alte zone decât cele unitare, deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemului colectiv și/sau centralizat de alimentare cu energie termică inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de încălzire, se permite numai în cazul când studiile de fezabilitate demonstrează rentabilitatea economică a deconectării, precum și respectării cumulative a următoarelor condiții:</p> <p>a) obținerea avizului de deconectare de la distribuitor și/sau după caz, de la furnizorul de energie termică;</p> <p>b) acordul scris al administratorul asociației/gestionarul condominiului și al tuturor locatarilor;</p> <p>c) deținerea unui contract permanent de deservire cu o întreprindere autorizată de întreținere și asigurare a bunei funcționări a</p>	<p><i>inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”</i></p> <p>Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.</p> <p>Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ; - Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale. <p>Nu se acceptă</p> <p>Modul _____ de conectare/deconectare, contractare pentru activitatea de furnizare a energiei termice se includ în Regulamentul privind furnizarea energiei termice aprobat de ANRE</p>
--	---	---

instalației/instalațiilor individuale de încălzire pe toată durata funcționării acesteia.

Понятно, что такие авизы буду даваться только «избранным», и открывается снова путь к коррупции.

Conform Articolului 35 alin. (1) a Legii 100/2017 cu privire la actele normative „Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative

elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a:

a) asigura corespunderea prevederilor proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;

b) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea anumitor recomandări în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora. În acest sens proiectul de Lege a fost supus consultării cu toate autoritățile publice implicate și expertizei juridice prin avizul Ministerului Justiției Nr. 04/2-561 din 19.01.2024 și expertizei anticorupție prin

avizul Centrului Național Anticorupție Nr. 06/2/470 din 12.01.2024

Опять цитирование формальных статей вместо более внимательной проработки новых положений. Авизирование должно осуществляться беспристрастным и независимым органом, а образец исследования, как и любого документа, необходимого для возможности отключения, должен быть размещен в открытых источниках. Как и список лицензированных лиц и организаций. Участие поставщика в данном случае должно сводиться к отключению/подключению и заключению/расторжению договора.

Nu se acceptă

	<p>alte zone decât cele unitare – не нашла такой формулировки в понятиях нужно добавить. Тогда отпадут вопросы по поводу «смешанных зон»</p> <p>acordul scris al administratorul asociației/gestionarul condominiului și al tuturor locatarilor; - всех жильцов чего, дома, кондоминиума, подъезда?</p> <p>стр. 26</p> <p>(7) În cazul în care deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică sau de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică a fost deja efectuată, facturarea și plata pentru energia termică se efectuează conform actelor normative în domeniu.</p> <p>Противоречие с предыдущими пунктами, т.к. не указано, когда «было осуществлено отключение», а значит есть и окошко для отключающихся «избранных».</p> <p>Indiferent de perioada de deconectare, facturarea pentru unitățile deconectate se realizează conform Metodologiei privind repartizarea consumului direct/indirect de energie termică între consumatorii unui bloc locativ conectat la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă aprobat prin HG 191/2002.</p> <p>Так пропишите чётко, что не касается тех, кто отключился до даты вступления закона в силу.</p> <p>Потому что неясно, когда «а fost deja efectuată», при каких условиях. А если после вступления в силу закона, но до проведения проверки?</p>	<p>„Alte zone decât cele unitare” înseamnă toate celelalte arii geografice în afara zonelor unitare</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Prevederea a fost completată și se referă la facturare pentru cazurile de deconectare neautorizată a unităților în cadrul blocurilor de locuințe conectate la SACET la fel ca și pentru unitățile conectate.</p>
--	--	--

	<p>«actelor normative în domeniu» – очень размытая формулировка. Понятно, что методология может измениться или быть отменена, но нужно более конкретное определение.</p> <p>„(8) Înlocuirea, modernizarea și/sau modificarea sistemului colectiv de alimentare cu energie termică existent cu un alt sistem colectiv, indiferent de tipul de proprietate, nu constituie o deconectare de la sistemul colectiv în sensul prezentului articol, consumatorii având obligația să se reconecteze imediat după darea în exploatare a noului sistem</p> <p>Вообще бредовый пункт. Замена одного коллективного другим коллективным не является отключением, и потребители обязаны переподключиться. Непонятная схемка для понятных действий.</p> <p>Prevederea citată are menirea de a exclude aplicarea eronată a prevederilor alin. (6) Articolul 42¹ care stipulează „Unitatea termoelectrică are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică dacă consumatorul nu achită în termenul stabilit facturile emise sau conform condițiilor contractuale.”.</p> <p>Не вижу связи. Если это относится к другому пункту, там пропишите в том же пункте, или подпунктом с цифрой (6¹), например</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Se precizează că prevederea citată are menirea de a exclude aplicarea eronată a prevederilor alin. (6) Articolul 42¹ care stipulează „ Persoana fizică sau persoana juridică care nu a îndeplinit condițiile stipulate în alineatele (1) – (5) este obligată de a restabili conectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică sau la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, în termen de o lună, conform prescripției eliberate de către administratorul asociației/gestionarul condominiului sau unitatea termoelectrică, și să informeze administratorul asociației/gestionarul condominiului și/sau unitatea termoelectrică despre executarea acesteia, cu repararea prejudiciilor cauzate.”</p> <p>Nu se acceptă</p>
--	---	---

	<p>Articolul 43: стр. 26</p> <p>”(11) ... Echipamentele de măsurare pot fi instalate doar în cazul existenței posibilităților tehnice. Cheltuielile suportate în condițiile art. 36 aliniat (41) se includ în tariful pentru energia termică.”.</p> <p>Всегда есть техническая возможность для установки счетчиков. Нельзя снова допускать возможность работы без них.</p> <p>Conform Art. VI. a proiectului de lege alin. (3) Unitățile termoenergetice, în termen pînă la 01 octombrie 2025, vor implementa contorizarea fiecărui bransament termic din cadrul fiecărei clădiri, asigurând acoperirea integrală a procesului de măsurare a energiei termice consumate.</p> <p>Речь в моём комментарии идет про индивидуальные счётчики, а не общедомовые</p> <p>4) după alineatul (3) se completează cu alineatul (31) cu următorul cuprins:</p> <p>„(31) În blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică cu distribuție pe orizontală, conform acordului între administratorul asociației/gestionarul condominiului și deținătorii de unități în condominiu sau chiriași, se vor instala echipamente de măsurare a energiei termice identice, în baza condițiilor tehnice eliberate de distribuitor cu respectarea alin. (2) al prezentului articol.”;</p> <p>Прямо прописан только договор между поставщиком и управляющим кондоминиума, без прямых контрактов с потребителями. Даже при горизонтальной разводке.</p> <p>Prevederea se referă doar la condițiile de contorizare individuală <u>care poate fi realizată doar în cazul trecerii la distribuție pe orizontală</u> în urma unui acord comun între administratorul asociației/gestionarul condominiului și deținătorii de unități în condominiu sau chiriași. Totodată la art. 37 alin. (1) a proiectului de</p>	<p>Contoare de energie termică individuale nu pot fi montate în cazul sistemelor colective de alimentare cu energie termică cu distribuție monotubulară (sistem vertical).</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Contoare de energie termică individuale pentru fiecare unitate nu pot fi montate în cazul sistemelor colective de alimentare cu energie termică cu distribuție monotubulară (sistem vertical).</p>
--	---	--

lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e2) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”;

Не только при горизонтальной. См. выше разъяснения про альтернативные системы регулирования и учета тепла.

DISPOZIȚII FINALE, стр. 30-31

(2) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, unitățile termoelectrice vor asigura elaborarea și avizarea pozitivă de către instituția publică de suport a studiilor de fezabilitate cu privire la zonele unitare de alimentare cu energie termică în cadrul unității administrativ-teritoriale în care există sisteme de alimentare centralizate cu energie termică funcționale.

За год должны провести зонирование и получить апробацию. Пункт понятный, но маловыполнимый.

Termenii pentru realizarea măsurilor tranzitorii de aplicare a legii au fost revizuiți pentru asigurarea realizării în termen. coordanate cu institutiile publice vizate.

Как именно были пересмотрены сроки? Я не увидела в новом законопроекте.

(4) **Organul central de specialitate al administrației publice** în domeniul energiei, cu suportul unităților termoelectrice și a autorităților administrației publice locale relevante, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, efectuează o inventariere a clădirilor autorităților și instituțiilor aflate în zonele unitare de alimentare cu energie termică pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că alimentarea cu energie termică se realizează exclusiv în sistem centralizat, și elaborează o

Nu se acceptă

La articolul Articolul 6¹. Ce ține de stabilirea zonelor unitare de alimentare cu energie termică de către autoritatea administrației publice locale termenul de 3 luni a fost modificat la 6 luni.

Nu se acceptă

Conform art. 6² alin. (4) a proiectului de modificare a Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, „Conectare/reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică prevăzută la acest articol

	<p>foaie de parcurs cu privire la conectarea/reconectarea edificiilor respective la sistemul de alimentare centralizatã cu energie termicã</p> <p>Хороший пункт про инвентаризацию. Однако прямо сказано, что, если МПА считает, что возможно только ЦСО, будут переподключать.</p> <p>Prevederea are drept scop atingerea obiectivelor statului utilizând principiul rolului exemplar al instituțiilor statului.</p> <p>А цели, задачи и предпочтения граждан этого государства учитываются? Или только «исключительная роль госучреждений»?</p> <p>Статья 1 Конституции: (3) Республика Молдова – демократическое правовое государство, в котором достоинство человека, его права и свободы, свободное развитие человеческой личности, справедливость и политический плюрализм являются высшими ценностями и гарантируются.</p>	<p>reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.”</p>
<p>Владимир Новожилов (e-mail din 20.05.2024)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. В смысле закона отмечается неверная подача правительства, как исполнительной власти и, следовательно, парламента, как законодателя к возможности вмешательства в гражданские правовые отношения (в частности коммерческий договор), регулируемые гражданским кодексом с признанием свободы договора, равенства сторон, невмешательства других в частные дела, а также защиты прав потребителя. Власти не имеют никаких полномочий вмешиваться в коммерческие отношения между потребителями и профессионалом, определяя правила этих отношений. Как в принципе, цель Закона №92/2014, как и Директивы 2012/27/ЕС от 14.11.2012 является повышение энергоэффективности экономики и снижение влияния энергетического сектора на окружающую среду, а не регулирование коммерческих отношений поставщика и потребителя. 2. П 3 Понятие «горячая вода для хозяйственных нужд» оставить без изменения. Внесение слов « полученная в результате подогрева питьевой воды с использованием тепловой энергии» не имеет под собой никакого обоснования. Горячая вода для хозяйственных 	<p>Nu se acceptă Furnizarea energiei termice este o activitate reglementată în temeiul Legii nr.174/2017 cu privire la energetică.</p> <p>Nu se acceptă Furnizorii de energie termică nu realizează activitatea de distribuție a apei calde menajere.</p>

нужд предназначена именно для хозяйственных нужд, а не для питья, соответственно устанавливать какое-то оборудование для повышения качества воды по питьевой не обосновано. Единственной причиной такого изменения является увеличение тарифа на горячую воду, как на питьевую, но потребитель даже не сможет предъявить претензии к качеству, т.к. согласно термина горячая вода для хозяйственных нужд.

3. ПЗ понятие «потребитель» оставить без изменения. Определить и признать получение услуги можно только по1- наличию коммерческого договора. 2- наличию тепловой установки для

Apa caldă menajeră este apă caldă utilizată în scopuri gospodărești sau igienicosanitare obținută în urma încălzirii apei potabile utilizând energie termică care este preparată la consumator. În acest context se consideră improprie atribuirea competenței de distribuire a apei calde menajere, după cum a fost propus unităților termoelectrice ce desfășoară exclusiv activitatea de distribuție a energiei termice. În acest context prin modificarea propusă nu vor fi instalate careva noi echipamente de măsurare, sau careva intervenții în sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, respectiv va fi adusă o claritate cu privire la competențele furnizorilor de apă și energie termică. Este de menționat că modificarea respective nu va duce la majorarea tarifului la energie termică, or serviciul de apă caldă menajeră – ca serviciu aparte nu există, acesta este compus din apa care este livrată de operatorul de alimentare cu apă și canalizare și energia termică – livrată de furnizorul de energie termică.

Nu se acceptă

использования тепловой энергии. Определения понятия «потребитель» установлены Законом о защите прав потребителей №105/2003, относящиеся непосредственно к гражданам, использующим услуги для личных целей. Директива 2005/25/ЕС Европейского Парламента и Совета Европы от 11.05.2005 также разъясняет понятие «потребителя», «договорного права» а также «неправомерное влияние» и «недобросовестная коммерческая практика»

Conform Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiul furnizorii de energie termică sunt obligați să încheie contracte de servicii intermediare. Suplimentar, la art. 37 alineat (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e²) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiul, în condițiile prezentei legi.”; În sensul Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, noțiunea de consumator reprezintă orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională; Totodată, conform art. 2 alin. (9) lit. c) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, „ Prevederile art. 17, 20, 22–24 nu se aplică energiei termice care nu sunt puse în vânzare în volum limitat sau în cantitate fixă”. În acest context prevederile ce țin

	<p>4. ПЗ. Понятие «потребитель опосредованных услуг» исключить или добавить определение «опосредованная услуга», для исключения двусмысленности в понимании термина.</p>	<p>de Conformitatea produselor cu specificațiile cuprinse în contractul de vânzare-cumpărare, Drepturile consumatorului în cazul neconformității produsului, aferent sectorului termoenergetic nu se aplică conform prevederilor Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Noțiunea de <i>servicii intermediare</i> ce reprezintă <i>servicii, inclusiv de utilități publice, cum ar fi alimentarea cu energie termică, salubritatea, asigurarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale, de care se folosesc ori se pot folosi proprietarii unităților și posesorii acestora, dar care, în funcție de situația concretă a condominiului, din motive tehnice sau legale, trebuie intermediare de către asociație în temeiul contractului cu furnizorul și nu pot fi contractate individual de către proprietarii ori posesorii unităților ori facturate individual acestora, se regăsește în Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu.</i></p>
--	--	---

	<p>5. ПЗ понятие «разграничительный пункт» оставить в прежней редакции. Согласно закона, термин «установки распределителя» отсутствует, отсюда не понятно, где конкретно может определяться место разграничительного пункта</p>	<p>Prin urmare, în vederea excluderii ambiguităților de interpretare a noțiunilor existente, menționăm că, nu este necesară dublarea noțiunilor din alte acte normative, or, prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative stabilește evitarea paralelismelor legislative.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În contextul introducerii posibilităților de a efectua reconstrucția sistemelor interne de încălzire de către unitățile termoelectrice în vederea consolidării eforturilor pentru creșterea eficienței energetice, această prevedere a fost completată cu condițiile pentru care se acceptă aceste investiții în scopuri tarifare. Totodată Agenția urmează să ajusteze documentele și actele normative de reglementare în vederea reducerii riscurilor de impact asupra consumatorilor de energie termică.</p> <p>Astfel, în vederea implementării acestei prevederi, în proiectul de lege în cap. V, se modifică prevederile ce țin de punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor interne din condominiu din Legea cu privire</p>
--	---	--

6. ПЗ к определению «тепловой отвод/ввод» добавить определение «распределительная сеть», а также принадлежность этой сети по праву собственности.

la condominiu nr. 187/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 238-244, art. 467).

În acest context, prevederile detaliate cu privire la punctele de delimitare sunt expuse în Legea cu privire la condominiu nr. 187/2022.

Prin urmare, în vederea excluderii ambiguităților de interpretare a noțiunilor existente, menționăm că, nu este necesară dublarea noțiunilor din alte acte normative, or, prevederile Legii 100/2017 cu privire la actele normative stabilește evitarea paralelismelor legislative.

Nu se acceptă

Conform art. 18 alin. (1) a Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării „Activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în scopul comercializării acesteia sînt supuse licențierii” iar conform art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu „Constituie părți comune [...]rețelele de alimentare cu energie termică și gaze de la branșament/racord

	<p>7. ПЗ к определению «паушальная система» добавить и изложить в следующей редакции: «паушальная система- порядок определения потребления тепловой энергии от измеренных и зафиксированных тепловой мощности, используемой с учетом</p>	<p>până la punctul de distribuție către unitățile aflate în proprietate exclusivă[...]”</p> <p>Astfel, rețelele termice ale unei clădiri după punctul de delimitare reprezintă parte a instalației de utilizare a energiei termice și constituie părți comune ale condominiului.</p> <p>Suplimentar menționăm că în conformitate cu HANRE nr. 23/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind furnizarea energiei termice, „distribuitor – unitate termoeenergetică care desfășoară activitatea de distribuție a energiei termice”, iar „rețea termică - ansamblu de conducte, instalații de pompare, puncte termice centrale, puncte termice individuale situate în aval de punctul de delimitare cu centrala termică, centrala electrică de termoficare, care servesc la transmiterea și distribuția energiei termice până la instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului”.</p> <p>În acest context se consideră improprii propunerile respective.</p> <p>Nu se acceptă</p>
--	--	--

необходимости от влияния температуры окружающей среды, количества часов использования по типам тепловых установок, фактора спроса, применяемого метода в сроки и на условиях, предусмотренных законом. Данная система не применяется в случае противоречия Гражданскому Кодексу Республики Молдова и Закону №105/2003 о защите прав потребителей.

8. П5 В статье 7 слово «компетенция» добавить к слову «полномочия», т.к. эти термины имеют различные определения. Правительство не может вмешиваться в сферы, где оно не компетентно, а также не может превысить свои полномочия и вмешиваться в сферы, которые не входят в его полномочия. Таким образом статья 7. Звучит: «Полномочия и компетенция правительства»

Sistemul pașal este destinat pentru cazurile de consum în lipsa sau ieșirea din uz a echipamentului de măsurare. Astfel, în proiectul de lege, se aplică sistemul pașal pentru prevederile art. 40 alin. (9) ,, (9) Racordarea ilegală la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică/sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, precum și utilizarea neautorizată a energiei termice este interzisă”. Respectiv nu poate fi luată în considerare temperature mediului exterior, la calcularea consumului urmare a racordării ilegale, în contextual în care nu există factorul timp (date istorice) cu privire la consum.

Nu se acceptă

În textul proiectului la art. 7 alin. 1) Cuvântul „Competențele” se substituie cu cuvântul „Competența”.

Astfel, în procesul de traducere a actului normative, a fost comisă o eroare tehnică de traducere. Dat fiind faptul că cuvântul „полномочия”, în limba română nu are forma de singular, acesta rămâne neschimbat. Este de menționat că în conformitate cu prevederile art. 54 alin. (3) din Legea nr.

	<p>9. П33 (8) Для того, чтобы использовать данный пункт, необходимо из уже рассчитанного и принятого тарифа исключить все выходы тепловой энергии от элементов конструкции централизованной системы теплоснабжения, которые ранее были признаны допустимыми тепловыми потерями и были включены в тариф. Относительно коллективной системы теплоснабжения, насколько понятно это батареи в подъездах, то тут необходимо добавить «при условии их подключения к тепловой сети и функционирования.</p> <p>Фактурирование поставщиком потребляемой тепловой энергии в кондоминиуме распределяется пропорционально права общедолевой собственности каждому собственнику изолированной единицы. В жилье, зарегистрированном иначе, чем «кондоминиум» фактура представляется собственнику или арендатору здания.</p>	<p>100/2017 cu privire la actele normative „în cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română”.</p> <p>Nu se acceptă Tarifele pentru energia termică sunt stabilite în conformitate cu Metodologia aprobată de ANRE.</p> <p>Nu se acceptă Modul de facturare a energiei termice este realizat în conformitate cu Regulamentului cu privire la prestarea serviciilor comunale și necomunale, folosirea, exploatarea și administrarea locuințelor aprobat de Guvern.</p>
--	--	--

<p>Виталий Возной (e-mail din 20.05.2024)</p>	<p>1. Убрать по всему тексту законопроекта (а также и закона 92) ВСЕ пустые формулировки, не подкрепленные ресурсами и противоречащие другим законодательным актам. (пример П.10 - Ст.11., 1), Зак.92, где и та и другая формулировка является пустыми) Сделать для этого отдельную встречу.</p> <p>1. По тексту очень много таких примеров, которые не могут быть известны работникам МинЭнергетики (т.к. они не обладают практическим опытом), и вряд ли им подсказывали работники исполнители, как сделать свои обязанности более точными.</p> <p>7 мая в листе поправок было указано, что предложение принято, однако никаких изменений по тексту не произошло, как и встречи с целью убираня подобных вещей в тексте.</p>	<p>Nu se acceptă Proiectul de lege nu conține prevederi neacoperite de resurse și a fost coordonat cu toate părțile interesate aferent subiectului.</p>
	<p>2. Внести ответственность за неисполнение нормативных актов со стороны чиновников (не менее 20 уе) Отсутствие материальной ответственности у чиновников приводит к многочисленным отпискам и неисполнению пунктов нормативных актов (а также к потере времени со стороны активных граждан). Не принято, т.к. якобы превышает объект рассмотрения, без каких-либо разъяснений.</p>	<p>Nu se acceptă Propunerile invocate nu se referă la proiectul de lege. Este de menționat că prin avizul Ministerului Justiției, a fost invocat că, „potrivit Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobată prin Legea nr. 211/2021 (Anexa nr. 1 Direcția strategică II, obiectivul 2.1), „(...) pentru asigurarea stabilității cadrului normativ și evitarea promovării unor concepte contradictorii de către diferite autorități, se impune: 1) centralizarea sarcinii de modificare a legislației codificate (Codul civil, Codul</p>

		<p><i>penal, Codul contravențional, Codul administrativ, Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală, Codul de executare), cu împuternicirea expresă a Ministerului Justiției în acest sens;</i></p> <p><i>2) reducerea numărului de inițiative de modificare a legislației codificate și oferirea unui termen rezonabil pentru punerea în aplicare a noilor proceduri/instituții sau a celor revizuite în scopul adaptării cu noile tendințe atât a profesioniștilor, cât și a justițiabililor.”.</i></p> <p><i>În acest context, se recomandă, excluderea din proiect a modificărilor propuse la Codul contravențional.”</i></p>
	<p>3. По тексту очень много таких примеров, которые не могут быть известны работникам МинЭнергетики (т.к. они не обладают практическим опытом), и вряд ли им подсказывали работники исполнители, как сделать свои обязанности более точными.</p> <p>Отклонено, т.к. отсутствует предложение. Был расчет на встречу, чтобы дать эти предложения, для которых нужно обладать практикой. Сейчас это неактуально, т.к. встреча неактуальна.</p>	<p>Nu se acceptă Proiectul de lege a fost consultat cu părțile implicate în aplicarea prevederilor respective.</p>
	<p>4. Отсутствие материальной ответственности у чиновников приводит к многочисленным отпискам и неисполнению пунктов нормативных актов (а также к потере времени со стороны активных граждан)</p>	<p>Nu se acceptă Propunerile invocate nu se referă la proiectul de lege. Este de menționat că prin avizul</p>

	<p>быть известны работникам МинЭнергетики (т.к. они не обладают практическим опытом), и вряд ли им подсказывали работники исполнители, как сделать свои обязанности более точными.</p> <p>Несмотря на отметку "принято", это не нашло отражение в тексте.</p>	<p>Ministerului Justiției, a fost invocat că, „<i>potrivit Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobată prin Legea nr. 211/2021 (Anexa nr. 1 Direcția strategică II, obiectivul 2.1), „(...) pentru asigurarea stabilității cadrului normativ și evitarea promovării unor concepte contradictorii de către diferite autorități, se impune:</i></p> <p>1) <i>centralizarea sarcinii de modificare a legislației codificate (Codul civil, Codul penal, Codul contravențional, Codul administrativ, Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală, Codul de executare), cu împuternicirea expresă a Ministerului Justiției în acest sens;</i></p> <p>2) <i>reducerea numărului de inițiative de modificare a legislației codificate și oferirea unui termen rezonabil pentru punerea în aplicare a noilor proceduri/instituții sau a celor revizuite în scopul adaptării cu noile tendințe atât a profesioniștilor, cât și a justițiabililor.”.</i></p>
--	---	---

		<p><i>În acest context, se recomandă, excluderea din proiect a modificărilor propuse la Codul contravențional.”</i></p>
	<p>П. 1, по тексту зак.1402, art.I Оставить синтагму "управляющие жилым фондом" Иначе куда отнести такую форму управления, как ЖЭКи. Сейчас по всему тексту законопроекта как бы само собою подразумевается, что ЖЭКи будут ликвидированы в ближайший месяц или полгода. Но нигде не дается разъяснений, что с ними произойдет, с домами в их администрировании, с накопленными перед поставщиками долгами, с коммуникациями и техническим оборудованием. как будто они волшебным образом превратятся в законные и эффективные кондоминиумы. Т.о. будет повторено ошибка годичной давности, при обсуждении постановления 191. Было "принято", но в тоже время объяснение абсолютно противоречащее смыслу предложения.</p>	<p>Se acceptă parțial La Art. VI. Dispoziții Finale și Tranzitorii a fost completat cu alin. (7) <i>Pentru condominiile care nu au înființat asociații de proprietari în condominiu, atribuțiile de gestionar al condominiului în limitele prezentei legi, sunt îndeplinite de către întreprinderile municipale responsabile de gestionarea fondului locativ sau de entitățile responsabile de gestionarea fondului locativ departamental, până la data înregistrării asociației în registrul de stat al persoanelor juridice.</i> Totodată, toate intervențiile în interiorul clădirilor pot fi realizate doar cu respectarea legii Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu care descriu modalitățile de adoptare a unor astfel de decizii.</p>
	<p>Вводная часть закона 92 (концепт.) Указать закон 105, как базовый в работе (в т.ч. в преамбуле) и проследить, чтобы не было никаких противоречий по тексту поправок, а также в первоначальном тексте. Закон 105 является базовым в области защиты прав потребителей, и з.92 (как и прочие) должен составляться без противоречий и в соответствии с с з.105. Из-за таких</p>	<p>Nu se acceptă Conform Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu furnizorii de energie termică sunt obligați să încheie contracte de servicii intermediare. Suplimentar, la art.</p>

	<p>противоречий затем возникает множество судебных исков. Несмотря на отметку "принято", в реальности никаких изменений не произошло, как и проверки закона 92 на совместимость с Законом 105.</p>	<p>37 alineat (1) a proiectului de lege, drepturile consumatorului au fost completate cu lit. „e²) să încheie contract individual de furnizare a energiei termice în cazul modernizării sistemului colectiv de alimentare cu energie termică, cu instalarea echipamentelor de măsurare a cantității de energie termică pentru fiecare unitate din condominiu, în condițiile prezentei legi.”; În sensul Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, noțiunea de consumator reprezintă orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională; Totodată, conform art. 2 alin. (9) lit. c) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, „ Prevederile art. 17, 20, 22–24 nu se aplică energiei termice care nu sunt puse în vânzare în volum limitat sau în cantitate fixă”. În acest context prevederile ce țin de Conformitatea produselor cu specificațiile cuprinse în contractul de vânzare-cumpărare, Drepturile consumatorului în cazul</p>
--	--	--

		<p>neconformității produsului, aferent sectorului termoenergetic nu se aplică conform prevederilor Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.</p> <p>Complementar, menționăm că referință la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, art. 9 alin. (21), art. 21 alin. (4) lit. c), art. 40 alin. (8).</p>
	<p>Ст.5 Закона 92 и ст.40 (2) Проверить совместимость со ст.1 и ст.10(2), 11, 13(3), 16-18, Закона 105, а также ст.9, 321, 374 ГК, статей европейских директив по защите прав потребителей. Под дистрибьюторами в новой редакции может пониматься в данном случае администратор жилого фонда. Так, например, во многих ответах госорганов и Агентства под потребителем сейчас допускаются ЖЭКи и АППП, несмотря на то, что не являются таковыми. Не было принято, хотя подобная статья уже содержится в Законе 105, где дано четкое разъяснение, что такое дистрибьютор. Формулировка предлагаемых поправок частично соответствует положениям соответствующей нормативной базы положениям соответствующей нормативной базы</p>	<p>Se acceptă parțial În conformitate cu art. 23 alin. (12) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, „Drepturile consumatorilor în raport cu întreprinderile energetice sunt garantate și protejate de prezenta lege, de legile sectoriale, precum și de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”. Astfel, una din atribuțiile ANRE este conform art. 9 alin. (2) lit. f) „<i>monitorizează și controlează, în modul și în limitele stabilite de lege, respectarea de către titularii de licențe a condițiilor de desfășurare a activităților licențiate și a prevederilor prezentei legi, inclusiv a celor privind drepturile consumatorilor și calitatea serviciilor prestate</i>”. În acest sens, prin recepționarea avizelor, din partea ANRE a fost asigurată expertiza cu privire la</p>

		<p>protecția consumatorilor în sectorul termoenergetic.</p> <p>Suplimentar, menționăm că, la Art. VI. Dispoziții Finale și Tranzitorii a fost completat cu alin. (7) <i>Pentru condominiile care nu au înființat asociații de proprietari în condominiu, atribuțiile de gestionar al condominiului în limitele prezentei legi, sunt îndeplinite de către întreprinderile municipale responsabile de gestionarea fondului locativ sau de entitățile responsabile de gestionarea fondului locativ departamental, până la data înregistrării asociației în registrul de stat al persoanelor juridice.</i></p> <p>Totodată, toate intervențiile în interiorul clădirilor pot fi realizate doar cu respectarea legii Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu care descriu modalitățile de adoptare a unor astfel de decizii.</p>
	<p>П.3., в ст.5, 13) Закона 92б «паушальная система – порядок определения потребления тепловой энергии расчетным путем, в зависимости от тепловой мощности и количества часов использования по типам тепловых установок, фактора спроса, применяемого метода, в сроки и условиях, предусмотренных законом;</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Sistemul paușal este destinat pentru cazurile de consum în lipsa sau ieșirea din uz a echipamentului de măsurare. Astfel, în proiectul de lege, se aplică sistemul paușal pentru prevederile art. 40 alin. (9) ,, (9) Racordarea ilegală la sistemul</p>

	<p>Отказаться от концепции паушальной системы, и от соответствующих пунктов по всему тексту Закона 92 и в информационной ноте</p> <p>Закон 105 четко опеределеляет, как должно происходить начисление за потребленную теплоэнергию и обязанности поставщика по установке измерительного прибора. И новые термины не должны противоречить и создавать дополнительный хаос</p>	<p>centralizat de alimentare cu energie termică/sistemul colectiv de alimentare cu energie termică, precum și utilizarea neautorizată a energiei termice este interzisă”. Respectiv nu poate fi luată în considerare temperature mediului exterior, la calcularea consumului urmare a racordăii ilegale, în contextual în care nu există factorul timp (date istorice) cu privire la consum.</p>
	<p>П.4., ст.6-2 Закона 92</p> <p>Дополнить разделом по отключению от SACET</p> <p>У потребителя должна оставаться возможность как переподключаться, так и отключаться от SACET.</p> <p>Несмотря на т.н. принятие пункта, конечного потребителя обременили такими условиями, что фактически ИСКЛЮЧИЛИ любую возможность от отключения и вернулись к варианту навязывания услуги. Это является недопустимым и противозаконным. Кроме того, имеются несколько судебных решений ВСП по данному вопросу, т.к. этот пункт противоречит статьям Закона 105 и положениям Гражданского кодекса.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Derogarea de la principiile concurenței în contextul prevederilor ce țin de obligativitatea de conectare/reconectare la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică precum și condiționalitatea deconectării este realizată în interesului economic general.</p> <p>Astfel, conform art. 6² alin. (4) a proiectului de modificare a Legii cu privire la energia termică „Conectare/reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.”</p> <p>Totodată, obiectivul politicii de stat în sectorul termoenergetic este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și</p>

a **producerii energiei termice prin cogenerare, inclusiv prin procurarea prioritara a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de productie a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență**, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică *„Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd **implementarea tehnologiilor performante de productie a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]”**, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile „Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, **promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu***

energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]”, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”

Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.

Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:

- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;
- Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale.

	<p>П.7. - ст.9, 3) (2-1), Все данные пункты изучить на предмет реальности и включить в постановление о функционировании НАРЭ (а также, возможно, в закон о защите прав потребителей №105, для исключения противоречий) Дав именно в этом законе развернутую трактовку (а не в основных нормативных актах, регламентирующих защиту прав потребителей и функционирование НАРЭ), мы провоцируем его приоритетность над другими.</p> <p>Хотя данный закон - больше должен быть про тепловую энергию и когенерацию, и не более. Формулировка предлагаемых поправок частично соответствует положениям уже существующей нормативной базы. Настаиваю на повторном публичном рассмотрении</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În vederea excluderii ambiguităților de interpretare a noțiunilor existente, menționăm că, nu este necesară dublarea noțiunilor din alte acte normative, or, prevederile Legii 100/2017 cu privire la actele normative stabilește evitarea paralelismelor legislative.</p>
	<p>П.17. - ст.21 (1) Вернуть в текст 1 месяц В первую очередь это связано с особенностями работы почты плюс с необходимостью наличия срока для принятия взвешенного решения (включая консультирование с юристом, профильными НПО и пр.). НЕ ПРИНЯТО со ссылкой на закон 107, хотя это два разных закона по сути и разные ситуации, и там уже существуют типовые контракты. Никакого другого обоснования не дано.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Modificarea dată este destinată pentru reducerea riscurilor de acumulare a datoriilor și unificării în acest sens a cadrului de reglementare în domeniul energiei.</p> <p>Scopul modificărilor este alinierea cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în vederea excluderii factorilor de risc ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative.</p>
	<p>П.17. - ст.21 (1) е), в конце, Закона 92 Исключить какую либо возможность "торговли" в данном случае, убрав последний абзац со слов La solicitarea...</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Reiterăm că, scopul modificărilor este alinierea cu</p>

	<p>Такие спорные формулировки и алгоритм действий (область применения новая и нерабочая, а полиция не оч.эффективная), что означают большое поле для коррупции.</p>	<p>prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în vederea excluderii factorilor de risc ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative. Totodată, este de menționat că proiectul respectiv a fost expertizat și de către Centrul Național Anticorupție.</p>
	<p>П17. 21 (g), а также П.31. - ст. 40 (1, 2, 3, 5) П.35 - ст.43, 6) и др. Закона 92</p> <p>Смещение от обязательного контракта между поставщиком и конечным потребителем в сторону некоего расплывчатого трактования на основе фактур недопустимо, поэтому необходимо исключить данные поправки. Да, концептуально возможно заключение договора поставщиком с управляющим жилым фондом, но ТОЛЬКО при наличии (и указании) контрактов с конечным потребителем, которые соответствуют законодательству.</p> <p>Даже текущие законы (не приведенные до сих пор в соответствие с более ранними нормативными актами) содержат двойное толкование (что далее приводит к многочисленным. НЕ ПРИНЯТО, под надуманным предлогом, хотя в первую очередь сам Закон 92 должен быть приведен в соответствии с ГК и Законом 105. Нааастаиваю на повторном рассмотрении, с учетом вышеуказанной проверки на совместимость. жалобам и судебным искам, и расходам на них). Текст законопроекта вносит еще большую неразбериху и будет приводить к нарушениям закона 105 и гражданского кодекса.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În sensul Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, noțiunea de consumator reprezintă orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională; Totodată, conform art. 2 alin. (9) lit. c) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, „Prevederile art. 17, 20, 22–24 nu se aplică energiei termice care nu sunt puse în vânzare în volum limitat sau în cantitate fixă”. În acest context prevederile ce țin de Conformitatea produselor cu specificațiile cuprinse în contractul de vânzare-cumpărare, Drepturile consumatorului în cazul neconformității produsului,</p>

		aferent sectorului termoenergetic nu se aplică conform prevederilor Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.
<p>П.18. - Ст. 211, (5), Закона 92</p> <p>Убрать данные пустые формулировки ("предпринять все меры"), не подкрепленные ресурсами и ответственностью. Или подтвердить чем-то реальным со стороны тех, кто указан в этом пункте.</p> <p>Запись пустых формулировок не способствует эффективности исполнения закона, а лишь создает объем для документа. Минимум половина статей т.н. "энергетических" законов не исполняется, если провести реальную их экспертизу. ОТКЛОНЕНО, из-за того, что весь проект "был подвергнут экспертизе МинЮстиции". Однако это не является оправданием пунктов по отсутствию подкрепления ресурсами.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Proiectul de lege a fost consultat cu părțile implicate în aplicarea prevederilor acesteia.</p>	
<p>П.23 - Ст. 31 (4), Закона 92</p> <p>Запрет строительства на энергоинфраструктуре. Предлагается установить срок (например, 3 года), для освобождения земли от подобных случаев (которые имели место ранее, в первую очередь в городской черте и для магистральных труб). Пример - ул.Николае Димо</p> <p>За годы отсутствия такой нормы и индифферентного отношения со стороны монополистов сложилась подобная практика. И необходимо не только не допускать новых случаев, но и постепенно устранять предыдущие, иначе это грозит плохими последствиями в дальнейшем, по мере устаревания труб.</p> <p>ПРИНЯТО, но нет понимания, как будет реализовано, через какой механизм. Ссылка на некое решение от 2022 года (очевидно, неработающее), не дает понимание, как будет решена эта проблема</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform Regulamentului cu privire la protecția rețelelor termice părțile implicate în aplicarea cerințelor de protecție a rețelelor termice sunt Autoritățile Administrației Publice Locale și unitățile termoenergetice.</p>	
<p>П.28 - Ст. 36 (4-1), Закона 92</p> <p>Исключить возможность проведения в тариф закупки, установки измерительных приборов и регулирующих систем (вкл. "модернизацию" SACET)</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Doar contoarele pentru consumatori non casnici nu sunt</p>	

	<p>Закупки, установки измерительных приборов и регулирующих систем должна производиться за счет собственных средств поставщиков.</p> <p>НЕ ПРИНЯТО, т.к. сослались на некий закон 139, хотя есть другие нормативные акты, где это напрямую запрещено, включать таким образом в тариф. Настаиваю на повторном рассмотрении.</p>	<p>incluse in tarifele pentru energia termică furnizată.</p>
	<p>П.30 - Ст. 38 (3)-7), Закона 92</p> <p>Ввести не только номер телефона, но и мэл, а также норматив по времени ответа на заявку</p> <p>На сегодняшний день, несмотря на формальное наличие телефонов (на сайте), многие из них подолгу не отвечают, что легко наблюдать во время крупных аварий. При отсутствии ответственности, это очередной пустой пункт.</p> <p>ПРИНЯТО. Однако какой-либо ответственности за неисполнение этого пункта не существует, а значит по сути эта ситуация, о которой написано в разъяснении</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerile invocate nu se referă la proiectul de lege.</p> <p>Este de menționat că prin avizul Ministerului Justiției, a fost invocat că, „<i>potrivit Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobată prin Legea nr. 211/2021 (Anexa nr. 1 Direcția strategică II, obiectivul 2.1), „(...) pentru asigurarea stabilității cadrului normativ și evitarea promovării unor concepte contradictorii de către diferite autorități, se impune:</i></p> <p>1) <i>centralizarea sarcinii de modificare a legislației codificate (Codul civil, Codul penal, Codul contravențional, Codul administrativ, Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală, Codul de executare), cu împuternicirea expresă a Ministerului Justiției</i></p>

		<p><i>în acest sens;</i></p> <p><i>2) reducerea numărului de inițiative de modificare a legislației codificate și oferirea unui termen rezonabil pentru punerea în aplicare a noilor proceduri/instituții sau a celor revizuite în scopul adaptării cu noile tendințe atât a profesioniștilor, cât și a justițiabililor.”</i></p> <p><i>În acest context, se recomandă, excluderea din proiect a modificărilor propuse la Codul contravențional.”</i></p>
	<p>П.34 - Ст. 42-1. Отключение от...системы</p> <p>Убрать какие-либо условия для отключения от системы централизованного отопления, заменив лишь пунктами про логику отключения - по письменному заявлению от потребителя, без каких-либо дополнительных экспертиз, проектов и др. затрат (кроме стандартных операционных, связанных непосредственно с отключением).</p> <p>Потребитель не должен быть ущемлен в своем выборе как услуг, так и поставщика, а также способа получения услуги. Кстати, об этом же пишет (повторно) и Совет по /конкуренции на 114 стр. поправок</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Derogarea de la principiile concurenței în contextul prevederilor ce țin de obligativitatea de conectare/reconectare la sistemul de alimentare centralizat cu energie termică precum și condiționalitatea deconectării este realizată în interesului economic general.</p> <p>Astfel, conform art. 6² alin. (4) a proiectului de modificare a Legii cu privire la energia termică „Conectare/reconectarea la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.”</p>

Totodată, obiectivul politicii de stat în sectorul termoenergetic este promovarea eficienței energetice, a producerii energiei termice din surse regenerabile și a **producerii energiei termice prin cogenerare, inclusiv prin procurarea prioritara a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare și de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență**, în sensul art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Suplimentar, menționăm că în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 139 din 19 iulie 2018 cu privire la eficiența energetică *„Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice include promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd **implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea[...]”**, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile „Guvernul și autoritățile*

		<p><i>administrației publice locale, în activitățile de urbanism și amenajare a teritoriului, promovează sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și cogenerarea de înaltă eficiență[...]</i>”, și în conformitate cu art. 3 al. (2) lit. h) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, unul din obiectivele de reglementare ale prezentei legi este „promovarea utilizării tehnologiilor moderne, inteligente și ecologice, a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și a producerii energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență”</p> <p>Având în vedere avantajele economice, sociale, de securitate și cele de mediu ce-i sunt caracteristice, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, sunt promovate și puternic susținute la nivel european.</p> <p>Astfel, politica de stat pentru susținerea SACET și a cogenerării are scopul de a contribui pozitiv asupra PIB-ului național prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;
--	--	---

		- Îmbunătățirea calității aerului în municipiile vizate datorită reducerii/ eliminării surselor de poluare individuale.
<p>П.31 - Ст. 40 (7)-8), Закона 92 Заменить на слова "Закон о защите прав потребителя, а также законодательство, не противоречащее Гражданскому кодексу и Закону 105" убирая как основной нормативный акт Закон №105, дается широкое поле для злоупотреблений, противоречий, незаконных судебных исков. ПРИНЯТО ЧАСТИЧНО. Но при этом не указан Гражданский кодекс, а положения о поставке тепловой энергии указаны раньше Органического закона (№105), что является нарушением иерархии.</p>		Se acceptă parțial Au fost operate modificări, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
<p>Закон о кондоминиуме, ст. 50 (1) Исключить данный пункт (и оставить тем самым возможность отключения от SACET) для индивидуальных потребителей Потребитель сам вправе решать, с кем из поставщиков ему оставаться, а от кого отключаться. Такой запрет противоречит статьям Конституции. Как минимум, он нелогичен при возможности неподключения к SACET со стороны крупных инвесторов (застройщиков жилых комплексов, не находящихся далеко в полях), а такие примеры явно налицо (как минимум, в Кишиневе).</p>		Nu se acceptă Cerințele introduse cu privire la zonele unitare au scop de a exclude cazurile de neconectare la un SACET care corespunde criteriilor eficiente. În acest sens, Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu se aliniează la prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.
<p>Art. VI. Disp.finale, (6) Указать минимум 1 год до приведения законодательства в соответствие и для вступления данного законопроекта в силу Всем госорганам не хватило 20 лет, чтобы привести в соответствие с законодательством. ПРИНЯТО ЧАСТИЧНО. Но при этом нет никаких изменений в тексте. Таким образом, не произошло никакого принятия.</p>		Nu se acceptă La articolul Articolul 6 ¹ . Ce ține de stabilirea zonelor unitare de alimentare cu energie termică de către autoritatea administrației publice locale termenul de 3 luni a fost modificat la 6 luni.

		Totodată au fost verificați toți termenii prevăzuți pentru aplicarea cerințelor care necesită timp.
	<p>Информационная нота, пункт 3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației, пункт 9. Constatările expertizei de compatibilitate naționale cu legislația Uniunii Europene</p> <p>Необходимо сделать одной из задач законопроекта проведение гармонизации с европейскими директивами и провести такую экспертизу.</p> <p>т.к. Молдова подписала соглашение об ассоциации и мы руководствуемся европейскими директивами как важными при разработке законодательных актов, то такая задача и такая экспертизы обязательны. Ее отсутствие приведет к новым многочисленным судебным искам и обращениям в ЕСПЧ.</p>	Nu se acceptă Scopul proiectului de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
Ministerul Afacerilor Interne (Nr. 38/2197 din 21 mai 2024)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Secretariatul Comunității Energetice (e-mail din 23 mai 2024)	<p>Art. III pct. 4 art. 5 alin. 14)</p> <p><i>unitary area of thermal energy supply</i> - geographical area belonging to an administrative-territorial unit, within which only one technical solution for thermal energy supply can be promoted".</p> <p>We agreed with the Ministry that once they want to keep the “unitary zone” notion in the Law, we have to link this concept to the efficient DHS (the notion from the EED and RED II).</p> <p>Therefore, we have to supplement the definition provided in the bill with the RO equivalent of the following text”</p> <p>“..., and which is established according to the art. 6¹.”</p>	Se acceptă

	Art. 6 ¹ says that unitary zone can be established only if the DHS is efficient.	
	<p>In Article 6</p> <p>"Article 6¹. Unitary areas of thermal energy supply</p> <p>(1) In administrative-territorial units where there are centralized heat energy supply systems, which is an efficient system in the sense of art. 15¹ of this law , <i>that respective area is recognized as an unitary area of thermal energy supply.</i></p> <p>Heat supply zones can be problematic if DH systems are not efficient. The mandatory connection to the DH network is possible if the system is efficient (res/waste heat/cogenerated heat). If it is not efficient, the DH company needs to prepare a plan on how to achieve efficiency (it could be the development plan from Article 36) until 31 December 2025.</p> <p>Once the notion above is supplemented with the proposed text, the problem is solved.</p>	Se acceptă
	<p>9. Article 10 is completed with paragraph (3) with the following content:</p> <p>“(3) Thermal energy companies identify, following the development of feasibility studies, the unitary areas of thermal energy supply within the administrative-territorial unit. Feasibility studies takes into consideration <i>analysis of the national potential in accordance with art. 12 of this law...</i></p>	Se acceptă
	<p>12. Article 13 will have the following content:</p> <p>"Article 13. Support measures</p>	Se acceptă Prevederile ce ține de ierarhia deșeurilor sunt operate în Legea nr. 209/2016 cu privire la deșeuri

	<p>According to State Aid guidelines, support can be provided to DH systems that are efficient in terms of EED; State aid for Waste to Energy technology requires that waste hierarchy is respected.</p> <p>Any support measure will be shaped as a Government Decision, and the opinions of both the ECS and the MD Competition Council will also be requested.</p> <p>The MD Law on waste, which transposes the EU relevant Directive, does also refer to the waste hierarchy. The GOM is obliged to take into account these aspects while adopting support measures.</p>	
	<p>Article 15¹ . Integration of renewable energy sources in centralized thermal energy supply systems</p> <p>A proposal to establish a registry/adopt the decision of DH companies that are efficient in terms of these criteria or that there is a plan with measures for achieving these standards. This would be especially useful for the mandatory connection/prohibition of disconnection; if there are unsatisfied consumers who do not want to be on DH systems, DH companies can prove that the system is efficient</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>Article 15¹ . Integration of renewable energy sources in centralized thermal energy supply systems</p> <p>(1) Taking into account the need for efficient use of electricity and thermal energy production capacities, the Government promotes the production and purchase by thermal energy units of thermal energy products from renewable energy sources, incineration and/or co-incineration of waste for energy purposes, within the limits of economic possibilities, taking into account the cost-benefit ratio</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>We suggest this addition to the para (1). „and provisions of the Law on waste no. 209/2016”</p>	
	<p>26. In Article 34:</p> <p>"(3) The thermal energy producer elaborates development plan for a period of 3 years based on a methodology approved by the Agency,...</p> <p>It is proposed to Include in final provisions a deadline for adoption of a plan and extending the validity of these Development Plans to at least 5 years, as the proposed duration is very short for DHS. Additionally, these Plans should align with and implement the NECP and National Energy Strategy, and any other national mid-to long-term planning document for district heating (MD has such an idea, to develop sectorial strategies)</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>27. In Article 35:</p> <p>Access/Purchase is already prescribed in the Renewables Law, Art 26; check the alignment of two laws not to have conflicting provisions and provisions that regulate the same matter in a different manner.</p> <p>By the way, as agreed with the Ministry, as part of the next modification of the Law 10/2016, the para (1) of the art. 26 should be modified, by removing the obligation of the DHS Operators to procure heat produced by high-efficiency cogeneration.</p> <p>Therefore, the Law 92/2016, reflecting on art. 24 (4) of the RED II, should correctly refer to the obligation to “connect suppliers of</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>energy from renewable sources and from waste heat and cold or to purchase heat or cold from renewable sources and from waste heat and cold from third-party suppliers”.</p> <p>Moreover, while RED II says that the connection of such a producer could be refused by the DHS operator “if the operator can demonstrate that providing access would lead to an excessive heat or cold cost increase for final customers compared to the cost of using the main local heat or cold supply with which the renewable source or waste heat and cold would compete,”</p> <p>the draft Law stipulates “the Operator shall purchase the energy at a production cost lower than the one used in tariff structure for delivered heat, that is approved by the Agency, while taking into account the additional expenses associated with delivering of heat into the network”.</p>	
	<p>27. In Article 35:</p> <p>2) It is completed with paragraph (1¹) with the following content:</p> <p>" (1¹) When producing and/or procuring thermal energy, priority is given to the lowest price offered, at rates lower than those approved by the Agency for regulated producers. If the same price is offered for thermal energy, the order of priority will be as follows:</p> <p>a) residual thermal energy from the installations of industrial enterprises;</p> <p>b) installations for the production of thermal energy in cogeneration, which use renewable energy sources or incinerate and/or co-incinerate waste;</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>La producerea și/sau procurarea energiei termice, se acordă prioritate prețului cel mai mic oferit, la tarife inferioare celor aprobate de Agenție pentru producătorii reglementați.</p> <p>În cazul în care se oferă același preț la energia termică, ordinea de prioritate se stabilește în contextul celor mai mari beneficii: economic, social și de mediu.</p>

	<p>c) thermal energy production facilities that use renewable energy sources or incinerate and/or co-incinerate waste;</p> <p>d) high efficiency cogeneration plants;</p> <p>It seems that this article is not fully aligned with the art. 24, (4), b), which states that the connection and procurement of heat [...] happens “on non-discriminatory criteria set by a competent authority”.</p>	
	<p>28. In Article 36:</p> <p>1) in paragraph (2), letter b) will have the following content:</p> <p>"b) to develop a plan for the development of thermal networks for a period of 3 years based on a methodology approved by the Agency and submit for approval to the Agency after prior consultation with interested participants.</p> <p>Introduce a deadline for adoption in final provisions.</p> <p>To be provided by the Law.</p> <p>/the synthesis table confirms that the suggestion was accepted, but the bill does not include such a deadline.</p> <p>The 3-year duration could also be extended to a 5-year period to provide "predictability" for the development of MD's district heating infrastructure.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>Article 42¹. Disconnection from the collective and/or centralized heat energy supply system</p> <p>This article is not aligned with Art. 24 RED II nor with Art. 26 of RES Law, which has properly transposed RED II. RED II requires that the disconnection is allowed if DH companies do not meet the efficiency criteria and consumers will produce heat from renewable</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Articolul 42¹ a fost revizuit.</p> <p>Suplimentar au fost operate modificări la art. 26⁶ alin. (4) din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei</p>

	<p>sources (DH can require proof that the alternative solution has better energy performance).</p> <p>Partially ACCEPTED.</p> <p>Unitary zone is introduced where and if the DHS is efficient.</p> <p>Further alignment is needed, as follows:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. If the DHS is not efficient, the disconnection could happen only at the level of the entire building (art. 27, (7) of the RED II). I.e., para. (1) of art 421 should not refer to “collective heat supply systems” since these represent the heating system within the building. 2. Disconnection of apartments from the collective heat supply system should not be allowed. References to collective heat systems in para (1) and (2) should be deleted. 3. With reference to para. (1) ECS to confirm if disconnection of a building from an EFFICIENT DHS to a RES solution that would cover the consumption of electricity and heat/cold, could be allowed. 4. With reference to para. (2), the feasibility study should prove a better performance of the alternative sources and that heating and cooling is to be produced from renewable sources (art. 24 (2) of the RED II). 	<p>din surse regenerabile, în scopul alinierii prevederilor respective cu principiile operate în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.</p>
	<p>Art. VI. FINAL AND TRANSITIONAL PROVISIONS</p> <p>MoE to provide deadlines for the elaboration by the DHS Operators and approval of the Development Plans and Network Development Plans.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Conform prevederilor finale a fost introdus un termen pentru aducerea în concordanță cu legislația a actelor emise de ANRE inclusiv pentru elaborarea și aprobarea Regulamentului privind dezvoltarea sectorului</p>

		termoenergetic care va conține prevederile ce țin de termeni.
<p>Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (e-mail din 03.06.2024)</p>	<p>La Art.II din proiect prevede că ”Planurilor locale integrate privind energia și clima, cu condiția că acestea sunt aprobate de către autoritățile administrației publice locale”. Prin urmare pentru o previzibilitate mai mare se recomandă de a specifica care autorități ale administrației publice locale, de nivelul întâi sau al doilea. Această recomandare ține și de alte norme din proiect care face referință la atribuțiile APL fără a specifica nivelul acesteia.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Referințele la organul administrației publice locale au fost completate cu cuvântul „/municipal” .</p>
	<p>La p.3 de la ART.II se introduce o nouă definiție: „externalizare a unui serviciu sau a unei lucrări – transmitere de către titularul de licență în favoarea unei părți terțe a unui serviciu sau a unei lucrări pe care trebuie să le îndeplinească în conformitate cu prezenta lege și potrivit condițiilor licenței, fără a include cesiunea licenței către o parte terță” În acest context nu este clar care este natura acestor „Condiții ale licenței”. Licența nu este un contract ce cuprind condiții, clauze care pot fi negociate de Agenție și solicitant. Condițiile date reprezintă nu altceva decât condiții de licențiere. Potrivit Legii 160/2012 ”Licența este actul permisiv, eliberat de către autoritatea de licențiere în procesul de reglementare a activității de întreprinzător, care atestă dreptul titularului de licență de a desfășura, pentru o perioadă stabilită, integral sau parțial, genul de activitate indicat în aceasta, cu respectarea condițiilor de licențiere”. Iar prin condiții de licențiere – se subînțelege totalitatea cerințelor și condițiilor stabilite prin legile ce reglementează expres activitățile licențiate, a căror respectare este obligatorie pentru solicitantul și titularul de licență la desfășurarea genului respectiv de activitate. Prin urmare se recomandă de substituit cuvintele ”condițiilor licenței” cu textul ”condițiilor de licențiere prevăzute de prezenta lege”.</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>În p.14 de la Art. II se menționează că Unitățile termoelectrice includ în Planul de dezvoltare integrarea stocării energiei termice în sistemul de alimentare cu energie termică, după ce demonstrează Agenției eficiența economică a acestei măsuri, în baza analizei cost-beneficiu, prin care se asigură evaluarea economică a tuturor costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață, pentru sistemul energetic și pentru consumatori. Pentru previzibilitate mai mare se recomandă de face referință la actul normativ care desfășoară metodologic modul de efectuare a aceste analize, fie anexează la proiectul de lege o astfel de metodologie cu reguli unice de elaborare a unei astfel de analize.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>La pct. 14 a fost completat cu referința la Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric.</p> <p>Conform pct. 28 de modificare a articolul 36 la alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins: „să elaboreze un plan de dezvoltare a rețelelor termice pentru o perioadă de 5 ani în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea sectorului termoelectric aprobat de Agenție stabilit la art. 9 alin. (2), lit. b²)”. Astfel, Agenția prin aprobarea Regulamentului dat va stabili cerințele pentru evaluarea eficienței economice a acestor măsuri pentru acceptarea lor în planurile de dezvoltare și planurile de investiții.</p>
	<p>Tot la punctul 14 se recomandă de evitat referințe vagi la ”norme tehnice în vigoare”, ”normele de protecție de mediu”, ”legislația și reglementările din domeniu”, inclusiv utilizarea termenul incert ”măsuri adecvate”. Aceiași recomandare ține de p.29 și 31 unde se utilizează textul ”cu respectarea prevederilor legale” și ”stabilite de actele normative în vigoare”</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Propunerile de ajustare au fost examinate și operate modificările de rigoare în proiectul de lege, prin prisma prevederilor art.54 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis pentru a se exclude orice echivoc.</p>

	<p>La punctul 16 se recomandă substituirea „înregistrate în calitate de întreprindere în modul stabilit de legislația din Republica Moldova” cu textul ”înregistrate ca societăți comerciale în modul stabilit de Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nr.220/2007”. Termenul ”întreprindere” conform Codului Civil este reglementat și ca obiect de drept (ex: Contractul de vânzare cumpărare a întreprinderii, etc.) și referința la legea concretă la fel face norma mai transparentă.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>În p.35, 5) se stabilește o nouă normă potrivit cărei: ”Titularii de licență, la solicitarea Agenției, sunt obligați să prezinte informațiile care îi sunt necesare în activitatea de supraveghere a corectitudinii evidenței consumurilor și cheltuielilor efective reglementate, precum și a calculului prețurilor și tarifelor reglementate”. Astfel de sintagmă este una incertă deoarece nu este clar ce fel de informație documente este necesar de a fi prezentate Agenției. Se recomandă fie de listat concret tipul informației sau de făcut referință la articolul din lege care conține tipul acestor informații. Sau de a indica expres că se vor solicita informațiile și rapoarte „stabilite în prezenta lege”. Conform principiilor de revizuire a cadrului normativ stabilite în Legea 424/2004, art. 2, lit. g), nu se admite stabilirea și solicitarea documentelor și informației cu privire la activitatea de întreprinzător decât cele stabilite expres și exhaustiv în legi.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>P.34 instituie un nou capitolul „Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul termoelectric. Astfel, se prevede că Agenția este în drept să aplice, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de la 1% la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență, pentru încălcarea obligațiilor, iar pentru încălcările prevăzute la alin. (3) săvârșite în mod repetat se sancționează cu amendă în mărime de la 5% la 10% din cifra anuală de afaceri a titularului de licență”. În acest context este necesar de a modifica și Analiza de Impact aducând mai multe argumente despre necesitatea și oportunitatea acestor modalități de sancțiune și a mărimii acestora deoarece astfel de sancțiuni par a fi taxe suplimentare fiscale sau parafiscale care urmează a fi stabilite în Codul Fiscal. Totodată ținând cont de</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În scopul aducerii prevederilor legii în concordanță cu celelalte legi sectoriale, în conformitate cu prevederile art. 113 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art.95 din Legea 107/2016 cu privire la energia electrică.</p> <p>Totodată este de menționat că în conformitate cu avizul parvenit</p>

	<p>caracterul și pericolul acțiunilor inserate în proiectul legii acestea urmează fi calificate sub aspectul includerii fie în Codul Contravențional sau Penal (unele din care deja sunt prevăzute de aceste coduri). Autorii recent au introdus astfel de sancțiuni în legile sectoriale, însă pentru anumite încălcări destul de grave legate de asigurarea funcționalității pieței energetice dar și în procesul de revizuire proiectelor respective s-a menționat că nici actul comunitar la care se făcea referință nu prevedea astfel de sancțiuni, adică Regulamentul UE nr. 1227/2011 nu prevede astfel de modalități și mărimi de sancționare, ci prevede că sancțiunile prevăzute trebuie să fie eficiente, disuasive și proporționale și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, daunele produse consumatorilor și beneficiile potențiale obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței.</p>	<p>din partea Ministerului Justiției, propunerile de modificare a Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 au fost excluse.</p>
	<p>Concluzii</p> <p>Proiectul poate fi susținut ținându-se cont de cele menționate în prezenta Opinie.</p>	<p>Se acceptă</p>

Ministru

Victor PARLICOV